

30к-1
2600

ПРОЛЕТАРЫ! УСКІ ХРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

№

№ 1-2

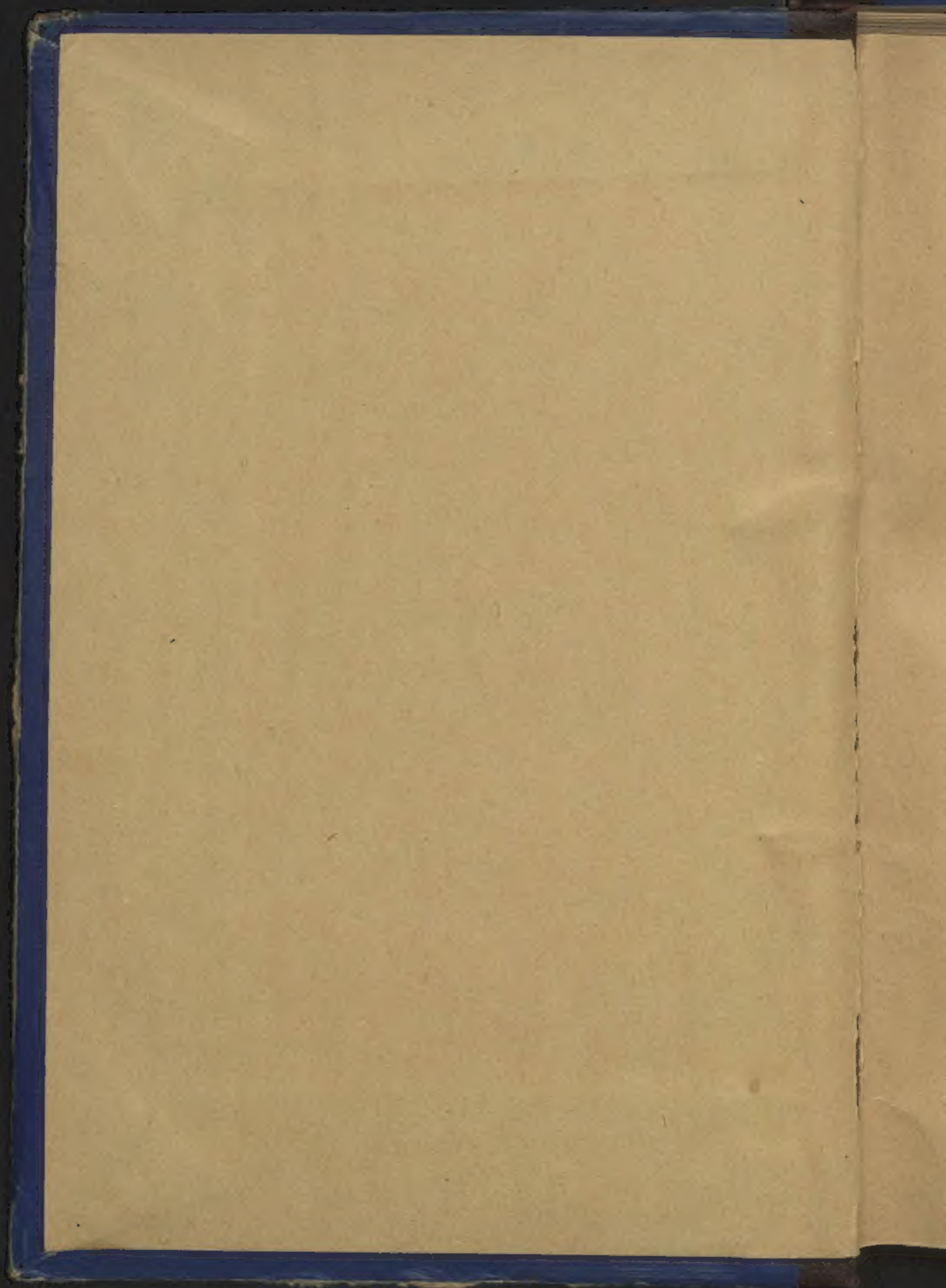
№ 3

60 475 47

М Е Н С К

Выдавецтва ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА“

1938

ПРОЛЕТАРЫ І УСІХ КРАІН. ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

30к-1
2600

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

ПАРТЫЙНЫ
ШТОМЕСЯЧНІК
ОРГАН ЦК КП(б)Б

ГОД ВЫДАНИЯ XII

№ 1—2.

Студзень—люты 1938 г

З М Е С Т

Стар.

„Права-трацінцкі блок“ забойцаў, шпіёнаў, здраднікаў (перадавы арт. „Правды“)	3
У Пракуратуры Саюза ССР	6
Прамова таварыша І. В. Сталіна на прадвыбарчым сходзе вы- баршчыкаў Сталінскай выбарчай акругі горада Масквы 11 снежня 1937 г. у Вялікім тэатры.	8
Прамова Старшыні Соўнаркома СССР дэпутата В. М. Молатава на сходзе Молатаўскай выбарчай акругі гор. Масквы 8 снежня 1937 г.	13
Прамова таварыша К. Е. Варашылева на мітынгу вайсковых часцей Менскага гарнізона і калгаснікаў Менскага раёна, прысвечаным гадавіне Сталінскай Канстытуцыі і выбарам у Вярхоўны Совет СССР	20
Да дваццацігоддзя ВЧК—ОГПУ—НКВД.	26
Інфармацыйнае паведамленне аб чарговым Пленуме ЦК ВКП(б).	37
Пастанова Пленума ЦК ВКП(б) „Аб памылках партарганізацый пры выключэнні куністаў з партыі, аб фармальна-бюракра- тычных адносінах да апеляцыйных выключаных з ВКП(б) і аб мерах па ўстараненню гэтых недахопаў“	38
Р. І. Эйхе—Аб плане сельскагаспадарчых работ на 1938 год (да- клад на Пленуме ЦК ВКП(б) 18 студзеня 1938 года)	47
А. А. Жданаў—Ленінскія прадначартанні ўвасоблены ў жыццё (даклад у Вялікім тэатры на ўрачыста-жалобным пасяджэнні, прысвечаным XIV гадавіне з дня смерці В. І. Леніна)	61

БА 476

Мін 10537

Першая Сесія Вярхоўнага Савета СССР

Прамова Старшыні Соўнаркома СССР дэпутата В. М. Молатава	73
Прамова тав. В. М. Молатава аб утварэнні ўрада СССР . . .	79
Інфармацыйнае паведамленне аб сумесным пасяджэнні Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей 17 студзеня 1938 г. . . .	86
Інфармацыйнае паведамленне аб сумесным пасяджэнні Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей 19 студзеня 1938 г. . . .	90
Пісьмо т. ІВАНОВА і адназ т. СТАЛІНА	93
Н. Е. Варашылаў —XX год Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота	99
Грыгорый Канстанцінавіч Орджанікідзе (біяграфічная даведка)	116
Сталінскае заданне выкажана (рапарт таварышоў Папаніна, Крэ- келя, Шыршова і Фёдарова)	120
Прывітанне тт. Папаніну, Шыршову, Крэнкелю і Фёдараву. . .	121
Прывітанне тт. Остальцэву, Барсукову, Катцову, камандам „Тай- мыра“ і „Мурмана“.	—
Перадавы —XX год Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота . 122 ✓	
Т. Пятроўская —Міжнародны Комуністычны жаночы дзень . . .	127
В. Бедзін і Н. Сігналаў —Партыйную прапаганду—на ўзровень палітычных задач.	132
Р. Рутман і Г. Сямёнава —Вынікі выбарчай кампаніі і задачы агітацыйна-масавай работы	142
Аксёнаў —Паставову Пленума ЦК ВКП(б) давесці да свядомасці кожнага комуніста	149

Адрас рэдакцыі:

Мінск, Чырвонаяармейская вул.
ЦК КП(б)Б, пакой 6.

Тэлефон рэдакцыі на камутатару
20.000, каб. 50.

„Права-трацкісцкі блок“ забойцаў, шпіёнаў, здраднікаў

Сёння мы публікуем паведамленне Пракуратуры Саюза ССР *) аб прадстаячым 2 сакавіка г. г. разглядзе ў адкрытым судовым пасяджэнні Ваеннай Калегіі Вярхоўнага Суда СССР справы аб злачыннай дзейнасці змоўніцкай групы пад назвай «права-трацкісцкі блок». Да судовай адказнасці па абвінавачванню ў шпіёнскай, шкодніцкай, дыверсійнай і тэрарыстычнай дзейнасці прыцягнуты Бухарын Н. І., Рыкаў А. І., Ягода Г. Г., Крэсцінскі Н. Н., Ракоўскі Х. Г., Розенгольд А. П., Іваноў В. І., Чэрноў М. А., Грынько Г. Ф., Зеленскі І. А., Бессонаў С. А., Ікрамаў А., Хаджаеў Файзула, Шаранговіч В. Ф., Зубараў П. Т., Буланаў П. П., Левін Л. Г., Плетнёў Д. Д., Казакоў І. Н., Максімаў В. А., Кручкоў П. П.

Сотні мільёнаў рабочых, сялян, чэсных інтэлігентаў ва ўсім свеце ўздрыгнулі ад абурэння і амярэння, калі даведаюцца аб страшэннай змове, аб кашмарных, ледзяных душэ злачынствах банды гнусных забойцаў, шпіёнаў, фашысцкіх змоўшчыкаў, аб'яднаўшыхся ў «права-трацкісцкі блок».

Выкрытыя слаўнымі органамі НКВД СССР і адданыя зараз суду подлыя змоўшчыкі на працягу доўгага раду год былі шпіёнамі на службе замежных разведак. Следства да канца зрывае заслон, за якой хаваўся заклік вораг савецкага народа, вораг працоўных усяго свету—Троцкі. Устаноўлена, што ён ужо з 1921 г. нёс шпіёнскую службу для адной замежнай разведкі. З 1926 года Троцкі прадаўся і другой замежнай разведцы.

Па прамому заданню Троцкага, Бухарына, Рыкава, на планах, шырока задуманых і распрацаваных у генеральных штабах некаторых замежных дзяржаў, удзельнікі «права-трацкісцкага блока» займаліся шпіянажам, ажыццяўлялі шкодніцкую, дыверсійную і тэрарыстычную дзейнасць у СССР.

Яны задумалі, падрыхтавалі і арганізавалі забойства любімага сына савецкага народа, незабыўнага, дарагога Сергея Міронавіча Кірава. Яны падрыхтоўвалі замахі на жыццё кіраўнікоў партыі большэвікоў і савецкага ўрада. Самымі агіднымі сродкамі, перад якімі спыняцца ўяўленне чэсных людзей, яны ажыццявілі пры дапамозе фашыстаў, катаў-урачоў зладзейскае ўмярцвенне таварышоў В. В. Куйбышава, В. Р. Менжынскага, А. М. Горкага.

*) „Правда“ ад 28 лютага 1938 г.

У лютай, воўчай злобе яны паднялі руку на адданых справе народа барацьбітоў за кунізм, на вялікага рускага пісьменніка Алексея Максімавіча Горкага. Гэта была подлая помста фашысцкіх вырадкаў вялікім і блagarодным людзям, прысвациўшым усё жыццё без астатку служэнню працоўнаму чалавецтву.

У сваёй прамове перад выбаршчыкамі ў горадзе Горкім таварыш Ежоў гаварыў на поваду забойства Сергея Міронавіча Кірава: «Гэтай афяры мы ніколі не даруем. Трацкіска-бухарынская шпіёнская зграя за галаву тав. Кірава нам заплаціць дарага».

Забойцы з «права-трацкіскага блока» заплаціць дарага і за цудоўныя светлыя галовы таварышоў Куйбышэва, Менжынскага, А. М. Горкага. Гэтыя забойствы былі часткай д'ябальскага плана заняволення нашай радзімы капіталістычнымі драпежнікамі. Троцкі, Бухарын, Рыкаў і іншыя здраднікі абяцалі імперыялістычным захватчыкам забяспечыць паражэнне Чырвонай Арміі—і падрыхтоўвалі гэта паражэнне выдачай ваенных тайн, шпіянажам, дыверсійнымі і тэрарыстычнымі актамі.

Троцкі, Бухарын, Рыкаў і іншыя здраднікі абяцалі імперыялістычным захватчыкам забяспечыць расчляненне Совецкага Саюза, адрыў ад яго Украіны, Беларусі, Сярэдне-Азіяцкіх рэспублік, Грузіі, Арменіі, Азербайджана, Прымор'я на Далёкім Усходзе—і яны падрыхтоўвалі гэта адтаржэнне зговарам з буржуазнымі нацыяналістамі, агентамі імперыялізма.

«Права-трацкіскі блок» быў гнуснай бандай прафесіянальных шкоднікаў, дыверсантаў, шпіёнаў, забойцаў, якія паставілі сваёй мэтай рэстаўрацыю капіталізма ў СССР. Гэты «блок» сцягваў у свае рады ўсю тую сволач, якая асталася ад разбітых і знішчаных у СССР эксплуатацыйскіх класаў і варожых народу партый. У «права-трацкіскім блоку», як устанавіла следства, спляліся ў брудны клубок эсэры і меншавікі, буржуазныя нацыяналісты і правакатары з царскай ахранкі.

Усіх гэтых бандытаў, шпіёнаў, правакатараў яднала і яднае адно: шалёная, лютая, звярыная нянавісць да соцыялізма, да партыі большвікоў, да савецкага народа, які будзе соцыялістычнае грамадства. У злачыннай зграі ёсць адна паганая мара: аб рэстаўрацыі капіталізма, аб звароце да ўлады буржуазіі—памешчыкаў, капіталістаў, кулакоў. Бо ўсё сваё жыццё змоўшчыкі служылі інтарэсам капіталізма. Халопы капітала,—яны смяротна ненавідзелі свабодны савецкі народ, распаўсюджвалі гнусны бухарынскі паклёп аб рускім народзе, як аб народзе гультаёў, якім патрэбен бізун капіталіста і памешчыка.

Яны рыхтавалі прыход буржуазіі з дапамогай замежных разведак. Фашыскай буржуазіі глядзела на іх, як на галаўныя атрады сваіх шпіёнаў і дыверсантаў, разлічвала на іх, як на «пятую калону», у час будучай вайны. Следам за забойствам Кірава, следам за ўмяршэннем Куйбышэва, Менжынскага, Горкага яны замышлялі забойства

мільёнаў рабочых і сялян, разгром савецкіх гарадоў, пагібель савецкіх заводаў і калгасаў.

Іх подлым марам не збыцца ніколі! Доблесная савецкая разведка, якая зорка стаіць на варце інтарэсаў радзімы і народа, абарвала гнусную дзейнасць трацкіска-бухарынскай банды. Разгром права-трацкіскай банды варты вялікага выйграшнага бою.

Лава падсудных—зпошні этап панябнага шляху «права-трацкіскага блока». Імёны гэтых бандытаў савецкі народ наўвекі закляіміў ганьбай і нянавісцю. Як-бы ні называлі сябе гэтыя мацёрыя здраднікі, правымі ці «левымі», яны заўсёды нападалі на савецкі народ з тылу. Яны карысталіся затрудненнямі ў гераічнай барацьбе рабочых і сялян, каб паспрабаваць зваліць уладу працоўных, падарваць іх перамогі і дасягненні, вярнуць краіну і народ да часоў буржуазнага панавання.

Следства ўстанавіла, што ўжо ў 1918 годзе, непасрэдна ўслед за Кастрычніцкай рэвалюцыяй, у перыяд заключэння Брэсцкага міру, Бухарын і бухарынцы арганізавалі змову разам з Троцкім і «левымі» эсэрамі супроць В. І. Леніна, як главы савецкага ўрада. Нягоднікі мелі сваёй мэтай сарваць Брэсцкі мір, звергнуць савецкі ўрад, арыштаваць і забіць В. І. Леніна, І. В. Сталіна і Я. М. Свердлова.

У святле гэтых злачынстваў супроць Леніна і савецкай улады становіцца яснай і зразумелай уся наступная злачынная дзейнасць трацкістаў і бухарынцаў супроць савецкага народа.

Змоўшчыкам не ўдалося ажыццявіць свой чорны замысел. Але яны яго не пакінулі. Перамогі рабочых і сялян, умацаванне савецкай улады, ліквідацыя капіталістычных класаў, дасягненні і трыумф сацыялізма ўсё больш азлаблялі ворагаў народа. Яны прабавалі сарваць сацыялістычную індустрыялізацыю савецкай краіны, прабавалі сарваць калектывізацыю сельскай гаспадаркі. Партыя, пад кіраўніцтвам Ленінска-Сталінскага ЦК, нястомна выкрывала трацкістаў і бухарынцаў як прапаведнікаў капіталістычнай рэстаўраныі, як агентаў контррэвалюцыі, як важнакоў асцярэганеўшага кулачча.

Чым больш раскрываўся перад усім народам іх сапраўдны твар, тым мацней была іх нянавісць да партыі большэвікоў. Маскуючыся, двурушнічаючы, прымяняючы самыя подлыя прыёмы, трацкісты і бухарынцы ператварыліся ў агалцелых бандытаў, фашысцкіх забойцаў з-за вугла, шпіёнаў, дыверсантаў. Нічога агульнага не было і няма ў іх з савецкім народам, з нашай радзімай. На лаве падсудных яны сядзяць як падлейшыя здраднікі радзімы, як слугі фашысцкіх разведак, як прадажныя шпіёны, як тое чалавечае атрэб'е, для якога няма месца на зямным шары сярод чэсных людзей.

Злачынствы гэтых вырадкаў сапраўды страшэнныя. І савецкі суд, няма сумнення, аддасць ім па заслугах.

У Пракратуры Саюза ССР

У сучасны момант органамі НКВД СССР закончана следства па справе змоўшчыцкай групы пад назвай «права-трацкісцкі блок». Як устаноўлена следствам, гэтая група арганізавалася па заданню разведак варожых да СССР замежных дзяржаў і паставіла сваёй мэтай шпіянаж у карысць замежных дзяржаў, шкодніцтва, дыверсіі, тэрор, падрыў ваеннай магутнасці СССР, правакацыю ваеннага нападу гэтых дзяржаў на СССР, паражэнне СССР, расчляненне СССР і адрыў ад яго Украіны, Беларусі, Сярэдне-Азіяцкіх рэспублік, Грузіі, Арменіі, Азербайджана, Прымор'я на Далёкім Усходзе—у карысць памянёных замежных дзяржаў, нарэшце, звяржэнне ў СССР існуючага сацыялістычнага грамадскага і дзяржаўнага ладу, аднаўленне капіталізма, аднаўленне ўлады буржуазіі.

Следствам устаноўлена, што «права-трацкісцкі блок» аб'яднаў у сваіх радах падпольныя антысавецкія групы трацкістаў, правых, зіноўеўцаў, меншавікоў, эсэраў, буржуазных нацыяналістаў Украіны, Беларусі, Грузіі, Сярэдне-Азіяцкіх рэспублік, Арменіі, Азербайджана.

Матэрыяламі следства ўстаноўлена, што ўдзельнікі «права-трацкісцкага блока» усе свае надзеі ў барацьбе супроць савецкага ўрада і за аднаўленне ўлады буржуазіі ўскладалі выключна на ўзброеную дапамогу замежных агрэсараў, абяцаўшых аказаць змоўшчыкам гэту дапамогу на ўмовах расчлянення СССР і адтаржэння ад СССР Украіны, Беларусі, Сярэдне-Азіяцкіх рэспублік, Грузіі, Арменіі, Азербайджана і Прымор'я.

Як устаноўлена следствам, многія кіраўнікі і ўдзельнікі гэтай змовы з'яўляліся даўнейшымі агентамі замежных разведак, ажыццяўляўшымі на працягу многіх год шпіёнскую дзейнасць у карысць гэтых разведак. Гэта, перш за ўсё, адносіцца да аднаго з натхніцеляў змовы—ворага народа **Л. Троцкага**, які, як гэта цяпер устаноўлена, быў звязан, як шпіён, з адной замежнай разведкай ужо з 1921 г. і з другой замежнай разведкай—з 1926 г. Некаторыя з абвінавачваемых па гэтай справе з'яўляліся правакатарамі і агентамі царскай ахранкі.

Устаноўлена, што большасць глavarоў «права-трацкісцкага блока» ажыццяўляла сваю шпіёнскую, шкодніцкую, дыверсійную і тэрарыстычную дзейнасць па прамому заданню **Троцкага**, **Бухарына**, **Рыкава** і па планах, шырока задуманых і распрацаваных у генеральных штабах некаторых замежных дзяржаў.

Па частцы тэрарыстычнай дзейнасці «права-трацкісцкага блока» устаноўлена, што абвінавачваемыя арганізавалі і ажыццявілі зладзейскае ўмярцвенне **В. В. Куйбышэва**, **В. Р. Менжынскага** і **А. М. Горкага** пры дапамозе ўдзельнікаў змовы ўрачоў **Л. Г. Левіна**, **І. Н. Казакова**, **А. І. Вінаградава** і праф. **Д. Д. Плетнёва**.

Устаноўлена таксама, што зладзейскае забойства С. М. Кірава трацкіска-зіноўеўскім цэнтрам было зроблена па рашэнню «права-трацкіскага блока».

Следства ўстанавіла, што гэтыя жудасныя злачынствы не былі выпадковасцю ні для трацкістаў, ні для правых.

Ужо ў 1918 годзе, непасрэдна ўслед за Кастрычніцкай рэвалюцыяй у перыяд заключэння Брэсцкага міру, Бухарын і яго група так званых «левых» камуністаў і Троцкі з яго групай сумесна з «левымі» эсэрамі арганізавалі змову супроць В. І. Леніна, як главы савецкага ўрада.

Бухарын, Троцкі і іншыя змоўшчыкі, як гэта відаць з матэрыялаў следства, мелі сваёй мэтай сарваць Брэсцкі мір, звергнуць савецкі ўрад, арыштаваць і забіць В. І. Леніна, І. В. Сталіна і Я. М. Свердлова і сфармаваць новы ўрад з бухарынцаў, якія тады для маскіроўкі называлі сябе «левымі» камуністамі, трацкістаў і «левых» эсэраў.

У святле гэтых злачынстваў супроць Леніна і савецкай улады ў перыяд 1918 года робіцца яснай і зразумелай уся наступная злачынная дзейнасць трацкістаў і бухарынцаў супроць савецкага народа.

Па справе да судовай адказнасці прыцягнуты: Бухарын Н. І., Рыкаў А. І., Ягода Г. Г., Крэсцінскі Н. Н., Ракоўскі Х. Г., Розенгольц А. П., Іваноў В. І., Чэрноў М. А., Грынько Г. Ф., Зеленскі І. А., Бессоннаў С. А., Ікрамаў А., Хаджаеў Файзула, Шаранговіч В. Ф., Зубараў П. Т., Буланаў П. П., Левін Л. Г., Плетнёў Д. Д., Казакоў І. Н., Максімаў В. А. і Кручкоў П. П.

Абвінаваўчае заключэнне зацверджана Пракурорам Саюза ССР і накіравана са справай у Ваенную Калегію Вярхоўнага Суда СССР для разгляду ў адкрытым судовым пасяджэнні.

Справа слуханнем у Ваеннай Калегіі Вярхсуда Саюза ССР назначана на 2 сакавіка г. г.

Прамова таварыша І. В. СТАЛІНА

на прадвыбарчым сходзе выбаршчыкаў Сталінскай выбарчай акругі горада Масквы 11 снежня 1937 года у Вялікім тэатры

Старшынствуючы. Слова прадстаўляецца нашаму кандыдату таварышу Сталіну.

З'яўленне на трыбуне таварыша Сталіна сустракаецца выбаршчыкамі бурай авацыі якая прадаўжаецца на працягу некалькіх мінут. Уся зала Вялікага тэатра стоячы вітае таварыша Сталіна. З залы безупынна раздаюцца воклічы: «Няхай жыве вялікі Сталін, ура!», «Тварцу самай дэмакратычнай у свеце Савецкай Канстытуцыі таварышу Сталіну, ура!», «Няхай жыве правадыр прыгнечаных усяго свету, таварыш Сталін, ура!»

Сталін. Таварышы, прызнацца, я не меў намеру выступаць. Але наш паважаны Нікіта Сергеевіч, можна сказаць, сілком прыцягнуў мяне сюды, на сход: скажы, гаворыць, добрую прамову. Аб чым сказаць, якую іменна прамову? Усё, што трэба было сказаць перад выбарамі, ужо сказана і перасказана ў прамовах нашых кіруючых таварышоў Калініна, Молатава, Варашылава, Кагановіча, Ежова і многіх іншых адказных таварышоў. Што яшчэ можна дадаць да гэтых прамоў?

Патрабуюцца, гавораць, тлумачэнні па некаторых пытаннях выбарчай кампаніі. Якія тлумачэнні, па якіх пытаннях? Усё, што трэба было растлумачыць, ужо растлумачана і перарастлумачана ў вядомых зваротах партыі большэвікоў, комсамола, Усесаюзнага Цэнтральнага Савета Прафесіянальных Саюзаў, Асоавіяхіма, Камітэта па справах фізкультуры. Што яшчэ можна дадаць да гэтых тлумачэнняў?

Вядома, можна было-б сказаць гэткую лёгкую прамову аб усім і ні аб чым (лёгкі смех). Магчыма, што такая прмова пазабавіла-б публіку. Гавораць, што майстры па такіх прмовах ёсць не толькі там, у капіталістычных краінах, але і ў нас, у савецкай краіне (смех, апладысменты). Але, па-першае, я не майстар па такіх прмовах. Па-другое, ці варта нам займацца справамі забавы цяпер, калі ва ўсіх у нас, большэвікоў, як гаворыцца, «ад работ повен рот». Я думаю, што не варта.

Ясна, што пры такіх умовах і такіх прамовы не скажаш.

І ўсё-ж, калі ўжо выйшла на трыбуну, зразумела, прыводзіцца так ці інакш сказаць хоць-бы сёе-тое (шумныя апладысменты).

Перш за ўсё я хацеў бы сказаць падзяку (апладысменты) нашым шчыкам за давер, якое яны мне і (апладысменты).

Мяне выставілі ў якасці дэпутата, і выбарчай камісіяй Савецкай акругі савецкай сталіны рэгістравала мяне, як кандыдата дэпутата. І гэтак, та прышы, якіх давер. Дазвольце пры гэтым глыбокую большэвіцкую падзяку нашым дэпутатам, нашым партыі большэвікоў, членам нашай партыі, нашым прадстаўніку гэтай партыі (шумныя апладысменты).

Я ведаю, што значыць давер. Яно, натуральна, уключае ў сабе новыя, дзяржавныя абавязкі, і стала для мяне гэта адказнасць. Што-ж, у нас, у большэвікоў, не прынята адмаўляцца ад адказнасці. Я яе прымаю (бурныя працяглыя апладысменты).

Са свайго боку я хацеў бы сказаць, гаварышы, што можаце смела назваць гэтую партыю Сталина (бурная, доўга не змаўкаючая авацыя. Воклічы з залы: «А мы ўсе за таварышам Сталиным!»). Можаце разлічваць на тое, што гэтая партыя будзе канцаць сваю доўгую гісторыю народам (апладысменты), нашым класам (апладысменты), перад савецкім (апладысменты), перад інтэлігенцыяй (апладысменты).

Далей, я хацеў бы, таварышы, пачаць гаварыць з наступаючым усеагульным святам, з днём выбараў у Вярхоўны Совет Савецкага Саюза (шумныя апладысменты). Надыходзячыя выбары—гэта не проста выбары, гэта выбары ўсеагульнага свята для ўсіх нас, нашых сялян, нашых інтэлігенцыя (бурныя апладысменты). Ніколі ў свеце яшчэ не бывала такіх сапраўды свабодных і сапраўды дэмакратычных выбараў. Гэта не першы раз, калі мы ў нас прыкладу (апладысменты). Справа ідзе не аб тым, што ў нас будуць выбары ўсеагульныя, роўныя, таяныя і прамыя, хоць ужо гэта само па сабе мае вялікае значэнне. Справа ідзе аб тым, што ўсеагульныя выбары будуць праведены ў нас, як найбольш свабодныя выбары і найбольш дэмакратычныя ў параўнанні з выбарамі любой іншай краіны ў свеце.

Усеагульныя выбары праходзяць і маюць месца і ў краінах капіталістычных краінах, так званых дэмакратычных. Але ў гэтых абстаноўках там праходзяць выбары ў абстаноўцы класавых сутычак у абстаноўцы класавай барацьбы, у абстаноўцы дасягнення на выбарчыку з боку капіталістаў, памешчыкаў, банкіраў і іншых асоб капіталізма. Нельга назваць такія выбары, нават калі яны ўсеагульныя, роўныя, таяныя і прамыя, зусім свабоднымі і зусім дэмакратычнымі выбарамі.

У нас, у нашай краіне, наадварот, выбары праходзяць у зусім іншай абстаноўцы. У нас няма капіталістаў, няма памешчыкаў, стала-

быць, і няма дукіня з боку маемых класаў на немаемых. У нас выбары праходзяць у абстаноўцы супрацоўніцтва рабочых, сялян, інтэлігенцыі, у абстаноўцы ўзаемнага іх давер'я, у абстаноўцы, я-б сказаў, узаемнай дружбы, бо ў нас няма капіталістаў, няма памешчыкаў, няма эксплаатацыі і няма каму, уласна, даць на народ для таго, каб сказаць яго волю.

Вось чаму нашы выбары з'яўляюцца лізінымі сапраўды свабоднымі і сапраўды дэмакратычнымі ва ўсім свеце (шумныя апладысменты).

Такія свабодныя і сапраўды дэмакратычныя выбары маглі узнікнуць толькі на аснове трыумфу соцыялістычных парадкаў, толькі на базе таго, што ў нас соцыялізм не проста будзеца, а ўжо увайшоў у быт, у іштэцыі быт народа. Год 10 таму назад можна было-б дыскусываць аб тым, ці можна ў нас будаваць соцыялізм ці не. Цяпер гэта ўжо не дыскусійнае пытанне. Цяпер гэта пытанне фактаў, пытанне жывога жыцця, пытанне быту, які пранізвае ўсе жыццё народа. На нашых фабрыках і заводах працуюць без капіталістаў. Кіруюць работай людзі з народа. Гэта і называецца ў нас соцыялізмам ча справе. На нашых палях працуюць гружанкі зямлі без памешчыкаў, без кулакоў. Кіруюць работай людзі з народа. Гэта і называецца ў нас соцыялізмам у быту, гэта і называецца ў нас свабодным, соцыялістычным жыццём.

Вось на гэтай базе і узніклі ў нас новыя, сапраўды свабодныя і сапраўды дэмакратычныя выбары, выбары, прыкладу якім няма ў гісторыі чалавецтва.

Як-жа пасля гэтага не павіншаваць вас з днём усенароднай урачыстасці, з днём выбараў у Вярхоўны Совет Савецкага Саюза! (Бурная авацыя ўсёй залы).

Далей я хацеў-бы, гаварышы, даць вам параду: параду кандыдата ў дэпутаты сваім выбаршчыкам. Калі ўзяць капіталістычныя краіны, то там паміж дэпутатамі і выбаршчыкамі існуюць некаторыя своеасаблівыя, я-б сказаў, даволі дзіўныя адносіны. Пакуль ідуць выбары, дэпутаты заігрываюць з выбаршчыкамі, лісліваюць перад імі, клянучца ў вернасці, даюць кучу ўсякіх абяцанняў. Выходзіць, што залежнасць дэпутатаў ад выбаршчыкаў поўная. Як толькі выбары адбыліся і кандыдаты ператварыліся ў дэпутатаў, адносіны мяняюцца ў корні. Замест залежнасці дэпутатаў ад выбаршчыкаў, атрымліваецца поўная іх незалежнасць. На працягу чатырох або пяці год, г. зн. аж да новых выбараў, дэпутат адчувае сябе зусім свабодным, незалежным ад народа, ад сваіх выбаршчыкаў. Ён можа перайсці з аднаго лагера ў другі, ён можа звярнуць з правільнай дарогі на няправільную, ён можа нават заблытацца ў некаторых махінацыях не зусім патрэбнага характару, ён можа кувыркацца, як яму ўгодна,—ён незалежны.

Ці можна лічыць такія адносіны нармальнымі? Ні ў якім разе,

таварышы. Гэту акалічнасць улічыла наша Канстытуцыя, і яна праяла закон, у сілу якога выбаршчыкі маюць права датэрмінова адклікаць сваіх дэпутатаў, калі яны пачынаюць фінціць, калі яны звараваюць з дарогі, калі яны абываюць аб сваёй залежнасці ад народа, ад выбаршчыкаў.

Гэта выдатны закон, таварышы. Дэпутат павінен ведаць, што ён слуга народа, яго пасланец у Бярхоуны Совет, і ён павінен весці сябе павольна, па якой яму дадзена навазда Зварну з дарогі, выбаршчыкі маюць права патрабавань назначэння новых выбараў і дэпутата, звярнуўшага з дарогі, яны маюць права пракаціць на караных (смах, апладысменты) Гэта тэма, якая Мая парода, парода кандыдата у дэпутаты сваім выбаршчыкам, памятаць аб гэтых праве выбаршчыкаў, — аб праве датэрмінова адклікання дэпутатаў, сачыць за сваімі дэпутатамі, кантраляваць іх і, калі яны уздумваюць звярнуць з дарогі, змахнуць іх з плеч, патрабавань назначэння новых выбараў. Урад абавязан назначыць новыя выбары Мая парода — памятаць аб гэтым законе і скарыстаць яго пры выпадку.

Нарэшце, яшчэ адна парода кандыдата у дэпутаты сваім выбаршчыкам. Чаго трэба наогул патрабаваць ад сваіх дэпутатаў, калі ўзяць з усіх магчымых патрабаванняў найбольш элементарныя патрабаванні?

Выбаршчыкі, народ павінны патрабаваць ад сваіх дэпутатаў, каб яны аставаліся на вышыні сваіх задач, каб яны ў сваёй рабоце не спускаліся да ўзроўню палітычных абыватэляў, каб яны аставаліся на пасту палітычных дзеячоў Ленінскага тыпу, каб яны былі такімі-ж яснымі і пэўнымі дзеячамі, як Ленін (апладысменты), каб яны былі такімі-ж бязстрашнымі ў блі і бязлітаснымі да ворагаў народу, якім быў Ленін (апладысменты), каб яны былі свабодны ад усякай панікі, ад усякага падабенства панікі, калі справа пачынае ускладняцца і на гарызонце вырысоўваецца якая-небудзь небяспека, каб яны былі гэтак-жа свабодны ад усякага падабенства панікі, як быў свабодны Ленін (апладысменты), каб яны былі гэтак-жа мудры і непаспешлівы пры вырашэнні складаных пытанняў, дзе патрэбна усебаковая арыентацыя і ўсебаковы ўлік усіх плюсаў і мінусаў, якім быў Ленін (апладысменты), каб яны былі гэтак-жа прудзівы і чэсны, якім быў Ленін (апладысменты), каб яны гэтак-жа любілі свой народ, як любіў яго Ленін (апладысменты).

Ці можам мы сказаць, што ўсе кандыдаты у дэпутаты з'яўляюцца іменна такога роду дзеячамі? Я-б гэтага не сказаў. Усякія бываюць людзі на свеце, усякія бываюць дзеячы на свеце. Ёсць людзі, аб якіх не скажаш, што ён такі, ці то ён добры, ці то ён дрэнны, ці то мужны, ці то трусаваты, ці то ён за народ да канца, ці то ён за ворагаў народа. Ёсць такія людзі і ёсць такія дзеячы. Яны ёсць і ў нас, сярод боцшчыкоў. Сямя ведае, таварышы, сямя я не без урока (смах, апладысменты).

дысменты). Аб такіх людзях няпэўнага тыпу, аб людзях, якія нагадваюць хутчэй палітычных абыватаў, чым палітычных дзеячоў, аб людзях такога няпэўнага, неаформленага тыпу даволі трапілі сказаць вялікі рускі пісьменнік Гоголь: «Людзі, гаворыць, няпэўныя, ні тое ні сёе, не зразумееш, што за людзі, ні ў горадзе Багдан, ні ў сяле Селіфан» (смах, апладысменты). Аб такіх няпэўных людзях і дзеячах таксама даволі трапіна гаворыцца ў нас у народзе: «так сабе чалавек ні рыба, ні мяса» (агульны смех, апладысменты), «ні богу свечка, ні чорту качарга» (агульны смех, апладысменты).

Я не магу сказаць з поўнай упэўненасцю, што сярод кандыдатаў дэпутаты (я вельмі выбачаюся перад імі, вядома) і сярод нашых дзеячоў няма людзей, якія нагадваюць хутчэй за ўсё палітычных абыватаў, якія нагадваюць па свайму характару, па ўсёй фізіяноміі людзей такога тыпу, аб якіх гаворыцца ў народзе: «ні богу свечка, ні чорту качарга» (смах, апладысменты).

Я хацеў-бы, таварышы, каб вы ўплывалі сістэматычна на сваіх дэпутатаў, каб ім унушалі, што яны павінны мець перад сабой вялікі браз вялікага Леніна і падражаць Леніну ва ўсім (апладысменты).

Функцыі выбаршчыкаў не канчаюцца выбарамі. Яны працягваюцца на ўвесь перыяд існавання Вярхоўнага Савета данага саставання. Важна таварыш аб законце, які дае права выбаршчыкам на дэтармінованае адпаведнае Сталіну дэпутатаў, каб яны зварачаюць і правільна дзейнічаюць. Сталіна ёсць, абавязак і права выбаршчыкаў заключаюцца ў тым, каб яны ўвесь час трымалі пад кантролем сваіх дэпутатаў і каб яны ўнушалі ім—ні ў якім разе не спускацца да ўзроўню палітычных абыватаў, каб яны выбаршчыкі ўнушалі сваім дэпутатам—быць такімі, якімі быў вялікі Ленін (апладысменты).

Такая, таварышы, мая другая парада вам, парада кандыдата ў дэпутаты, сваім выбаршчыкам (Бурныя, доўга незмаўкаючыя апладысменты, якія пераходзяць у авацыю. Усе ўстаюць і зварачаюць свае погляды ва ўрадавую ложу, куды праходзіць таварыш Сталін. Раздаюцца воклічы: «Вялікаму Сталіну, ура!», «Таварышу Сталіну, ура!», «Няхай жыве таварыш Сталін, ура!», «Няхай жыве першы ленинец—кандыдат у дэпутаты Савета Саюза—таварыш Сталін! Ура!»).

В. М. Молатаў

Аб выбарчым блоку камуністаў з беспартыйнымі¹⁾

I. Карэнні нашага блоку з беспартыйнымі

Таварышы, апублікаваўшы свой зварот да выбаршчыкаў, наша партыя поўнацю разгарнула свой выбарчы сцяг. Гэты сцяг кліча да новых перамог сацыялізма, кліча да падтрымання на выбарах у Вярхоўны Савет як кандыдатаў-камуністаў, так і кандыдатаў-беспартыйных вылучаемых большэвіцкай партыяй сумесна з беспартыйнымі рабочымі, сялянамі, служачымі і інтэлігенцыяй. Гэты сцяг кліча да стварэння дружнага выбарчага блоку камуністаў з беспартыйнымі рабочымі, з беспартыйнымі сялянамі, з беспартыйнымі служачымі, з беспартыйнай інтэлігенцыяй, да стварэння такога блоку камуністаў з беспартыйнымі ва ўсёй нашай краіне. (Апладысменты).

Правесці выбары ў вярхоўныя органы Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік на аснове блока, на аснове саюза камуністаў з беспартыйнымі—такая наша задача.

Здавалася-б, як гэта проста. Якая, на самай справе, простая мысль, прасты заклік, прасты і ясны кліч: камуністы, дзёнішніце сумесна з беспартыйнымі рабочымі, арганізуйце дружны блок для агульнай і сцягнот справы, для выбараў вышэйшых органаў сваёй роднай, савецкай улады. Цяпер нам можа паказацца гэта зусім прастай і яснай справай: стварыць блок камуністаў і беспартыйных на выбарах у вышэйшыя органы савецкай улады. Але гэта стала проста і зусім ясна толькі цяпер, к двадцацігоддзю Кастрычніка, калі мы ўступілі ўжо ў трэцяе дзесяцігоддзе Кастрычніцкай рэвалюцыі. Нічога падобнага, нічога падобнага такому блоку камуністычнай партыі з усёй беспартыйнай масай народа не магло быць у нас не толькі да рэвалюцыі, але і ў першыя годы рэвалюцыі.

А ці можна што-небудзь падобнае, падобнае блоку якой-небудзь партыі з усім народам уявіць у якой-небудзь іншай, не савецкай краіне? Чаму-б і там, у буржуазных краінах, якой-небудзь партыі не пачаць па гэтым прастаму і яснаму шляху? Здавалася, не цяжка-б

¹⁾ Прамова на сходзе Молатаўскай выбарчай акругі 8 снежня 1937 г.

да гэтага дадумацца, ды вось не выходзіць. Не, такая задача не па плячу ні адной партыі ў буржуазнай дзяржаве. Там, у краінах капіталізма, немінуча раздзіраемых класаван барацьбой, нельга нават аб гэтым і марыць. Ні ў адной буржуазнай партыі не хопіць на гэта сілёнак.

Толькі ў Савецкім Саюзе на 21-м годзе Кастрычніцкай рэвалюцыі, калі большэвіцкая партыя атрымала магчымасць паставіць перад сабой гэту вялікую задачу. Яна і простая і ясная задача, але трэба караць вялікія горы, каб атрымаць права і магчымасць ставіць такія задачы. Таму што стварэнне выбарчых блоў камуністычнай партыі і беспартыйных мас народа, гэта аснове дружнага правесці выбары ў вышэйшыя органы ўлады — гэта вялікая справа, гэта справа сусветна-гістарычнага значэння.

Для таго, каб мы маглі падыйсці да гэтай задачы, мы павінны былі дажыць да 20-годдзя Кастрычніцкай рэвалюцыі. А дажыць да гэтага 20 годдзя нельга было, не разграміўшы ўсёх ворагаў Кастрычніцкай рэвалюцыі ў нашай краіне (Працяглыя апладысменты).

У гэтан барацьбе за справу Кастрычніка і складваўся саюз камуністаў і беспартыйных рабочых і сялян. Большэвікі на ўсіх этапах Кастрычніцкай рэвалюцыі змагліся за тое, каб узмацняць саюз рабочых і сялян, каб згуртаваць вакол партыі ўсю масу беспартыйных працоўных горада і вёскі. У барацьбе з усімі і всякімі ворагамі Кастрычніка выкаваўся гэты саюз камуністаў з беспартыйнымі рабочымі, сялянамі і інтэлігенцыяй. Цяпер у нас ужо ёсць магчымасць рабіць гэты саюз асновай правядзення выбараў у Вярхоўны Совет.

Каб гаварыць аб магчымасці стварэння такога саюза большэвікоў і беспартыйнымі масамі, трэба было дабіцца перамогі сацыялізма ў Савецкім Саюзе. Мы гэтага дабіліся. Сацыялізм уладвае цяпер усё жыццё нашай краіны.

Мы не проста разграмілі ворагаў, мы пабудавалі новую дзяржаву, збудавалі новае грамадства, стварылі новы, савецкі народ. (Выбух апладысmentaў).

Мы стварылі савецкі народ, дзе няма месца эксплуатаатарам, дзе ўсе грамадзяне — працоўныя, дзе, значыць, ва ўсяго народа адзін агульны інтарэс. Таму стала магчымым гаварыць аб выбарчым блоку камуністаў з беспартыйнымі рабочымі і сялянамі, з беспартыйнымі служачымі і інтэлігенцыяй. Заявяванне гэта тым больш, што аб такім саюзе з беспартыйнымі мы можам гаварыць як ва ўсім Савецкім Саюзе, так і ў кожнай савецкай рэспубліцы паасобку.

Каб падрыхтаваць стварэнне выбарчага блоку камуністаў і беспартыйных у нашай краіне пры выбарах у Вярхоўны Совет, мы павінны былі правядаць Сталінскую Канстытуцыю. На аснове гэтай Канстытуцыі Канстытуцый пераможшага сацыялізма, будучы прыходзіць выбары 12 снежня.

Што нам трэба было для таго, каб атрымаць у свае рукі гэту Сталінскую Канстытуцыю?

Для гэтага нам трэба было, перш за ўсё, заваяваць і адстаяць ад усіх і ўсякіх нападаў уладу саветаў. Мы гэта зрабілі з поспехам.

Далей. Для гэтага нам трэба было мець такую партыю, як партыя Леніна—Сталіна. (Працяглыя апладысменты).

Для таго, каб заваяваць гэту Канстытуцыю, мы павінны былі, нарэшце, мець на чале ўсёй нашай справы таго, хто заўсёды на пасту, хто заўсёды на сваім капітанскім месціку, у каго ў руках верны кампас, хто ўмее згуртоўваць вакол сябе большавізма усіх працоўных чые імя неразрыўна злучана з перамогамі соцыялізма. Адным словам, мы маем Сталінскую Канстытуцыю таму, што нашу партыю і ўсё працоўных Савецкага Саюза вядзе наперад тварэц сацыялізму. Канстытуцыі таварыш Сталін! (Бурныя апладысменты, крыкі «ура!», усе ўстаюць, воклічы: «Няхай живе таварыш Сталін!»).

Пасля гэтага зразумела, як перад нам, ва ўвесь свой рост сталі асноўная задача выбараў у Вярхоўны Совет—задача забеспячання дружнага саюза камуністаў з беспартыйнымі рабочымі, сялянамі і інтэлігенцыяй на выбарах дэпутатаў у вышэйшы орган нашай дзяржавы. Гэта задача вырасла перад намі ва ўсім размаху, калі мы дабіліся сапраўднага маральнага і палітычнага адзінства савецкага народа, якое з'яўляецца цвёрдай асновай нашэга сацыялістычнага грамадства, якое і ёсць уласнае імя сацыялізма ў жыцці вялікага савецкага народа. (Апладысменты).

Аб якім блоку ідзе гутарка? У нашай партыі два мільёны камуністаў і поўмільёна сялянцаў. Выбаршчыкаў жа на выбарах у Вярхоўны Совет будзе звыш 90 мільёнаў. Камуністы, як бачым, складаюць толькі невялікую частку ўсёй масы выбаршчыкаў, але гэта сіла, тым, што гэта—авангард народа. Што можа быць лепш у пункце погляду інтарэсаў усяго народа, што можа быць лепш у нашых умовах як дружны выбарчы саюз камуністаў і беспартыйных ва імя далейшых перамог соцыялізма ў нашай краіне? Вось мы і хочам, каб два мільёны камуністаў разам, дружна, у ногу з гэтымі 90 мільёнамі выбаршчыкаў пайшлі на выбары у Вярхоўны Совет. (Апладысменты).

Гэта—задача не маюлькая, таварышы. За такую задачу ўзяцца значыць, узяцца за вялікую справу. Але настолькі трывала сувязь большэвіцкай партыі з народнымі масамі, што мы ўпэўнены ў тым, што ў нашай партыі ёсць усе падставы з гонарам справіцца з гэтай вялікай задачай. (Апладысменты).

Такім чынам, справа ідзе аб блоку камуністаў з усімі масамі савецкага народа. На выбарах у Вярхоўны Совет у нас, на свайго саветаў, павінна стварыцца адзін і той жа фронт, ад імя народнага фронту нябачанай сілы і значэння. (Апладысменты).

Аб такім блоку камуністаў з беспартыйнымі масамі, з усім народам, могуць зараз толькі марыць на іх прысудзі за граніцай. Мы да

...этага ўдзялілі бараксаванне, не шыкаду. ... не баючыся труд-
насцей, і мы ўсёй душой нашымі прынцыпамі зацвердзілі, якія ўжо
гэты з упэўненасцю гавораць: прыдзе час і ў нас гэта выйдзе. (Бур-
ныя апладысменты)

II. Нашы задачы перад знешняй небяспекай

Нам прышлося пачынаць і весці справу ў трудных умовах. Нам да
гэтай часу прыходзіцца весці справу будаўніцтва сацыялізма адным,
у воражым акружэнні капіталістычных дзяржаў. У гэтым асабліваецца
і павыша першай сацыялістычнай рэспублікі рабочых і сялян.

Апавядаючы праваце сваёй справы, мы з самага пачатку шукалі
... аднаго магічымасці забяспечыць мірную працу народа, прос-
та магічымасці паказаць сьвет савецкага ладу, дзе народ вызвалены ад
... паноў капіталістаў, памешчыкаў і генеральска-ўрадыскай
... .

Але і нашы класавыя ворагі разумелі, што вызвалены ад экспла-
татараў народ—небяспечная для іх сіла. Таму яны рабілі ўсё, каб
сарваць мір, перашкодзіць мірнаму развіццю Савецкай рэспублікі.

Правіла было нямала рабочай і сялянскай крыві, каб адстаяць со-
вецкую ўладу, каб адбіваць у ворагаў пазшыю за пазшыяй.

Нам прышлося цягнуць некалькі год падрад замежных інтэрвентаў
на тэрыторыі сваёй краіны, але ўсё-ж мы іх начыста і назаўсёды вы-
шыбці з нашай дзяржавы. (Апладысменты).

Знешняе капіталістычнае акружэнне, аднак, прадаўжае існаваць.
Амаль што не кожную вясну нам зноў і зноў прыходзілася чакаць
... нападаў з боку імперыялістаў. Сёння пагражалі адны—заўтра
другія. Як толькі ні прабавалі сарваць нашу мірную перадышку, за-
якую мы так змагаліся. Наколькі вяліка была ваенная небяспека для
Савецкага Саюза ў асобныя моманты, відаць з таго, што не раз пісаў
Ленін у першыя годы існавання савецкай улады, на што пазней
шыатразова ўказваў таварыш Сталін.

Большавіцкая партыя і савецкая ўлада рабілі ўсё для таго, каб
прадоўжыць мірны перыяд жыцця, каб збавіць савецкі народ ад ваен-
ных сутычак і забяспечыць народу магічымасць прадаўжаць мірную
працу.

Нам удалося дабіцца таго, што ўжо звыш 16 год наша краіна
жыве ў мірных умовах, і ніхто не можа сказаць, што мы дрэнна ска-
рысталі гэту перадышку, што мы мала зрабілі для ўздыму народнай
гаспадаркі, для росту культурнага будаўніцтва, для абнаўлення ўсяго
жыцця народа на новай, на сацыялістычнай аснове. (Апладысменты).

Народ нашай краіны быў змучан войнамі. Паміж руска-японскай
вайной і апошняй імперыялістычнай вайной, у якой удзельнічала
Расія, прайшло усяго крыху больш васьмі год. У 1905 годзе Расія
была біта ў вайне з Японіяй. З сярэдзіны 1914 года яна ўступіла ў

новую, яшчэ больш крывавую, вайну, якая зацягнулася на рад год. Зразумела, што народ прагнуў міру, прагнуў перадышкі ад ваіны.

Адной з буйнейшых заслуг савецкай улады трэба лічыць тое, што на працягу апошніх 16 год наш народ быў збаўлен ад ваенных сутычак. (Апладысменты).

Мы ведаем, хто цяпер спяшаецца з новымі войнамі. Той, у каго дома не ўсё ў парадку, у каго справы трашчаць. (Смех). Уласна кажучы, і царскі ўрад увязаўся ў войны 1905 г. і 1914 г., калі у яго пад нагамі ўжо гарэла.

У нас не такое становішча, і таму мы хочам міру і ўпарта змагаемся за справу міру. Мы не сумняваемся, што гэтая палітыка міру можа і будзе служыць асновай выбарчага блоку камуністаў з беспартыйнымі масамі. (Апладысменты).

Мы разбілі нашых ворагаў на чалавек, і гэтага ніхто не можа адмаўляць. Але галоўны вораг савецкага народа за межамі нашай краіны, у лагеры ваяўнічага імперыялізма, асабліва ў фашысцкіх краінах. Ён не можа знайсці сабе апоры ў масах нашага народа, але тым больш намаганняў ён прыкладае для таго, каб шкодніцтвам, дыверсіям, запалохваннямі і тэрорам падкапвацца пад наша будаўніцтва. Для гэтага замежныя разведкі скарыстоўваюць усякія трусылівыя душонкі, для гэтага яны завялі ўсякіх шпіёна-трацкістаў і рыкава-бухарицкіх шкоднікаў і дыверсантаў, якія падкапваюцца пад абарону нашай краіны, імкнуцца праз сваіх белагвардзейска-меншавіцкіх агентаў заграўніцай псаваць, расстраіваць адносіны замежных дзяржаў да Савецкага Саюза. Не лічыцца з гэтымі фактамі мы не можам. Мы павінны ўсіх гэтых прадажнікаў, здраднікаў, правакатараў і шпіёнаў выкрываць да канца. (Апладысменты).

Мы ведаем цяпер лепш, чым хто-б там ні было, праз якія лакеі яны забіраюцца ў наш савецкі дом, і мы навучыліся лепш, чым калі-б там ні было, біць іх у самы лоб. (Бурныя апладысменты).

Мы таму павінны лічыцца з гэтымі лазутчыкамі замежнай буржуазіі, што іх планы звязаны з падрыхтоўкай ваенных нападаў звонку, што яны мараць аб тым, каб сарваць мірную працу нашага народа.

Усё гэта прымушае нас прымаць сур'ёзныя меры ўмацавання абароны краіны. Мы гэтыя меры настойліва прызодзім, мы ўмацоўваем Чырвоную Армію, умацоўваем абаронную прамысловасць і хочам, каб кожны наш завод і кожны наш калгас былі крэпасцю нашай гаспадаркі, культуры і дзяржаўнай абароны. (Бурныя апладысменты).

Я думаю, што калі мы робім так і калі мы ва імя патрэб абароны нават урэзваем задаволенне некаторых іншых патрэб, то мы паступаем правільна. (Працяглыя апладысменты).

Мы ўпэўнены, што і ў гэтым нас цалкам падтрымае блок камуністаў і беспартыйных мас. (Бурныя апладысменты).

Мы за палітыку міру ва імя забяспечання мірнай працы нашых грамадзян, ва імя камунізма, які будзе наш народ. Як вядома, на

гэта некаторыя фашысцкія дзяржавы адказваюць заключэннем ваяўнічых двоістvenных і троістvenных саюзаў супроць камунізма. Гэта робіцца так: бяруцца за рукі, каб не ўпасці, двое... (Смех. Апладысменты), бяруцца за рукі двое, трое, а можа быць і чацвёра, відавочна, з тых, хто ужо не верыць у свае уласныя сілы. Але ўзяўшыся за рукі, яны яшчэ не вырагаюць сябе ад гоніўняга несяспекі, што глеба якраз з-пад ног у іх ухадзіць. (Апладысменты).

Мы не хочам вайны.—усе гэта ведаюць. Мы змагаліся і будзем змагацца за справу міру. Якія яшчэ патрэбны тут доказы?

Паглядзіце, як мірна гараць нашы пяціканцовыя крэмлеўскія зоркі. Іх святло далека і упэўнена свеціць. Гавораць, што гэтыя зоркі бачны з усіх канцоў Масквы. Гавораць яшчэ, што яны бачны амаль што не з усіх канцоў Савецкага Саюза. (Апладысменты).

Ну, а як будзе ў выпадку вайны, у выпадку ваеннага нападу на Савецкі Саюз?

Мы можам сказаць на гэта: у выпадку-ж ваеннага нападу на Савецкі Саюз, напаваючы адчыне як сілу нашых жалезнай самаабароны, так і сілу святла савецкіх рубінавых зорак, якія свеціць далёка за межамі нашай краіны. (Працяглыя апладысменты).

III. Усе на выбары!

З усяго гэтага выходзяць большэвікі, прапаноўваючы выбарчы блок з беспартыйнымі. З гэтага выходзяць большэвікі, прапаноўваючы камуністам на выбарах у Вярхоўны Совет і ўласна падтрымаць не толькі партыйных, але і беспартыйных кандыдатаў, і разлічваючы на тое, што ўсе беспартыйныя выбаршчыкі так сама падтрымаюць камуністаў, як і беспартыйных кандыдатаў. (Апладысменты).

Усе на выбары, усе, як амерыканцы, з'явімся 12 снежня для выбараў дэпутатаў у Вярхоўны Совет! Гэта павінен сказаць магутным сваім голасам выбарчы блок камуністаў і беспартыйных грамадзян. Чым лепш і калі мы гэта зробім, тым больш і тым больш рашучы будзе поспех выбарчага блока камуністаў з беспартыйнымі.

Усім грамадзянам савецкай краіны,—любому з нашых грамадзян!—сёньня месца ў нашым выбарчым блоку. Наш блок асноваў на саюзе дзясяткаў мільёнаў савецкіх грамадзян, і мы ведаем, што сілу гэтага блока павялічвае кожны асобны яго ўдзельнік, кожны асобны выбаршчык сваім удзелам у выбарах 12 снежня. (Апладысменты).

У гэтых выбарах будзе аддзелены наш і ворагі савецкай улады. Мы ажыццявілі ўсеагульнае, роўнае, прамое і таінае галасаванне без якіх-небудзь абмежаванняў. Пры выбарах у Вярхоўны Совет наша задача заключаецца ў тым, каб гэтых паноў пакінуць адзінокамі, у жалю і адзіноцтве ад усяго савецкага народа. (Апладысменты).

Выбары ў Вярхоўны Совет азначаюць, што наша Сталінская Канстытуцыя прыйшла ў дзеянне, што яна ператварылася ў магутную

зброю новага згуртавання народа вакол савецкай улады, вакол большавіцкай партыі, вакол таварыша Сталіна, што будаўнікі соцыялізма ў нашай краіне ідуць да новых вялікіх перамог. (Апладысменты).

Мы адзначаем выбары ў Вярхоўны Совет стаханавескімі рэкордамі. Мы памножым гэтыя рэкорды і будзем з дня ў дзень сачыць, вывучаць і распаўсюджваць гэтыя поспехі. Мы зробім з поспехаў аднаго стаханавскага дня працяглыя поспехі, поспехі цэлых цэхав, цэлых заводаў. Нашы заводы запрабуюць лепш і прадукцыйней, чым самыя добрыя замежныя заводы. (Апладысменты).

Мы адзначаем гэтыя выбары выдатным ураджаем зэрна ў 1937 годзе. Ніколі яшчэ наша краіна не збірала столькі хлеба, як у гэтым годзе, калі ураджай дасягнуў 7 мільярдаў пудоў. (Апладысменты). Мы ўпэўнены, што не толькі ўтрымаем, але і навялічым гэтыя поспехі ў сельскай гаспадарцы, ва ўсіх яго галінах і ва ўсіх краях Савецкага Саюза.

Мы адзначаем выбары ў Вярхоўны Совет памнажэннем культуры і дасягненняў. Каб пакончыць і астаўшымі канігаліма ў свядомасці людзей, мы парываем рагарнуць велізарную работу за сацыялістычна і змест нашай культуры ва ўсіх яе нацыянальных формах і на ўсіх мовах. (Бурныя апладысменты). Няхай яшчэ быстраві растуць сілы савецкай інтэлігенцыі. Дадзім шырэй дарогу таленавітым людзям народаў савецкай краіны.

Дружныя выбары ў Вярхоўны Совет, у дзель усіх 90 мільянаў выбарніцкага ў выбарах 12 снежня, умацоўваюць салідным чынам магутнасць Савецкага Саюза, узнімуць яшчэ вышэй савецкую уладу, праславяць вялікі сцяг Леніна—Сталіна ў вачах працоўных усіх краін (Бурныя, працяглыя апладысменты).

Мы пачынаем так правесці выбары ў Вярхоўны Совет, каб чырвоное святло крэмеўскіх зорак заблішчэла яшчэ ярчэй для працоўных СССР і для працоўных усіх краін і каб наша партыя і таварыш Сталін скавалі аб гэтых выбарах адно слова «дзякуй». (Бурныя, працяглыя апладысменты, пераходзячыя ў авацыю. Усе устаюць. Воклічы: «Ленінска-сталінскаму ЦК—ура!», «Вялікаму правядыру народаў таварышу Сталіну ура!», «Няхай жыве кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Савета таварыш Молатаў ура!», «За блок у выбарах паміж камуністамі і беспартыйнымі! Усе на выбары, таварышы, ура!»).

**Прамова Народнага Камісара Абароны
Маршала Совецкага Саюза
таварыша К. Е. ВАРАШЫЛАВА**

**на мітынгу вайсковых часцей Менскага гарнізона і калгас-
нікаў Менскага раёна,**

**прысвечаным гадавіне Сталінскай Канстытуцыі і выбарам
у Вярхоўны Совет СССР,**

8 снежня 1937 г.

Таварышы калгаснікі і калгасніцы, байцы, камандзіры і палігра-
ботнікі, іх жонкі, мацеры і сестры, таварышы выбаршчыкі Менскай
выбарчай акругі, вітаючы вас, прыношу маю самую глыбокую па-
дзяку за давер, якое вы аказалі мне, намецціўшы сваім кандыдатам
у дэпутаты Вярхоўнага Совета.

Месяц таму назад Совецкі Саюз адсвяткаваў 20-ю гадавіну сваёй
гісторыі. Тры дні таму назад савецкі народ адзначыў гадавіну
Сталінскай Канстытуцыі. Праз чацвяры дні мы ўсе, людзі Советаў, як
адзін, пойдзем да выбарчых урнаў і ў святочным настроі выберам
свой Вярхоўны Совет.

Са старань можа паказацца, што мы многа ўдзяляем увагі і
часу святам. На справе ўсё гэта выглядае па-іншаму. Мы і нашы
святы разглядаем, як вялікую сацыялістычную справу.

Што такое 20-я гадавіна Совецкага Саюза? Гэта вынік вялікіх
перамог працоўных нашай краіны. Гэта—веха на гістарычным шляху
барацьбы, нашых перамог. Гэта—сапраўднае свята трыумфу ідэалаў
нашай партыі Леніна—Сталіна.

Што такое свята 5 снежня? Гэта—дата найвялікшага гістарычнага
значэння. Савецкая краіна адзначыла першую гадавіну сваёй са-
праўды дэмакратычнай, сапраўды сацыялістычнай Канстытуцыі.

Ужо год, як народы Советаў жывуць па Сталінскай Канстытуцыі.
Праз 4 дні мы выберам Вярхоўны Совет на аснове гэтай Кансты-
туцыі.

Наша краіна, у гэтым няма сумненняў, пад выпрабаваным кіраў-
ніцтвам партыі Леніна—Сталіна, пад геніяльным вадзіцельствам вялікага
Сталіна цяпер пойдзе яшчэ больш быстрымі крокамі, яшчэ больш

упэўнена да новых і новых перамог соцыялізма. Совецкі народ, адзначаючы важнейшыя падзеі сваёй выдатнай гісторыі, законна імянуе іх сваімі святамі. Так, гэта нашы святы, мы іх самі стварылі, мы імі ў праве ганарыцца.

Таварышы, Сталінская Канстытуцыя гэта дакумент найвялікшай гістарычнай значымасці не толькі для нас, ён прадстаўляе найвялікшае значэнне для мільянаў працаўнікоў усяго свету. Сталінская Канстытуцыя для усіх працоўных, абяздоленых і прыгнечаных будзе пуцяводнай зоркай, маяком у іх барацьбе за права жыцц, за сваё разняволенне.

Мы сваю Канстытуцыю разглядаем, як дакумент, якім мы кіруемся, на аснове якога будуюць сваё жыццё мільёны працоўных Савецкага Саюза.

Наша Сталінская Канстытуцыя, якая замацавала, канчаткова ўзаконіла заваяванні соцыялізма, уключае ў сябе такія выдатныя параграфы, якія па-сапраўднаму могуць адчуваць, зразумець толькі працоўныя капіталістычных краін. Узяць хоць-бы такое пытанне, як права на гарантаваную працу для усіх грамадзян СССР. Для савецкага чалавека—гэта толькі пацверджанне таго, што існуе. Гэтае права увайшло ў быт. Наша краіна не ведае беспрацоўя. У нас не хапае рабочых рук. Але затое як востра адчуваюць усю найвялікшую соцыялістычную глыбіню гэтага параграфа нашай Канстытуцыі мільёны і мільёны беспрацоўных усіх капіталістычных краін.

Або другі, такі-ж выдатны пункт нашай Канстытуцыі, як прадастаўленне жанчыне роўных правоў, нароўні з мужчынамі за ўсіх галінах гаспадарчага, культурнага і дзяржаўнага жыцця. Жанчына Савецкага Саюза гэтым правам карыстаецца поўнасю, і ёй ужо здаецца дзікім, як гэта яна, чалавек, можа быць абмежавана ў прэзах, быць прыдаткам, чалавекам ніжэйшага парадку. Гэта сапраўды дзіка. Але гэтая дзікасць існуе ва ўсім капіталізме, і там жа жанчына крпі капіталізма, асабліва жанчына працы, з усёй астрыяй будзе адчуваць сілу і значэнне Сталінскай Канстытуцыі, замацаванай на веки роўнапраўе савецкай жанчыны.

Або, нарэшце, роўнапраўе грамадзян СССР незалежна ад іх нацыянальнасці і расы, замацаванае нашай Канстытуцыяй,—хіба гэта не найвялікшая перамога чалавецтва? І хіба гэтае права не стала ўжо бытам савецкага народа, хіба мы аб гэтым цяпер думаем? Не, мы гэтымі вялікімі здабыткамі соцыялізма карыстаемся гэтак-жа проста, як карыстаемся святлом сонца і паветрам. Але гэты пункт нашай Канстытуцыі будзе цвёрды помнік усе прыгнечаных, няроўнапраўных народаў капіталістычных краін. Усе тая, каго прыгняталі і лічалі людзьмі ніжэйшых рас.

Так, цяпер многім з вас, асабліва маладым людзям, якія выраслі ў савецкай рэчаіснасці, цяжка ўзяць сябе ўсю веліч таго, што заключана ў Сталінскай Канстытуцыі, што стала непахісным законам.

Вы ўсім гэтым карыстаецеся, гэтым жывеце, аб другім, беспраўным, цяжкім і торкім жыцці вы, на штасце, і не ведалі. Але вось мы, старыкі, памятаем праклятае мінулае, мы яго вельмі добра ведаем і часам яшчэ і цяпер прасынаешся з халодным потам на ілбу.

Цар, памешчык, ураднік, поп, кулак, капіталіст, жандар—гэта для моладых людзей катэгорыі не зусім легка ўяўляемыя. Для мільянаў нашай моладзі гэта адцягненае паняцце. Для старых людзей Савецкага Саюза гэта зусім рэальнае, праўда, мінулае, але страшнае, кашмарнае. Таварышы, калі ўчытваецеся ў словы Сталінскай Канстытуцыі аб тым, што працоўным Савецкага Саюза забяспечана права на працу, калі ўдумаецеся ў змест гэтых залатых слоў,—становіцца неяк асабліва радасна і лёгка на душы, адчуваеце, якую вялікую задачу вырашыла партыя Леніна—Сталіна, якія вяшчыні ўжо заваеваны сацыялізмам. Ніколі не быць беспрацоўным, не думаць аб заўтрашнім дні, не дрыжаць, што цябе гаспадар ці яго прыказчык выкіне на вуліцу ў любы міг,—вы разумееце, вы адчуваеце, што гэта азначае, таварышы!

Гэта азначае, што сацыялізм ужо рэальнасць, што вы, наша змена, наша моладзь, ужо выраслі пры сацыялізме і вам цяжка зразумець увесь жах працоўнага чалавека, які, прадаючы сваю працу за грошы, ніколі не бывае ўпэўненым у заўтрашнім дні.

Паглядзіце, што робіцца там—на Захадзе, у капіталістаў: беспрацоўе—пастаянны спадарожнік рабочага класа і ўсё, што з ім звязана—голад, хваробы, прастытутыя, самазабонствы і інш. Для варот фабрык і заводаў рабочыя натоўпамі чакаюць, як манны нябеснай, работы, яны чапляюцца за малейшую магчымасць прадаць свае сілы капіталісту.

Мы ўсе помнім, што сабою прадстаўляў капіталізм на працягу апошніх 5—6 год. Навялічшы крызіс, які ахапіў усе літаральна краіны капіталізма, доўга трымаў іх у сваіх жалезных абдымках. Беспрацоўе, голад, жабрацтва, самазабонствы сярод рабочых дасягнулі ў гэтыя годы асабліва высокага процанта. Цяжкае, знясільваючае жыццё цягнуў рабочы клас капіталістычнага свету.

Пару год таму назад капіталізм став як-быццам выкарабкацца з гэтага страшнага крызісу, зменшылася крыху беспрацоўе, але толькі крыху зменшылася, а не знікла. Але вось зноў з'явіліся грозныя сімптомы эканамічнага крызісу, які расоўваецца на Амерыку, а, значыць, трэба чакаць, што ён распаўсюдзіцца і на іншыя капіталістычныя краіны. А гэта, акрамя ўсяго іншага, азначае, перш за ўсё, велізарнае павелічэнне беспрацоўя, новыя рэкі слёз галодных жанчын і дзяцей, ~~і новыя~~ і новыя цяжкія беды для рабочага класа. Нічога гэтага, нічога падобнага на гэта ў нас—у краіне пераможлага сацыялізма—няма і быць не можа. Працоўныя Савецкага Саюза, горада і вёскі, усе, як адзін, заняты поўнацю працай, яны будуць сваё новае светлае жыццё. Яны будуць сваю сацыялістычную дзяржаву.

Мы збаўлены ад жахаў крызісаў, беспрацоўя таму, што пад кіраў-

ніцтвам вялікай партыі Леніна—Сталіна мы перамаглі капіталізм у нашай краіне і пад тым жа кіраўніцтвам большэвіцкай партыі умацавалі і развіваем у нашай краіне соцыялізм! (Бурныя апладысменты).

Краіна Саветаў—адзіная дзяржава ў свеце, дзе ўсе грамадзяне, дзе-б яны ні працавалі, акрамя ворагаў народу, зразумела, адчуваюць радасць працы, радасць творчасці. Колькі фэбрык і заводаў, школ і клубаў, дамоў і ўсякіх іншых цудоўных і велічных збудаванняў створана за наш час! Як гіганцкі разгарнулася наша соцыялістычная індустрыя, якія выдатныя машыны рознастайнейшага прызначэння вырабляюць нашы заводы! Мы цалкам, уласнымі сродкамі ўзбройваем нашу слаўную Рабоча-Сялянскую Чырвоную Армію. Якіх велізарных поспехаў дасягнула савецкая навука ва ўсіх галінах ведаў! Як далёка мы шагнулі ў галіне культуры, як вырас, як змяніўся савецкі чалавек! Найвялікшыя поспехі соцыялістычнага земляробства прыводзяць нашых ворагаў проста-такі ў паніку.

7 мільярдаў пудоў хлеба ураджаю гэтага года—гэта такі факт, які не гаворыць, а вяшчае на ўвесь свет аб нашых вялікіх і слаўных перамогах, аб велізарных заваяваннях калгаснага, соцыялістычнага земляробства. Змяніўся, стаў іншым калгасны селянін. Цяпер ужо няма патрэбы даказваць сялянству перавагі калектывізацыі гаспадаркі перад аднаасобнай, гэта пройдзеная стадыя. Цяпер сялянства ў сваёй пераважнай масе дасканала на асабістым, ужо вялікім вопыце, правярыла калгасную сістэму і моцна за яе стаіць. Калгаснікі дасканала ведаюць, што калгас—гэта рух наперад да лепшага, заможнага, светлага, культурнага жыцця. Яны дасканала разумеюць, што толькі ў калектывізацыі працы, з дапамогай складаных і рознастайных машын, яны прымусяць зямлю быць шчодрэй, радзіць заўсёды і многа, што толькі такім шляхам можна безупынна рухацца наперад да новых і новых поспехаў.

Таварышы! Вялікі Сталін папярэджваў нас не раз аб тым, што мы абкружаны з усіх бакоў капіталістычнымі краінамі, а таму павінны быць сугуба пільнымі. Гэта трэба памітаць і ніколі не забываць. Наша краіна і цяпер, як раней, стаіць на варце міру, але мы не можам паручыцца за другіх. Вы ведаеце, як лёгка цяпер пачынаюцца войны і як цяжка яны канчаюцца для тых, хто слабы, хто ў час не падрыхтаваўся, не прыняў мер самаабароны. Ці даўно была на свеце самастойная, нават са сваім каратом краіна, імкнучая Аб'яднання, а дзе яна цяпер? Яе, як незалежнай дзяржавы, ужо няма. Яна заваявана, знішчана. А што албызасца ў Іспаніі? Просты фашысцкі генеральскі бунт супроць законнага рэспубліканскага ўрада быў дастатковым пошам, каб цэлая група фашысцкіх, агрэсывых дзяржав, пры падтрымцы так званых вялікіх дзяржаў, умяшалася ва ўнутраныя справы іспанскага народа, кінучы туды і масу зброі і цэлыя рэгулярныя корпусы.

Не лепшыя справы творача на Далёкім Усходзе. Шматмільённы кітайскі народ падвергся нападу з боку Японіі і цяпер сцякае кроўю, адстойваючы сваю тэрыторыю і незалежнасць. Ваенная агрэсія фа-

шысцкіх краін не ведае ўтрыму. Зараз цяжка сказаць, якая з слабых краін на чарзе, куды накіруе сваё жала змій вайны.

Але мы ўсе, рабочыя і калгаснікі, савецкая інтэлігенцыя і Чырвоная Армія, павінны быць напалатове, трымаць вуха востра, тым больш, што найбольш заўзятая малайцы з фашысцкага лагера без усякіх аб'яваў кываюць у наш бок, а іншыя, прама пахваляючыся, пагражаюць нам вайной. Мы ведаем, што гэта пакуль бахвальства і напльі выхады зарваўшыхся шую. Але мы не ведаем, якія разумнікі зачынжаюць у якія дні вайну. Вядома толькі адно, што і ў Аб'ісіні, і ў Іспаніі, і на прасторах Кітая вайна вядзецца самымі сучаснымі сродкамі і самымі жорсткімі метадамі. Быць заўсёды і да ўсяго гатовымі—вось наш абавязак, вось наша задача, вось для чаго неабходна многа, добра, па-большэвіцку працаваць.

Таварышы! Наша Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія—плюць і кроў працоўных нашай краіны—заўсёды будзе ўпоўнай баявой гатоўнасці. Ворагі за рубяжом ведаюць, што наша Чырвоная Армія ўжо зараз па-сапраўднаму арганізавана і не дрэнна абучана, аснашчана і ўзброена. Ворагі ведаюць, што нас цяпер нельга голымі рукамі ўзяць. Яны ведаюць, што для таго, каб пазбавіць нас нашых вялікіх дасягненняў, нашых заваяванняў,—ім трэба будзе весці вялікую і упартую барацьбу. Яны ведаюць, што наш рабочы клас, наша калгаснае сялянства разам са сваёй арміяй прадстаўляюць цяпер несакрушальную сілу, якую яны сустрэнуць і аб якую могуць расшыбіць сабе ілбы. Усё гэта нашы непрыяцелі добра ведаюць, а таму і рыхтуюцца пакуль.

Няхай іх рыхтуюцца, мы таксама рыхтуемся, будучы заўсёды гатовымі. (Бурныя апладысменты). Усё-ж, таварышы, будзем яшчэ больш, чым калі-небудзь, весці ўпартую работу над тым, каб нашы ўзброеныя сілы былі на вышыні таго прызначэння, якое гісторыя ім прадназначана. Мы будзем працаваць яшчэ больш над тым, каб сацыялістычная гаспадарка нашай краіны, каб фабрыкі і заводы, нашы саўгасы і калгасы былі яшчэ больш арганізаваны і яшчэ больш магутны.

Таварышы! Нашы дасягненні і поспехі—гэта рэзультат мудрага кіраўніцтва нашай вялікай партыі Леніна—Сталіна. (Апладысменты). Наша партыя арганізавала рабочы клас на сацыялістычныя перамогі. Наша партыя арганізавала шматмільённыя масы сялянства ў калгасы, і пад яе кіраўніцтвам калгасны лад атрымаў велізарныя поспехі (Апладысменты). Наша партыя Леніна—Сталіна, вялікі Сталін асабіста стварылі і заўсёды мацуюць магутнасць Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Партыя Леніна—Сталіна арганізуе і вядзе на перамогі народы Савецкага Саюза! (Бурныя апладысменты).

Адначасова наша партыя вяла і вядзе самую лютую барацьбу з усімі ворагамі народа, яна карчуе поллыя гнёзды шкоднікаў, прадажнікаў, здраднікаў прысягі радзіме.

Акружэнне Савецкага Саюза капіталістычнымі краінамі дае сябе ведаць тым, што агенты разведак гэтых краін усё робяць для таго, каб

пранікаць у нетры нашай дзяржавы. Гэтага мы не можам цяпець ні адной хвіліны. Большэвіцкая, дзелявая пільнасць павінна быць павышана ва многа раз. Ворагі павінны быць выкарчаваны ўсе без астатку, і мы іх выкарчваем. Няма і не можа быць месца ні аднаму прадажніку і шпіёну, ні аднаму здрадніку і іншым ворагам чароду у нашых радах. Увесь наш вялікі народ разам з сваёй Чырвонай Арміяй прадстаўляе сабой магутную армію сацыялізма, на чале якой стаіць наша слаўная большэвіцкая партыя Леніна—Сталіна. Гэтай магутнай нашай сацыялістычнай арміі процістаіць увесь капіталістычны свет. Мы не можам і не маем права дапускіць у нашы рады агентуру ворага. Мы былі, ёсць і заўсёды будзем адзіным, моцным катэктывам сацыялістычных барацьбітоў за вялікую справу кунізма.

Няхай жыве наш вялікі савецкі магутны народ!

Няхай жывуць нашы слаўныя баяцы, камандзры і палітработнікі!

Няхай жывуць слаўныя працаўнікі—калгаснікі і калгасніцы, рабочыя і работніцы ордэнагоснай Савецкай Беларусі!

Няхай жыве большэвіцкая ланінска-сталінская партыя!

Няхай жыве наш вялікі Сталін! (Бурныя апладысменты, крыкі «ура», «Інтэрнацыянал»).

Да дваццацігоддзя ВЧК—ОГПУ—НКВД

20 год назад у агні барацьбы за ўмацаванне Совецкай улады і за ўмацаванне перамогі Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі быў створан орган дзяржаўнай безапаснасці, орган савецкай разведкі—Усерасійская Надзвычайная Камісія па барацьбе з контррэвалюцыяй і сабатажам. Узрошчаная партыяй Леніна—Сталіна, ВЧК хутка стала «гразой буржуазіі, няўсыпным стражам рэвалюцыі, аголеным мечам пролетарыята» (Сталін). У барацьбе супроць звергнутых эксплуатацыйскіх класаў савецкая разведка—гэта разячая зброя дыктатуры пролетарыята—на ўсім працягу сваёй 20-гадовай гісторыі выкрывала змовы унутраных і знешніх ворагаў савецкай краіны, ахоўвала мірную працу савецкага народа і ачышчала нашу радзіму ад шпіёнаў, шкоднікаў, дыверсантаў і тэрарыстаў.

Капіталістычнае акружэнне з'явілася асноўным фактам, вызначыўшым умовы барацьбы адзінай краіны дыктатуры пролетарыята.

«Мы—краіна, акружаная капіталістычнымі дзяржавамі. Унутраныя ворагі нашай рэвалюцыі з'яўляюцца агентурай капіталістаў усіх краін. Капіталістычныя дзяржавы прадстаўляюць базу і тыл для унутраных ворагаў нашай рэвалюцыі. Ваюючы з унутранымі ворагамі, мы вядзем, стала быць, барацьбу з контр-рэвалюцыйнымі элементамі ўсіх краін» (Сталін).

Таму абарона дыктатуры пролетарыята ад усіх прошаўкаў контррэвалюцыі стала самай насущнай задачай на наступны дзень пасля перамогі Савецкай улады.

Ленін гаварыў:

«Усякая рэвалюцыя толькі тады чаго-небудзь варта, калі яна ўмее абараняцца»...

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна наша Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя быстра навучылася абараняцца.

Улічваючы, што на ўсе прошукі контррэвалюцыі дыктатура пролетарыята павінна адказваць «рэпрэсіяй, бязлітаснай, быстрой, неад-

кладнай, апіраючайся на спачуванне рабочых і сялян» (Ленін), партыя стварыла асобы карны орган абароны рэволюцыі—ВЧК.

«Гэты орган быў створан на другі дзень пасля Кастрычніцкай рэволюцыі, пасля таго як выявіліся ўсякія змоўшчыцкія, тэрарыстычныя і шпіёнскія арганізацыі, фінансіруемыя рускімі і загранічнымі капіталістамі» (Сталін).

На пасту першага кіраўніка Усерасійскай Надзвычайнай Камісіі па барацьбе з контррэволюцыяй партыя паставіла лепшага саратніка Леніна і Сталіна, непахіснага большевіка, стойкага рыцара рэволюцыі, Фелікса Эдмундавіча Дзержынскага.

«Буржуазія не ведала больш ненавіснага імені, чым імя Дзержынскага, які адбіваў сталёвай рукой удары ворагаў пролетарскай рэволюцыі. Гроза буржуазіі—вось чым быў Фелікс Дзержынскі» (Сталін).

Формы і метады барацьбы сусветнага капіталізма супроць першага краіны соцыялізма на розных этапах мяняліся. Але на ўсіх этапах гэтай барацьбы нязменна аставалася пастаянная скрытая вайна агентаў сусветнага капіталізма супроць савецкай краіны шляхам пасылкі ў нашы краіны і вырбавкі ўнутры краіны тэрарыстаў, шкоднікаў, дыверсантаў, шпіёнаў.

У годы грамадзянскай вайны агенты сусветнай буржуазіі і яе рознастанная разведка прабавалі тэрорам і дыверсіямі, шпіянажам і змовамі, узарваць ты і краіны, каб нанесці паражэнне Чырвонай Арміі, якая абараняла савецкі народ ад імперыялістычных жыхатчыкаў. У годы мірнага будаўніцтва тэрорам і дыверсіямі, шкодніцтвам, шпіянажам і змовамі сусветная буржуазія прабавала падарваць гаспадарчую і ваенную магутнасць нашай краіны, пасеяць змашанне сярод працоўных мас і паглыць такім чынам ваенную і тэрэвенцыю супроць Савецкага Саюза.

У барацьбе супроць краіны соцыялізма ворагі народа не спыняліся ні перад якімі зладзеіствамі. Яны шлі на проціж рэзізмы, гадзелкі супроць свайго народа з якімі ўгодна чужаземцамі. Калі «... справа даходзіць да прыватнай уласнасці капіталістаў і памешчыкаў, яны забываюць усе свае фразы аб любові да бацькаўшчыны і незалежнасці... калі справа датычыць да класавых прыбыткаў, буржуазія прадае радзіму і ўступае ў ганлярскія здзелкі супроць свайго народа з якімі ўгодна чужаземцамі» (Ленін).

Усе контррэволюцыйныя арганізацыі, пачынаючы ад савінкаўскага «Саюза абароны радзімы і свабоды», меншаўскага эсэраўскага «Аб'яднання трацінцка-бухачынскіх саюзаў», працягалі іхню рэзім імперыялістычным драпжнікам. Яны, як верныя псы і лакеі імперыялістаў, дзейнічалі па заданнях разведных органаў замежных дзяржаў, каб любой цаной звергнуць дыктатуру рабочага класа, вярнуць свабодны савецкі народ да жахаў капіталістычнага гнёту і эксплуатацыі.

Разгром органамі ВЧК змоў унутранай і знешняй контррэвалюцыі ў годы грамадзянскай вайны

ВЧК, створаная Совецкай уладай, складвалася і загартоўвалася, як орган абароны дыктатуры пролетарыята, у агні барацьбы з унутранай і знешняй контррэвалюцыяй. Разбітыя ў баях у дні Кастрычніцкага штурму капіталісты і памешчыкі, царскія чыноўнікі і генералы, чорнасоценнае афіцэрства, усе контррэвалюцыйныя партыі кадэтаў, меншавікоў і эсэраў кинуліся з шаленай ярасцю ў атаку супроць устанавішанай новай улады — улады рабочых і сялян. Контррэвалюцыйным сабатажам яны прабавалі прымусіць неўмацаваўшуюся яшчэ дыктатуру пролетарыята адмовіцца ад рашучага злому старога дзяржаўнага апарата. Спекуляцыяй яны імкнуліся паглыбіць эканамічную разруху, атрыманую ў спадчыну савецкім урадам ад царскага і буржуазна-памешчыцкага панавання, і задумшчы рэвалюцыю голадам. Яны зацявалі ваенныя мяцежы і змовы, каб аслабіць Савецкую ўладу.

Адбіваючы пры дапамозе ВЧК націск унутранай і знешняй контррэвалюцыі, выяўляючы і знішчаючы змоўшчыкаў, пролетарская дыктатура паказала найвялікшы размах, глыбіню і невычарпальныя сілы перамогшай рэвалюцыі.

Вяліка роля ВЧК, як зоркага стража рэвалюцыі ў цяжкія годы грамадзянскай вайны і ваеннай інтэрвенцыі замежных полчышч.

Савецкая Расія, акружаная арміямі 14 дзяржаў, ператварылася ў асаджаны лагер, апаясаны вогненным кальцом фронтова і падрываемы знутры лазутчыкамі імперыялістычных разведак.

Буйнейшыя англійскія разведчыкі і правакатары Локарт, Поль Дюкс, Сідней Рэйлі; германскія шпіёны Рыцлер і Шуберт; кіраўнікі польскай шпіёнска-дыверсійнай і тэрарыстычнай арганізацыі — «Польскай арганізацыі ваіскаў» («ПОВ»); арганізатар усіх антысавецкіх авантур у Японіі, глава японскай ваеннай місіі ва Владзівастоку Аракі, агенты французскіх імперыялістаў — усе яны плялі сетку змоў, паўстанняў, насаджалі шпіёнаў і дыверсантаў, рыхтуючыся нанесці удар у спіну Савецкай Расіі ў рашаючы момант барацьбы на фронтах грамадзянскай вайны.

ВЧК на чале з таварышом Дзержынскім раскрыла і ліквідавала ў 1918 годзе буйнейшую па сваіх размерах змову англійскага разведчыка Локарта, якая па сутнасці была змовай усіх разведак сусветнага імперыялізма. Планы змовы абмяркоўваліся на нарадах замежных дыпламатаў. Змоўшчыкі ставілі сабе мэтан у кантакце з Троцкім і яго бухарынскім ахвосцем сарваць мірную перадышку, сарваць Брэсцкі мір. Яны рыхтавалі правакацыйнае паўстанне ваіскіх часцен, арышт усяго складу ВЦВК, забойства Леніна. Подкупам і правакацыямі змоўшчыкі хацелі адкрыць дарогу на Маскву англійскаму экспедыцыйнаму корпусу ў Архангельску.

Паўстанне чэхаславакаў, ваенныя мяцежы контррэвалюцыйнай арганізацыі савінкаўскага «Саюза абароны радзімы і свабоды» у Яраслаўлі, Мураме, Рыбінску, контррэвалюцыйны мяцеж «левых» эсэраў, забойства Урыцкага і Валадарскага, замах на жыццё Вадзіміра Ільіча Леніна—усе гэта саставныя часткі змовы Локарта і яго саўдзельнікаў.

Савецкая ўлада адказала на тэрор і змовы ўнутранай і знешняй контррэвалюцыі чырвоным тэрорам, заклікала рабочых і сялян да пільнасці, да рашучай барацьбы з контррэвалюцыянерамі. Народныя масы ўзняліся на абарону сваіх заваяванняў, дапамагаючы ВЧК ліквідаваць змову.

ВЧК неўзабаве раскрыла другую буйную ваенную змову ў Петраградзе, арганізаваную англіскім разведчыкам Поль Дюксам у перыяд наступлення Юдзеніча (1919 г.). Разам з контррэвалюцыйнай арганізацыяй «Нацыянальнага цэнтра», дзейнасць якой накіроўвалася і фінансавалася замежнымі разведкамі, шпіёны арганізавалі паўстанне на фарту «Красная горка», у маі 1919 г. У іх на службе былі здраднікі і праданнікі, якія прабраліся ў штабы Чырвонай Арміі, абараняўшай Петраград. У буржуазных асабняках, у будынках дыпламатычных місій захоўваліся вінтоўкі, куляметы, гранаты і бомбы для ваеннага мяцежу ў Петраградзе.

ВЧК раскрыла гэтую змову, напала на след шпіёнаў і змоўшчыкаў і ліквідавала змову «Нацыянальнага цэнтра».

Разгром гэтай змовы адыграў сур'езную ролю ў справе перамогі над Юдзенічам.

ВЧК таксама раскрыла каварныя прошукі і змовы германскай разведкі. Нямецкія імперыялісты рыхтавалі акупацыю Масквы ваеннымі сіламі ў момант контррэвалюцыйнага лева-эсэраўскага мяцежу. Яны насаджалі сваіх шпіёнаў на Петраградскім фронце і адпраўлялі белых афіцэраў на поўдзень Расіі для фармавання белогвардзейскай арміі.

ВЧК вяла бяспаспяхую барацьбу з каварнай, падрыўной дзейнасцю польскай разведкі. Шпіёнская агентура польскіх паноў, імкнучыся ажыццявіць «федэратыўны» план Пілсудскага, г. зн. заняццё Савецкай Украіны і Беларусі, прыбягала да самых гнусных сродкаў. Узрывы мастоў, падпалы складаў, забойствы партыйных і савецкіх работнікаў, засылка глыбока заканспіраваных правакатараў у партыйныя і савецкія арганізацыі—усё гэта ўвходзіла ў арсенал падрыўной дзейнасці польскай разведкі. Гэтыя планы польскіх інтэрвентаў былі разбіты ВЧК.

ВЧК з дапамогай рабочых, сялян, чырвонаармейцаў разграміла шматлікія змовы замежных разведак. Яна паказала сябе

«разячаю зброяй супроць безлічных змоў, безлічных замахав на савецкую ўладу...» (Ленін).

Разгром органамі ВЧК змоў замежных разведак быў у той-жа час разгромам і ўнутранай контррэвалюцыі, бо «унутраныя ворагі нашай рэвалюцыі з'яўляюцца агентурай капіталістаў усіх краін» (Сталін).

Без ВЧК мы-б не перамаглі на фронтах грамадзянскай вайны, мы-б не адстаялі свабоды і незалежнасці нашай радзімы.

ГПУ ва ўмовах мірнага будаўніцтва

Пераможнае скалчэнне грамадзянскай вайны, выгнанне белавардзейцаў і інтэрвентаў з межаў нашай радзімы не знішчылі небяспекі капіталістычнага акружэння. Партыя Леніна—Сталіна бачыла гэту небяспеку і папярэджвала аб ёй працоўных. На IX Усерасійскім з'ездзе саветаў, у снежні 1921 г. В. І. Ленін заявіў ад імя савецкага ўрада:

«Савецкая дзяржава дапускае да сябе замежных прадстаўнікоў пад прадлогам дапамогі, а гэтыя прадстаўнікі дапамагаюць звяргаць Савецкую ўладу, чаму прыклады бывалі. У становішча такой дзяржавы мы не пападзем, дзякуючы таму, што мы будзем цаніць і скарыстоўваць такую ўстанову як ВЧК. Гэта мы можам усім і ўсякаму гарантаваць» (Ленін).

ВЧК, рэарганізаваная ў канцы 1921 г. у ОГПУ, прадаўжала і далей барацьбу з контррэвалюцыйнымі змовамі, са шпіёнамі і дыверсантамі, засылаемымі замежнымі разведкамі, ахоўваючы заваяваную у баях мірную працу. А ў часова ОГПУ пачало барацьбу з эканамічнай контррэвалюцыяй, са шкодніцтвам, з усімі спробамі зрываў мерапрыемстваў Савецкай улады па эканамічнаму адраджэнню краіны.

Капіталістычны свет быў вымушан пачаць на «мірнае» суіснаванне з краінай, боючайся сацыялізма. Але ён не адмовіўся ад мыслі падрыхтаваць новую узброеную інтэрвенцыю. Таму «скрытая вайна» засылаў шпіёнаў і дыверсантаў, крадніцтва контррэвалюцыйнымі арганаў унутры СССР не спынялася ні на адзін дзень.

Поспехі сацыялістычнай індустрыялізацыі выклікалі новы націск міжнароднага імперыялізма на Савецкі Саюз, актыўнасць усіх «унутраных і знешніх ворагаў» нашай сацыялістычнай радзімы. Белавардзейскія агенты замежных разведак зрабілі рад дыверсійных актаў унутры СССР. Трацкісты і зіноўеўцы перайшлі ў гэты час да адкрытай антысавецкай дзейнасці, уступілі ў кантакт з белавардзейцамі, стваралі пры іх дапамозе падпольныя друкарні, адкрыта заклікалі замежную буржуазію да паскарэння ўзброенага нападу на Савецкі Саюз, афіцыйна дапамагчы ёй у звяржэнні Савецкай улады.

Штурхаемыя нянавісцю да краіны, боючайся сацыялізма, але вымушаныя адмовіцца часова ад ваеннай інтэрвенцыі, ворагі савецкай краіны перайшлі да эканамічнай інтэрвенцыі, як асноўнага метада падрыхтоўкі ўзброенай інтэрвенцыі супроць Савецкага Саюза.

Шкодніцтва — дэарганізацыя і вывадзенне са строю як асобных прадпрыемстваў, так і цэлых участкаў народна-гаспадарчага фронту было важнейшай формай гэтай эканамічнай інтэрвенцыі. Контррэволюцыйныя элементы з боку старых спецыялістаў, цесна звязаных з эміграваваўшымі за граніцу былымі гаспадарамі фабрык і заводаў, па прамому заданню разведак капіталістычных краін вялі замаскаваную шкодніцкую работу.

У 1928 годзе ОГПУ была разгромлена банда шахцінскіх шкоднікаў, ставіўшых перад сабой задачу разбурэння Донбаса.

«Шахцінцы» былі звязаны з многімі замежнымі разведкамі. Па заданнях гэтых разведак шкоднікі псавалі электрастанцыі, выводзілі са строю вентыляцыю і водаадлівы ў шахтах, разбуралі транспарт, імкнучыся к поўнаму прыпыненню апалавага забеспячэння нашай прамысловасці.

Эканамічная інтэрвенцыя капіталістычнага свету ахапіла не толькі Донбас, але і цэлы рад іншых галін прамысловасці.

ОГПУ разблытала клубок подлай змовы, паказаўшы, што за спіной шкоднікаў стаялі такія акулы міжнароднага капітала, як нафтавы магнат Дэтэрдынг і афіцыйныя установы замежных дзяржаў.

Эканамічная інтэрвенцыя была разлічана на тое, каб падрыхтаваць глебу к новай ваеннай інтэрвенцыі капіталістычных краін супроць Савецкага Саюза.

Таварыш Сталін гаварыў у 1928 годзе:

«Класы існуюць, міжнародны капітал існуе, і ён не можа глядзець спаконна на развіццё краіны будуючагася соцыялізма. Раней ён, міжнародны капітал, думаў апракінуць савецкую ўладу ў парадку прамой ваеннай інтэрвенцыі. Спроба не ўдалася. Цяпер ён стараецца і будзе старацца надалей аслабіць нашу гаспадарчую магутнасць шляхам нябачнай, не заўсёды прыметнай, але досыць унушальнай эканамічнай інтэрвенцыі, арганізуючы шкодніцтва, падрыхтоўваючы ўсякія «крызісы» у тых або іншых галінах прамысловасці і палягчаючы тым самым магчымасць будучай ваеннай інтэрвенцыі».

Вялікія перамогі соцыялізма ў СССР, паспяховы ход ажыццяўленай першага пяцігодкі, паварот сялянства на рэўкі соцыялізма і пераход да палітыкі ліквідацыі кулацтва як класа азначалі крах і падзел міжнароднай буржуазіі на аднаўленне капіталізма ў СССР. Гэты пелуджыла прычынай ўзмацнення падрыхтоўкі новай узброенай інтэрвенцыі супроць Савецкага Саюза з боку імперыялістычных дзяржаў.

З гэтай мэтай замежныя разведкі арганізавалі сіламі контррэволюцыйных элементаў унутры СССР шкодніцтва і шпіянаж у значна большых маштабах, чым раней, каб выклікаць усеагульны гаспа-

дарчы крызіс у нашай краіне к моманту ўварвання на савецкую зямлю імперыялістычных армій.

Саюзнікамі імперыялістаў у падрыхтоўцы ўзброенай інтэрвенцыі супроць СССР з'явіліся трацкіска-зіноўеўскія і бухарынска-рыкаўскія здраднікі. Барацьба трацкістаў і бухарынцаў супроць генеральнай лініі партыі, іх злобныя намаганні сарваць сталінскую пяцігодку поўнасьцю адпавядалі інтарэсам капіталістычных інтэрвентаў. Ужо ў гэты перыяд шкоднікі і шпіены замежных разведак бачылі ў трацкістах і зіноўеўцах, у Бухарыне, Рыкаве і іх прыспешніках сваіх натуральных саюзнікаў.

Аднак, ОГПУ і на гэты раз сарвала планы інтэрвентаў. Былі разгромлены асноўныя арганізацыі шкоднікаў і шпіёнаў.

ОГПУ разграміла «Промпартыю», якая прадстаўляла сабой разгалінаваную шпіёнска-шкодніцкую арганізацыю, дзейнічаўшую пад апекай французскай разведкі. «Промпартыя» была звязана з аб'яднаннем рускіх капіталістаў за граніцай «Торгпромам», меўшым сваю базу ў Парыжы (Рабушыньскі, Дзенісаў, Канавалаў, Нобель, Гукасаў і інш.).

Перадаючы сваім замежным гаспадарам шпіёнскія весткі, кіраўнікі «Промпартыі» ужо дзялілі паміж сабой міністэрскія партфелі, гандлюючы нашай радзімай, абяцаючы інтэрвентам «уступіць» Баку, правабярэжную Украіну, прадаставіць любыя канцэсіі замежным капіталістам і рыхтуючыся ператварыць СССР у калонію заходне-еўрапейскага імперыялізма.

ОГПУ разграміла таксама партыю кулацкай контррэвалюцыі—банду кандрацьеўцаў і чаянаўцаў. Сваю шкодніцкую, дыверсійную работу гэта шайка праводзіла пераважна ў вёсцы, у зямельных органах, сельскагаспадарчай кааперацыі. Заахвочваючы кулацкія гаспадаркі, разбурваючы саўгасы і калгасы і ведучы шпіёнскую контррэвалюцыйную работу, яна прама апіралася на здраднікаў Бухарына—Рыкава—Томскага.

Разгром гэтай эсэраўска-кулацкай банды азначаў удар па кулацтву і дапамогу бядняцка-серадняцкім масам сялянства ва ўмацаванні вялікага калгаснага руху.

У 1931 годзе ОГПУ выкрыла і разграміла шкодніцка-шпіёнскую арганізацыю меншавікоў. Так званае «Саюзнае Бюро» меншавікоў, разгромленае чэкістамі, прадстаўляла сабой рознавіднасць агентуры замежных разведак, якая дзейнічала галоўным чынам пад выглядам «эканамістаў», «планавікоў» у гаспадарчых органах Савецкай улады.

Шкодніцтвам і правакацыямі меншавікі падрывалі матар'яльнае становішча рабочых мас, імкнуліся арганізаваць голад у рабочых раёнах, каб выклікаць гэтым незадаволенне Савецкай уладай.

Разведкі імперыялістычных краін ажыццяўлялі сваю падрыўную дзейнасць, прыкрываючыся таксама так званай «тэхнічнай да-

памогай». Але і гэта стаўка інтэрвентаў была біта. ОГПУ выкрыла шкоднікаў і шпіёнаў з англійскай «Інтэліжэнс-Сервіс», якая засталася ў СССР разведчыкаў пад выглядам інжынераў і техникаў англійскай фірмы «Метрапалітэн-Вікерс».

Разгром «шахцікаў», «Промінтрэ», канцэнтраваных-чэкаўдаў, менавіта інтэрвенцыя і сталі раскрываць пачыны ворагаў і нямагла дапамог выкананню першай пяцігодкі.

Барацьба з фашысцкімі разведкамі і іх трацкіска-рыкаўска-бухарынскай агентурай

Перамога соцыялізма ў нашай краіне, канчатковая ліквідацыя ўсіх эксплуатацыйных класаў, рост маральнага і палітычнага адзінства савецкага народа, згуртаванага вакол партыі большэвікоў і Савецкага ўрада, выкліклі шатэную ненавісць і зварыную злобу фашысцкіх падпальшчыкаў ваіны. Бачачы сваю поўную асуджанасць, астаткі разбітых эксплуатацыйных класаў унутры краіны перайшлі да самых крайніх, самых адчайных сродкаў барацьбы супроць перамогага соцыялізма. Іменна ў гэты перыяд таварыш Сталін напярэджаў:

«...чым больш будзем прасоўвацца наперад, чым больш будзем мець поспехаў, тым больш будуць азлабляцца астаткі разбітых эксплуатацыйных класаў, тым хутчэй будуць яны ісці на больш вострыя формы барацьбы, тым больш яны будуць пакасацца савецкай дзяржаве, тым больш яны будуць хватацца за самыя адчайныя сродкі барацьбы, як апошнія сродкі асуджаных» (Сталін).

У авангардзе астаткаў разбітых эксплуатацыйных класаў сталі дзейнічаць лакеі фашызма—рыкаўска-бухарынска-трацкісцкія шпіёны, шкоднікі, дыверсанты і забойцы. Яны поўнасьцю зліліся з фашысцкімі разведкамі, выконваючы іх заданні па арганізацыі тэрору і дыверсій, шпіянажу і шкодніцтва.

«...трацкізм ператварыўся ў агалцелую і беспрынцыпную банду шкоднікаў, дыверсантаў, шпіёнаў і забойцаў, дзеючых па заданнях разведных органаў замежных дзяржаў» (Сталін).

Двурушнічаючы і прыкрываючыся партыйнымі білетамі, праязжаючы ў партыю і на акадэмічныя лекцыі, трацкісты і рыкаўцы «аказаліся прамой знаходкай для разведных органаў замежных дзяржаў» (Сталін).

Гэтыя падлыя фашысцкія наёмныя хацелі аддаць рабочых, сялян і нашу працоўную інтэлігенцыю на разгром фашысцкім бандам, яны хацелі ператварыць нашу квітнеющую радзіму ў калонію японска-нямецкага і польскага фашызма.

Дзеся гэтага яны забілі тав. Кірава. Дзеся гэтага яны збіраліся

забыць другіх краўнікоў нашай краіны. Дзеся гэтага яны шпіянулі, шкодзілі, рабілі чыгуначныя крушэнні, рабілі выбухі на шахтах падпальвалі заводы, соўгасы, калгасы.

Не адразу ўдалося раскрыць твар глыбока замаскаваных, на-востраных у подласці і правакады лютых ворагаў народа Троцкага, Зіноўева, Камсенева, Пятакова, Ратэка, Бухарына, Сакольнікава, Рыкава, Рудзутака, Енукідзе і іншых мільяёнаў вядомых, але так-жа гнус-ных ворагаў народа.

Прытупленне класавай пільнасці, злачынная бесклапотнасць, межа-ваўшая са здрадай, якія праявіліся ва многіх звеннях нашага со-вецкага і партыйнага апарата, доўгі час аблягчалі ворагу магчы-масць весці яго гнусную падрыўную работу. Ворагі працавалі пара-лізаванцём нават савецкую разведку, засылаючы ў яе органы фашысц-кіх шпіёнаў.

Толькі дзякуючы празарлівасці кіраўніцтва нашай партыі, якое своечасова ўмацавала органы НКВД і мабілізавала пільнасць усей нашай партыі, рабочых, калгаснікаў, інтэлігентаў, страшэнныя зла-дзеянні трацкісцка-рыкаўска-бухарынскай банды былі выявлены да канца.

Па ініцыятыве партыі і ўрада ў органы НКВД быў накіраван для кіраўніцтва сакратар ЦК ВКП(б) тав. Н. І. Ежоў.

Пад кіраўніцтвам тав. Ежова савецкая разведка стала наносіць білы і сны і меткі ў твары трацкісцка-рыкаўска-бухарынскім бандытам. Перад тварам працоўных усяго свету савецкая разведка раскрыла стра-шэнныя справы і замыслы падпальшчыкаў новай сусветнай вайны, прэзэрчных агентаў фашызма.

У найкарацейшы тэрмін былі выявлены і ліквідаваны асіныя гне-зды гэтых наёмных лакеяў фашызма, тэрарыстаў, дыверсантаў, шкоднікаў, шпіёнаў.

Слаўныя наркомунудзельцы разблыталі брудны, агідны клубок, у якім пад кіраўніцтвам фашысцкіх разведак сплаліся ў адно трац-кісты, зіноўеўцы, бухарынцы, рыкаўцы, буржуазныя нацыяналісты, меншавікі, эсэры, белавардзейскія генералы.

Карта ворагаў аказалася бітай.

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) у сваім звароце да выбаршчыкаў у Вярхоўны Совет СССР ад 6 снежня 1937 года даў высокую ацэнку гэтай работы НКВД. ЦК ВКП(б) адзначыў, што наша радзіма мае цяпер у сваім распараджэнні «правераныя карныя органы», «здоль-ныя абясшкодзіць шпіёнаў, шкоднікаў, дыверсантаў і іншых ворагаў савецкага народа».

Савецкая разведка—грознае зброя народа

На працягу сваёй дваццацігадовай гісторыі савецкая разведка змагалася на самых небяспечных і перадавых участках класавай барацьбы. Яна заслужыла гарачую любоў савецкага народа і звары-

ную нянавісць усіх ворагаў працоўных. Яна паказала сябе зоркім стражам рэволюцыі, ахоўваючым ~~дзяржаву~~ сацыялізма і мірную працу савецкага народа. У барацьбе са шматлікімі ворагамі нашай радзімы—са змоўшчыкамі, шпіёнамі, шкоднікамі, дыверсантамі—яна вышла пераможцай.

Асабліва вялікі перамогі савецкай разведкі ў барацьбе з фашысцкімі разведкамі і іх трацкісцка-рыкаўска-бухарынскімі агентурай.

Сіла і непераможнасць савецкай разведкі—у сіле дыктатуры рабочага класа, у сіле ўлады Советаў. Створаная і выхаваная партыя Леніна—Сталіна, савецкая разведка моцна большымак партыі і народа, высокая ідэянасцю ў рабоце, непарыўная сувязь з савецкім народам. Працоўныя Савецкага Саюза лічаць справу свайго горада і маюць слаўным наркомунудзельцам у іх палітычнай і гандарнай рабоце. Сувязь савецкай разведкі з грамадзянскай масай нямерна пярэла ў сучасны момант, калі «...у нашай краіне стварылася нябачанае раней **УНУТРАНАЕ МАРАЛЬНАЕ І ПАЛІТЫЧНАЕ АДЗІНСТВА НАРОДА**, маральнае і палітычнае адзінства сацыялістычнага грамадства» (Молатаў).

Гэта робіць савецкую разведку нечужым дзеяннем.

Савецкая разведка ў адзінку з разведкай буржуазных краін адстойвае кроўныя інтарэсы ~~рады~~ **Савецкай разведка адстойвае справу міру, змагаецца з пагрозамі для міру.**

«... У свеце няма ні адной дзяржавы, дзе-б органы дзяржаўнай безапаснасці, органы разведкі былі-б так цесна звязаны з народам, так яны адлюстроўвалі б інтарэсы гэтага народа, стаялі-б на варце заваяванняў народа.

У капіталістычным свеце органы разведкі з'яўляюцца найбольш ненавіснай часткай дзяржаўнага апарата для шырокіх мас працоўнага насельніцтва, паколькі яны стаяць на варце інтарэсаў пануючай кучкі капіталістаў. У нас, наадварот, органы савецкай разведкі, органы дзяржаўнай безапаснасці стаяць на варце інтарэсаў савецкага народа. Таму яны карыстаюцца заслужанай павагай, заслужанай любоўю ўсяго савецкага народа». (З прамовы тав. Ежова на пасяджэнні Прэзідыума ЦВК СССР 27 ліпеня 1937 г.).

У мэтах павышэння рэволюцыйнай пільнасці мас у барацьбе з фашысцкімі разведкамі і іх трацкісцка-бухарынскімі бандамі партыя прыняла неабходныя меры да таго, «каб нашы таварышы, партыйныя і беспартыйныя большэвікі, мелі магчымасць азнаёміцца з мэтамі і задачамі, з практыкай і тэхнікай шкодніцка-дыверсійнай і шпіёнскай **работы заможных разведных органаў**» (Сталін).

Ажыццяўленне гэтага мерапрыемства партыі ўжо прынесла свае плоды. Павысілася рэволюцыйная пільнасць мас, узрасло ўменне распазнаваць замаскаваных ворагаў народа. Барацьба з бухарынска-

Советські народ пам'ятає слова таварыша Сталіна: «Пакуль існує капіталістичнае акружэнне, будуць існаваць у нас шкоднікі, шпіёны, дыверсanty і забойцы, засылаемыя ў нашы тылы агентамі замежных разведак».

Совецкі народ ведае, што яго няўсыпны страж—НКВД будзе і надалей бязліпасна граміць і карчаваць ворагаў народа, подлых здраднікаў радзімы.

Тыжывы слаўныя вынікі дзяццатгадовай работы ВЧК—ОГПУ — НКВД.

Інфармацыйнае паведамленне аб чарговым Пленуме ЦК ВКП(б)

Гэтымі днямі адбыўся чарговы Пленум Цэнтральнага Камітэта ВКП(б).

Пленум разгледзеў пытанні Сесіі Вярхоўнага Савета СССР і прыняў адпаведныя рашэнні.

Пленум абмеркаваў пытанне «Аб памылках партарганізацый пры выключэнні камуністаў з партыі, аб фармальна-бюракратычных адносінах да апеляцый выключаных з ВКП(б) і аб мерах па ўстараненню гэтых недахопаў» і прыняў аднаведную пастанову, публікуемую ніжэй.

Апрача таго, Пленум ЦК разгледзеў рад гаспадарчых пытанняў і прыняў адпаведныя рашэнні.

Пленум вызваліў тав. Постышава П. П. са складу кандыдатаў у члены Палітбюро ЦК ВКП(б).

Пленум увёў у склад кандыдатаў у члены Палітбюро ЦК ВКП(б) сакратара Маскоўскага абкома ВКП(б) тав. Хрушова Н. С. і ў склад Оргбюро ЦК ВКП(б)— тав. Мехліса Л. З.

Аб памылках партарганізацый пры выключэнні камуністаў з партыі, аб фармальна-бюракратычных адносінах да апеляцый выключаных з ВКП(б) і аб мерах па ўстараненню гэтых недахопаў

Пастанова Пленума ЦК ВКП(б)

Пленум ЦК ВКП(б) лічыць неабходным звярнуць увагу партыйных арганізацый і іх кіраўнікоў на тое, што яны, праводзячы вялікую работу па ачышчэнню сваіх радоў ад трацкіска-правых агентаў фашызма, дапускаюць у працэсе гэтай работы сур'ёзныя памылкі і скажэнні, якія перашкаджаюць справе ачышчэння партыі ад двурушнікаў, шпёнаў, шкоднікаў. Наперакор неаднаразовым указанням і папярэджанням ЦК ВКП(б), партыйныя арганізацыі ва многіх выпадках падыходзяць зусім няправільна і злачынна-лёгкадумна да выключэння камуністаў з партыі.

ЦК ВКП(б) не раз патрабаваў ад партыйных арганізацый і іх кіраўнікоў уважлівага, індыўідуальнага падыходу да членаў партыі пры рашэнні пытанняў аб выключэнні з партыі ці аб аднаўленні няправільна выключаных з ВКП(б) у правах членаў партыі.

Пленум ЦК ВКП(б) у сваім рашэнні ад 5 сакавіка 1937 года па дакладу таварыша Сталіна «Аб недахопах партыйнай работы і мерах ліквідацыі трацкісцкіх і іншых двурушнікаў» указваў:

«Некаторыя нашы партыйныя кіраўнікі хварэюць адсутнасцю належнай увагі да людзей, да членаў партыі, да работнікаў. Больш таго, яны не вывучаюць работнікаў, не ведаюць, чым яны жывуць і як яны растуць, не ведаюць наогул сваіх кадраў. Іменна таму ў іх няма індыўідуальнага падыходу да членаў партыі, да работнікаў партыі. А індыўідуальны падыход складае галоўную справу ў нашай арганізацыйнай рабоце. І іменна таму, што ў іх няма індыўідуальнага падыходу пры ацэнцы члена, партыі і партыйных работнікаў, яны звычайна дзеілічаюць наабум: або яны хваляць іх агулам, без меры, або яны збіваюць іх таксама агулам, без меры, выключаюць з партыі тысячамі і дзесяткамі тысяч. Некаторыя нашы партыйныя кіраўнікі наогул стараюцца мысліць дзесяткамі тысяч, не клапацячыся аб «дзіўках», аб паасобных членах партыі, аб іх лёсе. Выключыць з партыі тысячы і дзесяткі тысяч людзей

яны лічаць пусцяковай справай, уцяшаючы сябе тым, што партыя ў нас вялікая і дзесяткі тысяч выключаных не могуць што-небудзь змяніць у становішчы партыі. Але так могуць падыходзіць да членаў партыі толькі людзі, па сутнасці справы глыбока антыпартыйныя.

У рэзультаце такіх бяздушных адносін да людзей, членаў партыі і партыйных работнікаў штучна ствараецца незадаволенне і азлабленне ў адной частцы партыі.

Зразумела, што трацкісцкія двурушнікі лоўка падчапляюць такіх азлобленых таварышоў і ўмела цягнуць іх за сабой у балота трацкісцкага шкодніцтва.

У гэтым-жа рашэнні Пленума ЦК ВКП(б) сказана:

«Асудзіць практыку фармальных і бяздушна-бюракратычных адносін да пытання аб лёсе паасобных членаў партыі, аб выключэнні з партыі членаў партыі або аб аднаўленні выключаных у правах членаў партыі.

Абавязаць партыйныя арганізацыі праяўляць максімум асцярожнасці і таварыскіх кіропатаў пры рашэнні пытання аб выключэнні з партыі або аб аднаўленні выключаных у правах членаў партыі».

У пісьме ад 24 чэрвеня 1936 года «Аб памылках пры разглядзе апеляцый выключаных з партыі ў часе праверкі і абмену партыйных дакументаў» ЦК ВКП(б) указваў на несурэзныя, а ў радзе выпадкаў, бяздушна-чыноўніцкія адносіны партыйных органаў да разбору апеляцый выключаных з партыі:

«Наперакор указанням ЦК—гаворыцца ў гэтым пісьме—апеляцыі выключаных разглядаюцца надта марудна. Многіх выключаных месяцамі дабіваюцца разбору паданых ім апеляцый. Вялікая колькасць апеляцый разглядалася завочна, без усякай праверкі заяў апеліруючых, без забеспячэння апеліруючым магчымасці даць падрабязныя тлумачэнні па поведзе прычын іх выключэння з партыі.

У радзе раенных партыйных арганізацый было дапушчана зусім нецярпімае сваявольства ў адносінах да выключаных з партыі. Выключаных з партыі за ўтоенне соцыяльнага паходжання і за пасіўнасць, а не па матывах іх варажай дзейнасці супроць партыі і савецкай улады, аўтаматычна знімалі з работы, па-эбаўлялі «ватэр і т. п.

Такім чынам партыйныя кіраўнікі гэтых партарганізацый, не ўсвоіўшы па-сапраўднаму ўказанняў партыі аб большэвіцкай пільнасці, сваімі фармальна-бюракратычнымі адносінамі да разгляду апеляцый выключаных пры праверцы партыйных дакументаў ігралі на-руку ворагам партыі».

Як відаць, папярэджваючыя ўказанні мясцовым партыйным арганізацыям былі.

І усё-ж, не гледзячы на гэта, многія партарганізацыі і іх кіраўнікі прадаўжаюць фармальна і бяздушна-бюракратычна адносіцца да лёсу паасобных членаў партыі.

Вядома не мала фактаў, калі партыйныя арганізацыі без усякай праверкі і, значыць, неабгрунтавана выключаюць камуністаў з партыі, пазбаўляюць іх работы, нярэдка нават абвяшчаюць, без усякіх к таму падстаў, ворагамі народа, чыняць беззаконны і сваявольствы над членамі партыі.

Так, напрыклад: ЦК КП(б) Азербайджана на адным пасяджэнні 5 лістапада 1937 года механічна пацвердзіў выключэнне з партыі 279 чалавек; Сталінградскі абком 26 лістапада зацвердзіў выключэнне 69 чалавек; Новасібірскі абком 28 лістапада механічна пацвердзіў рашэнні райкомаў ВКП(б) аб выключэнні з партыі 72 чалавек; у *Орджанікідзеўскай* краёвой партыйнай арганізацыі Парткалегія КПК пры ЦК ВКП(б) адмянула, як няправільныя і зусім неабгрунтаваныя, рашэнні аб выключэнні з партыі 101 камуніста са 160 чалавек, падаўшых апеляцыі; па *Новасібірскай* партыйнай арганізацыі такім-жа чынам прышлося адмяніць 51 рашэнне з 80; па *Растоўскай* партарганізацыі адменены 43 рашэнні з 66; па *Сталінградскай* партарганізацыі—58 са 103; па *Саратаўскай*—80 са 134; па *Курскай* партарганізацыі—56 з 92; па *Вінніцкай*—164 з 337 і т. д.

Ва многіх раёнах Харкаўскай вобласці пад відам «пільнасці» маюць месца шматлікія факты незаконнага звальнення з работы і адмаўлення ў прадастаўленні работы выключаным з партыі і беспартыйным работнікам. У Зміеўскім раёне ў кастрычніку і лістападзе 1937 года беспрычынна зняты з работы 36 настаўнікаў і намечана да звальнення яшчэ 42. У рэзультате, у школах сёл *Таранаўка*, *Замасцяжнае*, *Скрыпаеўка* і іншых не выкладаюць гісторыю, Канстытуцыю СССР, рускую, украінскую і замежныя мовы.

У г. Зміеве ў сярэдняй школе выкладала біялогію настаўніца *Журко*, 1904 года нараджэння, дачка каласніка, маючая васьмігадовы педагогічны стаж, завочніца чацвертага курса педінстытута. У мясцовай газеце з'явілася записка аб яе браце, які працуе педагогам у г. Ізюме, як аб нацыяналісце. Гэтага аказалася дастатковым для звальнення *Журко* з работы. У сувязі са звальненнем т. *Журко* было выказана палітычнае неадверсёе яе мужу і паднята пытанне таксама і аб яго звальненні. Пры праверцы-ж выявілася, што записка аб браце *Журко* аказалася паклёпніцкай і ён з работы не знімаўся.

У г. Харкаве па справе адной арыштаванай трацкісткі *Горскай* органамі НКВД была дапрошана ў якасці сведкі работніца заўкома фабрыкі імя *Тішкава* *Энгорн*. Аб сваім выкліку у НКВД яна падзялілася з начальнікам спецчасткі *Семянковым*, які неадкладна пасля

гэтага паставіў на парткоме завода пытанне аб сувязі Энгора з трацкісткай Горскай. У рэзультате Энгора была знята з работы ў заўкоме і зволена. Муж сястры Энгора, які працаваў у рэдакцыі мясцовай газеты, зволена за тое, што «не паведаміў аб сувязях сястры яго жонкі з трацкістамі».

Курскі абком ВКП(б) без усякай праверкі завочна выключыў з партыі і дабіўся арышту члена партыі старшыні заўкома Дзмітра Таранаўскага цукровага завода Іванчэнкава, прыпісаўшы ёй сьвяз з членам контррэвалюцыйную падрыхтоўку выступлення беспартыйнага рабочага Кулічэнка на правымбарчым сходзе ў Вярхоўны Савет СССР. Пры праверцы ўстаноўлена, што ўся «віна» Іванчэнкава заключалася ў тым, што на правымбарчым сходзе беспартыйны рабочы Кулічэнка, пасля таго, як расказаў аб сваім жыцці, збыўся ў выступленні і забыўся назваць прозвішча кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета.

Во многіх раёнах Куйбышэўскай вобласці выключана з партыі вялікая колькасць камуністаў з матывіроўкай, што яны з'яўляюцца ворагамі народа. Між тым, органы НКВД не знаходзяць ніякіх падстаў для арышту гэтых выключаных з партыі. Напрыклад, Большэ-Чэрнігаўскі райком ВКП(б) выключыў з партыі і абвясціў ворагамі народа 50 чалавек з агульнай колькасці 210 камуністаў, якія састаяць у раённай партарганізацыі, у той час, як у адносінах 43 з гэтых выключаных органы НКВД не знайшлі ніякіх падстаў для арышту. У Парткалегію ЦК пры ЦК ВКП(б) па Куйбышэўскай вобласці з'яўляюцца многія выключаныя райкамамі ВКП(б) як ворагі народа з паграбаваннем або іх арыштаваць, або зняць з іх ганебнае кляймо.

ЦК ВКП(б) мае даныя аб тым, што такія факты маюць месца і ў іншых партарганізацыях.

Пленум ЦК ВКП(б) лічыць, што ўсе гэтыя і падобныя ім факты маюць распаўсюджанне ў партарганізацыях перш за ўсё таму, што сярод камуністаў існуюць, яшчэ не ўскрыты і не выкрыты паасобныя кар'ерысты-камуністы, якія стараюцца вызначыцца і вылучыцца на выключэннях з партыі, на рэпрэсіях супроць членаў партыі, якія стараюцца застрахаваць сябе ад магчымых абвінавачванняў у недахопе пільнасці шляхам прымянення агульных рэпрэсій супроць членаў партыі.

Такі кар'ерыст-камуніст мяркуе, што раз на члена партыі падана злая, хоць-бы няправільная, або нават правакацыйная сьведчэння, гэты член партыі, небяспечны для арганізацыі і ад яго трэба пазбавіцца дахутчэй, каб застрахаваць сябе, як пільнага. Таму ён ллыве злыя аб'ектыўна разбірацца ў прад'яўленых камуністаў абвінавачваннях і загадаў прадраснае неабходнасць яго выключэння з партыі.

Такі кар'ерыст-камуніст, жадаючы выслужыцца, без усякага разбору разводзіць паніку на конт ворагаў народа і з лёгкасцю кры-

чыць на партсходах аб выключэнні членаў партыі з партыі на якой-небудзь фармальнай падставе, або зусім без падставы. Партыйныя-ж арганізацыі нярэдка ідуць на паводу ў такіх крыўноў-кар'ерыстаў.

Такі кар'ерыст-комуніст абыхава адносіцца да лёсу членаў партыі і гатоў заведма няправільна выключыць дзесяткі камуністаў з партыі для таго, каб самому выглядаць пільным. Ён гатоў на малаважных учынках выключыць членаў партыі з партыі з тым, каб прыпісаць сабе «заслугі» ў выкрыцці ворагаў, а, калі вышэйстаячыя партыйныя органы аднаўляюць няправільна выключаных з партыі, ён ні малз не бянтэжыцца, становіцца ў позу чалавека, задаволенага тым, што ён ва ўсякім выпадку перастрахаваўся нахонт «пільнасці».

Партыйныя арганізацыі і іх кіраўнікі замест таго, каб сарваць маску фальшывай пільнасці з такіх «комуністаў» і вывесці іх на чыстую ваду, самі нярэдка ствараюць ім арэол пільных барацьбітоў, за чыстату радоў партыі.

Пара выкрыць такіх, з дазволу кажучы, комуністаў і заклімаць іх, як кар'ерыстаў, якія стараюцца выслужыцца на выключэннях з партыі, стараюцца перастрахавацца пры дапамозе рэпрэсій супроць членаў партыі.

Вядома, далей, нямала фактаў, калі замаскаваныя ворагі народа, шкоднікі-двурэшнікі ў правакацыйных мэтах арганізуюць падачу паклёпніцкіх заяў на членаў партыі і пад выглядам «разгортвання пільнасці» дабіваюцца выключэння з радоў ВКП(б) чэсных і адданных комуністаў, адводзячы тым самым ад сябе ўдар і захоўваючы сябе ў радах партыі.

Выкрыты вораг народа, былы заг. АКПО Растоўскага абкома ВКП(б) Шацкі і яго савдзельнікі, карыстаючыся палітычнай блізкасцю кіраўнікоў Растоўскага абкома ВКП(б), выключалі з партыі чэсных комуністаў, выносілі заведма няправільныя спісванні работнікам, усяляк аздаблялі комуністаў, робячы ў той-жа час усё магчымае, каб захаваць у партыі свае контррэвалюцыйныя кадры.

У тым-жа Растове, былы заг. аддзелам школ Растоўскага абкома ВКП(б) вораг народа Шэстова па заданню контррэвалюцыйнай арганізацыі правяла ў партыйнай арганізацыі Растоўскага педагагічнага інстытута выключэнне з партыі каля 30 чэсных комуністаў.

Былы сакратар Кіеўскага абкома КП(б)У, вораг народа Кудраўцаў на партыйных сходах няўменна звяртаўся да выступаўшых комуністаў з правакацыйным пытаннем: «А вы напісалі хоць на каго-небудзь заяву?» У рэзультате гэтай правакацыі ў Кіеве былі паданы палітычна кампраметуючыя заявы амаль на палову членаў гарадскога партарганізацыі, прычым большасць заяў аказалася яўна няправільнымі і нават правакацыйнымі.

Выкрытае зараз варожае кіраўніцтва Барыкаднага райкома ВКП(б) гор. Сталінграда правакацыяй выключыла з партыі і дабілася арэшту члена партыі з 1917 года Мачнаткіна, былога чырво-

нага партызана, начальніка аднаго з буйнейшых цэхаў завода «Барыкады» за «антысавецкія разгаворы». Як высветлілася ў рэзультатаце праверкі, гэтыя «антысавецкія разгаворы» выражаліся ў тым, што т. Махнаткін у гутарцы з таварышамі, выказваў неадпаведнае па поведзе бяздушных адносін з таварышамі партызанскага атрада, у якім Махнаткін быў памочнікам камандзіра. Тав. Махнаткін адноўлен у правах члена партыі толькі пасля ўмяшання КПК пры ЦК ВКП(б).

Такія факты правакацыйнай работы ворагаў партыі, якія працягваюцца ў партыйны апарат, мелі месца таксама ў Варонежскай, Краснадарскай, Чэлябінскай і ў іншых партыйных арганізацыях.

Усе гэтыя факты паказваюць, што многія нашы партарганізацыі і іх кіраўнікі да гэтага часу не здолелі разгледзець і выкрыць майстэрскі замаскаванага ворага, які стараецца крыкамі або пільнасці замаскаваць сваю варожасць і захавацца ў радах партыі—гэта першае,—і, па-другое, які імкнецца шляхам правядзення мер рэпрэсій—перабіць нашы большавіцкія кадры, пасеяць няўпэўненасць і залішнюю падазронасць у нашых радах.

Такі замаскаваны вораг—злейшы здраднік—звычайна галасней за ўсіх крычыць або пільнасці, спяшаецца як мага больш «выкрыць» і ўсё гэта робіць з мэтай скрыць свае ўласныя злачынствы перад партыяй і адцягнуць увагу партыйнай арганізацыі ад выкрыцця сапраўдных ворагаў народа.

Такі замаскаваны вораг—гнусны даурушнік—усяляк імкнецца стварыць у партарганізацыях абстаноўку залішняй падазронасці, пры якой кожнага члена партыі, выступіўшага ў абарону другога камуніста, абняслаўленага кім-небудзь, неадкладна абвінавачвае ў адсутнасці пільнасці і ў сувязях з ворагамі народа.

Такі замаскаваны вораг—подлы правакатар—у тых выпадках, калі партарганізацыя пачынае правяраць паданую на камуніста заяву, усяляк стварае правакацыйную абстаноўку для гэтай праверкі, сее вакол камуніста атмасферу палітычнага недавер'я і тым самым, замест аб'ектыўнага разбору сітуацыі, арганізуе на яго падмурку новыя заяў.

Партыйныя арганізацыі і іх кіраўнікі, замест таго, каб ўскрыць і выкрыць правакацыйную работу такога замаскаванага ворага, нярэдка ідуць у яго на паводку, ствараюць яму абстаноўку беспаранасці за паклёп на чэсных камуністаў і самі становяцца на шлях масавых неабгрунтаваных выключэнняў з партыі, накладанняў спягнанняў і т. п. Больш таго, нават пасля выкрыцця ворагаў, якія прабраліся ў партыйны апарат і паклёпнічаюць на чэсных камуністаў, нашы партыйныя кіраўнікі часта не прымаюць мер да ліквідацыі вынікаў шкодніцтва ў партыйных арганізацыях у адносінах няправільных выключэнняў камуністаў з партыі.

Пара ўсім партыйным арганізацыям і іх кіраўнікам выкрыць і да канца знішчыць замаскаванага ворага, які прабраўся ў нашы рады і стараецца фальшывымі крыкамі аб пільнасці скрыць сваю варожасць і захаваць сябе ў партыі, каб прадаўжаць у ёй сваю гнусную здрадніцкую работу.

Чым вытлумачыць, што нашы партыйныя арганізацыі да гэтага часу не выкрылі і не закліямілі не толькі кар'ерыстаў-комуністаў, якія стараюцца адзначыцца і вылучыцца на выключэннях з партыі, але і замаскаваных ворагаў унутры партыі, якія стараюцца крыкамі аб пільнасці скрыць сваю варожасць і захавацца ў партыі, якія стараюцца шляхам правядзення мер рэпрэсій перабіць нашы большэвіцкія кадры і пасеяць залішняю падазронасць у нашых радах?

Тлумачыцца гэта злачынна-легкадумнымі адносінамі да лёсу членаў партыі.

Усім вядома, што многія нашы партыйныя кіраўнікі аказаліся жанітычна-блізарукімі дзяляцамі, дазволілі ворагам народа і кар'ерыстам абысці сябе і легкадумна аддаць у іх рукі другарадным работнікам вырашэнне пытанняў, якія датычаць лёсу членаў партыі, злачынна ўхіліўшыся ад кіраўніцтва гэтай справай.

Абкомы, крайкомы, ЦК нацкомпартый і іх кіраўнікі не толькі не выпраўляюць антыпартыйную, чуждую большэвізму практыку, у справе выключэння комуністаў з партыі, але часта самі сваім няправільным кіраўніцтвам насаджаюць фармальныя і бяздушна-бюракратычныя адносіны да членаў партыі і тым самым ствараюць спрыяючую абстаноўку для кар'ерыстаў-комуністаў і замаскаваных ворагаў партыі.

Не было ні аднаго выпадку, каб абкомы, крайкомы, ЦК нацкомпартый, разабраўшыся ў справе, асудзілі практыку агульнага, валавога падыходу да членаў партыі, прыцягнулі да адказнасці кіраўнікоў мясцовых партыйных арганізацый за неабгрунтаванае і няправільнае выключэнне комуністаў з партыі.

Кіраўнікі партыйных арганізацый наўна лічаць, што выпраўленне памылак у адносінах няправільна выключаных можа падарваць аўтарытэт партыі і пашкодзіць справе выкрыцця ворагаў народа, не разумеючы, што кожны выпадок няправільнага выключэння з партыі—на-руку ворагам партыі.

Ва многіх абласных і краевых арганізацыях ляжыць без усякага руху вялікая колькасць неразгледжаных апеляцый. У Растоўскай вобласці не разгледжана больш 2500 апеляцый, у Краснадарскім краі—2000, Смаленскай вобласці—2300, Варонежскай вобласці—1200, Саратаўскай вобласці—500 і т. д.

Абкомы, крайкомы, ЦК нацкомпартый, адмовіўшыся ад разгляду апеляцый выключаных, ператварылі, наперакор статуту партыі рашэнні райкомаў і гаркомаў ВКП(б) па гэтым пытанню ў безасцярожныя і канчатковыя рашэнні.

Усе гэта азначае, што абкомы, крайкомы, ЦК нацкомпартий на сутнасці ўхіліліся ад кіраўніцтва дзейнасцю мясцовых партыйных арганізацый у самым важным і рэзкім пытанні, у пытанні аб членаў партыі, прадаставіўшы рашэнне гэтага пытання самацёку, а часта і сваявольству.

Абкомы, крайкомы, ЦК нацкомпартий самі заахвочваюць практыку масавых, агульных выключэнняў з партыі тым, што пакідаюць беспакаранымі тых партыйных кіраўнікоў, якія дапускаюць сваявольства ў адносінах камуністаў.

Пара пакончыць з чужымі для большавікоў фармальнымі і бюдаўна-бюракратычнымі адносінамі да людзей, да членаў партыі.

Пара зразумець, што:

«Партыя стала для члена партыі вельмі вялікай і сур'ёзнай справай і членства ў партыі або выключэнне з партыі—гэта вялікі пералом у жыцці чалавека».

Пара зразумець, што:

«Для радавых членаў партыі прабыванне ў партыі або выключэнне з партыі,—гэта пытанне жыцця і смерці» (Сталін)

Пара зразумець, што сутнасць большавіцкай пільнасці заключаецца ў тым, каб умець выкрываць ворага, якім-бы хітрым і зваротлівым ён ні быў, у якую-б тогу ён ні апрапаўся, а не ў тым, каб без разбору, або «на ўсякі выпадак» выключаць дзесяткамі і сотнямі з партыі ўсіх, хто трапляе пад руку.

Пара зразумець, што большавіцкая пільнасць не толькі не выключае, а наадварот прадпалагае ўменне праяўляць максімум асцярожнасці і таварыскіх клопатаў пры рашэнні пытанняў аб выключэнні з партыі або аб аднаўленні выключаных у правах членаў партыі.

Пленум ЦК ВКП(б) патрабуе ад усіх партыйных арганізацый іх кіраўнікоў ўсямернага павышэння большавіцкай пільнасці партыйных мас, выкрыцця і выкарчоўвання да канца ўсіх вольных і нявольных ворагаў партыі.

Пленум ЦК ВКП(б) лічыць важнейшай умовай паспяховага вырашэння гэтай задачы—ліквідацыю без астатку антыпартыйнай практыкі агульнага, неіндыўідуальнага, валавога падыходу да людзей, да членаў партыі.

Пленум ЦК ВКП(б) пастанаўляе:

І. Абавязаць абкомы, крайкомы, ЦК нацкомпартий і ўсе партыйныя арганізацыі рашуча пакончыць з масавымі, агульнымі выключэннямі з партыі і ўстанавіць на справе індывідуальны, дыферэнцыяваны падыход пры вырашэнні пытанняў аб выключэнні з партыі або аб аднаўленні выключаных у правах членаў партыі.

2. Абавязваць абкомы, крайкомы, ЦК нацкомпартый знімаць з партыйных пасад і прыцягваць да партыйнай адказнасці тых партыйных кіраўнікоў, якія не выконваюць дырэктыў ЦК ВКП(б), ведаючы з партый членаў і кандыдатаў ВКП(б) без стараннай праверкі ўсіх матэрыялаў і дапускаюць сваявольства ў адносіх да членаў партыі.

3. Прапанаваць абкомам, крайкомам, ЦК нацкомпартый і парткалечіям К.К. пры ЦК ВКП(б) у трохмесячны тэрмін закончыць разгляд апеляцый усіх выключаных з партыі.

4. Абавязваць усе партыйныя камітэты ў сваіх пастановах аб выключэнні камуністаў з партыі ясна і дакладна выкладаць матывы, паслужыўшыя падставай для выключэння, каб вышэйстаячыя партыйныя органы мелі магчымасць праверыць правільнасць гэтых пастановаў, а кожную такую пастанову райкома, гаркома, абкома або ЦК нацкомпартый абавязкова публікаваць у друку.

5. Устанавіць, што партыйныя органы, аднавілічы ў правах члена партыі няправільна выключаных мясцовымі партарганізацыямі, абавязаны ў сваіх пастановах дакладна ўказваць які райком, гарком ВКП(б) павінен выдаць адноўленаму ў партыі партыйныя дакументы.

6. Абавязваць райкомы, гаркомы партыі нешкідліва выдаваць партыйныя дакументы адноўленым у партыі, прыцягваць іх да ўдзелу ў партыйнай рабоце і растлумачваць усім членам пярвічных партарганізацый, што яны адказваюць за сапраўднае выхаванне адноўленых членаў ВКП(б).

7. Абавязваць партыйныя арганізацыі прыцягваць да партыйнай адказнасці асоб, віноўных у паклепе на членаў партыі, поўнаасцю разобнавіць гэтых членаў партыі і публікаваць у друку свае пастановы ў тых выпадках, калі папярэдне ў друку былі змешчаны дэмагогічныя члена партыі матэрыялы.

8. Забараніць партарганізацыям заносіць ва ўчотную кніжку камуніста факт выключэння яго з партыі да разгляду апеляцыйнай скаргі і вынясення канчатковага рашэння аб выключэнні.

9. Забараніць няправільную, шкодную практыку, калі выключаных з ВКП(б) неадкладна знімаюць з займаемай імі пасады.

Устанавіць, што ва ўсіх выпадках, калі аказваецца неабходным, у сувязі з выключэннем з ВКП(б), астаўляць работніка ад займаемай пасады, гэта аслабленне можна рабіць толькі пасля прадастаўлення яму другой работы.

10. Абавязваць абкомы, крайкомы, ЦК нацкомпартый не пазней чым 15 лютаму 1938 года забяспечыць праз адпаведныя савецкія і гаспадарчыя органы паступленне выключаных з ВКП(б) на работу і надзеі не дапускаць такога становішча, каб выключаныя з ВКП(б) аставаліся пазбаўленымі работы.

Аб плане сельскагаспадарчых работ на 1938 год*

Таварыш Сталін у справаздачым дакладзе XVII з'езду партыі аналізуючы становішча сельскай гаспадаркі краіны, сказаў:

«Па сутнасці справы справаздачны перыяд быў для сельскай гаспадаркі не столькі перыядам быстрага ўздыму і магутнага разбегу, колькі перыядам стварэння прадпасылак для такога ўздыму і такога разбегу ў бліжэйшым будучым».

К 1938 году соцьялістычная сельская гаспадарка з'яўлялася ў тым перыядзе свайго развіцця, калі яна ў стане найбольш пачаць заваяць створаныя ў выніку двух сталенскіх гадоў прадпосылкі.

Якія гэтыя прадпасылкі для пачатка і быстрага ўздыму сельскай гаспадаркі краіны?

Першае. У СССР створана на 1 снежня 1937 года 21370 калгасаў, у якіх аб'яднана 93 проц. усях сялянскіх двароў краіны. Колькі 15 мільёнаў двароў знаходзіцца ў калгасах звыш пачатку 1937 года ўжо набылі вялікі вопыт і навыкі работы ў калгасе, у сельскай гаспадарцы.

Другое. Праведзена поўнае пераўзбраенне сельскай гаспадаркі.

У дзярэволюцыйнай расійскай вёсцы было больш 10 мільёнаў саўкасулей і драўляных плугоў, 4,5 мільёна жалезных плугаў і каля 18 мільёнаў драўляных барон. Больш складаныя і ўдасканаленыя сельскагаспадарчыя прылады і машыны мелася ў наднамірнай колькасці і толькі ў памешчыцкіх і кулацкіх гаспадарках.

Соцьялістычная індустрыя ўзброіла калгасы перадавой тэхнікай, навейшымі машынамі.

К пачатку 1938 года ў краіне ёсць 5.819 МТС, у іх 367 тысяч трактароў, 104,6 тысячы камбайнаў, 62,3 тысячы аўтамабіляў, дзесяткі тысяч іншых першакласных машын. Створаныя дзяржаўныя машына-трактарныя станцыі абслугоўваюць сваімі машынамі ўсе калгасы, зь малым выключэннем.

Планы ў вёсцы машыны парк у даны момант зусім забяспечвае завяршэнне механізацыі ўсіх асноўных сельскагаспадарчых работ. У 1937 годзе, нават пры нездавальняючым выкарыстанні трактарнага парку, механізацыя ворыва пад яравую сяўбу дасягнула да 64 проц., пад азімую сяўбу—да 78 проц., па пад'ёму зяблівых—да 63 проц. З агульнай плошчы зернавых абрана камбайнамі 60,2 мільёна гектараў, што складае 37 проц. да агульнай плошчы коласавых.

* Доклад Народнага Камісара Земляробства Саюза ССР на пленуме Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) 18 студзеня 1938 года.

Трэцяе. Створаны кадры кваліфікаваных работнікаў сельскай гаспадаркі.

Кіравыя кадры, камбаны, мататарыя з'явіліся базам для росту новых кадраў. Сёння гэтыя кадры абавязаны новым тэхнікам, сельскагаспадарчай прадукцыяй і нававінам сучаснага развіцця індустрыяльнага прадукцыі.

У гэтым часу на дзяпоўных дачах з'явіліся кадры вяртальнікаў трактарных работ — 74 тысяч, камбінатараў — 165 тысяч, шофераў — 124 тысяч, механікаў і электрыкаў — 16 тысяч. Большасць з гэтых кадраў у сямім недаўжым мінулым не мелі нікагага ўяўлення аб мататары. У 1937 годзе з іх паказваліся выдатныя кадры вяртальнікаў і трактарных работ.

Калектывізацыя і тэхнічнае пераўзбраенне сельскай гаспадаркі, рост кадраў да і магчымасць ужо ў 1937 годзе дабудаваць такіх тэхнікаў пры росту сельскагаспадарчай прадукцыі, якіх не ведала і не ведае ні адна капіталістычная краіна і якія да гэтага часу былі ўласцівы толькі савецкай дзяржаве і прамысловасці.

1937 год даў прырост сельскагаспадарчай прадукцыі амаль у паварага раз большы, чым ва ўраджайным 1935 годзе. Краіна ўшчыльную пачынала за вырашэння паставленай таварышам Сталным задачы аб штогоднай вытворчасці 7—8 мільярдаў пудоў зярна. Валавая прадукцыя зернавых культур у 1937 годзе па папярэдніх даных складала каля 7 мільярдаў пудоў.

Поспехі, якія дасягнуты ў сельскай гаспадарцы, з'яўляюцца вынікам выключнай увагі і дапамогі калгасам з боку ЦК ВКП(б) і савецкай дзяржавы, вынікам велізарнай работы ўсіх партыйных арганізацый, актыўнасці і энтузіязма калгасных мас.

Быстра і да канца ліквідаваць вынікі шкодніцтва ў зямельных органах

Гаворачы аб цяперашняй рабоце зямельных органаў, трэба прызнаць, што крытыка, якая была дана таварышам Сталным зямельнаму апарату на XVII з'ездзе партыі, і сёння цалкам адносіцца да зямельных работнікаў.

У зямельных апаратах ёсць не мала добрых работнікаў, асабліва цяпер; калі партыйныя арганізацыі далі ў зямельныя органы многа новых здольных людзей. Але мы яшчэ не здолелі як належыць арганізаваць гэтых таварышоў на барацьбу за выкананне канкрэтных задач, паставленых перад зямельнай сістэмай. Завязванне і развязванне вузлаў — усё яшчэ стыль нашай работы.

Для ілюстрацыі дрэннай работы зямельных органаў можна ўзяць хоць-бы дачы, якія характарызуюць выкарыстоўванне трактарнага парка. У цэлым радзе МТС сярэдняя выпрацоўка на трактар у 1937 годзе (у пераводзе на ворыва) перавысіла 1.000 гектараў, а сярэдняя выпрацоўка па С'юзу — усяго толькі 440 гектараў (па папярэдніх даных на 1 снежня 1937 года).

Поўная адсутнасць барацьбы за зніжэнне сабекошту трактарных работ, недапушчальныя адносіны да перавыдаткаў гаручага і зламачная няўражлівасць да фінансаванага становішча МТС — гэта пакуль яшчэ агульная з'ява, і на гэтым мы тратым многія мільёны рублёў.

Работнікі многіх абласцей, краёў і рэспублік настойваюць перад Наркомземам на павелічэнні норм гаручага, матывуючы гэта патрабаванне неабходнасцю паглыбіць ворыва. Ва многіх раёнах ворыва

безумоўна трэба паглыбіць, але гэта мы можам зрабіць і без павышэння нормы гаручага. Трэба мень на ўвазе, што каласальную колькасць гаручага мы значынна растранжываем. Дастаткова сказаць, што толькі неадрэгуляваныя карбюратары павялічвае выдатак гаручага да 10 процантаў. А значная-ж частка трактараў, бадай, большасць, працуе з дрэнна адрэгуляванымі карбюратарамі. За трактарамі, калі яны працуюць, у полі сцелецца воблака дыму. Уся нафтавая гаспадарка МТС вядзецца выключна безгаспадарча.

Неабходна навести строгі парадак у нафтавай гаспадарцы МТС і разгарнуць барацьбу за зніжэнне сабекошту трактарных работ.

Вялікую шкоду сельскай гаспадарцы нанеслі трацкіска-бухарынскія шкоднікі. Зямельная сістэма аказалася выключна засмечанай. Знешнія воратні партыі і народа звалі сабе гняздо ў радзе звенняў зямельнага апарата. Кантррэвалюцыйная падрыўная работа шкодніцкіх элементаў, арудаваўшых у зямельных органах, ішла перш за ўсё па лініі разлажэння кадраў.

Цяжка сабе ўявіць больш расхлябаную і недыцыплінаваную сістэму, чым сістэма зямельных органаў. Калі раней у адносінах дрэнна працуючых органаў кааператыву гаварылі: працуюць «з кааператыўным прывітаннем», то зараз у адносінах зямельнай сістэмы можна сказаць, што яна на частцы расхлябанасці перашичыгала нават самыя дрэнныя кааператыўныя органы.

На МТС дзяржава тратіць велізарныя сродкі, і элементарна, што Наркомзем павінен жорстка правяраць, як і куды выдаткоўваюцца гэтыя сродкі. Гэта наўмысна не рабілася і гэтым заахвочваліся рвацкія, антыдзяржаўныя элементы і прамыя шкоднікі. За апошнія два гады Наркомзем не абрэвізаваў ні адной МТС.

Воратні народа разлазілі і кадры не спыняючыся перад подкупам у выглядзе рознага роду незаконных дапамог і «прэмій».

Разлажэнне кадраў у радзе выпадкаў даходзіла да выключнай гасласці. Напрыклад, інспектар рамонтнага аддзела Галоўзярно Касілаў, камандзіраваны для абследавання Чэлябінскага абласнога зямельнага аддзела, атрымаў ад Чэлябінскага аблвыканкома і аблза «прэмію за добрую праверку»—1.600 рублёў грашыма і кавёр.

Варожыя элементы ўсяляк адхілялі навукова-даследчыя установы ад вырашэння практычных задач, якія стаяць перад сельскай гаспадаркай. У сістэме Наркомзема ёсць сотні розных навукова-даследчых устаноў. Многія з іх вырашалі праблемы, якія не маюць ніякіх адносін да ўздыху сельскай гаспадаркі.

На правядзенне навуковай работы ў сельскай гаспадарцы сістэма інстытутаў Акадэміі сельскагаспадарчых навук імя Леніна за апошнія тры гады затраціла каля 200 мільянаў рублёў дзяржаўных сродкаў. Не малая частка гэтых сродкаў выдаткавана ўпустую, растранжывана. Напрыклад, з 1932 года Акадэміяй вывучаліся такія тэмы, як «Скарыстоўванне сабак рознай папуляцыі», «Тэхніка штучнага асемяннення сабак», «Рэгістрацыя патомства імпортных вытворнікаў сабак-кобеляў». На ўсе гэтыя «сабачыя праблемы» толькі ў 1936 годзе было выдаткавана каля 100 тысяч рублёў. У тэматыцы Акадэміі была і такая тэма, як: «Адамашненне лісіцы». Усё гэта вельмі нагадвае акадэмікаў з Палоты, якія распрадоўвалі праблему развядзення за ўсім каралеўстве голых авец.

На працягу раду год шкодніцкія элементы ўсяляк перашкаджаюць павышэнню ураджаннасці і зрываюць ўвядзенне правільных сезазваротаў.

Ворагі народа, якія пракраліся ў Наркомзем Саюза, каб замаскаваць шкодніцтва ў галіне ўвядзення севазваротаў, прадстаўлялі очкаўцірацельскія весткі аб тым, што каля двух трэцей калгасаў маюць зацверджаныя севазвароты. Гэта не адлюстроўвае сапраўднага становішча з севазваротамі.

На 1 кастрычніка 1937 года па даных аператыўнага ўліку севазвароты мелі толькі 51.677 калгасаў, што складае 21,2 процанта да агульнага ліку калгасаў, але нават і ў гэтых калгасах значная частка севазваротаў павінна быць зменена, як не адпавядаючая ўмовам развіцця калгаснай вытворчасці.

Такое-ж очкаўцірацельства было і ў пытанні аб выдачы калгасам актаў на вечнае карыстанне зямлі.

Наркомзем прадстаўляў даныя, якія сведчаць аб тым, што, быццам, за калгасамі дзяржаўнымі актамі замацавана на вечнае карыстанне 400 мільёнаў гектараў зямлі. Фактычна-ж на 1 кастрычніка 1937 года было замацавана дзяржаўнымі актамі толькі 312.049 тысяч га. Прычым, праверка паказала, што не менш 10 процантаў гэтых актаў былі выданы школьнікі і павінны быць зменены. 20—25 процантаў актаў патрабуюць значных спраўленняў. У Кіраўскай вобласці, напрыклад, як паказала спецыяльнае абследаванне, 25 процантаў актаў з'яўляюцца поўнымі бракам, а 48 процантаў патрабуюць значных змен.

Асабліва разбураючая шкодніцкая работа была ў галіне жывелагадоўлі. У рэзультата гэтага шкодніцтва сацыялістычная жывелагадоўля панесла вялікую страту.

У 1934 годзе рашэннем Пленума ЦК ВКП(б) Наркомзему былі перадааны раі племясоўгасаў для вытворчасці племянной жывёлы для калгасна-жывелагадоўчых ферм. На ўтрыманне гэтых племясоўгасаў за тры гады выдаткавана па дзяржаўнаму бюджэту звыш 133 мільёнаў рублёў. Між тым, колькасць племясоўгасаў за тры гады скарацілася з 82 да 70; агульнае пагалоўе буйнай рагатай жывёлы ў іх зменшылася з 50 тысяч да 40 тысяч.

У радзе племясоўгасаў жывёла была заражана рознымі хваробамі, і перадача яе ў калгасы фактычна служыла распаўсюджванню эпідэміяў.

Шкодніцкія элементы наўмысна стварылі такое становішча, пры якім штогодна павялічваўся разрыв паміж завозімым у сельскую гаспадарку машына-трактарным паркам і рамонтнай базай.

Цяпер у Саюзе ёсць 5.819 МТС, а майстэрняў толькі 3.731, у тым ліку майстэрняў капітальнага рамонту 1.200. Такім чынам, 2.088 МТС не маюць ніякай рамонтнай базы. У МТС і МТМ ёсць толькі 18 337 станкоў. Значыць, на адзін станок, які знаходзіцца ў МТМ і МТС, прыходзіцца: 45 трактароў, 15 аўтамашы, 14 камбайнаў, 13 малатарняў.

Таварыш Сталін на XVII з'ездзе партыі ўказаў, што аснову рамонту трактароў павінен складаць бягучы і сярэдні рамонт, а не капітальны. Арудаваўшыя ў зямельных апаратах шкоднікі ўсімі спосабамі зрывалі арганізацыю бягучага і сярэдняга рамонту. Кошт бягучага рамонту наўмысна быў запраектаван вельмі нізкім.

Напрыклад, фактычны кошт бягучага рамонту ў 1935 годзе па Саюзе выразіўся ў суме 1 руб. 44 кап. на кожны выпрацаваны гектар мяккага ворыва, у 1936 годзе — 1 руб. 24 кап. А Наркомземам на 1937 год быў запраектаван кошт бягучага рамонту 52 кап. на гектар мяккага ворыва.

Варожыя элементы усяляк змагаюцца будаўніцтва машынных сараю. У рэзультат і аштоўненшчых машыны ў вельмі многіх МТС зніходзіліся пад адкрытым небам.

Гэтым далёка не вычэрпваецца падрыўная варожая работа ворагаў, якія акапаліся ў зямельным апараце. Задача зямельных работнікаў — здолець пад кіраўніцтвам партарганізацыі быстра да канца ліквідаваць вынікі шкодніцтва.

Важнейшым этапам у ліквідацыі вынікаў шкодніцтва з'яўляецца веснавая пасеўная кампанія. Усе работнікі зямельных органаў у надыходзячую веснавую кампанію трымаюць перад партыйным экзамен на ўменне па-баявому выканаць пастаўленыя перад намі вялікія задачы ў барацьбе за далейшы ўздым і паліпшэнне арганізацыі сацыялістычнай сельскай гаспадаркі.

Забяспечыць далейшае павышэнне ўраджайнасці ўсіх культур

План асноўных сельскагаспадарчых работ не ахапляе ўсе галіны сельскай гаспадаркі. У ім няма, напрыклад, плана развіцця жывёлагадоўлі, які разглядаецца ўрадам асобна. У прадстаўленым плане сельскагаспадарчых работ уключаны работы, якія ствараюць ураджай.

Адно з важнейшых адрозненняў плана гэтага года ад плана мінулых год заключаецца ў тым, што ён адначасова вызначае заданні па ўсіх важнейшых сельскагаспадарчых работах: па веснавой і азімай сяўбе, па ўздыму чыстых палараў, па зябліву. У мінулыя гады, як вядома, у плане прадугледжвалася толькі веснавая сяўба і ўздым палараў. План уздыму зяблівых, а таксама план азімай сяўбы даваліся пазней.

Зараз урад у пачатку года адначасова плануе ўсе важнейшыя гадавыя сельскагаспадарчыя работы.

Гэта стала магчымым у рэзультат новых поспехаў у арганізацыі гаспадарчым умацаванні калгасаў і сведчыць аб тым высокім узроўні арганізаванасці, якога дасягнула сацыялістычная сельская гаспадарка.

Атрымаўшы ў пачатку года дзяржаўныя заданні па ўсіх важнейшых сельскагаспадарчых работах, калгасы маюць магчымасць, асноўваючыся на гэтых заданнях, больш чотка спланаваць сваю вытворчасць, прадугледзець поўнае скарыстанне ўсіх наяўных рэсурсаў.

Уся пасеўная плошча калгасаў і аднаасобнікаў у 1938 годзе склала 117,693,5 тысячы гектараў, г. зн. на 1,714,6 тысячы гектараў больш, чым было фактычна засеяна ў 1937 годзе.

Адначасова з агульным расшырэннем пасевных плошчаў скарачаецца пасеўная плошча зернавых. У параўнанні з фактычнымі пасевамі 1937 года плошча зернавых у гэтым годзе скарачаецца на 2,967,5 тысячы гектараў.

Аб чым гэта сведчыць?

Па-першае, гэта сведчыць аб тым, што, вырашыўшы зернавую праблему, мы дасягнулі ў галіне вытворчасці зярна таго ўзроўню, які дазваляе скараціць пасеўную плошчу зернавых культур і канцэнтравать асноўную ўвагу на павышэнні ўраджайнасці і ўвядзенні правільных севазваротаў.

Таварыш Сталін на XVII з'ездзе партыі, гаворачы аб лініі развіцця сельскай гаспадаркі краіны, адзначыў, што адзіна правільнай лініяй у сельскай гаспадарцы з'яўляецца лінія на «пераход ад агульнага

расширения площадей да повышения агрокультуры зямлі, да укаранення правільнага севазвароту і папару, да падняцця ўраджайнасці і, калі гэта патрабуе практыка, да часовага скарачэння існуючых пасевных плошчаў».

Па-другое, гэта азначае, што створаны неабходныя прадпасылкі для большы быстрага развіцця цэлага раду іншых культур, у прыватнасці, для расшырэння пасевнай плошчы кармавых культур.

Пасев кармавых культур у 1938 годзе ў параўнанні з фактычным пасевам мінулага года, павялічан на 1.691 тысячу гектараў, а з укоснымі травамі на 4.452 тысячы гектараў. Павелічэнне плошчы пасеву кармавых культур расшырае кармавую базу для сацыялістычнай жывёлагадоўлі і палягчае ўвядзенне правільных севазваротаў.

Па плану пасеву шматгадовых траў на 1938 год запраектавана пасеяць у калгасах канюшыны 2.635 тысяч гектараў і люцэрны 1.308 тысяч гектараў.

Расшырэнца плошча пасеву гародне-бахчавых культур на 437 тысяч гектараў, у прыватнасці бульбы. У першую чаргу пашырэнне пасеву гародне-бахчавых культур прадугледжваецца ў Чэлябінскай і Свердловскай абласцях і Далёка-Усходнім краі, якія ў мінулыя годы не забяспечвалі свае патрэбнасці за кошт мясцовых пасеваў гародніны.

У 1938 годзе гэтыя вобласці павінны поўнасю забяспечыць сябе гароднінай за кошт мясцовых пасеваў.

У вытворчасці тэхнічных культур асноўны ўпор зроблен таксама не на расшырэнне пасевных плошчаў, а на мерапрыемствы, якія забяспечваюць высокі ўраджай гэтых культур.

Плошча пасеву тэхнічных культур скарачаецца супроць фактычнай пасевнай плошчы мінулага года на 208,2 тысячы гектараў, галоўным чынам за кошт скарачэння пасеваў ільна-даўгунца.

Вядома, што ў мінулыя годы варожыя элементы, якія арудвалі ў зямельных органах, планавалі пасевы лёну па шкодніцку. Давалі такім заданні па пасеву лёну, якія фактычна ламалі севазвароты і прыводзілі да такога становішча, калі лён па некалькі год сеяўся па ільну. Напрыклад, у Смаленскай вобласці пасев ільну па ільну ў 1937 годзе быў праведзен на плошчы ў 2.485 га, у паасобных калгасах, як, напрыклад, калгасы «Товарищ» і «Ударник», пасев лёну ў агульнай плошчы пасеву займаў больш 50 процантаў.

Задача ўсіх мясцовых арганізацый і, перш за ўсё, зямельных раённых арганізацый заключаецца ў тым, каб пакончыць з ганчбным адставааннем у вытворчасці ільну. Калгасная гаспадарка мае ўсе для таго, каб даць краіне багата высокаякаснага ільну. Для гэтага, перш за ўсё, трэба забяспечыць дакладнае захаванне севазваротаў і, па-другое, выкараціць культаў шкодніцкія адносіны да канюшыны. Трэба памятаць, што без канюшыны не можа быць высокага ўраджаю ільну.

Вялікая ўвага ў плане аддана такім культурам, як бавоўна і цукровыя буракі, якія маюць велізарнае значэнне ў справе задавалення шырокіх запатрабаванняў насельніцтва.

Пасевы бавоўны (па соўгасах і калгасах) у гэтым годзе некалькі расшыраюцца ў параўнанні з мінулым годам і складуць 1.991,2 тысячы гектараў. Па асобных рэспубліках намечана некалькі скарачэнне пасеваў бавоўны.

Пасевная плошча цукровых буракоў у 1938 годзе складзе 1.184,3 тысячы гектараў. Некаторае скарачэнне пасевнай плошчы

цукровых буракоў павінна быць намнога перакрыта павышэннем ураджайнасці гэтай культуры.

Як рэалізуецца ў прадстаўленым плане пастанова СНК СССР «Аб мерах па палепшэнню насення зернавых культур», прынятая ў ажыццяўленне рашэння чэрвеньскага Пленума ЦК ВКП(б)?

Важнейшым звязном у справе палепшэння насеннай справы павінна з'явіцца раённыя насеннаводчыя гаспадаркі. Аднак, большасць рэспублік, краёў і абласцей надзвычай зацягнулі адбор і прадстаўленне на зацвярджэнне Соўнаркома Саюза раённых насеннаводчых гаспадарак. А такія вобласці, як Смаленская, Валагодская і Свердлоўская, да гэтага часу не прадставілі на зацвярджэнне Соўнаркома Саюза спісы раённых насеннаводчых гаспадарак.

Апрача таго, падбор аграномаў для раённых насеннаводчых гаспадарак таксама праходзіць надта павольна.

Многія краі і вобласці пры адборы раённых насеннаводчых гаспадарак значна расшырылі пасевную плошчу іх у параўнанні з усталяванымі Соўнаркомам СССР размерамі. Напрыклад, Свердлоўскай вобласці па пастанове Соўнаркома СССР план раённых насеннаводчых гаспадарак устаноўлен у размеры 10 тысяч гектараў. Абласныя арганізацыі просіць Соўнарком СССР зацвердзіць 25 тысяч гектараў.

Такое агульнае расшырэнне плошчаў пасеваў раённых насеннаводчых гаспадарак не выклікаецца неабходнасцю.

Дзяржава, ствараючы райнасенгасы, аказала халгасам велізарную дапамогу. Не толькі зямельныя органы, але і зблвыканкомы, крайвыканкомы, соўнаркомы рэспублік абавязаны быць заўсёды ў курсе справы кожнага райнасенгаса, канкрэтна кіраваць ім. Трэба памятаць, што зрыў арганізацыі раённых насеннаводчых гаспадарак у кожным выпадку аддаць, мінімум на цэлы год, выкананне указанняў чэрвеньскага Пленума ЦК ВКП(б) аб палепшэнні насеннай справы.

Наступнае пытанне—гэта выцясненне з раду абласцей шкодніцкіх укараненых у іх малаўраджайных гатункаў і замена іх іншымі гатункамі.

Па прапанове Соўнаркома Саюза Наркомземам СССР прароблена рэальная работа па планаванню завозу гатункаў з края ў край. Упершыню ў гэтым годзе плануюцца гатунковыя пасевы па гатунках, і ўсе перасылкі гатункаў узгоднены з мясцовымі кіруючымі арганізацыямі. Поўнасю зацэлюць патрабаванні месц мы не змаглі, але тое, што прынята ўрадам, дае магчымасць зрабіць вялікі крок наперад.

У прыватнасці, у нячорназемнай паласе намячаецца пашырэнне больш чым на 700 тысяч гектараў яравой пшаніцы гатунку «Лютэс-цэнс 062» і адначасова змяншэнне больш чым на 300 тысяч гектараў пасеву пшаніцы «Нізіўм 0111», якая яна не прыгодна для умоў нячорназемнай паласы.

Наступнае звязно—гэта поўнае і правільнае скарыстанне сямейнага фонду гатунковага насення. Мы маем магчымасць вясной 1938 года засеяць гатунковым насеннем 33—35 мільёнаў гектараў, што складае 60—64 процанты да агульнага плана яравой сяубы (у мінулым годзе гатунковых пасеваў было 20.200 тысяч гектараў).

Але для таго, каб выканаць гэты план гатунковых пасеваў, трэба своечасова і поўнасю правесці абменныя аперацыі.

План асноўных сельскагаспадарчых работ зацверджан як па Саюзу ў цэлым, так і па ўсіх абласцях, краях і рэспубліках.

Задача мясцовых партыйных, савецкіх арганізацый і зямельных

органів заключаєцца ў тым, каб своєчасова і правільна давесці гэты план да раснаў і калгасаў, правільна давесці заданні да аднаасобнікаў.

Аднаасобны сектар у нас невялікі, але увагі ён да сябе патрабуе.

У мінулыя годы было не мала выпадкаў, калі на месцах механічна падыходзілі да ўстанавлення планаў. Ліквідныя элементы карысталіся гэтым для таго, каб заблытаць планаванне і дэзарганізаваць калгасы.

Пры вызначэнні плана сельскагаспадарчых работ 1938 года кіруючыя арганізацыі на месцах абавязаны ўлічыць ўсе канкрэтныя ўрадкаванні кожнага калгаса, ўлічыць уведзеныя і ўвадзімыя севашафроты.

Асабліва ўвага павінна быць звернута на тое, каб у такой важнасці, закранаючай непасрэдняе ітарэсці велізарных мас працоўных, сям'е, якой з'яўляецца даядзенне плана да калгасаў і совгасаў, — не было праяўлена гэтага адміністравання і пагардавых адносін да прапаноў, указанняў і патрабаванняў калгаснікаў. На гэтых дачынах прэзідыум райвыканкамаў пры зацвярджэнні планаў калгасаў павінны абавязкова прысутнічаць старшыні адпаведных калгасаў.

Для выканання плана створаны ўсе ўмовы

Для выканання плана сельскагаспадарчых работ у 1938 годзе створаны ўсе ўмовы. Калгасы ўступаюць у гэты год узбагачанымі вопытам барацьбы за ўраджай мінулага года.

Урад адпусціў велізарную суму на далейшае развіццё і ўмацаванне механізацыі сельскай гаспадаркі.

У 1938 годзе арганізуецца 500 новых МТС.

Магутнасць трактароў, адпускаемых сельскай гаспадарцы (у 1938 годзе, складзе 1.138 тысяч конскіх сіл (у мінулым годзе было 934 тысячы конскіх сіл).

У гэтым годзе МТС будуць даны пераважна магутныя гусенічныя, дызельныя трактары.

Трактароў СТЗ і ХТЗ будзе адпушчана сельскай гаспадарцы 15.500 штук, ЧТЗ «С-65» — 10 тысяч штук (у мінулым годзе трактараў ЧТЗ было завезена толькі 2.140).

Звяртаю ўвагу на дызельны трактар «С-65», які мае перад трактарам з карбюратарным матарам вялікія перавагі.

«Сталінец-65» працуе на цяжкім паліве, якое на 70—80 процантаў танней нафтапаліва.

Калі ліграйнавы ЧТЗ выдаткоўвае 17—19 кілограмаў гаручага на гектар ворыва, то дызельны трактар выдаткоўвае толькі 10—12 кілограмаў, г. зн. на 35 процантаў менш.

Перад МТС стаіць важная задача — быстра асвоіць гэты новы выдатны трактар.

Асабліва ўвага звяртаецца на тое, каб забяспечыць сельскую гаспадарку глебапрацоўчымі машынамі. Гэта тлумачыцца неабходнасцю ўсталявання той разрыву, які ёсць паміж наяўнасцю трактароў і прычэпнага інвентара, асабліва трактарных плугоў, культыватароў, палевых лущыльнікаў. Культыватароў будзе заказана прамысловасці 65 тысяч штук (у мінулым годзе было заказана 43.500 штук), лущыльнікаў — 33 тысячы штук.

Рэзка ўзрастаюць у 1938 годзе капіталаўкладанні на набыццё пераходных машын. Намечана набыць гэтых машын на суму 33.657 тысяч рублёў, г. зн. амаль у 3 разы больш, чым у 1937 годзе. Трактарных плугоў у гэтым годзе будзе завезена 3—4 корпусных (у мінулым годзе было завезена 35 926). Асноўная ўвага ўдзя-

ляецца завозу 5-корпусных плугоў. Такіх плугоў завозіцца 72.500 (у мінулым годзе было завезена 43.381).

Асноўнай задачай у галіне механізацыі зараз з'яўляецца прывядзенне ў парадак наўнага ў сельскай гаспадарцы велізарнага трактарнага і машыннага парка, максімальнае павышэнне яго скарыстання і зніжэнне сабекошту трактарных работ.

Трэба пакончыць з драпежніцкай эксплуатацыяй машын. Гэта, перш за ўсё, адносіцца да эксплуатацыі камбайнаў, якія часта выходзяць са строю, нават на другі і трэці год работы. Адбываецца гэта таму, што мы камбайн, як стары воз, часта пакідаем на зіму пад адкрытым небам. Неабходна правільна эксплуатаваць і беражліва захоўваць кожную машыну.

Як бачыце, партыя і ўрад у гэтым годзе, як і ва ўсе папярэднія годы, акажваюць калігасам велізарную дапамогу новымі машынамі.

Некаторыя таварышы з месц настойвалі на вялікай колькасці новых МТС. Каб задаволіць гэтыя патрабаванні, то трэба было-б запраектаваць мінімум тысячы новых МТС.

Для палепшэння рамонтна і ўзмацнення рамонтнай базы ў гэтым годзе асигнаванні ў параўнанні з мінулым годам павялічаюцца амаль у два разы і складуць 64,1 мільёна рублёў.

Каб мясцовыя партынныя, савецкія арганізацыі, а таксама ўсе нашы зямельныя органы па-сапраўднаму возьмуцца за ўзмацненне рамонтнай базы, то ўжо ў гэтым годзе будзе зроблен буйны крок наперад.

Асабліва ўвага звяртаецца на станкавае абсталяванне як існуючых, так і новых машынна-трактарных майстэрняў.

Своечасова і добра падрыхтавацца да веснавой сяўбы

ЦК ВКП(б) і СНК СССР у апублікаванай у друку пастанове ўказалі, што падрыхтоўка да веснавой сяўбы праходзіць яўна недавальняюча, пастаўлены пад патроў зрыў такія важнейшыя і неадкладныя работы, як засыпка і ачыстка насення, рамонт трактароў, завоз гаручага і абменныя аперацыі.

Добры ўраджай гэтага года ў некаторых краях стварыў атмасферу супакоенасці. Замест таго, каб па-баявому арганізаваць падрыхтоўку да веснавой сяўбы, прадставілі гэту работу самацёку.

Наяўная супакоенасць выключна небяспечна. Трэба мець на ўвазе, што план зяблёвага ворыва ў гэтым годзе не выканан. Значыць, прадстаіць вялікі аб'ём работы па веснаворыву.

У мінулым годзе веснаворыва было 25.513 тысяч гектараў. У гэтым годзе—29.424 тысячы гектараў.

Вялікую трывогу выклікае надта марудны ход рамонтна трактарнага парка.

На 10 студзеня 1938 года па Саюзу адрамантавана ўсяго толькі 73.223 трактары, што складае 30 процантаў да плана. Гэта надзвычайна нізкі процант. Астаецца рамантаваць да поўнага выканання плана яшчэ 173.473 трактары.

Асабліва павінны ўзмацніць тэмпы рамонтна паўднёвыя рэспублікі, краі і вобласці, якія першымі ўступаюць у пасеўную кампанію. Возьмем Растоўскую вобласць. У гэтай вобласці план рамонтна выканан толькі на 19 процантаў; у Таджыкскай ССР план рамонтна выканан на 16 процантаў; ва Узбекскай ССР—на 24 процанты; у Нікалаеўскай вобласці—на 35 процантаў; у Одэскай вобласці—на 24 процанты;

у Орджаникідзеўскім краі—на 36 процантаў; у Днепропетровскай вобласці—на 49 процантаў. Паўднёвыя краі, вобласці і рэспублікі, якія ўступаюць у сяўбу першымі, павінны ўзяцца за рамонт, як за першачарговую задачу.

З іншых рэспублік, краёў і абласцей, якія ў веснавую сяўбу ўсталяваюць некалькі пазней, асабліва павінны ўзмацніць тэмпы рамонту. Калінінская вобласць, якая выканала ўсяго толькі 8 процантаў плана рамонту трактароў, Татарская АССР—толькі 14 процантаў.

Для таго, каб дабіцца рашучага і быстрага пералому ў тэмпах рамонту, трэба неадкладна выкараціць арганізацыйна-тэхнічныя непарадкі ў саміх МТС і МТМ. У першую чаргу трэба ззярнуць увагу на правільную арганізацыю працы і аплаты яе на рамонце, а таксама на падвышэнне бытавых умоў рамонтных рабочых і трактарыстаў, занятых на рамонце.

Незбходна скарыстаць поўнаасцю нязвычайнае абсталяванне шляхам арганізацыі работы ў дзве і ў тры змены, чаго няма да гэтага часу.

Рад абласцей, краёў і рэспублік прад'яўляе патрабаванні аб больш планамерным забеспячэнні запаснымі часткамі. Гэтыя патрабаванні ў вядомай меры законныя. Галоўнага трактарадэталі з адпаведнай радз дэталей спазняецца і не выконвае устаноўленага графіка. Аднак гэта не можа служыць апраўданнем тых надта нізкіх тэмпаў рамонту, якія мы маем. Цяпер колькасць завеззеных на месцы дэталей поўнаасцю забяспечвае больш высокія тэмпы рамонту.

Некаторыя мясцовыя работнікі патрабуюць павялічыць плац капітальнага рамонту. Гэтыя патрабаванні ў абсалютнай большасці выпадкаў не абгрунтаваны. Аб гэтым сведчыць хоць-бы той факт, што гэтыя патрабаванні прад'яўляюцца ў той час, калі план рамонтнага выканана ўсяго на 8—10 процантаў і калі цяжка вырашыць пытанне, ці патрабавецца павялічэнне плана капітальнага рамонтнага. Трэба мець на увазе, што некаторыя дырэктары МТС ўсякімі спосабамі стараюцца пазбегнуць сярэдняга рамонтнага і здаць ўсе машыны ў капітальны рамонт. Справа ў тым, што сярэдні рамонт ідзе за кошт абаротных сродкаў МТС, а капітальны рамонт праводзіцца за кошт саюзнага бюджэта. Неабходна рашуча ўдарыць па антыдзяржаўных тэндэнцыях некаторых дырэктароў МТС.

Асаблівая увага павінна быць звернута на праверку якасці рамонтнага. Ёсць рад трывожных сігналаў аб тым, што ў радзе МТМ трактары рамантуюцца дрэнна.

Работнікі Наркомзема, якія выехалі на месцы для праверкі ходу падрыхтоўкі да веснавой сяўбы і для аказання дапамогі мясцовым арганізацыям, правялі спецыяльную праверку якасці рамонтнага трактароў. Паводамленні аб гэтай праверцы, якія мы атрымалі, вельмі няўцешны. Значная частка трактароў, якія лічацца ўжо адрамантаванымі, мае рад сур'ёзных дэфектаў.

Вялікую трывогу выклікае марудная выбарка гаручага. Напрыклад, Растоўская вобласць мае на размеркавальных базах Галоўнафты астатак газу 13.925 тон. Мае ліміт 6.000 тон, а за 10 дзен выбрана толькі 499 тон. Мае на базах Галоўнафты лігратна 3.865 тон. Мае ліміт 1.500 тон, а выбрала толькі 236 тон.

Такі-ж малюнак у Краснадарскім краі і ў радзе іншых абласцей.

Многія раёны скардзяцца на адсутнасць сродкаў на набыццё гаручага і запасных частак для рамонтнага. У той-жа час не прымаюць належных мер да ліквідацыі дэбіторскага запазычанага.

Я павінен далажыць Пленуму ЦК, што, маючы такія велізарныя сродкі, як 900 мільёнаў рублёў у дэбіторскай запазычанасці на 1 кастрычніка 1937 года, Наркомзем вымушан быў звярнуцца да таварыша Сталіна і да таварыша Молатава з просьбай аб вольска нам дадатковых сродкаў. ЦК ВКП(б) і СНК СССР нам аказалі выключна вялікую дапамогу: Наркомзему было адпушчана звыш плана фінансавання 120 мільёнаў рублёў.

Злачыннай антыдзяржаўнай практыцы з боку многіх дырэктараў МТС і начальнікаў краевых і абласных зямельных аддзелаў павінен быць пакладзены канец. З гэтай работай Наркомзем зноў сарацаецца толькі пры вялікай дапамозе абкомаў, краінаў, ЦК нацкомпарціі.

У сувязі з указаннямі СНК СССР у радзе рэспублік, краёў і абласцей за апошні час дасягнуты некаторыя рэзультаты па спаданню дэбіторскай запазычанасці. Напрыклад, Туркменія ліквідавала за кастрычнік—снежань 91 процант дэбіторскай запазычанасці, Киргизія 82,9 процанта, Данецкая вобласць 81,7 процанта, Павленва-Казахстанская вобласць—82,7 процанта.

Аднак, у цэлым па Саюзу гэта работа праходзіць незадавальняюча. Асабліва адстае Башкірыя, якая ліквідавала толькі 33 процанты дэбіторскай запазычанасці і мае зараз гэтай запазычанасці 10 210 тысяч рублёў. Орлоўская вобласць ліквідавала 37,6 процанта, мае зараз 8 732 тысячы рублёў. Растоўская вобласць ліквідавала 41,8 процанта, адстаеца 1 434 тысячы рублёў.

Спіс абласцей і краёў, у якіх дрэнна ідзе ліквідацыя дэбіторскай запазычанасці, досыць вялікі, прычым у радзе месц няма рашучай барацьбы з рвацкімі, утрыманцкімі настроямі некаторых старшын калгасаў. У Растоўскай вобласці паасобныя работнікі аказваюць прамое процдзеянне ліквідацыі дэбіторскай запазычанасці. Напрыклад, у Песчана-Окопскім раёне на пасяджэнні савета Песчана-Окопскай МТС старшыня райвыканкома Роцікаў на пытанне прадстаўніка Наркомзема СССР чаму дрэнна ідзе ліквідацыя дэбіторскай запазычанасці—заявіў: «Нашы калгасы адчуваюць патрэбу ў дапамозе ад дзяржавы».

Між тым, калгасы гэтай МТС выдаюць на адзін працадзень п. 7—10 кілограмаў хлеба. На аднаго працаздольнага там прыходзіцца ад 120 да 600 пудоў хлеба. 20 калгасаў набылі аўтамашыны.

Неабходна навесці ў фінансаванне гаспадарцы МТС настражэнны парадак і з усей рашучасцю прысякаць мітэншае праяўленне рвацкіх тэндэнцый.

Па-большэвіцку клапаціцца аб насенні

Рашаючым звязом у пасеўнай кампаніі з'яўляюцца клопаты аб насенні.

Засыпка насення па Саюзе праходзіць незадавальняюча. На 1 студзеня 1938 года па Саюзе было засыпана толькі 87 процантаў насення зернавых і бабовых культур. Асабліва дрэнна абстаць справа з засыпкой насення проса і бабовых культур. План засыпкі насення проса выканан на 71 процант, бабовых культур—на 55 процантаў.

Недапушчальна дрэнна ідзе засыпка насення ўсіх культур у Дагестанскай АССР, дзе план засыпкі выканан толькі на 48 процантаў. Чэчэна-Інгушскай АССР 44 процанты, Тамбоўскай вобласці 68 процантаў, Марыйскай АССР 53 процанты, Калмыцкай АССР 27 процантаў, Краснаярскім краі—44 процанты, Іркуцкай вобласці 29 процантаў.

Побач з гэтым неабходна адзначыць, што ў большасці рэспублік, краёў і абласцей, у якіх у цэлым па вобласці і краю засылка насення скончана або набліжаецца да канца, ёсць раёны, дзе насенне на гэтага часу яшчэ не засыпана. Напрыклад, у Куйбышэўскай вобласці агульны план засыпкі насенфондаў выканан на 97 процантаў, а ў той-жа час ёсць рад калгасаў, у якіх засыпана насення не больш 20—30 процантаў і нават менш.

Такое-ж становішча і ў радзе іншых краёў. Гэта патрабуе неадкладнай праверкі засыпкі насення па кожнаму калгасу. Нельга супакоивацца сярэднімі паказчыкамі, неабходна дабіцца, каб у бліжэйшыя дні ў кожным краі, вобласці, рэспубліцы не было ні аднаго калгаса, не забяспечанага насеннем усёй пасеўнай плошчы.

Выключна дрэнна арганізаваны гатунка-абменныя аперацыі Гатунка-абменныя аперацыі фактычна яшчэ не пачаты. План між-калгаснага абмену гатунковага насення выканан усяго толькі на 10 процантаў.

Яшчэ горш абстаць справа з гатунка-абменнымі аперацыямі па лініі Дзяргатункафонда. Па лініі Дзяргатункафонда павінна быць выдзелена насення яравых культур у абмен на радавое зярно 28.066 тон, а абменена на 10 студзеня г.г. усяго толькі 3.757 тон, што складае 1,5 процанта. Па лініі Заготзярно павінна быць выдзелена гатунковага насення яравых культур у абмен на радавое зярно 70.133 тоны. Абмен па лініі Заготзярно фактычна яшчэ не пачаты.

Будзе цяжкім злачынствам, калі па нашай неарганізаванасці мы свечасова не правядзем усіх абменных аперацый.

Асаблівае значэнне ў гэтым годзе мае свечасовая і высокая якасная ачыстка насеннага зярна. Аднак да ачысткі насення многія вобласці фактычна яшчэ не прыступілі. Напрыклад, у Армашэўскім раёне, Омскай вобласці, 29 калгасаў яшчэ не прыступілі да ачысткі насення. Скардзіцца, што нехапае трыераў. Праўда, трыераў не усюды дастатковая колькасць, але выйсці з становішча можна і трэба. Па-першае, неабходна ўсе трыеры паставіць на сані і забяспечыць іх кругласутачную загрузку, па-другое, трэба скарыстаць такі спосаб ачысткі насення, як падсеў на так званых рэшагах-кружалах.

Выключную увагу неабходна аддаць загатоўцы і засыпцы насення трав. Напрыклад, люцэрны па плану веснавой сяўбы калгасы павінны пасеяць у гэтым годзе 1.300 тысяч гектараў. Для гэтага патрабуецца, як мінімум, 130 тысяч цэнтнераў насення.

Наяўны на складах і засыпаны ў насенфонды запас насення люцэрны забяспечвае толькі пасеў 960 тысяч гектараў, або 75 процантаў намячанага плана. Неабходна дазагатовіць насення люцэрны на 340 тысяч га.

Асаблівае значэнне люцэрна мае для баваўняных раёнаў. Рэспублікі, якія сеюць бавоўну, павінны памятаць, што яны абавязаны забяспечыць насеннем люцэрны не толькі сябе, але і даць гэтае насенне ў іншыя раёны Саюза. Аднак, загатоўкі насення люцэрны ў гэтых рэспубліках праходзяць надта недавальняюча.

У радзе баваўняных раёнаў нават свае пасевы люцэрны да гэтага часу не забяспечаны насеннем. У Таджыкскай рэспубліцы нехапае насення люцэрны 2.346 цэнтнераў; у Азербайджане—860 цэнтнераў; у Кіргізіі 2.638 цэнтнераў і ў Арменіі—566 цэнтнераў.

У сярэднеазіяцкіх рэспубліках такое становішча стварылася, галоўным чынам, у выніку таго, што першы і другі ўкосы люцэрны

былі зроблены на сена, а на насенне пакідалі трэці ўкос, які не таспеў або даў надта нязначны ўраджай.

Трэба мець на ўвазе, што пасеў люцэрны мае рашаючае значэнне ў барацьбе за ўраджай базовы. Рэспублікі, якія сеюць бавоўну, павінны прыняць усе меры да таго, каб мабілізаваць максімальна насенне люцэрны.

Па канюшыне, прыкладна, такі-ж малюнак. У 1937 годзе па Саюзу было ўбрана насеннікаў канюшыны 566 тысяч гектараў. Абмалот і выціранне канюшыны да гэтага часу не закончана. На 5 студзеня г.г. абмалочана ўсяго 391 тысяча гектараў насеннікаў канюшыны, або 69 проц. убронай плошчы.

У выніку несвоечасовай уборкі, абмалоту і выцірання канюшыны ёсць велізарныя страгі. Ураджай насення ў сярэднім па Саюзе вызначаецца зараз усяго толькі ў 58 кілограмаў з гектара замест меркаваўшага ўраджаю ў размеры 1,5 цэнтнера. Гэта ганебна нізкі ўраджай.

Па засыпцы насення канюшыны асоба адстаюць наступныя вобласці: Яраслаўская вобласць, якая выканала план на 22,1 процанта; Тамбоўская вобласць—на 25,1 процанта; Разанская вобласць—на 26,7 процанта, Смаленская вобласць на 27,2 процанта; Курская вобласць—на 29,5 процанта; Калінінская вобласць—на 38,7 процанта.

Пара дзясяткі да ўсведамлення кіравнікоў калгасаў, што невыкананне планаў закладкі насеннікаў люцэрны і канюшыны, несвоечасовая уборка і абмалот канюшыны цягнуць за сабой зрыў севазваротаў і зніжэнне ўраджайнасці, з'яўляюцца падкопам пад добрабыт калгаснікаў.

Востра стаіць пытанне аб насенні ільну. Каб забяспечыць устанавлены план пасеву ільну, неабходна мець 233 тысячы тон насення. Засыпана ў калгасах на 1 студзеня 1938 года толькі 159 тысяч тон.

Выключна дрэнна праходзіць засылка, ачыстка і падрыхтоўка насення ільну да пасеву ў наступных абласцях: Омская вобласць засыпана насення 30 процантаў, з іх ачышчана 24 процанты; Іванаўская вобласць—засыпана 37 процантаў, ачышчана 24 процанты; Яраслаўская вобласць засыпана 22 процанты, ачышчана 13 процантаў; Свердловская вобласць засыпана 34 процантаў, ачышчана 20 процантаў; Кіраўская вобласць—засыпана 50 процантаў, ачышчана 24 процанты; Балагодская вобласць—засыпана 53 процанты, ачышчана 7 процантаў; Архангельская вобласць засыпана 31 процант, ачышчана 6 процантаў.

У тым, што засылка насення ільну ідзе дрэнна, вінаваты толькі мы, таму, што не забяспечылі належнага кіраўніцтва гэтай справай ЦК ВЛКСМ і Союзарком СССР як зядома, дазволілі засыпаць насенне ільну нават да выканання плана заготовак. І ўсё-ж, не гледзячы на гэта, мы не здолелі свечасова і поўнасьцю засыпаць насенне ільну.

Рух пяцісотні даў велізарны поспех ў барацьбе за ўраджайнасць цукровых буракоў. Аднак, з боку земляроў і мясцовых партыйных і савецкіх арганізацый увага да барацьбы за ўраджайнасць цукровых буракоў аслабла. Аб гэтым сведчыць той факт, што рад абласцей не забяспечыў глыбокім ворывам намечаны па плану пасеў цукровых буракоў.

У Одэскай вобласці, напрыклад, план па глыбокаму ворыву выканан толькі на 68 процантаў; у Тамбоўскай вобласці—на 39 процан-

таў; у Кіргізкай ССР на 34 процанты; у Казахскай ССР—на 24 процанты.

Гэта павінна быць кампенсавана ўзмацненым унясеннем угнаенняў. Патрабавецца ўнесці вясной гэтага года пад пасев буркоў 3.970 тысяч тон перагною а сабрана перагною ўсяго толькі 723 тысячы тон. Значыць, і у гэтай галіне пакуль не ўсе добра, і патрабуюцца тэрміновыя меры, каб паправіць становішча.

У невялікі тэрмін, які застаўся да пасеву, павінна быць усё зроблена, каб нагнаць улуччэнне і даць выніш к пасеву пацыхіланымі лепш, чым у папярэдні год.

ЦК ВКП(б) папярэдзіў партыйныя арганізацыі, што буйныя поспехі, якія ёсць у сельскай гаспадарцы, не павінны дастаць паводам да супакоенасці і аслаблення работы па кіраванні сельскай гаспадаркай, па ўмацаванню зямельных органаў.

Аднак, дырэктыва ЦК ВКП(б) і СНК СССР аб падформы кадраў у МТС і зямельныя органы ў радзе краёў, абласцей і рэспублік выконваецца надта марудна. Напрыклад, у Беларускай ССР ёсць 200 МТС, а зацверджаны дырэктары толькі ў 144 МТС. У 24 МТС працуюць часова выконваючыя абавязкі дырэктараў. У 12 няма зусім нікога.

Такі-ж малюнак у Омскай, Орэнбургскай, Свердлоўскай і радзе іншых абласцей.

Неабходна прыняць самыя тэрміновыя меры і безагаражна выканаць указанне ЦК ВКП(б) і СНК СССР аб ўкамплектаванні МТС і райза кадрамі правяраных работнікаў.

У зямельныя апараты зараз пайшло шмат новых людзей. Трэба стварыць ім добрую абстаноўку для работы і забяспечыць канкрэтнае кіравніцтва гэтымі новымі, яшчэ не маючымі практычнага вопыту работнікамі.

У 1937 годзе мы сабралі ўраджай каля 7 мільярдаў пудоў. Мы павінны правесці работу ў 1938 годзе так, каб забяспечыць яшчэ больш высокі прырост сельскагаспадарчай прадукцыі, чым у 1937 годзе, дабіваючыся ажыццяўлення пастаўленай таварышом Сталіным задачы—штогодняй вытворчасці 7—8 мільярдаў пудоў зярна.

На выкананне гэтай задачы неабходна мабілізаваць камуністаў, кіраўнікоў калгасаў і саўгасаў, калгасны актыў і ўсю масу калгаснікаў і рабочых саўгасаў, разгарнуць шырокае спаборніцтва за канкрэтныя паказчыкі плана сельскагаспадарчых работ на 1938 год.

А. А. Жданаў

Ленінскія прадначартанні ўвасоблены ў жыццё

Перамога соцьялізма—галоўны вынік

Таварышы, чатырнаццаць год таму назад абарвалася жыццё вялікага настаўніка і кіраўніка працоўнага чалавецтва—Владзіміра Ільіча Леніна.

У гэты дзень працоўныя Савецкага Саюза разам з працоўнымі ўсяго свету падводзяць вынікі ажыццяўлення вялікіх ідэй, заветаў прадначартанняў Владзіміра Ільіча Леніна, аднаўляюць пройдзены шлях і намячаюць перспектывы далейшай барацьбы за перамогу гэтай справы, якой аддаў жыццё Владзімір Ільіч.

Самым выдатным вынікам ажыццяўлення ленінскіх заветаў і прадначартанняў з'яўляецца перамога соцьялізма ў нашай краіне, тая карэнная перабудова грамадства, якая дасягнута ў нашай краіне.

Таварыш Сталін у сваёй прамове на прадвыбарчым сходзе Сталінскай выбарчай акругі г.р. Масквы ўказаў, што «у нас соцьялізм не проста будзеца, а ўжо ўвайшоў у быт, у штодзённы быт народа. Гол дзесяць таму назад можна было-б дыскутыраваць аб тым, можна ў нас будаваць соцьялізм ці не. Цяпер гэта ўжо не дыскусійнае пытанне. Цяпер гэта пытанне фактаў, пытанне жывога жыцця, пытанне быту, які пранізвае ўсё жыццё народа».

Таварыш Сталін гаварыў далей:

«На нашых фабрыках і заводах працуюць без капіталістаў. Кіруюць работай людзі з народа. Гэта і называецца ў нас соцьялізмам на справе. На нашых палях працуюць тружанікі зямлі без памешчыкаў, без кулакоў. Кіруюць работай людзі з народа. Гэта і называецца ў нас соцьялізмам у быту, гэта і называецца ў нас свабодным, соцьялістычным жыццём».

Найвялікшым заваяваннем і перамогай ленінскіх прынцыпаў, і гэтых і заветаў з'яўляецца тое, што соцьялізм зараз стаў такой-жа ларагой і блізкай справай як для рабочага Масквы і Ленінграда, так і для народаў, раней самых адсталых, самых прыдаўленых капіталізмам і царызмам, самых прыгнечаных.

Цяпер соцьялізм пранік у самыя аддаленыя куткі савецкай краіны, увайшоў у быт і з'яўляецца неад'емным набыткам кожнага працоўнага чалавека нашай радзімы, бо нам удалося ўвасобіць у жыццё ленінскія заветы і прадначартанні, пабудаваць грамадства,

Даклад 21 студзеня 1938 г. у Вялікім тэатры на ўрачыста-жалобным пасяджэнні, прысвечаным чатырнаццатай гадавіне з дня смерці В. І. Леніна.

у яким няма експлаататара, і паразітаў, пабудаваць грамадства, асновае на прыцельскім супрацоўніцтве рабочых, сялян і інтэлігенцыі, пабудаваць грамадства, заснаванае на свабодным саюзе ўсіх народаў СССР.

Перамога соцыялізма ў нашай краіне—гэта значыць выкананне асноўнага завета нашага правадыра і настаўніка Леніна (Апладысменты).

Таварышы, я не буду тут прыводзіць лічбаў і фактаў, характарызуючых перамогі соцыялізма ў нашай краіне, перамогі нашай індустрыі і калектыўнай сельскай гаспадаркі. Яны дастаткова вядомы. Я хачу толькі напамніць тут указанне таварыша Сталіна аб тым, што наша рэвалюцыя, у адрозненне ад усіх іншых рэвалюцый, забяспечыла працоўным нашай краіны не толькі палітычную свабоду, але і матэрыяльныя багацці, стварыла ўмовы заможнага і культурнага жыцця. Гэта заваяванне з'яўляецца самым вялікім, самым каштоўным, самым важным заваяваннем нашай соцыялістычнай рэвалюцыі. Яно забяспечвае далейшы пераможчы рух рэвалюцыі наперад. Гэта заваяванне глыбока пранізвае ўсе наша жыццё і трывала яднае ўсіх працоўных нашай краіны.

Афяры, прынесеныя працоўнымі масамі для забеспячэння перамогі соцыялізма, не прапалі дарэмна. Гэтыя афяры акупіліся тым, што працоўныя атрымалі магчымасць заможнага і культурнага жыцця, атрымалі магчымасць усеакавага развіцця і ўдасканалвання сваёй культуры і матэрыяльных умоў жыцця. Гэта складае найвялікшую сілу нашай рэвалюцыі і робіць рэвалюцыю непераможнай.

Адзінства савецкага народа—найвялікшае заваяванне соцыялізма

Таварышы! Асновай нашага новага ладу з'яўляецца тое, што працоўныя прымаюць непасрэдны ўдзел у дзяржаўным кіраванні.

Сталінская Канстытуцыя, у якой запісаны заваяванні соцыялізма, якая адлюстравала ўсе, што дасягнута працоўнымі ў рэзультаце доўгіх год барацьбы і будаўніцтва гэта Сталінская Канстытуцыя прыведзена ў дзеянне. Выбары ў Вярхоўны Совет прайшлі на аснове вялікай Сталінскай Канстытуцыі, якая ажыццявіла ліквідацыю всякага роду абмежаванняў усеагульнага выбарчага права, забяспечыла поўнае роўнапраўе грамадзян нашай краіны незалежна ад полу, нацыянальнасці і расавай прыналежнасці. Гэта ёсць далейшы крок наперад у справе ажыццяўлення савецкага соцыялістычнага дэмакратызма ў нашай краіне.

Выбары 12 снежня, якія прывялі да выбарчых урнаў амаль 100 прадстаўніцтваў выбаршчыкаў, прадстаўляюць выдатную з'яву ва ўсім нашым жыцці. Выбары паказалі, што маральна-палітычнае адзінства савецкага народа вакол справы Леніна—Сталіна, вакол партыі Леніна—Сталіна ёсць неабвяргальны факт. Выбары паказалі, што наш народ абсалютна аднадушны ў сваім бязмежным давер'і да вялікай партыі Леніна—Сталіна. (Бурныя апладысменты).

Выбары, як і ўсе наша штодзённае жыццё, паказалі, яшчэ і яшчэ раз, што толькі ў нашай краіне магчыма сапраўдная свабода працоўных, толькі ў нашай краіне магчыма сапраўднае брацтва працоўных, бо ў нас перамога соцыялізму. Збыліся прарочыя словы Леніна аб тым, што прыватная ўласнасць раз'ядноўвае, а соцыялізм

Іменна на аснове трыумфу соцыялістычных парадкаў умацавалася ў нас сапраўднае брацтва працоўных. Інтэрэсы працоўных нашай краіны адзіны і накіраваны да таго, каб узнімаць і ўдасканальваць соцыялістычную вытворчасць і культуру на карысць нашай радзімы, накіраваны да таго, каб мацаваць і павялічваць наша грамадскае багацце, якое з'яўляецца асновай шчаслівага жыцця кожнага тружніка.

Владзімір Ільіч вучыў, што марксісты-большэвікі разумеюць роўнасць як знішчэнне класаў. У нашай краіне краіне перамогінага соцыялізма—ажыццяўляецца сапраўдная свабода, сапраўднае брацтва працоўных, сапраўдная роўнасць, бо ў нашай краіне знішчаны эксплуатаатарскія класы і быстрымі крокамі ідзе знішчэнне класавых адрозненняў, знішчэнне процілегласці паміж горадам і вёскай.

У нас любы чорнарабочы—свабодны чалавек, які стаць у сваім палітычным развіцці нязмерна вышэй, чым рабочы капіталістычнай краіны, дзе ён з'яўляецца рабам капітала, рабам эксплуатаатарскіх класаў.

Толькі на аснове перамогі соцыялізма мог расквітнець савецкі соцыялістычны дэмакратызм. Дыктатура пролетарыята, як вучыў Владзімір Ільіч, немінуча павінна была прынесці такое змяненне форм дэмакратызма, якое дало нязначнае расшырэнне фактычнага выкарыстання дэмакратызма з боку працоўных класаў.

З гэтага пункту погляду выбары ў Вярхоўны Совет прадстаўляюць выключнае па важнасці значэнне, бо працоўныя нашай краіны поўнацю выкарысталі свае правы.

Наш савецкі дэмакратызм асноваан не толькі на ўсеагульнай, прамым і роўным выбарчым праве пры тайным галасаванні. Ён асноваан на правах працоўных на працу, на адпачынак, на культурнае і зможнае жыццё,—на правах, абумоўленых перамогай соцыялізма.

Іменна таму савецкі соцыялістычны дэмакратызм нязмерна вышэй любой буржуазнай дэмакратыі, якая ашуквае рабочых словамі аб брацтве, роўнасці і свабодзе, а на самой справе захоўвае гнёт капітала, захоўвае багацце на адным канцы і жабрацтва на другім, захоўвае ўсю эканамічную і маральную залежнасць працоўных мас ад капітала, усё іх няроўнапраўе. Працоўныя масы, пры панаванні капітала пазбаўлены магчымасці ажыццяўляць нават тыя кучыя палітычныя правы, якія фармальна прадастаўляе ім буржуазная дэмакратыя,—не гаворачы ўжо аб краінах, дзе нават ад гэтай кучы дэмакратыі не асталося і следу.

На аснове перамогі соцыялізма, на аснове брацтва і адзінства працоўных нашай краіны, аб'яднаных адзінай мэтай удасканалення і ўмацавання соцыялістычнай гаспадаркі, уздыму зможнасці і культуры,—на гэтай аснове былі праведзены самыя дэмакратычныя ў свеце выбары.

Маральнае адзінства нашага народа, якое з такой сілай сказала ў дзень выбараў—12 снежня—з велізарнай сілай праявілася і ў ходзе першай Сесіі Вярхоўнага Совета.

Работа Вярхоўнага Совета паказала адзінадушша ўсіх дэпутатаў, і ў гэтым адлюстравалася адзінства волі ўсяго нашага савецкага народа, аб'яднанага адзінствам мэты.

Гэта выразілася і ў тым адзінадушшы, з якім Вярхоўны Совет выбраў Прэзідыум Вярхоўнага Совета і іншыя свае органы, з так-

сама Совет Народных Камісараў на чале з Вячаславам Міхайлавічам Молатавым. (Апладысменты).

У абстаноўцы магутнай падтрымкі, магутнай дэманстрацыі адзінства народа, якія акружалі ўсю работу Вярхоўнага Совета, казаліся базмежная любоў і давере народных мас да сваёй партыі і да свайго ўрада.

Так і адзінства паміж народам і яго кіраўніцтвам, яго ўрадам, і гэта не можа быць ні ў адной краіне свету. Гэта ўласцівая толькі нашай краіне, краіне пераможнага сацыялізма (Апладысменты).

У кожнай куткай савецкай краіны працоўныя людзі, рабочыя і сяляне, робяць вялікую работу па будаўніцтву сацыялізма. У нас праца стала справай гонару, доблесці і геройства. У нас пашанай і клопатамі акружан кожны працоўны чалавек. Кожны працоўны адчувае гэтыя клопаты аб сабе з боку партыі і ўрада і усведамляе, што ён ёсць неадлучная частка катэктыва будаўнікоў і тружанікаў сацыялізма.

Характэрнай асаблівасцю выбараў 12 снежня з'яўляецца тое, што кожная праслойка выбаршчыкаў—старыя і маладыя, рабочыя і інтэлігенцыя, сяляне і рамеснікі, жанчыны і мужчыны—шла да рэнгу, каб аддаць свой голас за нашу партыю, за новыя перамогі сацыялізма, за сваё шчаслівае культурнае жыццё.

Увесь народ аказаўся аб'яднаным ад мала да вяліка, і кожная праслойка народа усведамляе сваю ролю ў нашым грамадстве, усведамляе значэнне свайго удзелу ў агульнай справе. Кожны атрад працоўнага насельніцтва ведае, што ён атрымаў ад сацыялістычнай рэвалюцыі тое, аб чым пры капіталізме і царызме нельга было марыць. Кожны чэсны тружанік нашай краіны ведае, што ён акружан сталінскімі клопатамі, сталінскай увагай. Вось адкуль ідзе аб'яднанне і згуртаванне народа ў працоўных выбарах 12 снежня 1937 года.

Гераізм увайшоў у быт нашага народа

Таварышы! Наш лад змяніў тым, што ён рухае наперад непрыметных, невядомых пры капіталізме людзей, якія пры капіталізме засталіся б людскім пылам, сталі б «лішнімі» людзьмі, як іх называлі ў стары час. Успомніце, як Аляксей Максімавіч Горкі маляўніча паказваў у сваіх творах жыццё гэтых «лішніх» людзей—людзей працы, заціснутых ярмом капіталізма, людзей, загубленых беспрасветным жыццём у старой, царскай Расіі.

У савецкай краіне няма лішніх людзей, лішнія людзі ў нас—гэта голыя тваі мазіны абломкі разбітых феадалітарскіх класаў, якія не сктаю зброі супроць савецкай улады. Тружанікам, людзям працы—пашана і павага на савецкай зямлі.

Людзі працы самі, ўласнымі рукамі твораць новае жыццё. Вось чаму такім пышным цветам расце гэтак у нас народныя таленты. Вось чаму народ вылучае сотні тысяч таленавітых кіраўнікоў на розных участках сацыялістычнага будаўніцтва.

Вось чаму, таварышы, у нас шырыцца стаханавскі рух. Іменна таму народ вылучае кожны дзень усе новых і новых герояў працы, герояў абароны, авіяцыі, мастацтва, мастацтва, навукі і тэхнікі. У СССР гераізм людзей працы з'яўляецца агульнапрызнаным і агульнараспаўсюджаным з'явай.

У нас гэта тэрм уваншоў у быт народа.
Нешта не чуваць аб гераізме ў капіталістычных краінах! Яно і зразумела. Чалавек там, у краінах капіталізма, цэніцца толькі як твар. Там, дзе чалавек цэніцца на рублі, там, дзе цэніцца не чалавек, а яго рабочая сіла, як гэта мае месца ў капіталістычных краінах,—там няма месца для гераізма.

Толькі соцыялізм узнімае на нязмерную вышыню сапраўднае значэнне чалавека, стварае магчымасць для асабомага раскрыцця яго духоўных здольнасцей і талентаў. У СССР кожны можа праявіць свой талент і стаць героем.

Практыкай соцыялізма ў СССР ушчэнт разбіты фашысцкія і адогул буржуазныя тэорыі аб тым, што адны расы маюць асобыя здольнасці ў параўнанні з другімі, што мужчыны маюць асобыя здольнасці ў параўнанні з жанчынамі, што рабочы клас мае меншыя здольнасці, у параўнанні з буржуазіяй.

У нас гэтыя фашысцкія, чалавеканенавісніцкія тэорыі разбіты ўшчэнт. У нас даказана на справе, што кожны народ, на якой-бы ступені развіцця ён ні ўключыўся ў соцыялістычнае будаўніцтва, мае ўсе магчымасці дасягнуць іншых народаў у сваім культурным і гаспадарчым развіцці. У нас даказана на справе і ажыццёўлена на практыцы роўнапраўе жанчыны з мужчынамі, узаконена палітычна і замацавана эканамічна роўнапраўе жанчыны з мужчынай, бо жанчына-работніца стаць побач з мужчынам ля станка на заводзе, на фабрыцы, разам з мужчынай вядзе работу ў савецкіх установах. У вёсцы калгасны лад забяспечыў жанчыне калгасніцкі незалежнасць ад мужчыны ў быту. Працадзень дае магчымасць сялянцы атрымаць сваю долю благ у адпаведнасці з затрачанай працай. Гэта і складае сапраўдную аснову роўнапраўя паміж мужчынай і жанчынай, якое ў нас ажыццёўлена на справе. Жанчына ў СССР працуе ўсюды нароўні з мужчынай—і ў дзяржаўным кіраванні, і ў гаспадарчым і культурным жыцці.

Наша моладзь не атручана чалавеканенавісніцкімі, канібальскімі ідэямі. Савецкая моладзь мае выдатнае сучаснае і яшчэ больш цудоўнае будучае. Яна свабодна ад усякага роду шавіністычных, расісцкіх і іншых буржуазных, фашысцкіх рэакцыйных ідэй.

Кіраўніцтва большэвіцкай партыі—аснова перамог рабочых і сялян

Таварышы! Владзімір Ільіч Ленін вучыў нас, што галоўнае для забеспячэння перамогі заключаецца ў тым, каб унушыць прыгнечаным і працоўным веру ў свае сілы.

Гэта ўказанне, гэты завет Владзіміра Ільіча Леніна цалкам і поўнасьцю ажыццёўлены ў нашай краіне. Працоўныя нашай краіны вераць у свае сілы. Яны ведаюць, што іменна дзякуючы іх барацьбе і працы забяспечана перамога соцыялізма. Яны ведаюць, што вера ў свае сілы дасць у далейшым яшчэ большыя перамогі.

З гэтага пункту погляду мае выключнае міжнароднае значэнне перамога соцыялізма ў СССР. Рабочы клас і сялянства СССР, верачы ў свае сілы, не далі сябе ашукаць усім, хто падказваў ім перапаўненасць у сваіх сілах, усім, хто падобна агартуністам розных маскен, меншавікам, эсэрам і трацкіска-бухарынскім здраднікам ляну ў рабочых і сялян у ярыо капіталізма. Рабочы клас і сялянства Савецкага Саюза на сваім прыкладзе паказваюць працоўным усяго

якімі-б масками яны ні прыкрываліся, з якімі-б я іх не бачыў, яны ні з'яўляліся. Цяпер гэта справа моцна заваявана. Сённяшні дзень партыя і працоўнымі нашай краіны ўвесь народ дапамагае ўсёй савецкай разведкі ў справе выкрыцця ворагаў народа.

Не забувайть аб капіталістичным акружэнні

Таварышы! Перамога соцыялізма, умацаванне абароны СССР, паслядоўная мірная палітыка савецкага ўрада — гэта перамога і печылі працоўным нашай краіны 16 год мірнай працы.

[illegible]

Аднак, мы не маем права заблытаць і та мору, бо каля нас ні
ным акружэнні. Ужо той факт, што каля нас няма ніякай
заслае да нас разведчыкаў, і гэты факт да нас не прыносіць
вае, як мы павіны быць пільны, каб не дапусціць таго, каб
я таго, каб нам не прычынілі якой-небудзь пакасы.

Мы ведаем, што рэакцыйныя фашысцкія дзяржавы рыхтуюць і аіну супроць нас З гэтым мы, відамо, павінны лічыцца. Але мы ведаем разам з тым, што растуць і мацнеюць сілы, якія гатовы даць адпор фашызму. (Бурныя апладысменты).

Советскі Саюз, строга захоўваючы інтэрнацыянальныя прынцыпы, ідэяцца магутным фактарам падтрымкі і развіцця руху ўсіх перадавых і прагрэсіўных элементаў чалавецтва.

Усім вядомы нашы сімпатыі да рэспубліканскай Кітаі. Усім вядомы нашы найглыбейшыя сімпатыі да народа Кітая, які вядзе неспраціва барацьбу супроць японскіх авантурыстаў.

Сёння, у дзень чатырнаццатай са смерці Карла, нашы м'ястэчкі, нашы пачуцці, нашы самыя лепшыя ідэалы, нашы звычкі, нашы змаганні змагаюцца з народам Іспаніі, змагаюцца на іхнім боі і цяпер іх пераможуць у тым, што яны пераможуць у барацьбе супраць імперыялістаў. (Бурныя апладысменты).

Мы не павінны забываць аб магчымасці ваенных авантур супроць
Савецкага Саюза. Вось чаму мы павінны нягледзячы на мажучы тэхні-
чнае ўзбраенне і магутнасць Чырвонай Арміі. Вось чаму мы гор-
дыся і павінны ўсямерна выкарыстаць рашэнне Града і Вярхоўнага
Савета аб арганізацыі Народнага Камісарыята Ваенна-Марскага
Флота для таго, каб да нашай гераічнай Чырвонай Арміі дадаць
лікі, адпавядаючы значэнню і магутнасці Савецкага Саюза, а так-
са даючы аўтарытэт нашай вялікай сацыялістычнай дзяржавы. Мы
Ваенна-Марскі Флот. І гэта мы, бясспрэчна, зробім (Апладысменты).

Мы не забываем аб магчымасці ваенных авантур і павінны быць на чыку. Каб в раг пасмее парушыць свае абавязкі і нічы СССР да Саюза, то да сілы нашай Чырвонай Арміі, да сілы нашай доблестнай авіяцыі, да сілы нашатаго савецкага Ваенна-Марскога Флота мы да-

учым усе сілы маральнага і палітычнага адзінства 170-мільённага
васіліа народа і гэта будзе таму, хто пасмее парушыць савецкія
законы і адчуе на сабе гіганцкую і нелераможную сілу адзінства
нашага народа! (Бурныя апладысменты).

Быць дзеячамі ленінска-сталінскага тыпу

Таварышы! Нашы поспехі і дасягненні ва ўсіх галінах гаспадар-
ства і культуры нашай Радзімы. Сталін вучаць нас не
амавацца, не кічыцца поспехамі, цвяроза іх ацэньваць. У сувязі
з выкрыццямі ворагаў народа, у сувязі з выкрыццямі агентаў фашысц-
кага ворага і пераацэнка нашых поспехаў і недаацэнка іх прычын.

Нельга забываць указанні Леніна і Сталіна аб тым, што мы не
маем права пераацэньваць свае поспехі, аб найвялікшай шкодзе
галавакружэння ад поспехаў.

Вось чаму ўказанні таварыша Леніна аб тым, якімі павінны быць
нашы дзеячы, каб пастаянна захоўваць давер'е народа,
каб пастаянна быць сапраўднымі кіраўнікамі мас,—гэтыя ўказанні
наш з'яўляюцца законам.

Мы павінны ўвучыцца з таварышамі ленінскага тыпу, як вучыць нас та-
варыш Сталін. Мы павінны быць такімі ж такімі і пэўнымі дзеячамі, як
быў Ленін. Такімі ж свабоднымі, як Ленін, ад усякага птліва-
ста і панікі, калі справа пачынае іх хваляваць і на гарызонце пачынае
з'яўляцца небяспека. Мы павінны быць мудрымі і неспеш-
нымі пры вырашэнні ўсякіх пытанняў, дзе патрэбна ўсебаковая
арыентацыя і ўсебаковы ўлік усіх плюсаў і мінусаў, якім быў Ленін.
Павінны быць такімі ж праўдзівымі і чэснымі, якім быў Ленін.
Трэба вучыцца быць такімі дзеячамі, якім быў Ленін і якім з'яўляецца таварыш Сталін
(Бурная авацыя).

Давер'е народа ёсць вышэйшае давер'е, якое кожны з нас абавя-
заны захоўваць і павялічваць. Гэта давер'е, вось што неабходна
нашаму народу і нашаму праючага работніка.

У гэтых адносінах Сове-
кая Канстытуцыя прад'явіла нам такую мэта—работнік
і таварыш, якіх таварыш Сталін азначыў, як людзі які былі змеш-
чаны на першым месцы ў нашай дзяржаве.

Умець даражыць давер'ем народа, умець усюды і заўсёды, на ко-
жным кроку лічыцца з думкай народа, чула прыслухоўвацца да яго го-
ласу, правяраць свае дзеянні праз народ, як гэтаму вучыў Ленін і
Сталін. Сталін вучыць нас не амавацца і не пагэзацца галавакру-
жэнню ад поспехаў у сувязі з грандыёзнасцю нашых перамог—
гэтаму вучыў нас Ленін і Сталін. Калі на тым боку вар'схуеца
нашаму народу і нашаму праючага работніка, —такія людзі.

Гэтыя дзеячы павінны разумеюць, што Цэнтральны Камітэт партыі аб-
авязаны перад народам і перад партыяй. Гэтыя дзеячы павінны пры-
маць удзел у разборы апеляцый выключаных, з'яўляюцца
нашымі дзеячамі павінны быць. Цэнтральны Камітэт партыі ўказвае, якую тонкую
лінію можна праводзіць вораг, карыстаючыся слепатой,

стверджасцю і добродетельм м'яких муністау, як ен умее знеслав-
ляць чесных партыицау, пакленіццэ на іх, падводзячы іх пад вы-
ключэнне з партыі па ўсякага роду фармальных матывах.

Гэта рашэнне Цэнтральнага Камітэта са сталінскай мудрасцю і
празарлівасцю указвае яшчэ та адны тал раб'ятнікаў, які мае пэўнае
распаўсюджанне у нашых радах, на тлі кар'ерыстаў, якія прабуюць
выслужыцца на выконтных з партыі і дыйчаюць на руку ворагу,
бо яны аслабляюць і адштурхоўваюць ад партыі чесных людзей.

Такого роду людзі, відаць, прадстаўляюць сабою даволі устойлівы
тып, бо яшчэ Шчэстрын пісаў:

«Баюся—гэтых бонкіх малалых людзей, якія дзеля кар'еры таго вы-
думовіца ад бацькі і маткі, якія, так скажам, лёгка выдасны з па-
ленак ужо патрасаюць указальным пярстом, н бы пагражаючы нябач-
наму ворагу: **вось я цябе!**» (Вясёлае адабрэнне ў зале).

Такого роду людзі маюць вядомае распаўсюджанне і ў нашай
партыі. Іх якраз і мае на увазе рашэнне Цэнтральнага Камітэта, якое
указвае, што неабходна выкрыць п'ярых кар'ерыстаў, як най-
сячых велізарнейшую шкоду партыі.

Рашэнне ЦК дае нам прадметны ўрок наконт таго, якіх людзей
ленінска-сталінскага тыпу павінны быць нашы кіраўнікі.

« »

Таварышы! Мы уступілі ў існуючую сталінскую плытоўку. Нашы
задачы з'яўляюцца далейшы ўдзель прадукцыйнасці працы і далей-
шы уздым культуры.

Быстра і няўхільна—і да гэтага мы маем поўную матчынасць—
пазіны мы ўзнімаць вышэй і вышэй культурнае і матэрыяльнае ста-
новіцца працоўных, рухаць наперад іх заможнае і культурнае жыццё.

Вядома, якое велізарнае значэнне набывае зараз для нас з пункту
погляду перспектыву развіцця социализма іменна пытанне аб уздыме
культуры. З пытаннем аб уздыме культуры наша партыя звязвае
пытанне аб пабудове камунізму. Наша партыя і таварыш Сталін
звязваюць нашы перспектывы, наша далейшае працоўванне з каму-
нізму з пытаннем аб стаханаўскім руху, якое мае на увазе ўвесь
рабочы да культурнага ўзроўню перадавых інжынерна-тэхнічных
работнікаў. Іменна таму стаханаўскі рух назван таварышом
Сталіным «ярным камунізмам». Мы пазіны гэта зяно чырвоным
пеставаць, каб яно прынесла свае багатыя плады.

Нам неабходна лывідаць і станаўляць сакаторых уастанак нашай
работы, як **водны транспарт, лясная гаспадарка і інш.**

Разграміўшы шкодніцка, мы вылучылі многа новых лодзей. Мы
зобязаны іх вучыць і зыхоўваць паводнаму, па-сталінску, ператра-
раючы іх у дзеячоў **ленінска-сталінскага тыпу.**

Перад нами задача: птухальна павысіць і павялічыць рух у карысць
всёй прадукцыйнасці працы. Гэта хіт разгортаць вышэй і
вышэй стаханаўскі рух.

Не так даўно адбылося чагось і рашэнне ЦК, якое указвае, што
у стаханаўскім руху нам важны не толькі асобныя рэкордин, але
і важны **уаальны уздым стаханаўскага руху і ўдарніцтва, важны**
агульны уздым усёй масы рабочых на шлях барацьбы за стаханаў-
скую прадукцыйнасць працы.

Перад нами задача: рухаць наперад культуру і заможнаць кат-
аляна сяла і сьця, узнімаць вышэй і вышэй прадукцыйнасць селіска.

гаспадаркі, перагвараць у жыцце сталінскі лозунг: «7—8 мільярдаў пудоў хлеба у год», лозунг, які блізка да ажыццяўлення тым болей, што ў 1937 годзе ўраджай зярна з калгасных і саўгасных палёў ужо склаў 7 мільярдаў пудоў.

Задача павышэння ўраджайнасці зернавых і тэхнічных культур, павышэння прадукцыйнасці прэцы і выкарыстання велізарнай колькасці цудоўных машын, якія рабочы клас з кожным годам усё больш і больш дэкалгаснае весцы, павінна быць вырашана паспяхова, няспрэчна, будзе вырашана.

Таварышы! На нашу долю выпала велізарнае шчасце першымі пачаць сацыялістычную рэвалюцыю. Капіталізм ідзе к канцу, ён ужо не ў стане вылучыць з сябе чаго-небудзь прагрэсіўнага і перадавага. Злоба і адчай ахопліваюць пануючыя класы капіталістычнага грамадства, якое не бачыць перспектывы свайго развіцця. Буржуазія смяротна ненавідзіць новы свет, свет сацыялізма.

Затое бадзёрым поступам ідуць наперад народы Савецкага Саюза, перамагаючы ўсё перапоўнае на сваім шляху, шчаслівыя і гордыя тым, што іх вядзе, натхняе і арганізоўвае на новыя перамогі вялікі прадаўжальнік сямі Таварыш Сталін. (Працяглыя апладысменты).

ПЕРШАЯ СЕСІЯ ВЕРХОВНАГО СОВЕТА СССР

Промова Старшыні Совета Народных Комиссаров СССР дэпутата В. М. МОЛАТАВА

(Дэпутаты наладжваюць доўгую авацыю Старшыні Совета Народных Комиссаров СССР таварышу Молатаву. Усе устаюць, радаюцца воклічы: «Старшыні Соўнаркома таварышу Молатаву ўра!»
Бурныя апладысменты, воклічы: «Ура!»).

Таварышы, мы абмяркоўваем зараз вялікае пытанне, паколькі справа датычыць нашай Канстытуцыі, нашай Усёагульнага закона. Прадстаўлены на ваша зацвярджанне рашэнні Цэнтральнага Выканавчага Камітэта і Совета Народных Комиссаров аб некаторых зменах і дадатках да паасобных артыкулаў Канстытуцыі датычыць, галоўным чынам, арганізацыйна-адміністрацыйных пытанняў, якія яны ўносяць змены ў адміністрацыйны падзел унутры некалькіх саюзных рэспублік датычаць агульнасаюзнага дзяржаўнага апарата і закранаюць агульнае вый інтарэсы народаў Саюза.

У дакладзе тав. Горкіна і ў выступленнях прадстаўнікоў рэспублік ужо дастаткова асветлены пытанні, якія датычаць адміністрацыйнага падзелу і ўтварэння раду новых абласцей у РСФСР, Украіне, Узбекістане, Казахстане і Беларусі. Я спыраюся на пытанні, звязаныя з работай агульнасаюзных органаў і з утварэннем новых агульнасаюзных наркаматаў.

Па першай Канстытуцыі Саюза, прынятай у 1924 годзе, у нас было створана 12 наркаматаў і Дзяржаўная Пянавая Камісія. З таго часу многае змянілася ў жыцці краіны, размах дзяржаўнай работы намнога павялічыўся. Прыняўшы рашэнні, якія прадстаўлены цяпер на зацвярджанне Верховнага Совета, мы будзем мець у складзе Совета Народных Комиссаров краіны 26 наркаматаў, камітэтаў і пастаянных камісій, уключаючы Дзяржаўны і Камісію Соедзянага Кантроля. Апрача таго, пры Совете Народных Комиссаров існуе яшчэ 9 агульнадзяржаўных арганізацый, якія непасрэдна яму падпарадкаваны. Ва ўсім гэтым знайшлі свой адбітак не толькі велізарны рост народнай гаспадаркі і культурнага багацтва, але таксама і росна задач ваеннай абароны краіны і адпавядаючы ўсёму, гэтай патрэбнасць большай дыферэнцыяцыі ў дзяржаўным кіравніцтве, неабходнасць патрабуючая новых арганізацыйных форм.

Паколькі хутка расце наш гаспадарства і паколькі расшыраюцца нашы задачы, у гэтых адносінах, будучы хваляючы з насупнага. Прайшоў ужо больш года з часу зацвярджання першай Канстытуцыі. VIII Усеагульным З'ездам Советов і ўжо ў гэтым годзе перад неабходнасцю правядзення раду новых арганізацыйна-адміністрацыйных мер

і соўгасы сталі ўжо на ногі, яны пакажуць сябе па-сапраўднаму ў росце ўсёй сельскагаспадарчай, і ў тым ліку жывёлагадоўчай прадукцыі. (Апладысменты).

Калгасы пачалі ўжо паспяхова ажыццяўляць вялікую задачу ўтварэння заможнага жыцця калгаснікаў. Моцныя калгасы і заможныя калгаснікі—быстры рост гэтага роду фактаў ідзе на нашых вачах. Такія калгасы здолеюць яшчэ лепш забяспечыць і дзяржаўныя патрэбы. Загатоўкі асноўных прадуктаў, якімі снабжаецца насельніцтва, якімі снабжэння і апрацоўваюцца, для патрэбы для многіх важнейшых патрэбнасцей дзяржавы,—гэта такая справа, якая з кожным днём расце, становіцца ўсё больш сур'ёзнай. Арганізацыя спраў і заготовак на сельскай тэрыторыі Саюза складваецца ў вялікай справе. У гэтай справе ў нас яшчэ няма буйных недахопаў. Хутчэйшае паляпшэнне справы арганізацыі заготовак у інтарэсах усяй дзяржавы і ў інтарэсах самой сельскай гаспадаркі, у інтарэсах калгасаў і калгаснікаў. Патрэбен наркамат, які б уладзіў гэту справу па-спраўнаму, які паклаў у-бні сваё мясцовае і цэнтральнае значэнне, які бказаў, каб на вялікай е ўсёй справы заготовак. Гэтым тлумачыцца прапанова аб утварэнні Наркомзага.

Цяпер перайду да Дзяржаўнага банка

Наш Дзяржаўны Банк гэта ўжо і асноўная арганізацыя, роўная якой ні ў адной дзяржаве няма, і гэты Банк. Дзяржбанк мае ў сабе рэспубліканскіх, краёвых і абласных і амаль ва ўсіх раёнах сваё ўстанова. Гэта сельскай, рэспубліканскі апарат нашай фінансавы сістэмы. Яго работа мае першаступеннае значэнне для развіцця народнай гаспадаркі, у асаблівасці для развіцця гандлю, для разгортвання тавараабароту, для снабжэння прамысловымі і харчовымі таварамі як горада, так і вёскі. Разам з ростам народнай гаспадаркі, разам з быстрым ростам патрэбнасцей працоўных горада і вёскі растуць і задачы Дзяржаўнага банка.

З некалькіх дачбаў мы можам бачыць, што адбылося за апошнія гады ў гэтай галіне.

Абароты Дзяржаўнага банка, калі браць толькі разлікі Дзяржбанка з народнай гаспадаркай, без унутрыбанкаўскіх разлікаў, выраслі за апошнія восем год у 13 раз. У 1928—29 годзе гэтыя разлікі Дзяржбанка з народнай гаспадаркай складалі сто семдзесят шэсць мільярдаў дзевяноста дзевяці тысяч рублёў (176.662.219.000 руб.), а ў 1936 годзе яны склалі два трыльёны сто пятнаццаць мільярдаў семсот дзевяноста тры мільёны восемсот восемдзесят шэсць тысяч рублёў (2.115.793.886.000 руб.).

Так вырас маштаб работы Дзяржаўнага банка.

Дзяржаўны банк лічыцца ў нас па традыцыі, па старынцы, арганізацыя, якая ўнутры Наркомата фінансаў, а не арганізацыя, якая мае самастойнае значэнне, як быццам ён не з'яўляецца самастойнай крэдытна-фінансавою арганізацыяй, па справе гэта, вядома, даўно не так.

З другога боку, маштаб работы самога Народнага Камісарыята Фінансаў у велізарнай меры вырас і прадаўжае расці з кожным годам. Аб гэтым красамоўна гавораць даныя аб бюджэце нашай дзяржавы.

Калі ўзяць наш бюджэт у цэлым, гэта значыць уключаючы саюжны, разам з рэспубліканскімі і мясцовымі бюджэтамі, то атрымаем такую

карціну. У 1928—1929 годзе гэты наш бюджэт быў 7,5 мільярда рублёў, а ў мінулым 1937 годзе ён ужо дасягнуў, па прыбліжных падліках, 101 мільярда рублёў, гэта значыць вырас за гэтыя 9 год у 13 разоў (Апладысменты).

Калі-б у нас не было такога хуткага росту дзяржаўнага і мясцовага бюджэтаў, калі-б не было такога хуткага росту крэдытных абаротаў Дзяржаўнага банка, аб якіх мы гаворым, у нас не магла-б расці такімі хуткімі тэмпамі наша падарка, наша культурнае будаўніцтва і не магла-б так хутка ўмацоўвацца абарона краіны, як гэта мы маем за ўсе апошнія годы.

Дзяржаўны бюджэт і фінансавыя абароты Дзяржаўнага банка, як мы ведаем, адбываюць тое, што ў нас адбываецца ў краіне Саюзнай, у гэтых дачах, у сельскай, у прамысловых дачах, дзе і адбываюцца дэвідові аўтарытэтных.

З гэтага трэба зрабіць, таварышы, некаторыя арганізацыйныя і фінансавыя дзеянні. Мы, як быццам, не зображаем скарачэння абароты Дзяржаўнага банка, а хоць амаль дасягнулі росту. Мы, як быццам, не зображаем скарачэння і наш бюджэт, а хочам ісці наперад па выпрабаванаму шляху, фінансавыя належныя чынам узростаючыя патрэбнасці савецкага, забяспечваючы яшчэ лепш развіццё патрэбнасці насення. Таму ў такім пытанні аб тым, каб надаць большую самастойнасць такой важнай фінансавай арганізацыі, як Дзяржаўны банк, і яшчэ выкарасці неабходнасць аддзяліць Дзяржаўны банк ад Народнага Камісарыята Фінансаў, надаць яму неабходную самастойнасць, а, значыць, і ўскласці на яго большую адказнасць за кіраванне крэдытнай справай у Саюзе, падначаліўшы Дзяржаўны банк непасрэдна Саюзнаму і прадставіўшы яго кіраванне рашаючы голас у Совеце Народных Камісараў, на правах Народнага камісара. Усё гэта дазваляе разлічваць на тое, што Вярхоўны Совет адобрыць нашу прапанову, як правільную, як сучасную. (Апладысменты).

Затым, аб утварэнні яшчэ аднаго новага наркамага, аб утварэнні Народнага Камісарыята Ваенна-Марскога Флота. Нельга не прызнаць, што гэта і з вельмі важнае і вельмі напружанае пытанне. У нас ёсць 4 ваенна-марскія флоты: Балтыйскі, Чорнаморскі, Паўночны і Цэнтральны. Здаецца, не мала для адной краіны, тым больш, што нашы марскія флоты маюць непасрэдныя адносіны і да некаторых акіянаў. Але па-сапраўднаму ўзяцця і будаўніцтва марскога флота мы змаглі толькі ў апошнія годы. І Балтыйскі, і Чорнаморскі, і Паўночны, і Цэнтральны флоты пачалі ўжо расці так, як належыць для Савецкай Вялікай дзяржавы. Яны ўзмоцнены паліваюцца новымі адзінкамі, пакуль больш дробнымі, а вось будзем некаторыя новыя катэгорыі, якія насяраюцца пабудаванне хутчэй і пачнем паліваць іх. Флоты хутчэй і прайдуць магутнымі марскімі сіламі. (Бурныя апладысменты).

Мы павінны лічыцца з тым, што краіна наша вялікая, што яна абмяжоўваецца марамі на велізарным працягу, і гэта нам заўсёды напамінае аб тым, што флот у нас павінен быць моцны, магутны. (Бурныя апладысменты). Аб гэтым-жа нам напамінаюць і капітальныя дзяржавы нам, што за апошнія 10 год яны разгарнулі велізарныя ваенна-марскія будаўніцтва. Мы амаль адстае ад іх у развіццях флота і факта, тым больш, што імперыялістычныя дзяржавы не могуць дагаварыцца на конт хоць некаторых абмежаванняў тонкі

у ваенна-марскім будаўніцтве. Напрыклад, такая агрэсіўная дзяржава, як Японія, да гэтага часу адмаўляецца ад якога-небудзь удзелу ў абмежаванні марскіх узбраенняў. Да гэтага часу, не гледзячы на ўсякія міжнародныя канферэнцыі, — напомним хоць-бы Лонданскую канферэнцыю 1936 года па пытаннях абмежавання марскіх узбраенняў, — для марскіх узбраенняў нашага Далёкаўсходняга суседа — Японіі — абмежавання няма. Хіба мы не павінны ўлічыць гэты факт? Відавочна, вы скажаце, што гэту акалічнасць мы павінны як след ўлічыць у нашай рабоце. (Апладысменты).

Вось другі факт. Не гледзячы на фармальны ўдзел у Лонданскай канферэнцыі 1936 года, фашысцкая Італія таксама, па ўсякіх несур'ёзных матывах, адмовілася падпісаць якое-небудзь пагадненне з іншымі краінамі аб абмежаванні марскіх узбраенняў. А Італія-ж перадае ўдзел на тое, каб бескантрольна гаспадарыць ва ўсім усходнім моры, што не можа не закранаць буйнейшых інтарэсаў Савецкага Саюза. Хіба мы не павінны ўлічыць і гэты факт у нашых рашэннях? (Апладысменты).

Гавораць, што фашысцкая Германія падпісала марское пагадненне, але мы яшчэ павінны паглядзець, чаго варты гэты подпіс. (Смех, апладысменты).

Ва ўсякім выпадку, усё гаворыць за тое, што нам трэба мець моцны ваенна-марскі флот. (Апладысменты).

Мы лічым так: галоўнае, каб быў моцны і магутны наш дзяржаўны флот, каб ён, як мы ведаем, моцны і ўсё больш мацнее. (Бурныя апладысменты). Наш савецкі лад магутны і хоча быць яшчэ магутней, хоча быць непрыступным для ворагаў. (Бурныя, працяжныя апладысменты). З гэтага мы робім вывад, што нам патрэбна моцная Чырвоная Армія і нам патрэбен моцны ваенна-марскі флот. (Працяжныя апладысменты). У магутнай савецкай дзяржаве павінны быць адпавядаючы яе інтарэсам, дастоины нашай вялікай справы марскі і акіянскі флот. (Працяжныя апладысменты).

Для таго, каб арганізаваць гэты флот з яго складаным тэхнічным аснашчэннем, з яго магутнай марской артылерыяй, з яго адпавядаючай дастойнасці савецкага флота марской авіяцыяй (бурныя апладысменты), і для таго, каб выхаваць па-савецку шматлікія кадры і спецыялістаў марскога і марска-тэхнічнага, патрэбен новы Наркамат, патрэбен Наркамат Ваенна-Марскога Флота. (Апладысменты).

Іменна таму, што вырасла наша Чырвоная Армія, што і тут патрэбна велізарная штодзённая работа па далейшаму яе ўмацаванню, па яе далейшаму тэхнічнаму аснашчэнню, патрэбна значна лепшая работа па выхаванню і падрыхтоўцы нашых радзімых чырвоных армейцаў і камандзіраў, іменна таму, што кіраўніцтва ўсёй гэтай справай у Чырвонай Арміі мае перад сабой велізарныя задачы, а ваенна-марскі флот патрабуе спецыяльнай і прытым ўзмоцненай да сябе ўвагі, мы лічым неабходным побач з Наркаматам Абароны, мець Наркамат Ваенна-Марскога Флота. (Бурныя, працяжныя апладысменты).

Наша задача — падняць яшчэ вышэй справу абароны сухапутных граніц і марскіх берагоў Савецкага Саюза. Спадзімся, што нашы маршкі і г. н. н.рам выкажыць сваю гатоўнасць да Чырвонаморушчага настойліва і нястомна будзе працаваць над стварэннем моцнага савецкага ваеннага марскога флота. (Працяжныя апладысменты).

Нарэшце, таварышы дэпутаты, яшчэ некалькі слоў з поваду аднаго пралавоў, уносімых па ваша зацверджанне, — з імемна аб дапаўненні артыкула 49-га Канстытуцыі. Справа ідзе аб тым, каб дапоўніць гэты артыкул указаннем на права Прэзідыума Вярхоўнага Савета вырашаць пытанне аб увядзенні ваеннага становішча там, дзе гэта будзе патрэбна.

Вы ведаеце, што на Савецкім Саюзе за апошнія годзі чужыя войскі не нападалі, хоць і не было ніякай адсутнасці права свабоды імперыялістычных агрэсараў. Не было таму і патрэбнасці чаго-небудзь з мерапрыемствах і ў асобых рашэннях па гэтаму поваду. Гэтыя меры былі прадбачыць сее-тое наконт магчымых ускладненняў. Таму, мне здаецца, пралавова, якая ўносіцца па гэтаму пытанню, вам зразумела і ўлаўне прыемлема. (Дружныя апладысменты).

Вось, таварышы, пытанне, якое я перад сабою ставіў, і якое са зменамі ў Канстытуцыі.

У нас добрая савецкая Канстытуцыя і яна ўвядзена ў дзеянне. Сталінскай Канстытуцыяй. (Бурныя, доўга незмаўкачыя апладысменты, усе ўстаюць, воклічы: «Ура!», «Няхай жыве таварыш Сталін!»).

Жыццё ўсё-ж, сваёй чаргой, ідзе наперад. Наша краіна пераходзіць на дзень і патрабуе новых арганізацыйных форм. Гэта неабходна. Гэта адпавядае таму, што расце, мацнее і удасканалюецца наш савецкі лад.

Ва ўсім гэтым мы бачым сілу і значэнне той справы, якая ляжыць у нашых руках, у руках працоўных, — ва ўсім гэтым мы бачым і значэнне і магутную сілу справы Леніна—Сталіна! (Бурныя, прадужныя апладысменты, усе ўстаюць, воклічы: «Ура!» «Няхай жыве таварыш Сталін!», «Няхай жыве таварыш Молатаў!»).

Промова тав. В. М. МОЛАТАВА аб утварэнні Ўрада СССР

(Калі старшынствуючы прадстаўляе слова таварышу Молатаву, усе прысутныя у зале устаюць, бурна апладысцуюць. Апладыскенты пераходзяць у авашняе стаўленне праяўляюцца некалькі мінут. Насупа воклічы з месц: «Вітаюць і саветую та арышні Сталіна таварышу Молатаву—Ура!» Бурныя апладыскенты, воклічы «Ура!»).

Таварышы дэпутат...
...рашэнні Вярхоўны Совет прапанаваў улічыць крытычныя...
казаныя дэпутатамі ў ходзе спрэчак па пытанню аб утварэнні...
Зразумела, з гэтага і будуць зыходзіць мае прапановы.

Перш чым перайсці да складу Совета Народных Комиссаров, прыдзецца слыніцца на тых крытычных заўвагах, якія тут былі выказаны дэпутатамі Ждановым, Бабішкіным, Косыгіным, Гэтэем і іншымі. У сваіх прамовах спыніліся на рабоце раду наркаматаў, і гэта значыць, што з іх крытычнымі заўвагамі Совет Народных Комиссаров цалкам згодзен.

Іагучы пытанне аб вольнай аб'яві ўраб...
Замежных Спраў. На што тут былі аказаны? Так, Жданов...
Вярхоўны Совет і...
познаеці падтрымліваюць празоўную савецкую урад...
палітыку, якая нам забяспечыць мір, якая таварыш аб'явіла для
практычна празоўнаца Народнага камісарыята Замежных Спраў. Уд...
ен актыву, на некаторыя момэнты якія пельга не дліць...
бакамі ў гэтай галіне.

Вось, напрыклад, пытанне аб замежных консулах у Савецкім Саюзе.

Трэба прымаць, што гэта дэпутатам у негэжы...
замаіся да апошняга часу. Мажым, гэтае пытанне...
хвалі, і, вядома, у першую чаргу ўвагі Народнага Камісарыята Замежных Спраў. Сапраўды, у Савецкім Саюзе аказаліся ў негэжы консульствы ў раду дзяржаў, якія нічым не заслужылі асобага становішча і пераважы ў асобных дзяржаў. Некаторыя з замес...
дзяржаў, і ў тым ліку з такіх, якія ніяк нельга прызнаць прыхільцамі да Савецкага Саюза, мелі гэтых консульстваў значна больш, чым Савецкі Саюз меў у гэтых дзяржавах. На што гэта паказвае ў падставе?

Правільна і тое, што некаторыя замежныя консулы займаліся...
іхнім чынам...
за...
гараджамі...
Савецкага...

роду значыцца рускага і нярускага буржуазнага паходжання, якія займаюцца антысавецкімі тэрарыстычнымі справамі на французскай тэрыторыі і адкрыта падрыхтоўваюць свае значымыя справы супраць савецкіх дзеячоў, супраць савецкіх органаў? Чаму гэтых паноў так заахвочваюць ва Францыі і як гэта адпавядае прызнаму савецка-французскаму пакту? Гэтым пытаннем безумоўна прыдзецца заняцца нашаму Народнаму Камісарыяту Замежных Спраў.

Вярхоўны Совет не палічыў магчымым прайсці міма гэтых абуральных і накіраваных супраць Савецкага Саюза фактаў. Нельга не згадзіцца з тым, што ён меў да гэтага поўную падставу. Соўнарком узяў на сябе зробленыя на Сесі Вярхоўнага Совета завагі па гэтым пытанню і даць адпаведныя ўказанні Народнаму Камісарыяту Замежных Спраў.

Тут былі закрануты таксама і пытанні, якія адносяцца да работы іншых народных камісарыятаў.

Тав. Жданав адзначыў недахопы ў рабоце Народнага Камісарыята Воднага Транспарта. Сапраўды, часу прайшло нямала для таго, каб Наркомвод прыняў меры і зрушыўся з мелі, на якую ён сеў яшчэ ў пазалетаўнім мелкаводным годзе. Як Соўнарком ні дапамагаў Народнаму Камісарыяту Воднага Транспарта злезці з гэтай мелі, пакуль нам не ўдалося гэтага дабіцца. Кіраўніцтва Наркомвода празмерна марудна раскочваецца і пакуль не забяспечвае належнага паляпшэння ў рабоце. Напомнім таварышам з Наркомвода, што хутка пачынаецца новая навигация, яна пачнецца ўсяго праз якіх-небудзь два-тры месяцы. Гэта будзе апошняе выпрабаванне для цяперашніх кіраўнікоў Наркомвода. Яшчэ не позна, каб тав. Пахомаў, нарком воднага транспарта, выправіў становішча, заняўся на-сапраўднаму рамонтам сутнаў, разгарнуў рашучую барацьбу з аварыямі, на-сапраўднаму ўзяўся за ліквідацыю стратнасці воднага транспарта, а галоўнае за падбор і выхаванне кадраў воднага транспарта. Кіраўніцтва Наркомвода атрымала тут сур'ёзнае напярэджанне, і калі яно быстра не выправіць свую работу, яно павіна будзе кіраваць на сябе. Таварышы воднікі, сярод якіх ёсць шмат добрых работнікаў і сапраўдных стаханавцаў, павінны паказаць сваё ўменне ўправіць недахопы і павінны ў 1938 годзе так павялічыць сваю работу, як гэта належыць перадавым транспартнікам і сапраўдным будаўнікам сацыялізма.

Больш рэзка тут былі падкрэслены недахопы трох агульнасаюзных органаў, а іменна: Наркомюста, Камітэта Загатавак і Камітэта Мастацтваў.

Нельга не прызнаць прамову тав. Багірава зусім аб'ектыўнай. У адказ на ягоныя словы тав. Кірава, нарком юстыцыі, не гаворыў на недахопы, але і на станоўчыя бакі, калі ён гаварыў наконт альпінізма, турызма і шахматнай справы. (Смех у зале). Але ў тым якраз і справа, што ў наркома юстыцыі былі адзначаны станоўчыя бакі, але зусім не ў гэтай рабоце Наркомюста. А нам трэба, каб Наркомюст прыстаў да ўважлівага савецка-наркамацкага на яму ўстаноўлены павінны і калі статыстыкай новыя велізарныя задачы, чаго, на жаль, не зразумеў тав. Крыленка. Відавочна, гэта прыдзецца ўлічыць пры зацвярджэнні складу Совета Народных Камісароў.

Далей тав. Багірава Наркомюста, сярод іншага, кажа, што ў Наркомюста ёсць тав. Касіор, што, вылучаючы кіраўніком Камітэта Загатавак тав. Касіора, яна мае на ўвазе аднаго з лепшых спецыялістаў на тое, што справы Камітэта Загатавак значна палепшацца. Мы

гым, новы кіраўнік не зразумеў нават свайго абавязку адносна ўрада. Члены Камітэта Загатавак ад забраўшыхся туды ішлі і да іх асядаў дрэнна. Ён не праявіў ніякага густу ў гэтых адносінах, не паказаў сябе большэвіком у рабоце. Значыць, прыдзецца пры зацвярджэнні складу Савета Народных Камісараў лічыцца і з гэтым фактам.

Нарэшце, аб Камітэце Мастацтваў. Аб ім тут гаварылі двое выступайшых дэпутатаў. Абодва дэпутаты крытычна адзываліся і кіраўніцтве Камітэта Мастацтваў, але я-б сказаў, што іх крытычныя заўвагі былі мінімальнымі. Справа з кіраўніцтвам Камітэта Мастацтваў у нас надта нядобра. Колькі мы не прабавалі дапамагчы цяперашняму кіраўніку—тав. Кержэнцэву выправіць справу, сам ён сапраўдна ініцыятывы і разумення сваіх абавязкаў не праявіў. Значыць, трэба ўлічыць і гэту акалічнасць пры зацвярджэнні новага складу Савета Народных Камісараў.

Вось, таварышы, тыя заўвагі, якія я павінен быў зрабіць, перш чым перайсці да агляда складу Савета Народных Камісараў.

Цяпер дазвольце перайсці да складу Урада.

Я не спыняюся на пытанні аб Старшыні Савета Народных Камісараў, пераходжу да намеснікаў Старшыні Соўнаркома.

У сучасны момант у нас два намеснікі Старшыні Савета Народных Камісараў, якія разам з тым з'яўляюцца Народнымі Камісарамі. У пятае далейшай работы Савета Народных Камісараў,—а работы ў Соўнаркома становіцца ўсё больш!—я прашу аб тым, каб намеснікі Старшыні Соўнаркома былі вызвалены ад наркаматскіх пасад і цалкам былі-б заняты работай у Совеце Народных Камісараў.

У адпаведнасці з гэтым, уношу наступныя прапановы:

Зацвердзіць намеснікам Старшыні Савета Народных Камісараў Власа Якаўлевіча Чубара (Бурныя апладысменты), з аслабаненнем яго ад абавязкаў Народнага Камісара Фінансаў.

Уношу, далей, прапанову—зацвердзіць намеснікам Старшыні Савета Народных Камісараў, Анастаса Іванавіча Мікаяна (Бурныя апладысменты), з аслабаненнем яго ад абавязкаў Народнага Камісара Харчовай Прамысловасці.

Уношу таксама прапанову—зацвердзіць яшчэ аднаго намесніка Старшыні Савета Народных Камісараў, назначыўшы яго і Старшынём Камісіі Совецкага Кантроля—Станіслава Вікенцьевіча Касіора. (Бурныя апладысменты).

Прашу зацвердзіць Старшынёй Дзяржаўнай Планавай Камісіі Нікалая Алексеевіча Вазнясенскага. (Апладысменты).

Народным Камісарам па замежных справах—Максіма Максімавіча Літвінава. (Апладысменты).

Народным Камісарам Унутраных Спраў—Нікалая Іванавіча Ежова. (Працяглыя апладысменты).

Народным камісарам Абароны—Клімента Ефрэмавіча Варашылава. (Бурныя, працяглыя апладысменты, усе ўстаюць, па зале пракатваецца магутнае «ура таварышу Варашылаву!», «Няхай жыве таварыш Варашылаў!»).

Народным Камісарам Ваенна-Марскога Флота—Петра Александравіча Смірнова. (Апладысменты).

Народным Камісарам Цяжкай Прамысловасці Лазара Максеевіча Кагановіча. (Бурныя, працяглыя апладысменты, воклічы: «Няхай жыве таварыш Кагановіч!», «Ура таварышу Кагановічу!» Усе ўстаюць).

Народным Камісарам Машынабудаўніцтва—Александра Даві...
Брускіна. (Апладысменты).

Народным Камісарам Абзрэння і Замяшчэння—Міхаіла Максе-
віча Кагановіча. (Апладысменты).

Народным Камісарам Хімічнай Прамысловасці—Абрама Давыдавіча
Гілінскага. (Апладысменты).

Народным Камісарам Лёгкай Прамысловасці—Васілія Іванавіча
Шэстакова. (Апладысменты).

Народным Камісарам Лясной Прамысловасці—Міхаіла Іванавіча
Рыжова. (Апладысменты).

Народным Камісарам Шляхоў Зносін—Алексея Венедзіктавіча
Бакуліна. (Апладысменты).

Народным Камісарам Воднага Транспарта—Нікалая Іванавіча
Пахомава. (Апладысменты).

Народным Камісарам Сувязі—Матвея Давыдавіча Бермана (Апла-
дысменты).

Народным Камісарам Земляробства—Роберта Індрыкавіча Эйхе.
(Апладысменты).

Народным Камісарам Соўгасаў—Тіхана Александравіча Юокіна.
(Апладысменты).

Народным Камісарам Загатоўак—Міхаіла Васільевіча Папова.
(Апладысменты).

Народным Камісарам Фінансаў—Арсенія Грыгор'евіча Зверава.
(Апладысменты).

Народным Камісарам Гандлю—Міхаіла Паўлавіча Смірнова. (Апла-
дысменты).

Народным Камісарам Знешняга Гандлю—Еўгенія Дзенісавіча
Чвялева. (Апладысменты).

Народным Камісарам Юстыцыі—Нікалая Міхайлавіча Рычкова.
(Апладысменты).

Народным Камісарам Аховы Здарова—Міхаіла Федаравіча Болды-
рэва. (Апладысменты).

Старшыней Дзяржаўнага Банка—Алексея Петровіча Грычманава.
(Апладысменты).

Старшыней Камітэта па справах Вышэйшай Школы—Сергея
Васільевіча Кафтанава. (Апладысменты).

Старшыней Камітэта па справах Мастацтваў—Алексея Іванавіча
Назарава. (Апладысменты).

Таварышы, мне няма неабходнасці даваць асобныя тлумачэнні аб
кіраўніках наркаматаў, іменныя якіх я тут агаласіў. Вы і без таго іх
добра ведаеце.

Совету Народных Камісараў, які будзе вамі зацверджан, прадстаіць
вялікая работа, прадстаіць рашэнне яшчэ больш складаных задач,
чым было да гэтага часу. Расце наша справа, растуць і нашы задачы.

Мне прышлося ўжо гаварыць аб крытычных заўвагах, якія былі
зроблены дэпутатамі ў адносінах паасобных наркаматаў. Целыя не
прызнаць, што за работу наркаматаў адказвае Соўнарком, а таму
павінна быць ясна, што крытычныя заўвагі аб рабоце наркаматаў
адносяцца ў вядомай меры і да самога Соўнаркома. Зробленыя за-
ўвагі павінны быць улічаны ўсімі наркаматамі і ўрадам у цэлым.

Крытыку недахопаў наркаматаў Соўнарком разглядае і будзе
гэтак глядаць, як дапамогу і падтрымку ў гэтай рабоце. З гэтай крытыкай
мы павінны зрабіць вывад—значыць, Соўнарком павінен яшчэ больш

і значна лепш дапамагаць больш слабым наркаматам, узмацніць свай кантроль у адносінах іх работы, своєчасова замяняць не адпавядаючых справе кіраўнікоў.

Кіраўнікі, якія staanь на высокіх дзяржаўных пастах, не павінны аддавацца зазнайству або самазадаваленню, павінны сур'ёзна прыслухоўвацца да крытыкі, павінны ўдасканальвацца ў рабоце. Зазнайства, якое выражаецца ў такім уяўленні: «Я высока стаю і таму я ўсё бачу і ўсё ведаю»,—мы павінны асудзіць, як па ітычную блізарукасць, як чванства, як бюракратызм.

Лепш будзе, таварышы, калі мы будзем памятаць выдатныя словы гаварына Сталіна, сказаныя ім нядаўна на прыёме металургаў і гарнякоў.

«Быць кіраўніком у савецкіх умовах—значыць удастоіцца высокага гонару і давер'я ў вачах народа.. Кіраўнікі прыходзяць і ўходзяць, а народ астаецца. Толькі народ бессмяротны. Усё астатняе—мінаюча. Таму трэба ўмець даражыць давер'ем народа». (Апладысменты).

«Умець даражыць давер'ем народа»—такі асноўны абавязак Савета Народных Камісараў, такі асновны абавязак кожнага з дзяржаўных кіраўнікоў.

Выбары ў Вярхоўны Совет і ўмацаваўшыся за гэты час блок камуністаў і беспартыйных адкрываюць новую старонку ў гісторыі нашай краіны, у гісторыі сацыялізму. Вярхоўнаму Совету, выбранаму пераможным блокам камуністаў і беспартыйных, мы павінны заявіць: «Мы, кіраўнікі камуністы, якія ведаюць, што поспех нашай работы будзе тым значней, чым больш і чым мацней будзе ажыццяўляцца іна штодзённая і жывая сувязь са шматмільённымі беспартыйнымі масамі працоўных. (Апладысменты)

У нас у Савецкім Саюзе склалася нябачанае раней і не існуючае ў іншых краінах, дзе капіталізм раздзірае грамадства на класы,—у нас склалася на аснове перамогі ўлады працоўных маральнае і палітычнае адзінства народа, таму што ў нашай краіне зблізіліся і злучыліся ў адно цэлае дзве вялікія сілы: народ і камунізм. (Бурныя апладысменты).

Усё гэта накладвае на нас, на кіраўнікоў, вялікія абавязкі. Каб зразумець гэтыя абавязкі, мы павінны памятаць аб тым, што гаварыў гаварыш Сталін на сходзе выбаршчыкаў Сталінскай акругі ў Маскве на перададні выбараў дэпутатаў Вярхоўнага Савета. Ён гаварыў:

«Выбаршчыкі, народ павінны патрабаваць ад сваіх дэпутатаў, каб яны аставаліся на вышыні сваіх задач, каб яны ў сваёй дзейнасці не спускаліся да ўзроўню палітычных абываталяў, каб яны аставаліся адпарту палітычных дзеячоў ленинскага тыпу, каб яны былі такімі-ж яснымі і прамымі, як Ленін (апладысменты), каб яны былі такімі-ж бясстрашнымі ў баі і бязлітаснымі да ворагаў народа, якім быў Ленін (апладысменты), каб яны былі свабодны ад усякага панікі, ад усякага падабенства панікі, калі справа пачынае ўскладняцца і на гарызонце вырысцоўваецца якая-небудзь небяспека, каб яны былі гэтак-жа свабодны ад усякага падабенства панікі, як быў свабодны Ленін (апладысменты), каб яны былі гэтак-жа мудры і непаспешлівы пры вырашэнні складаных пытанняў, дзе патрэбна ўсебаковая арыентацыя і ўсебаковы ўлік усіх плюсаў і мінусаў, якім быў Ленін

(апладысменты), каб яны былі гэтак-жа праўдзівы і чэсны, якім быў Ленін (апладысменты), каб яны гэтак-жа любілі свой народ, як любіў яго Ленін (апладысменты).

Таварыш Сталін гаварыў далей аб тым, што дэпутаты «навінны мець перад сабой вялікі вобраз вялікага Леніна і падражаць Леніну ва ўсім». (Шумныя апладысменты).

Таварыш Сталін прад'явіў гэтыя высокія патрабаванні да дэпутату Вярхоўнага Савета. Тым больш усе гэта адносіцца да Народных Камісараў і да Савета Народных Камісараў у цэлым. Мы павінны памятаць аб тым, што Совет Народных Камісараў з самага пачатку яго утварэння ўзначальваў Ленін, і павінны імкнуцца да таго, каб быць дастойнымі вучнямі вялікага Леніна, заклаўшага аснову ўсёй нашай справы. (Шумныя, працяглыя апладысменты).

Мы хочам быць вернымі памочнікамі нашага настаўніка правадыра народаў Савецкага Саюза—вялікага Сталіна. Ва ўсіх нашых п'яганнях мы, Совет Народных Камісараў, звернемся за парадай і за ўказаннем да Цэнтральнага Камітэта большэвіцкай партыі, і, перш за ўсё, да таварыша Сталіна. (Шумная авацыя, усе ўстаюць, воклічы з зала: «Няхай жыве правадыр вялікага савецкага народа вялікі Сталін!», «Правадыру і настаўніку таварышу Сталіну ўра!»).

Вы ведаеце, таварышы, што гэта і па сутнасці і па форме адпавядае нашай вялікай Канстытуцыі. (Апладысменты).

Мы хочам быць дастойнымі нашага сацыялістычнага народнага парламента Вярхоўнага Савета, хочам быць дастойнымі народа, які будзе сваімі працоўнымі намаганнямі, самаадданасцю і творчым энтузіязмам, наперакор усім і всякім перашкодам, камуністычнае грамадства. (Шумныя апладысменты).

У заключэнне скажу словамі таварыша Сталіна: «Што датычыць нас, членаў ЦК, членаў урада, то няма ў нас іншага жыцця, чым жыццё для нашай вялікай справы, чым жыццё для барацьбы за ўсеагульны добрабыт народа, за радасць для ўсіх працоўных, для мысленных мас». (Бурныя, працяглыя апладысменты, якія пераходзяць у авацыю. Усе ўстаюць. Прывітальныя воклічы па адрасу таварыша Сталіна і Молатава на мовах брацкіх рэспублік і воклічы «ура» пракатваюцца па зале.)

Інфармацыйнае паведамленне

аб сумесным пасяджэнні Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей 17 студзеня 1938 года

17 студзеня, у гадзіны дня, у Залі Пасяджэнняў Савета Саюза, у Крэмлі, адбылося другое сумеснае пасяджэнне Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей.

Старшынствае Старшыня Савета Нацыянальнасцей Н. М. Швернік.

Вярхоўны Совет СССР прымае прапанову разгледзець на даным пасяджэнні першым пытаннем пункт 5 парадку для сумеснага пасяджэння—аб аплаце дэпутатам выдаткаў, звязаных з выкананнем дэпутацкіх абавязкаў. На прапанове дэпутата П. Г. Маскатава Вярхоўны Совет СССР прымае наступную пастанову:

1. Устанавіць для дэпутатаў Вярхоўнага Савета СССР ўзмяшчэнне выдаткаў, звязаных з выкананнем дэпутацкіх абавязкаў, штомесячна па 1.000 рублёў.

2. Для ўзмяшчэння выдаткаў дэпутатаў за перыяд Сесіі Вярхоўнага Савета СССР устанавіць сутачныя ў размеры 150 рублёў.

3. Устанавіць для дэпутатаў Вярхоўнага Савета СССР пастаянныя білеты на права бясплатнага праезду па ўсіх чыгуначных і водных шляхах СССР.

4. Прадугледзець па каштарысу Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР водпуск у распараджэнне як Старшыні і намеснікаў Старшыні Савета Саюза, так і ў распараджэнне Старшыні і намеснікаў Старшыні Савета Нацыянальнасцей па 300 тысяч рублёў у год на кожнай палаце на выдаткі па зносінах з дэпутатамі і на прадстаўніцтва.

Вярхоўны Совет СССР пераходзіць да абмеркавання пункта 2 парадку дня сумеснага пасяджэння—выбранне Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.

Ад Савета Старэйшын Савета Саюза і ад Савета Старэйшын Савета Нацыянальнасцей выступае з прапановай дэпутат С. В. Касіор.

Выклаўшы меркаванні, якія па думцы Саветаў Старэйшын павінны быць пакладзены ў аснову выбарнага Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, дэпутат Касіор агалашае кандыдатаў, вылучаемых Саветамі Старэйшын у Прэзідыум Вярхоўнага Савета Перша-

нальным галасаваннем кожнага кандыдата Вярхоўны Савет выбірае Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР у наступным складзе:

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.

1. КАЛЧІН Міхаіл Іванавіч, дэпутат ад Ленінградскай гарадскога акругі, РСФСР.

Намеснікі Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.

2. ХАХЛОЎ Іван Сергеевіч, дэпутат ад Маскоўскай сельскага акругі, РСФСР.

3. ПЕТРОУСКІ Грыгорый Іванавіч, дэпутат ад Днепропетровскага акругі, УССР.

4. НАТАЛЕВІЧ Нікіфар Якаўлевіч, дэпутат ад Слуцкага акругі, БССР.

5. КАСУМАЎ Мір Башыр Фатдах оглы, дэпутат ад Сабір-Абадскага акругі, Азербайджанская ССР.

6. МАХАРАДЗЕ Філіп Есевіч, дэпутат ад Самградскага акругі, Грузінская ССР.

7. ПАПЯН Мацак Петросавіч, дэпутат ад Сцепанаванскага акругі, Армянская ССР.

8. БАБАЕЎ Хівалі, дэпутат ад Теджэнскага акругі, Туркменская ССР.

9. АХУНБАБАЕЎ Юлдаш, дэпутат ад Андзіжанскага акругі, Узбекская ССР.

10. ШАГАДАЕЎ Мунавар, дэпутат ад Гармскага акругі, Таджыкская ССР.

11. УМУРЗАКАЎ Нурбапа, дэпутат ад Чымкенцкага акругі, Казахская ССР.

12. САЛІХАЎ Мурат, дэпутат ад Ошскага акругі, Кіргізская ССР.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.

13. ГОРКІН Александр Фёдаравіч, дэпутат ад Канашскага акругі, Чувашская АССР.

Члены Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.

14. БАГІРАЎ Мір Джафар, дэпутат ад Бакинскага-Сталінскага акругі, Азербайджанская ССР.

15. БЕРЫЯ Лаўрэнцій Паўлавіч, дэпутат ад Тбіліскага-Сталінскага акругі, Грузінская ССР.

16. БЛЮХЕР Васілій Канстанцінавіч, дэпутат ад Варашылаўскага акругі, Далёка-Усходні край.

17. БУДЗЕННЫ Семён Міхайлавіч, дэпутат ад Шэпетоўскага акругі, УССР.

18. ВОЛКАЎ Алексей Алексеевіч, дэпутат ад Гомельскага гарадскога акругі, БССР.

19. ДЗІНМУХАМЕТАЎ Галей, дэпутат ад Нова-Шэшмінскага акругі, Татарская АССР.

20. ЖДАНАЎ Андрэй Александравіч, дэпутат ад Валадарскага акругі, г. Ленінград.

21. КАГАНОВІЧ Юлій Майсеевіч, дэпутат ад Горкаўскай-Сталінскай акругі, Горкаўская вобласць.

22. КОСАРЭЎ Александр Васільевіч, дэпутат ад (Орджанікідзеўскай акругі, УССР.

23. КРУПСКАЯ Надзежда Канстанцінаўна, дэпутат ад Серпуховскай акругі, Маскоўская вобласць.

24. МАЛЕНКОЎ Георгій Максіміліянавіч, дэпутат ад Кніскай акругі, Маскоўская вобласць.

25. МАСКАТАЎ Пётр Георгіевіч, дэпутат ад Шахцінскай акругі, Растоўская вобласць.

26. НІКАЛАЕВА Клаўдзія Іванаўна, дэпутат ад Кашынскай акругі, Калінінская вобласць.

27. ПЕТРОЎСКІ Алексей Нікалаевіч, дэпутат ад Краснавардзейскай акругі, г. Ленінград.

28. СІДАРАЎ Іван Іванавіч, дэпутат ад Окцябрскай акругі, г. Масква.

29. СТАЛІН Іосіф Вісарыёнавіч, дэпутат ад Сталінскай акругі, г. Масква.

30. ТАХТАРАЎ Адзіль-Гірэй, дэпутат ад Махач-Калінскай гарадской акругі, Дагестанская АССР.

31. ТІМАШЭНКА Семён Канстанцінавіч, дэпутат ад Харкаўскай сельскай акругі, УССР.

32. УГАРАЎ Александр Іванавіч, дэпутат ад Смольнінскай акругі, г. Ленінград.

33. ФЕДЗЬКО Іван Фёдаравіч, дэпутат ад Жытомірскай акругі, УССР.

34. ХРУШЧОЎ Нікіта Сергеевіч, дэпутат ад Краснапрэсненскай акругі, г. Масква.

35. ІБРАГІМАЎ Рахім Кірэевіч, дэпутат ад Мелеузаўскай акругі, Башкірская АССР.

36. ШКІРАТАЎ Матвей Фёдаравіч, дэпутат ад Тульска-Разанскай акругі, РСФСР.

37. ЮСУПАЎ Усман, дэпутат ад Ташкенцкай-Сталінскай акругі, Узбекская ССР.

Пасля перапынку Вярхоўны Совет СССР пераходзіць да разгляду 3 пункта парадку дня сумеснага пасяджэння—утварэнне ўрада СССР—Савета Народных Камісараў СССР.

Старшынствуючы Старшыня Савета Нацыянальнасцей Н. М. Швернік агалашае заяву Старшыні Савета Народных Камісараў СССР дэпутата В. М. Молатава.

«Старшыні сумеснага пасяджэння Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей Вярхоўнага Савета СССР—тав. Шверніку.

У адпаведнасці з арт. 70-й Канстытуцыі СССР і ў сувязі з тым, што пытанне аб утварэнні ўрада СССР пастаўлена на разгляд Вярхоўнага Савета СССР, Совет Народных Камісараў лічыць сваё

Інфармац. паведамленне аб складзе Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР 89

абавязкі вычарпанымі і злагае свае поўнамоцтвы перад Вярхоўным Саветам.

Совет Народных Камісараў СССР просіць Вас давесці аб гэтым да ведама Вярхоўнага Савета Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік.

Старшыня Савета Народных Камісараў СССР—В. Молатаў.

17 студзеня 1938 года».

Вярхоўны Совет пераходзіць да абмеркавання заявы Старшыні Савета Народных Камісараў СССР.

Выступіўшыя ў спрэчках дэпутаты А. А. Жданаў, М. Д. Багіраў, С. В. Касіор падвергнулі крытыцы дзеянсць паасобных наркаматаў і камітэтаў Савета Народных Камісараў (Народны Камісарыят Замежных Спраў, Народны Камісарыят Воднага Транспарта, Народны Камісарыят Юстыцыі, Камітэт па справах мастацтваў і Камітэт Загатавак).

Па прапанове дэпутата П. І. Шпілявога, Вярхоўны Совет прымае наступную пастанову:

«Вярхоўны Совет СССР выказвае давер е Совету Народных Камісараў СССР і даручае Старшыні Савета Народных Камісараў СССР таварышу Молатаву Вячаславу Міхайлавічу прадставіць прапановы аб складзе Урада, улічыўшы пры гэтым крытычныя заўвагі дэпутатаў, выказаныя ў ходзе спрэчак».

На гэтым другое сумеснае пасяджэнне Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей закрываецца.

Інфармацыйнае паведамленне

26 сумесным пасяджэнні Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей 19 студзеня 1938 года

19 студзеня, у 2 гадзіны дня, у Зале Пасяджэнняў Савета Саюза, у Крэмлi, адбылося трэцяе, заключнае сумеснае пасяджэнне Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей.

Старшынствуе Старшыня Савета Саюза А. А. Андрэеў.

Па пункту 5 парадка дня — аб назначэнні Пракурора СССР выступае дэпутат Г. І. Петроўскі. Ад імя Саветаў Старэйшын Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей дэпутат Петроўскі прапануе назначыць пракурорам СССР дэпутата А. Я. Вышынскага.

Вярхоўны Совет назначае дэпутата А. Я. Вышынскага Пракурорам СССР.

Далей сумеснае пасяджэнне палат пераходзіць да разгляду пытання аб фармаванні Савета Народных Камісараў СССР. Дэпутат В. М. Молатаў уносіць на разгляд Вярхоўнага Савета склад Савета Народных Камісараў СССР.

В. М. Молатаў у сваёй прамове адказвае на заўвагі і пытанні дэпутатаў, зробленыя на папярэднім пасяджэнні ў спрэчках па пытанню аб утварэнні ўрада СССР.

Парсональным галасаваннем Вярхоўны Совет утварае наступны склад Урада СССР—Савета Народных Камісараў СССР:

Старшыня Савета Народных Камісараў СССР—

Вячаслаў Міхайлавіч МОЛАТАЎ.

Намеснікі Старшыні Савета Народных Камісараў СССР—

Влас Якаўлевіч ЧУБАР.

Анастас Іванавіч МІКАЯН.

Намеснік Старшыні Савета Народных Камісараў СССР

і Старшыня Камісіі Совецкага Кантроля—

Станіслаў Вікенцьевіч КАСІОР.

Старшыня Дзяржплана СССР—

Нікалай Алексеевіч ВАЗНЕСЕНСКІ.

Народны Камісар Замежных Спраў

Максім Максімавіч ЛІТВІНАЎ.

Народны Камісар Унутраных Спраў

Нікалай Іванавіч ЕЖОЎ.

Народны Камісар Абароны
Клімент Ефрэмавіч ВАРАШЫЛАЎ.

Народны Камісар Ваенна-Марскога Флота
Пётр Александравіч СМІРНОЎ.

Народны Камісар цяжкай прамысловасці
Лазар Майсеевіч КАГАНОВІЧ.

Народны Камісар машынабудаўніцтва
Александр Давідавіч БРУСКІН.

Народны Камісар абароннай прамысловасці
Міхаіл Майсеевіч КАГАНОВІЧ.

Народны Камісар харчовай прамысловасці
Абрам Лазарэвіч ГІЛІНСКІ.

Народны Камісар лёгкай прамысловасці
Васільій Іванавіч ШЭСТАКОЎ.

Народны Камісар лясной прамысловасці
Міхаіл Іванавіч РЫЖОЎ.

Народны Камісар шляхоў зносін
Алексей Венедыктавіч БАКУЛІН.

Народны Камісар воднага транспарту
Нікалай Іванавіч ПАХОМАЎ.

Народны Камісар сувязі
Мацвей Давідавіч БЕРМАН.

Народны Камісар земляробства
Роберт Індрыкавіч ЭЙХЕ.

Народны Камісар зернавых і жывёлагадоўчых соўгасаў
Ціхон Александравіч ЮРКІН

Народны Камісар загатоўак
Міхаіл Васільевіч ПАПОЎ.

Народны Камісар фінансаў
Арсеній Грыгор'евіч ЗВЕРЭЎ.

Народны Камісар гандля
Міхаіл Паўлавіч СМІРНОЎ.

Народны Камісар знешняга гандля
Еўгеній Дзенісавіч ЧВЯЛЕЎ.

Народны Камісар юстыцыі
Нікалай Міхайлавіч РЫЧКОЎ.

Народны Камісар аховы здароўя
Міхаіл Фёдаравіч БОЛДЫРЭЎ.

Старшыня Праўлення Дзяржаўнага банка
Алексей Петровіч ГРЫЧМАНАЎ.

Старшыня Камітэта па справах вышэйшай школы
Сергей Васільевіч КАФТАНАЎ.

Старшыня Камітэта па справах мастацтваў
Алексей Іванавіч НАЗАРАЎ.

На пасяджэнне Вярхоўнага Савета прыбываюць дэлегацыі ад
рабочых, работніц, калгаснікаў, калгасніц, інтэлігенцыі і служачых
раду рэспублік, гарадоў і абласцей, а таксама ад Чырвонай Арміі і
Ваенна-Марскога Флота.

Ад імя дэлегацыі горада Масквы і Маскоўскай вобласці выступае настаўніца школы імя Радзішчэва тав. Астахава Н. Ю.; ад Ленінградскай дэлегацыі—старшыня заўкома завода «Электросила» імя Кірава тав. Скорабагацька Ю. Е.; ад дэлегацыі Кіева і Харкава—рабочы стаханавец клеўскага завода «Большевик» тав. Касцюк Н. Т.; ад дэлегацыі Беларускай ССР—рабочы менскага завода імя Молатава тав. Кускоў Ф. С.; ад дэлегацыі Татарскай АССР тав. Мухаметаў Самат; ад дэлегацыі шахцёраў і металургаў Донбаса і іншых раёнаў упраўляючы трэстам «Донбасантрацит» тав. Рудэнка Ф. М.; ад дэлегацыі Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота—капітан Герасімаў Н. Н. і маладшы камандзір-падводнік—Селезнёў А. Ф.

Парадак дня Сесіі вычарпан. Старшынствуючы Старшыня Савета Саюза А. А. Андрэеў паведамляе, што па усіх пытаннях парадку дня Вярхоўным Саветам прыняты апагалосныя рашэнні і абвешчае Гершую Сесію Вярхоўнага Савета СССР закрытай.

Лісьмо т. ІВАНОВА і адказ т. СТАЛІНА

Тав. СТАЛІНУ

**ад штатчага прапагандыста РК ВЛКСМ
Мамтураўскага раёна, Курскай вобласці—
ІВАНОВА Івана Філіпавіча**

Дарагі тав. Сталін, пераканаўча прашу растлумачыць мне наступнае пытанне: у нас на месцах, ды і ў абкоме комсамола ёсць дваякае разуменне аб канчатковай перамозе соцыялізма ў нашай краіне, г. зн. блытаюць першую групу супярэчнасцей з другой. У Вашых працах — аб тэмах соцыялізма ў Савецкім Саюзе ідзе гутарка аб двух групах супярэчнасцей—аб унутраных і знешніх.

Аб першай групе супярэчнасцей зразумета, што мы іх вырашылі—соцыялізм унутры краіны перамог.

Я хачу атрымаць адказ аб другой групе супярэчнасцей, г. зн. па-важнейшую краінамі соцыялізма і капіталізма. Вы кажаеце, што канчатковая перамога соцыялізма азначае вырашэнне знешніх супярэчнасцей, мае пэўную гарантыю ад татэрэнцыі, а значыць ат растаўрацыі капіталізма. А гэтая група супярэчнасцей вырашыма толькі намаганнямі рабочых усіх краін.

Там, і тав. Ленін вучыў нас—«канчатковая перамога можна толькі сусветным маштабе, толькі сумеснымі намаганнямі рабочых усіх краін».

Галучы на семінары штатных прапагандыстаў у абкоме ВЛКСМ, і групуючыся на Вашых працах, казалі, што канчатковая перамога соцыялізма можа быць у сусветным маштабе, але абкомаўскія работнікі—Уражэнка (першы сакратар абкома) і Казелкоў (інструктар па прапагандзе) маюць выступленне кваліфікуюць, як трацкісцкую вытанку.

Я стаў ім зачытваць цытаты з Вашых прац па гэтаму пытанню, і Уражэнка прапанаваў мне закрыць трохтомнік, выказаўшы, што тав. Сталін гаварыў у 1926 г., а мы ўжо маем 1938 г., тады мы не

мелі канчатковую перамогу, а цяпер маем, і нам цяпер думаць аб інтэрвенцыі і рэстаўрацыі ніяк не трэба». Далеі, ён гаворыць—«мы цяпер маем канчатковую перамогу соцыялізма і маем поўную гарантыю ад інтэрвенцыі і рэстаўрацыі капіталізма». Ітак, мяне палічылі пачобнікам трацкізма, знялі з прапагандысцкай работы і паставілі пытанне аб прабыванні ў комсамоле.

Прашу, тав. Сталін, растлумачыць—ці маем мы канчатковую перамогу соцыялізма, ці пакуль яшчэ не? Можа быць я яшчэ не знайшоў дадатковага сучаснага матэрыялу па гэтым пытанню ў сувязі са зменамі сучаснасці.

Я таксама лічу заяву Уражэнка антыбольшэвіцкай, што працы тав. Сталіна па гэтым пытанню крыху ўстарэлі. І ці правільна паступілі работнікі абкома, палічышы мяне трацкістам. Гэта для мяне вельмі крыўдна і зняважліва.

Прашу, тав. Сталін, не адмоўце ў просьбе і дайце адказ па адрасу Мантураўскі раён, Курскай вобл., 1-ы Засемскі с/савет ІВАНОВУ Івану Філіпавічу.

І. ІВАНОВУ.

18. 1 38

Адказ т-шу ІВАНОВУ Івану Філіпавічу

Вы, вядома, правы, т. Іванов, а Вашы ідэйныя праціўнікі, г. зн. таварышы Уражэнка і Казелкоў—не правы.

І вось чаму.

Бясспрэчна, што пытанне аб перамозе соцыялізма ў адной краіне, у даным выпадку, у нашай краіне—мае ДЗВЕ РОЗНЫЯ стораны.

ПЕРШАЯ старана пытання аб перамозе соцыялізма ў нашай краіне азначае праблему ўзаемаадносін класаў унутры нашай краіны. Гэта—гэліна УНУТРАНЬХ адносін. Ці можа рабочы клас нашай краіны перамагчы супярэчнасці з нашым сялянствам і наладзіць з ім саюз, супрацоўніцтва? Ці можа рабочы клас нашай краіны ў саюзе з нашым сялянствам разбіць буржуазію нашай краіны, адабраць у яе зямлю, заводы, шахты і т. п. і пабудаваць сваімі сіламі новае бяскласовае грамадства, поўнае соцыялістычнае грамадства?

Такавы праблемы, звязаныя з ПЕРШАЙ старонай пытання аб перамозе соцыялізма ў нашай краіне.

Ленінізм адказвае на гэтыя праблемы станоўча. Ленін вучыць, што «МЫ МАГМ УСЁ НЕАБХОДНАЕ ДЛЯ ПАБУДОВЫ ПОЎНАГА СОЦЫЯЛІСТЫЧНАГА ГРАМАДСТВА». Стала быць, мы можам і павінны ўласнымі сіламі адолець сваю буржуазію і пабудаваць соцыялістычнае грамадства. Троцкі, Зіноўеў, Каменеў і іншыя паны, стаўшыя потым шпіёнамі і агентамі фашызма, адмаўлялі магчымасць пабудовы

соцыялізма ў нашай краіне без папяродняй перамогі соцыялістычнай рэвалюцыі ў іншых краінах, у капіталістычных краінах. Гэтыя пань па сутнасці справы хацелі павярнуць нашу краіну назад, на шлях буржуазнага развіцця, прыкрываючы сваё адступніцтва фальшывымі спасыланнямі на «перамогу рэвалюцыі» у іншых краінах. Аб гэтым іменна і ішла спрэчка ў нашай партыі з гэтымі панамі. Далейшы ход развіцця нашай краіны паказаў, што партыя была права, а Троцкі і кампанія былі не правы. Бо за гэты час мы паспелі ўжо ліквідаваць сваю буржуазію, наладзіць брацкае супрацоўніцтва са сваімі сяляствам і пабудаваць у асноўным соцыялістычнае грамадства, не залежычы на адсутнасць перамогі соцыялістычнай рэвалюцыі ў іншых краінах.

Так абстаіць справа з ПЕРШАЙ стараной пытання аб перамозе соцыялізма ў нашай краіне.

Я думаю, тав. Іваноў, што Ваша спрэчка з тт. Уражэнка і Казелковым датычыць не гэтай стараны пытання.

ДРУГАЯ старана пытання аб перамозе соцыялізма ў нашай краіне абнімае праблему ўзаемаадносін нашай краіны з іншымі краінамі, з капіталістычнымі краінамі, праблему ўзаемаадносін рабочага класа нашай краіны з буржуазіяй іншых краін. Гэта — галіна ЗНЕШНІХ, МІЖНАРОДНЫХ адносін. Ці можа перамогшы соцыялізм адной краіны, які мае ў акружэнні мноства моцных капіталістычных краін, лічыць сябе зусім гарантаваным ад небяспекі ваеннага ўтаржання (інтэрвенцыі), і, стала быць, ад спроб аднаўлення капіталізма ў нашай краіне? Ці могуць нашы рабочы клас і наша сялянства ўласнымі сіламі, без сур'ёзнай дапамогі рабочага класа капіталістычных краін, адолець буржуазію іншых краін гэтак-жа, як яны адолелі сваю буржуазію? Інакш гаворачы: ці можна лічыць перамогу соцыялізма ў нашай краіне канчатковай, г. зн. свабоднай ад небяспекі ваеннага нападу і спроб аднаўлення капіталізма, пры ўмове, што перамога соцыялізму ёсць толькі ў адной краіне, а капіталістычнае акружэнне прадаўжае існаваць?

Такавы праблемы, звязаныя з ДРУГОЙ стараной пытання аб перамозе соцыялізма ў нашай краіне.

Ленінізм адказвае на гэтыя праблемы адмоўна. Ленінізм вучыць, што «канчатковая перамога соцыялізма ў сэнсе поўнай гарантыі ад рэстаўрацыі буржуазных адносін магчыма толькі ў міжнародным маштабе» (гл. вядомую рэзалюцыю XIV канферэнцыі ВКП). Гэта значыць, што сур'ёзная дапамога міжнароднага пролетарыята з'яўляецца той сілай, без якой не можа быць вырашана Задача канчатковай перамогі соцыялізма ў адной краіне. Гэта, вядома, не значыць, што мы самі павінны сядзець, склаўшы рукі, у чаканні дапамогі звонку. Наадварот, дапамога з боку міжнароднага пролетарыята павінна быць злучана з нашай работай па ўзмацненню абароны нашай краіны, па ўзмацненню Чырвонай арміі і Чырвонага флота, па мабілізацыі ўсёй

краіны на барацьбу з ваеннымі нападамі і спробамі рэстаўрацыі буржуазных адносін.

Вось што гаворыць наконт гэтага Ленін:

«Мы жывем не толькі ў дзяржаве, але і ў СІСТЭМЕ ДЗЯРЖАЎ, і існаванне Савецкай рэспублікі побач з імперыялістычнымі дзяржавамі працяглы час нямысліма. Урэшце або адно, або другое пераможа. А пакуль гэты канец наступіць, рад самых жахлівых сутычак паміж Савецкай рэспублікай і буржуазнымі дзяржавамі немінуць. Гэта значыць, што пануючы клас, пролетарыят, калі толькі ён хоча і будзе панаваць, павінен даказаць гэта і сваёй ваеннай арганізацыяй» (т. XXIV, стар. 122).

І далей

«Мы акружаны людзьмі, класамі, урадамі, якія адкрыта выражаюць нянавісьць да нас. Трэба памятаць, што ад усякага нашэствія мы заўсёды на валаску» (т. XXVII, стар. 117).

Сказана востра і моцна, але чэсна і праўдзіва, без прыкрас, як умеў гаварыць Ленін.

На аснове гэтых прадпачылак у «Пытаннях ленінізма» Сталіна было сказана:

«Канчатковая перамога соцыялізма ёсць поўная гарантыя ад спроб інтэрвенцыі, а, значыць, і рэстаўрацыі, бо колькі-небудзь сур'ёзная спроба рэстаўрацыі можа мець месца толькі пры сур'ёзным падтрыманні звонку, толькі пры падтрыманні міжнароднага капітала. Таму падтрыманне нашай рэвалюцыі з боку рабочых усіх краін, а тым больш перамога гэтых рабочых хоць-бы ў некалькіх краінах, з'яўляецца неабходнай умовай поўнай гарантыі першай перамогшай краіны ад спроб інтэрвенцыі і рэстаўрацыі, неабходнай умовай канчатковай перамогі соцыялізма» («Пытанні ленінізма», 1937 г., стар. 134).

На самой справе было-б смешна і глупа закрываць вочы на факт капіталістычнага акружэння і думаць, што нашы знешнія ворагі, напрыклад, фашысты не паспрабуюць пры выпадку зрабіць на СССР ваенны напад. Так могуць думаць толькі сляпыя бахвалы або скрытыя ворагі, якія жадаюць усыпіць народ. Не менш смешна было-б адмаўляць, што ў выпадку малейшага поспеху ваеннай інтэрвенцыі інтэрвенты паспрабуюць разбіць у занятых імі раёнах савецкі лад і аднавіць буржуазны лад. Хіба Дзенікін або Калчак не аднаўлялі ў занятых імі раёнах буржуазны лад? Чым фашысты тепер Дзенікіна або Калчака? Адмаўляць небяспекі ваеннай інтэрвенцыі і спроб рэстаўрацыі пры існаванні капіталістычнага акружэння могуць толькі галавацяпы або скрытыя ворагі, якія жадаюць прыкрыць бахвальствам сваю варожасць і стараюцца дэмабілізаваць народ. Але ці

можна лічыць перамогу соцыялізма ў адной краіне канчатковай, калі гэта краіна мае вакол сябе капіталістычнае акружэнне і калі яна не гарантавана поўнасцю ад небяспекі інтэрвенцыі і рэстаўрацыі? Ясна, што нельга.

Так абстаіць справа з пытаннем аб перамозе соцыялізма ў адной краіне.

Выходзіць, што пытанне гэта мае дзве розныя праблемы: а) праблему УНУТРАНІХ адносін нашай краіны, г. зн. праблему пераадолення сваёй буржуазіі і пабудовы поўнага соцыялізма, і б) праблему ЗНЕШНІХ зносін нашай краіны, г. зн. праблему поўнага забеспячэння нашай краіны ад небяспек ваеннай інтэрвенцыі і рэстаўрацыі. Першая праблема ужо вырашана намі, паколькі наша буржуазія ўжо ліквідавана і соцыялізм ужо пабудаван у асноўным. Гэта называецца у нас перамогай соцыялізма, або дакладней, перамогай соцыялістычнага будаўніцтва ў адной краіне. Мы маглі б сказаць, што гэта перамога з'яўляецца канчатковай, калі-б наша краіна знаходзілася на востраве і калі-б вакол яе не было мноства іншых, капіталістычных краін. Але паколькі мы жывем не на востраве, а «у сістэме дзяржаў», значная частка якіх варожа адносіцца да краіны соцыялізма, ствараючы небяспеку інтэрвенцыі і рэстаўрацыі, то мы гаворым адкрыта і чэсна, што перамога соцыялізма ў нашай краіне не з'яўляецца яшчэ канчатковай. Але з гэтага вынікае, што другая праблема пакуль не вырашана і яе прыдзецца яшчэ вырашыць. Больш таго: другую праблему немагчыма вырашыць у тым-жа парадку, у якім вырашылі першую праблему, г. зн. шляхам толькі ўласных намаганняў нашай краіны. Другую праблему можна вырашыць толькі ў парадку злучэння сур'ёзных намаганняў міжнароднага пролетарыята з яшчэ больш сур'ёзнымі намаганнямі ўсяго нашага савецкага народа. Трэба ўзмацніць і ўмацаваць інтэрнацыянальныя пратэтарскія сувязі рабочага класа СССР з рабочым класам буржуазных краін, трэба арганізаваць палітычную дапамогу рабочага класа буржуазных краін рабочаму класу нашай краіны на выпадак ваеннага нападу на нашу краіну, роўна як арганізаваць усялякую дапамогу рабочага класа нашай краіны рабочаму класу буржуазных краін; трэба ўсямерна ўзмацніць і ўмацаваць нашу Чырвоную армію, Чырвоны флот, Чырвоную авіяцыю, Асоавіяхім. Трэба ўвесь наш народ трымаць у стане мабілізацыйнай гатоўнасці перад тварам небяспекі ваеннага нападу, каб ніякая «выпадковасць» і ніякія «фокусы» нашых знешніх ворагаў не маглі засцігнуць нас знянацку...

З Вашага пісьма відаць, што т. Уражэнка трымаецца іншых, не зусім тэнінскіх поглядаў. Ён, аказваецца, сцвярджае, што «мы цяпер маем канчатковую перамогу соцыялізма і маем поўную гарантыю ад інтэрвенцыі і рэстаўрацыі капіталізма». Не можа быць сумнення, што т. Уражэнка ў корані не праў. Такое сцвярджанне т. Уражэнка можа быць растлумачана толькі неразуменнем акружаючай рэчаіснасці і ня-

веданнем элементарных палажэнняў ленінізма, або пустапарожнім хвастаўствам зазнаўшагася маладога чыноўніка. Калі мы на самай справе «маем поўную гарантыю ад інтэрвенцыі і рэстаўрацыі капіталізма», то ці патрэбны нам пасля гэтага моцная Чырвоная армія, Чырвоны флот, Чырвоная авіяцыя, моцны Асоавіяхім, узмацненне і ўмацаванне інтэрнацыянальных пролетарскіх сувязей? Ці не лепш будзе мільярды грошай, якія ўходзяць на ўзмацненне Чырвонай арміі, звярнуць на іншыя патрэбы, а Чырвоную армію скараціць да мінімума, або нават распусціць зусім? Такія людзі, як т. Уражэнка, калі яны суб'ектыўна нават адданы нашай справе, аб'ектыўна небяспечны для нашай справы, бо яны сваім хвастаўствам вольна або нявольна (гэта ўсёроўна!) усыпляюць наш народ, дэмабілізуюць рабочых і сялян і дапамагаюць ворагам засцігнуць нас знянацку ў выпадку міжнародных ускладненняў.

Што датычыць таго, тав. Іваноў, што Вас, аказваецца, «знялі з прапагандысцкай работы і паставілі пытанне аб прабыванні ў комсамоле», то апасацца Вам гэтага не варта. Калі людзі з абкома ВЛКСМ сапраўды захочуць уладобіцца чэхаўскаму унтэр-афіцэру Прышыбееву, можна не сумнявацца, што яны прайграюць на гэтым. У нашай краіне не любяць Прышыбеевых.

Цяпер Вы можаце судзіць, ці ўстарэла вядомае месца з кнігі «Пытанні ленінізма» па пытанню аб перамозе соцыялізма ў адной краіне. Я сам-бы вельмі хацеў, каб яно ўстарэла, каб не было больш на свеце такіх непрыемных рэчаў, як капіталістычнае акружэнне, небяспека ваеннага нападу, небяспека рэстаўрацыі капіталізма і т. п. Але, на жаль, гэтыя непрыемныя рэчы ўсё яшчэ прадаўжаюць існаваць.

І. СТАЛІН.

12 лютага 1938 г.

XX год Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота

Прамова Народнага Камісара Абароны Маршала Совецкага Саюза
тав. К. Е. ВАРАШЫЛАВА

на ўрачыстым пасяджэнні Маскоўскага савета Рабоча-Сялянскіх і Чырвонаармейскіх Дэпутатаў з удзелам грамадскіх арганізацый і вайсковых часцей, прысвечаным 20-годдзю Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота

Таварышы!

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот разам з усімі народамі Совецкай дзяржавы святкуюць дваццацігоддзе свайго існавання.

Армія і Флот пролетарскай рэвалюцыі на працягу двух дзесяцігоддзяў былі верным аплотам новага сацыялістычнага грамадства і разам з сваёй дзяржавай безупынна раслі, удасканаліваліся і ж да-наму моманту прадстаўляюць сабой магутную ўзброеную сілу пераможнага сацыялізма.

У годы грамадзянскай вайны Чырвоная Армія і Чырвоны Марскі Флот, складаючы перадавы баявы атрад змагаючагася народа, крывей адстаялі сваю Радзіму і вялікую справу Кастрычніцкай Сацыялістычнай Рэвалюцыі. Яны на-галаву разбілі і знішчылі памешчыцка-буржуазную і кулацкую контррэвалюцыю, без астатку ліквідаваўшы ўсе яе ўзброеныя полчышчы. У цяжкіх і кровапралітных бітвах Чырвоная Армія і Чырвоны Флот разграмілі арміі замежных інтэрвентаў і выкінулі іх з ганьбай за межы Совецкай дзяржавы.

Многія дзесяткі тысяч бязстрашных байцоў аддалі сваё жыццё за справу народа, змагаючыся ў радах Чырвонай Арміі і Чырвонага Ваенна-Марскога Флота. Імяны такіх народных герояў, як Чапаев, Ваенна-Марскога Флота. Імяны такіх народных герояў, як Чапаев, Шчорс, Руднеў, Пархоменка, Лазо, Дунізіч, матрос Жэлезнякоў і многіх іншых, будуць пастаянна жыць у сэрцах пакаленняў. Аб іх многа пісаць кнігі. Яны натхняюць нашу моладзь на подвигі і дзюць многа пісаць кніг. Яны натхняюць нашу моладзь на подвигі і гераізм і служыць выдатным прыкладам бязмежнай адданасці свайму народу, Радзіме і вялікай справе Леніна — Сталіна.

Таварышы!

7 лістапада 1917 года рабочыя і сяляне пад кіраўніцтвам партыі Леніна Сталіна звернулі ўрад памешчыкаў і капіталістаў Расіі і ўзялі ўладу ў свае рукі. На свет з'явілася новая, яшчэ ніколі да таго не існаваўшая Совецкая сацыялістычная дзяржава на чале з Рабоча-Сялянскім Урадам. З гэтага моманту пачаўся справядлівы пераўтварэнне ўрада і стварэнне новага, працоўнага сялянства і ўсяго чэснага, што

было ў нашым народзе, з азвярэлай расійскай контррэвалюцыяй і іншаземнай інтэрвенцыяй. Пачалася ўзброеная схватка новага, толькі што нарадзіўшага сацыялістычнага свету са светам гвалту і злачынстваў—са светам капіталістычным. Керэнскія і Гучковы, генералы Красновы, Каледзіны, Карнілавы, Дзенікіны і Калчакі—усе гэтыя абаронцы царскага самадзяржаўя і капіталістычнага ладу, агенты замежных інтэрвентаў і многія іншыя душыцелі рускага народа ўзначалілі чорныя сілы контррэвалюцыі і прабавалі ў зародку разграміць і патапіць у крыві Рэспубліку Советаў.

Узброеныя сілы маладой Совецкай дзяржавы, якія складаліся ў той час са шматлікіх, але разрозненых і дрэнна арганізаваных атрадаў Чырвонай гвардыі, створаных рабочымі на фабрыках і заводах, і асобных часцей старой царскай арміі, перайшоўшых на старану пролетарскай рэвалюцыі, не маглі, разумеюцца, доўга процістаяць аб'яднаным сілам унутранай контррэвалюцыі і іншаземнай інтэрвенцыі, у кароткі час ахапіўшай усе ўскраіны Совецкай Расіі.

Партыя Леніна—Сталіна, Рабоча-Сялянскі Урад на вопыце разгарнуўшайся крывавай барацьбы пераконваліся ў неабходнасці хутчэйшага пераходу да рэгулярнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, якая магла б адстаяць справу рэвалюцыі ад унутранай контррэвалюцыі і паспяхова адбіць шматлікія рэгулярныя войскі замежных інтэрвентаў.

28 студзеня 1918 года вялікі Ленін падпісаў дэкрэт аб арганізацыі новай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, а праз 15 дзён—другі дэкрэт аб роспуску старога марскога флота і стварэнні новага Рабоча-Сялянскага Чырвонага Флота.

Наступныя падзеі паказалі, наколькі мудры і дальнобачны былі гэтыя рашэнні.

Ужо к пачатку 1919 года ўнутраная контррэвалюцыя, не лічачы замежных інтэрвентаў, мела звыш 700.000 белагвардзейскіх войск, арганізаваных у атрады, дывізіі, карпусы і арміі, кіруюмыя віднейшымі царскімі генераламі і генштабамі буйнейшых капіталістычных краін. Разгарнулася сапраўдная кровапралітная вялікая вайна.

На-смерць перапалоханае пролетарскай рэвалюцыяй у Расіі імперыялістычнае звар'ё ўсіх велічын—ад буйных сланоў да мізэрных мосек уключна—спяшалася на дапамогу расійскай контррэвалюцыі з мэтай урваць пажырнеі кавалак, забяспечыць за сабою долю ў грабязі савецкага народа.

Знятыя спецыяльна з імперыялістычных фронтаў і кінутыя на нашу тэрыторыю войскі інтэрвентаў, разам з расійскай контррэвалюцыяй, захватвалі адну за другою часткі савецкай тэрыторыі. Беларусь і Украіна, Паўночны Каўказ і Закаўказзе, Паваложжа і Сярэдняя Азія, Урал, Заходняя і ўсходняя Сібір, Забайкалле і Далёкі ўсход, Курск, Варонеж, Орёл і непасрэдныя падступы да самога Ленінграда—усе гэтыя раёны і гарады палыхалі ў вогнішчы вайны, паліваліся свяшчэннай крывёю нашых рабочых і сялян.

Германія, Англія, Францыя, Італія, ПАЗШ, Японія, Польшча, Румынія, Эстонія, Латвія, Літва, Чэхаславакія, Фінляндыя, Грэцыя—такі няпоўны пералік краін, урады якіх прыкладалі тады ўсе намаганні, каб з дапамогай сваіх войск, разам з белымі арміямі, затапіць у крыві рабочых і сялян пролетарскую рэвалюцыю, заняволіць нашы народы, знішчыць іх свабоду і незалежнасць, расчляніць і разграбіць па частках Савецкую дзяржаву.

Да 400.000 адборных салдат, узброеных лепшай баявой тэхнікай на чале з няменш адборнымі афіцэрамі і генераламі, рушаных ўва-
знымі дзяржавамі з поўдню, захаду, поўначы і ўсходу, палілі нашы
гарады і сёлы, грабілі, ваявалі і расстрэльвалі савецкі народ — словам,
на справе дэманстравалі перад нашым народам сваю капіталістычную
«цывілізацыю» і «культуру».

Присяжова змалювала у різних на картках нову перемогу — це ми
сталимо утрачені контрреволюційні і змежані інтереси на історич-
но-територіальній, побудованій на усіх правах воєнній організації, Ра-
боча-Селянська Червона Армія і Червоні Морські Флоти.

Инициатива и старательная и кропотливую работу по этому вопросу проявила Чирвоная Армия и Чирвоная Власть. Местные комитеты и комитеты в городах создали базы для баявога харчавання узникых ва многих местах. В этих местах фронт...

[illegible]

У далатак да ўсяго сказанага, таварышы, унутры самой нашай партыі разгарнулі з ірэнніцкую работу ірэнніска-бухарынскія эле-
менты, якія прабавілі з дапамогай хітрасці, а не сілы, пера-
іграць адмыслаў, збавіць з савецкага шляху нашу партыю, пера-
даць выткі. Тэрму і яго верным сябрам спадзявацца, што іх ір-
энніцкую партыю нашай дзяржавы

«Не мир і не війна». «Священники вата суцільно буржуазні» — все готують надобним і надбавкам правлять парскія диктатори. Тоді ж і бухаринів і инш. мені адну відому мету мавши, тільки врятувати зброєну сутычку з імперіялістами у могол. кап. союзу і укладати не мела своєї моцнай армії і готым самым ліквідавати Советскую ўладу і расчыснить шлях для перамогі буржуазії і поўнаї рэспублікацый капіталізма ў нашай краіне.

Але партія Леніна Статіна, геніятним Ленін усі перамаглі, ра-
грамми і так, як таке зважалося, левакомуністичних фазерах, а на
самі і справе зрадничав і правокатарах, і, не глядячи на все, тоді
гасло, Робоча-селянська Червона Армія і Червоний Флот були
створені у нас і биваю жорсткий грама зніскаю вання і зніскаю форми
і флот складався у магутную дисциплінаваную пераможную шмат-
мільйонную сілу Статіна дзяржаў, канаткова разграміўную айчын-
ную контррэволюцыю і на-галаву разбіўшую замежных інтэрвентаў.
нуу і справе ганарыцца, таварышы, што ёй удалося

Наша партыя ўправе ганарыцца, таварышы, што ёй удалося стварыць такія ўмоўныя сілы пераможнага пролетарыята, якія з го-
нарам вышлі з цяжкага выпрабавання, адстаялі свабоду і мірную
працу для рабочых і сялян вялікага Савецкага Саюза.

У чым сіла **Робоча-Сялянскай Чырвонай Арміі**
і Чырвонага Флота

Ужасно злая, что так злая, злая империя истоща-
вающая, работающая и сжигая наши края в усвоенном образце
перемогли армию царских генералов и международных интервентов.

Як магло адбыцца, што маладая Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот, колькасна іступайшыя сваім ворагам, слаба ўзброеныя, цяпеўшыя нястачу ў боепрыпасах і самым неабходным, апракінуты, разбіты на-галаву шматлікія, добра забяспечаныя баявою тэхнікай арміі ўнутранай і знешняй контррэвалюцыі?

Галоўная прычына бліскучых перамог Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота заключаецца ў тым, таварышы, што рабочы клас і працоўнае сялянства Расіі змагаліся за свае класавыя інтарэсы, за сваю кроўную справу, што яны, рабочыя і сяляне, самкнуліся ў цесны, брацкі саюз у барацьбе за гэтыя свае класавыя інтарэсы, за незалежнасць сваёй Радзімы, за сваю народную ўладу.

Рабочы Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот былі не толькі ваеннай, баявой арганізацыяй. Яны адначасова былі самай сапраўднай арганізацыяй неразрывнай сувязі рабочых і сялян! Тут у цесным садружстве байцоў і камандзіраў—лепшых сыноў нашага народа—расла і мацнела ў баявых сутычках з ворагамі, ва ўмовах баявога паходнага жыцця, ненарушная дружба, брацкі саюз рабочых і сялян.

Таварыш Ленін у адным са сваіх зваротаў да Чырвонай Арміі вясной 1919 г., растлумачваючы чырвонаармейцам мэты інтэрвентаў гаварыў:

«Чырвоная Армія моцна тым, што свядома і аднадушна ідзе ў бой за сялянскую зямлю, за ўладу рабочых і сялян, за Савецкую ўладу.

Чырвоная Армія непераможна, бо яна аб'яднала мільёны працоўных сялян з рабочымі, якія навучыліся цяпер змагацца... смялей і смялей ідуць на ворага, ведаючы, што блізка яго паражэнне» (Ленін, т. XXIV, стар. 197).

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот моцны тым, што яны не процістаяць народу, не пастаўлены над ім, не адгароджаны ад яго. Яны самі складаюцца з лепшай часткі народа, служаць яму, абараняюць інтарэсы ўсяго народа, тым самым абараняючы свае ўласныя інтарэсы.

У рады Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота заўсёды шлі перадавыя, свядомыя прадстаўнікі рабочага класа і сялянства. На ўсіх этапах грамадзянскай вайны, у самыя цяжкія моманты жыцця нашай дзяржавы, ні на миг не парывалася неразрывная, арганічная сувязь Чырвонай Арміі са сваім народам. Армія і Флот безупынна і багата чэрпалі сілы з рабочых і сялянскіх мас, папаўняючы свае радзейшыя рады. Усё лепшае, што мелася ў народзе, ішло ў Чырвоную Армію, ішло ў бой.

Пастаяннай любоўю і ўвагай акружаў народ сваю армію.

Таварыш Сталін у сваёй прамове, прысвечанай 10-годдзю РСЧА, гаварыў:

«Нідзе ў свеце няма такіх любоўных і клапацівых адносін з боку народа да арміі, як у нас... Наша армія ёсць адзіная ў свеце, якая мае спачуванне і падтрыманне з боку рабочых і сялян. У гэтым яе сіла, у гэтым яе моц» (Сталін. Аб трох асаблівасцях Чырвонай Арміі).

Узброеныя сілы Савецкага Саюза з'яўляліся своеасаблівым аккумулятарам рэвалюцыйнай энергіі і энтузіязма мільённых мас працоўных. Тут, у радах Арміі і Флота, гэта воля, рэвалюцыйная энергія і энтузіязм рабочых і сялян арганізаваныя і накіраваныя большавіц

кай партыяй у русло барацьбы за Совецкую ўладу, за шчасце і новае жыццё народа, нязменна давалі пераможныя, бліскучыя рэзультаты.

У гэтым была, ёсць і будзе сіла і магутнасць нашай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. Гэтага пазбаўлены арміі капіталістычных краін, назначэнне якіх заключаецца ў тым, каб абараняць інтарэсы невялікай кучкі эксплаататараў капіталістаў супроць інтарэсаў мільёнаў працоўных, супроць сваіх уласных інтарэсаў.

Старая царская армія, як і іншыя буржуазныя арміі, была аплотам закабалення і прыгнечання народаў, насяляўшых царскую Расію.

Наша Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія, разграміўшы Калчака і Дзенікіна, Юдзеніча, Врангеля і інш. ворагаў працоўных, разбіўшы і выгнаўшы ў тры шыі з межаў нашай краіны замежных інтэрвентаў і іх агентуру—буржуазна-нацыяналістычныя ўрады, вызваляла прыгнечаныя народы і забяспечвала іх палітычную і эканамічную свабоду і незалежнасць. І таму яна была і ёсць блізкай і роднай вызваленым народам Совецкага Саюза.

З першых дзён свайго існавання Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот будаваліся і выхоўваліся ў духу сапраўднага інтэрнацыяналізма. Інакш і не магло быць. Дзецішча большэвіцкай партыі, яны цалкам успрынялі вялікія ідэі Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна. Гэта рабіла і робіць чырвонаармейцаў і чырвонафлотцаў, нашых камандзіраў і начальніцкі састаў свядомымі барацьбітамі за сацыялізм, за справу вызвалення працоўных усяго свету ад капіталістычнага рабства.

Чырвонаармейцу і чырвонафлотцу, усяму асабоваму саставу Арміі і Флота чужды пачуцці расавай і нацыянальнай непрыязні, чаго не можа сказаць аб сабе ні адна армія капіталістычных дзяржаў. Наадварот, асновай духоўнага і маральнага выхавання салдат любой капіталістычнай арміі з'яўляецца шавінізм, прывіце салдату нацыянальнай і расавай нянавісці і варожасці да людзей не яго нацыі або расы.

Чырвонаармеец і чырвонафлотец, як і ўсёякі савецкі грамадзянін, паважае працоўных усіх нацый і рас, адносіцца да іх, як да браатоў па працы, па класу. Іменна таму нашы банцы, Чырвоная Армія і Чырвоны Флот карысталіся і карыстаюцца ў працоўных усяго свету нязменнай любоўю.

Крыніца сілы Чырвонай Арміі і Чырвонага Флота заключаецца, нарэшце, у тым, што іх стварыла, сваёй крывёю заўсёды змацоувала наша партыя, што іх пеставалі, імі кіравалі таварышы Ленін і Сталін. (Працяглыя апладысменты).

Усе бліскучыя перамогі ў грамадзянскай вайне, усё жыццё і дзейнасць Чырвонай Арміі і Флота неразрыўна звязаны з нашай партыяй. Ваенныя Саветы фронту і армій, партыйныя арганізацыі, ваенныя камісары і палітычныя аддзелы ў часцях—гэтыя органы камуністычнай партыі—былі і астаюцца тым цудоўным цэментам, які змацоўваў і змацоўвае ўвесь асабовы састаў арміі ў адзіны, маналітны, адданы большэвіцкай партыі і Савецкаму ўраду баявы калектыў.

Ваенны камісар, яго арганізатарская і палітыка-маральная роля ў дзеючай арміі былі выключна вялікі.

«Без ваенкома мы не мелі-б Чырвонай арміі», гаварыў

В. І. Ленін.

(Ленін, т. XXV, стар. 302).

За дзве сталінскія пяцігодкі ў жыцці нашай краіны многае і карэнным чынам змянілася.

Гэтыя гады былі гадамі бурнага росту нашай соцыялістычнай індустрыі і калгаснай сельскай гаспадаркі. За гэтыя гады арганізавана занова або атрымалі велізарнае развіццё цэлы рад важнейшых галін прамысловасці.

Усе гэта непасрэдна і прамі адлюстравалася на аснашчэнні і ўзбраенні Арміі і Флота; усе гэта прадаўжае службуць надзейнай і моцнай базай безпыннага росту і удасканалвання нашых узброеных сіл.

Таварышы! Мы ўсе добра ведаем, што такое сучасныя арміі буржуазных, імперыялістычных краін.

Гэта перш за ўсё баявыя машыны самых рознастайных канструкцый і баявога прызначэння. Яшчэ не так даўно паасобныя буржуазныя ваенныя спецыялісты—аплагеты тачкаў і авіяцыі—так захапляліся машынамі, што ўгледзелі ў ёй панацею ад усіх бед, нават ад немінучых наыходзячых рэвалюцый. Яны бачылі ў баявых машынах збаўленне ад неабходнасці мець шматмільённыя арміі, якія, як цяпер ужо добра вядома, не заўсёды паслухмяны і пакорны; марылі аб малых машынізаваных арміях, укамплектаваных надзейным, верным пануючаму буржуазнаму ладу асбавым складам. Апрача пісання і разгавораў, аднак, з гэтага нічога не вышла. Цяпер прызнана і праўдзіца ў жыцці ўсімі ўрадамі і генеральнымі штабамі капіталістычных краін правіла: пабольш баявых машын і сучаснай зброі, але абавязкова і самая большая армія, якую толькі ў сілах мець даная буржуазная дзяржава. Паглядзім, як толькі пры гэтым будзе вырашана імпэрыялістамі пытанне наконт небяспекі магчымых «непрыемных непаразуменняў» (чытай рэвалюцыі), немінуча звязаных з вялікімі мабілізаванымі арміямі, але гэта ўжо іх справа.

Імперыялістычная буржуазія, асабліва фашысцкая яе частка, у пытаннях узбраенняў, можна сказаць, закусіла вудзла. Зараз ужо не гонка паміж буржуазнымі дзяржавамі ў справе ўзбраенняў, а узнікла і дзейнічае нейкая дзікая скачка. Трацяцца шалёныя сродкі на ўзбраенні, і усё-ж усё не перастаюць крычаць: мала, мала, давай больш!

У шалёным ажыццяўленні ўзбраенняў буржуазія арганізоўвае сусветную бойню, якая гатова раззіцца ў любы момант. Арганізаваныя рэадуты фашысцкімі краінамі—на Захадзе і Усходзе—ваенны пажар пагражае распаўсюдзіцца і ахапіць увесь свет.

Пад пастаяннай пагрозай нападу знаходзіцца наша Савецкая краіна. Яе баяцца, яе больш за ўсё ненавідзяць імперыялісты, яна папярэж горла стала фашысцкім правадырам і заправілам. Яны гатовы ўтапіць нас у лыжцы вады.

Наша Армія і Флот, таварышы, існуюць не для агрэсіі. Цяпер гэта вядома і малому дзіцяці. Яны не збіраюцца нападаць на каго б там ні было. Але зорка сачыць, пільна наглядаць за адбываючымися падзеямі, быць гатовымі кожны міг знішчыць ворага, не дапусціўшы яго перанесці нашы граніцы, гэта іх прамы і свяшчэнны абавязак. Армія і Флот закліканы абараняць сваю Савецкую, соцыялістычную дзяржаву. Але яны, ча-жаль, не могуць перашкодзіць любой буржуазнай арміі ці групе іх напасці на нашу Радзіму іншым шляхам, як толькі проціпаставіць ім сваю магутнасць і сілу. Вось чаму наша Армія і Ваенна-Морскі Флот не могуць, не маюць права быць горш слабей, у якіх бы там ні было адносінах, арміі і флотаў сваіх капіталістычных суседзяў.

Нашы ўзброеныя сілы прыведзены ў належны баявы парадак. Яны машынізаваны не горш, чым у любой капіталістычнай краіне. Мы ведаем, што партыя і ўрад, наш мудры Сталін будуць і надалей рабіць усё, каб нашы Армія і Флот безупынна атрымлівалі высокую баявую тэхніку, а, значыць, каб ўзброеныя сілы сацыялізма былі са-
мымі магутнымі, самымі машынізаванымі і таму ніколі, нідзе і нікім непераможнымі. (Працяглыя апладысменты).

Сухалутныя сілы

Нашы стралковыя войскі маюць у поўнай меры сучаснае і у патрэбнай колькасці ўзбраенне.

Аснашчонасьць баявой тэхнікай і ўзбраеннем нашай стралковай дывізіі к данаму часу стаіць на належным узроўні і не ўступае дывізіям самых перадавых капіталістычных краін.

Пехотные войска Чырвонай Арміі заслугоўваюць таго, каб ім ганарылася ўся Савецкая краіна.

Колькі-б мы ні мелі танкаў, авіяцыі і іншых навейшых сродкаў барацьбы, пяхота пакуль што астаецца асноўным родам войск. Без пяхоты ні танкі, ні авіяцыя, ні конница вырашыць поўнасьцю задач баёў і вайны не могуць.

Нашы скромныя, але выдатныя стралкі і камандзіры і на манеўрах, і пры ахове савецкіх граніц паказваюць узоры баявой вывучкі, самаадданасці, вынослівасці, рухавасці, стойкасці і высокай баявой гатоўнасці. Мы ведаем, што гераічныя стралковыя войскі, не глядзячы на дрэннае ўзбраенне і аснашчэнне, былі галоўнай і пераможнай сілай у грамадзянскай вайне. Яны і надалей астануцца грознай сілай для ворага, надзейным вартавым Савецкай Рэспублікі.

Артылерыя

Артилерія, не гледзячы на наяўнасць новых сур'езных баевых сродкаў падаўлення, як танкі і авіяцыя, застаецца адным з важнейшых родаў войск у сучаснай вайне. Гэта палажэнне поўнасю пацвярджаецца іспанскай і японска-кітайскай войнамі. У гэтай вайне, мяркуючы па даных прэсы, займае адно з галоўных месцаў у баевых аперацыях. Таму намі, побач з развіццём новых родаў войск, артылерыі, сапраўды аддавалася і аддаецца асабліва вялікая ўвага. Даволі скажам, што гэтай справай непасрэдна і ўшчыльную займаецца сам таварыш Сталін. (Бурныя апладысменты).

Асабовы састаў нашай артылеры цалкам падрыхтован і добра ведае сваю справу. Быць добрым артылерыстам, асабліва артылерыям, азначыць быць ўсебакова адукаваным чалавекам. Якім камандзірам, азначыць быць патрэбна ад камандзіра і байца та-

Бадаи, ні адзін ро і зброі не патрабуе ад камандзіра і байца та-
кой дысцыпліны, розуму, волі і ведаў. Рабоча сялян-
скія камандзіры і байцы Чырвонай артылерыі, не пакладаючы рук
працуюць над сваім удасканаленнем і дабіваюцца нядрэнных резуль-
татаў. Наша артылерыя расце, удасканальваецца і знаходзіцца на вы-
шыні вялікіх, баявых задач, якія стаяць перад ёю.

Конніца

Конніца ва ўсіх арміях свету перажывае, вярней перажыла ўжо, крызіс і ва многіх арміях амаль што зышла на нішто. Вопыт сусветнай, пазіцыйнай вайны і асабліва пасляваеннае развіццё авіяцыі, танкаў і насычэнне сучасных баявых фронтаў артылерыйскім і кулямётным агнем,—усе гэта, разам узятая прывяло генеральныя штабы

Ваенна-паветраныя сілы

Партыя, Урад і асабліва асабіста таварыш Сталін заўсёды аддавалі і няўменна аддаюць вялікую увагу развіццю ваенна-паветраных сіл. Авіяцыйным часцям у будучых войнах адводзіцца, як вядома, сур'езная рознабаковая, у тым ліку і вялікая самастойная роля. На іх будучы ўскладзены задачы не толькі камбінаваных ва ўзаемадзеянні з іншымі родамі войск удараў, ім будзе прадастаўлена рашэнне і самастойных стратэгічных задач. Ужо цяпер Франко ў Іспаніі, японцы ў Кітаі скарыстоўваюць свае авіясілы не толькі як даныя сродкі, але прабуюць рашаць і вялікія апэратыўныя задачы.

Сучасная авіяцыя пры яе вялікім радыусе дзеянняў становіцца сродкам, з данамога якога любы агрэсар можа ажыццявіць напад на іншую дзяржаву, калі яму ўздумаецца, нават не маючы з сабою агульных граніц.

Савецкі Саюз мае граніцы са многімі капіталістычнымі краінамі. Мы павінны быць заўсёды і як належыць напачаткова. Мы абавязаны ўважліва прыглядацца і сачыць за развіццём авіяцыі за граніцамі. У гонцы ўзбраенняў паміж буржуазнымі краінамі самая шаленая гонка адбываецца ў галіне будаўніцтва авіяцыі. Буржуазныя краіны, асабліва фашысцкія, не шкадуюць ні сродкаў, ні намаганняў, каб безупынна павялічваць свае і без таго ўжо вялізарныя авіяцыйныя сілы, каб быць мацней адна другой. Само сабою зразумела, таварышы, мы ні ў якіх спаборніцтвах і гонках не ўдзельнічаем. Аднак, мы не астаемся сляпымі і глухімі да адбываючага за рубяжом. Мы робім усё, каб Ваенна-Паветраны Флот Савецкага Саюза быў на вышчым, на якой ён абавязан быць. Я павінен сказаць, што Паветраныя Сілы не адстаюць ад іншых нашых, больш старых родаў войск, а ў тым-сім іх выпярэджваюць. Гэта справа таксама знаходзіцца пад асабістым і няўхільным кіраўніцтвам таварыша Сталіна. (Апладысменты).

Нашы выдатныя лётчыкі—гордасць савецкага народа—на савецкіх самалётах не раз паказалі сябе сапраўднымі героямі. Нашы лётчыкі ўладаюць поўнасю, па-сапраўднаму тэхнікай авіяцыйнай справы: яны ведаюць і любяць яе, як належыць ведаць і любіць сваю справу ўсякаму чэснаму партыйнаму і непартыйнаму большэвіку, ўсякаму чэснаму байцу РСЧА.

Савецкія лётчыкі, моцныя духам, з непакіснай сталінскай воляй, справу дазваляюць, на што яны здолны. Лётчыкі Героі Савецкага Саюза становяцца прызнанымі героямі і за межамі нашай Радзімы. Яны—пераможцы непрыступных паветраных прастораў—увасабляюць сабой духоўную сілу, спакой і непакісную волю савецкага народа і баявую магутнасць нашай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. (Працяглыя апладысменты).

Іншыя роды войск

У складзе РСЧА і Ваенна-Марскога Флота, побач з асноўнымі родамі войск, ёсць войскі дапаможнага назначэння,—войскі сувязі, інжынерныя, чыгуначныя, проціпаветранай абароны і інш. Аб іх мала гавораць, яны скромны, але гэта не менш патрэбныя, а ў першую чаргу не менш добрыя, чым любыя іншыя войскі. Людзі гэтых родаў войскаў дасканалыя, шмат працуючыя і ведаючыя сваю справу.

Марскі флот

Капіталістычныя краіны, побач з узмацненнем сваіх сухапутных і паветраных сіл, прадаўжаюць фарсавана і ўзмоцнена ўзбройвацца на моры.

Наша краіна на дзесяткі тысяч кілометраў амываецца марамі і акіянамі. Ахоўваць савецкія берагі справа не легкая. Таму партыя і ўрад аддаюць нашаму Ваенна-Марскаму Флоту і берагавой абароне асабліва сур'ёзную ўвагу.

У даны час Ваенна-Марскі Флот прадстаўляе велічыню сур'ёзнага значэння. Ён ужо настолькі моцны, каб надзеяна ахоўваць усе нашы блізкія і далёкія марскія граніцы. Воляю партыі і Савецкага Урада, пад непасрэдным наглядам і кантролем таварыша Сталіна, прыняты меры да таго, каб наш Ваенна-Марскі Флот у бліжэйшыя гады вырастаў на ўзровень тых задач, якія стаяць перад краінай па абароне сваіх марскіх граніц.

У мэтах далейшага развіцця Марскога Флота партыя і ўрад прызналі неабходным выдзяленне Ваенна-Марскіх Сіл у самастойны агульнасаюзны Народны Камісарыят Ваенна-Марскога Флота.

Ваенна-Марскі Флот, яго выдатныя кадры—чырвонафлотцы, камандзіры і палітработнікі заўсёды прадстаўлялі сабою лепшую баявую частць узброеных сіл Савецкага Саюза. Цяпер-жа, калі Ваенна-Марскі Флот стаў самастойным Народным Камісарыятам, яго выдатныя людзі зрабілі ўсё, а стала быць тое, што трэба, каб у невялікія тэрміны дабіцца вялікіх рэзультатаў па будаўніцтву магутнага Чырвонага Ваенна-Марскога Флота. (Апладысменты).

Мы дасканала ведаем асабовы састаў Марскіх Сіл, ведаем яго ўпартасць, баявую загартоўку, беззаветную адданасць справе сацыялізма, справе партыі Леніна—Сталіна і мы перакананы ў паспяховым вырашэнні Народным Камісарыятам Ваенна-Марскога Флота, на чале з Петром Александравічам Смірновым, усіх пастаўленых перад ім задач. (Апладысменты).

* * *

Таварышы! Уся наша сацыялістычная індустрыя і Народны Камісарыят Абароннай Прамысловасці ў першую галаву прарабілі і прадаўжаюць яшчэ гіганцкую работу па аснашчэнню і ўзбраенню сваіх Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

На падставе перамог двух сталінскіх пяцігодак, праведзена карэнная тэхнічная рэканструкцыя нашых узброеных сіл. Соцыялістычныя фабрыкі і заводы далі і даюць Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскаму Флоту сучасную баявую тэхніку ўсіх найменаванняў і назначэння.

Сёння, у дзень свайго юбілея, Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот прыносяць сваю чырвонаарменскую падзяку ўсім стыханаўцам, рабочым, інжынерам, тэхнікам і кіраўнікам, асабліва ваеннай прамысловасці, так многа і бліскуча папрацаваўшым для стварэння баявой магутнасці узброеных сіл Савецкага Саюза (Апладысменты). Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот абяцалі ўмела ўладань усеяй зброі і ўсёмімі зброямі і калі вораг прымець прымяць яго на справе, азіць з яго ўсю яго вышэйшую здольнасць. (Апладысменты).

Чырвонаармейцы, чырвонафлотцы, камандзіры і начальнікі

Таварышы!

Сіла і баявая магутнасць Чырвонай Арміі і Чырвонага Флота заключаецца не толькі і нават не столькі ва ўзбраенні і спецыяльнай тэхніцы, колькі ў савецкіх людзях, кадрах арміі—камандным, начальніцкім і палітычным складзе і радавых байцах.

«Кадры рашаюць усё»—гаворыць таварыш Сталін. І калі гэта няўхільная ісціна наогул, то ў прымяненні да ўзброеных сіл нашай краіны гэта ісціна памнажаецца на спецыфіку ролі і значэння людзей, кадраў у вайне.

Што-ж сабой прадстаўляюць кадры нашых узброеных сіл у даны час? Я думаю, што мне няма патрэбы даказваць, што байцы, камандзіры і палітработнікі Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота—гэта лепшыя сыны свайго народа, людзі, якія душой, усім жыццём адданы сваёй вялікай Радзіме, людзі, якія напружана і не без поспеху працуюць над сабой, каб поўнаццю ўладаць даручанай ім справай і быць сапраўднымі барацьбітамі за вялікую справу сацыялізма, быць заўсёды і як належыць гатовымі абараніць сваю Радзіму.

Адной з асноўных труднасцей у першыя годы будаўніцтва ўзброеных сіл было стварэнне сваіх, падрыхтаваных у ваенных адносінах, камандных і начальніцкіх кадраў.

Камандныя пасады ў годы грамадзянскай вайны замяшчаліся салдатамі, унтэр-афіцэрамі, афіцэрамі старой арміі, а часта і проста перадавымі рабочымі і сялянамі, хоць і не маючымі ніякай ваеннай падрыхтоўкі. Але з таго часу шмат вады ўцякло, і былыя царскія салдаты, унтэры, калісьці простыя рабочыя і сяляне, ператварыліся ў адукаваных, ведаючых ваенную справу, чырвоных камандзіраў і начальнікаў.

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот у сучасны момант распалагаюць дванаццаццю спецыяльнымі вышэйшымі навучальнымі ўстановамі, якія выпускаюць штогод не адну тысячу камандзіраў, інжынераў, урачоў і інш. спецыялістаў ваеннай справы.

Ваенныя вучылішчы за апошнія 10 год даюць Арміі і Флоту штогод дзесяткі тысяч камандзіраў і тэхнікаў.

Адным з найбольш істотных дасягненняў у справе фармавання камандных кадраў мы лічым стварэнне патрэбнага кадра моцных, ведаючых, палітычна пісьменных малодшых камандзіраў. Наш малодшы камандзір гэта не толькі бліжэйшы для чырвонаармейца клапатлівы начальнік. Гэта яго пастаянны таварыш, настаўнік і друг у баявой вучобе і рабоце. Малодшы камандзір на ванне будзе адгрываць выключна вялікую і надзвычай важную ролю. Гэтыя кадры мы ўсяляк расцім і ўдасканальваем. Многія сотні і тысячы з іх атрымліваюць патрэбную падрыхтоўку і становяцца лейтэнантамі.

Баец Чырвонай Арміі і Флота быў заўсёды, а за апошнія годы стаў у асабліваці ведаючым сваю справу воінам, дысцыплінаваным салдатам рэвалюцыі, адданым сваёй Радзіме і справе сацыялізма. Не баючыся ўпасці ў перапавелічэнне, прама скажам—ціпшых людзей чым нашы чырвонаармейцы, чырвонафлотцы, цяжка выдумаць.

Нашы камандзіры ўсіх ступеней і рангаў і чырвонаармейцы і чырвонафлотцы—гэта браты та класу іх інтэрэсы адныя, яны служаць адной вялікай справе сацыялізма, аднолькава змагаюцца за свой народ, за свую вялікую Савецкую Радзіму. Яны прадстаўляюць адну згуртаваную брацкую сям'ю.

Людзі Чырвонай Арміі — гэта перадавыя людзі нашай краіны.

Салдат буржуазнай арміі вырабляецца з жыцця працоўнага халектыва. Буржуазныя законы накіраваны да таго, каб засцерагчы армію ад пабочнага ўздзеяння. Армія па-за палітыкай — гаворыць хлуслівы дэвіз буржуазіі.

Па-за палітыкай толькі саптацкая маса, яна пазбавлена і грамадзянскіх правоў і якога-небудзь уплыву на дзяржаўнае жыццё, але затое яна — паслухмяная зброя ў руках правячай буржуазіі і вернага ёй начальства.

Наша армія і флот жывуць поўным жыццём сваёй краіны. У першым Савецкім парламенце — Вярхоўным Совеце СССР — 86 чалавек дэпутатаў ад Чырвонай Арміі і Чырвонага Флота. Разам з іншымі прадстаўнікамі працоўных яны ўдзельнічаюць у рашэнні дзяржаўных спраў, кіраваць шматмільённай савецкай краінай.

Байцы і камандзіры, знаходзячыся ў Чырвонай Арміі і Флоте, не перастаюць быць барацьбітамі і будаўнікамі свайго жыцця. Больш таго, ў Чырвонай Арміі людзі развіваюць і ўмацоўваюць тыя рысы, якія ўласныя новаму сацыялістычнаму чалавеку. Малады рабочы, селянін або служачы за годы ваеннай службы змяняецца да непазнавальнасці. К моманту ўходу яго ў рады Чырвонай Арміі і Флота ён становіцца ўжо палітычна зрэлым чалавекам, з патрэбным запасам ведаў, з культурным кругазорам, адданым справе камунізму, справе сваёй сацыялістычнай Радзімы. Ён ідзе ў запас арміі дысцыплінаваным тружанікам, будаўніком сваёй сацыялістычнай Радзімы і свайго чалавечага шчасця.

Чырвоная Армія і Чырвоны Флот з'яўляюцца школай сацыялістычнай культуры і сацыялістычнай асветы.

Яны распалагаюць багацейшую сетку самых рознастайных культурна-асветных устаноў, забяспечваюць магчымасць байцу і камандзіру безупынна развівацца. Дамы Чырвонай Арміі і Флота, клубы і бібліятэкі — гэта, па сутнасці справы, своеасаблівыя чырвонаарменскія і чырвонафлотскія універсітэты, дзе разгорнуты рознабаковыя віды вучобы — ваеннай, палітычнай і агульнаадукацыйнай.

Мы з удзячнасцю адзначаем вялікую і каштоўную дапамогу ў гэтай справе Чырвонай Арміі і Флоту людзей навукі і мастацтва — шэфаў РСЧА і Флота — сваімі лекцыямі, дакладамі і паказам лепшых узораў савецкага мастацтва. (Апладысменты).

Байцы, увесь асабовы састаў РСЧА і Ваенна-Марскога Флота ведаюць, што толькі будучы культурнымі, палітычна свядомымі яны могуць забяспечыць умелае і ўсебаковае скарыстанне тэхнічнай магутнасці краіны і арміі для хутчэйшай перамогі ў прадстаўчых бітвах з імперыялістамі, фашыстамі за сваю Радзіму, за сацыялізм.

Людзі Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота — стойкія і надзейныя абаронцы нашай Радзімы. Яны ўпарта працуюць над ўмацаваннем боездольнасці і магутнасці узброеных сіл сваёй краіны. Не адна тысячы з іх адзначаны Савецкім Урадам вышэйшымі дзяржаўнымі ўзнагародамі.

У радах Чырвонай Арміі 55 Герояў Савецкага Саюза. (Апладысменты). А быць героем сярод нашага гераічнага народа — гэта ад самых перадавых з многіх тысяч лепшых людзей Савецкага Саюза.

Крыніцай гераізма, хрэбрасці, смеласці і адвагі байцоў і камандзіраў Чырвонай Арміі і Флота з'яўляецца іх адданасць справе нашай Камуністычнай Партыі, іх бязмежная любов да свайго Радзімы, да свайго народа і вялікага Сталіна.

Кадры ўзброеных сіл Саюза ССР моцны сваёй большэвіцкай ідэянасцю і соцыялістычнай свядомасцю. Гэтай соцыялістычнай свядомасцю і разуменнем рэволюцыйных задач Чырвоную Армію ўзбройвае наша большэвіцкая партыя і яе армейская арганізацыя.

В. і. Ленін і таварыш Сталін не раз указвалі, што перамогі Чырвонай Арміі на фронтах грамадзянскай вайны былі магчымымі дзякуючы самаадданасці армейскіх камуністаў і той рабоце па соцыялістычнай асвеце і арганізацыі мас, якую партыйная арганізацыя, паліторганы і ваенныя камісары праводзілі сярод чырвонаармейцаў і камандзіраў.

Наша армейская партыйная арганізацыя прадстаўляе сабой у даны час шматлікі, моцна згуртаваны і адданы справе Леніна і Сталіна баявы атрад нашай партыі. Ён з'яўляецца палітыка-маральным стрыжнем, арганізуючым жыццё, усю дзейнасць узброеных сіл.

Бліжэйшым памочнікам армейскай партарганізацыі ў яе вялікай і рознабаковай рабоце з'яўляецца Ленінскі Комсамол, які налічвае ў Арміі да п'ятнаццаці чалавек. (Апладысменты). Комсамольцы Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота гэта дасканалы, залаты фонд абароны дзяржавы працоўных. Яны ідуць наперад з партыйцамі, паказваюць выдатныя ўзоры ў партасці ў дасягненні пастаўленых мэт, ва ўменні перамагаць усё і ўсякія труднасці, у трывалым асваенні даручанай ім справы, у беззаветнай адданасці большэвіцкай партыі і сваёй соцыялістычнай Радзіме.

Усесаюзнае Ленінскае Комсамол, шафствуе над Ваенна-Марскім Флотам і Паветранымі Сіламі, аказвае ім вялікую і ўсебаковую дапамогу ў справе выканання імі сваіх задач.

Ваенныя Саветы акруг, флотаў, паліторганы і ваенныя камісары ў часцах і ўстановах Арміі і Флота вядуць вялікую і напружаную работу па палітычнаму абслугоўванню байцоў і камандзіраў, па кіраўніцтву партыйным і грамадскім жыццём узброеных сіл. Іх задачы і роля велізарны цяпер, ва ўмовах мірнага часу, яны ўзрастаць яшчэ ў большай ступені ў часе вайны.

Таварышы!

Мы акружаны з усіх бакоў капіталістычнымі краінамі,—аб гэтым неаднаразова гаварыў Ленін, аб гэтым нястомна гаворыць таварыш Сталін. Капіталістычныя краіны гэта нашы, заўсёды і немінуча варажы свет нашай краіне, краіне соцыялізма, дзяржаве рабочых і сялян.

Таму нашы класавыя ворагі, у першую галаву і ў асаблівай фашысты, вельмі добра разумеюць ролю кадраў Чырвонай Арміі і Флота ў справе абароны соцыялістычнай бацькаўшчыны, рабілі і будуць надалей рабіць усё, ні перад чым не спыняючыся, каб мець доступ у іх асяроддзе, мець у іх сваю агентуру, шпіёнаў, здраднікаў і дыверсантаў.

Яно так і здарылася.

Фашысцкім і іншым правакатарам і разведчыкам удалося запусціць свае шчупальцы ў рады Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

На працягу радзіннага года ў Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскім Флоте прытаіліся, арганізавалі такія мацёрыя здраднікі Радзімы, шпіёны, як Тухачэўскі, Гамарнік, Якір, Убарэвіч, Орлоў, Корк, Лудры, Эй-дэман, Сімакоў і многія іншыя не менш мацёрых і падлых здраднікі.

Гэтыя вярхліва-фашысцкая банда доўга і старанна скрывае свае здрадніцкія справы. Яна арганізавала цішком, здраджваючы і прадаючы сваю бацькаўшчыну, сваю Армію і Флот.

За здраду Радзіме, за здраду Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі ваенна-фашысцкія бандыты, здраднікі і шпіёны панеслі заслужаную кару. Яны змецены з твару зямлі, знішчаны. (Працяглыя апладысменты).

Чырвоная Армія пасля знішчэння ваенна-фашысцкай банды і ачышчэння сваіх радоў ад прадажнай, здрадніцкай мярзотнасці стала нязмерна больш моцнай, яшчэ больш чым калі-небудзь маналітнай і спаянай вакол партыі Леніна-Сталіна, вакол нашага Рабоча-Сялянскага ўрада. (Апладысменты).

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот былі і заўсёды будуць неад'емнай, састаўною часткай свайго вялікага савецкага народа.

Усім, хто марыў праз здраднікаў і шпіёнаў, подла ашукаўшых народ і Армію, аслабіць магутнасць узброеных сіл Савецкага Саюза, зрабіць палкоп пад крэпасць нашай дзяржавы, мы скажам:—працічылася, паны! ваша карта яшчэ раз і канчаткова біта! (Бурныя апладысменты).

А тых, чыя парочная душа здольна на здраду Радзіме, на якую-б там ні было здзелку з класавым ворагам, мы папярэджваем: здрада, прадажніцтва, шпіёнства і ўсё падобнае на гэтыя гнусныя злачынствы супроць народа, дзяржавы будуць заўсёды і абавязкова канчацца для іх ганебнай смерцю.

Таварышы!

Класавы вораг хітры, наглы і каварны—гэта ўсім добра вядома. Ён не склаў і ніколі не складзе сваёй атручанай зброі. Мы не маем таму права аддавацца бітагалашчэнню, манігашчыне. Мы ваенныя людзі—павінны і будзем у сто разоў больш пільнымі, аглядалльнымі, уважлівымі да акружаючых, лепш будзем будаваць нашу работу і тым забяспечым яшчэ больш бурны рост усіх старон жыцця, будаўніцтва і удасканалвання нашых Рабоча-Сялянскай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

Камандзірам, начальнікам і ў асаблівасці паліторганам і камісарам трэба памятаць і ніколі не забываць, што толькі большэвіцкай пільнасцю ў спалучэнні з напружанай, разумнай, арганізаванай работай мы забяспечым сябе ад пранікнення ў наша асяроддзе замежных развешак, толькі гэтым шляхам засцеражэм сябе ад гнусных спроб класавых ворагаў атручваць сваім ядам слабых духам. Паліторганы і камісары працуюць многа, але павінны працаваць яшчэ больш, яшчэ больш чотка, яшчэ лепш. Яны павінны і будуць працаваць па-сталінску. (Апладысменты).

Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот свае задачы выканаюць поўнасцю

Таварышы!

Савецкі Саюз акружаюць з усіх бакоў капіталістычныя дзяржавы. Савецкі Саюз—адзіная пакуль на зямлі дзяржава рабочых і сялян. Яна, наша сацыялістычная дзяржава, як перадавы аванпост чалавечтва, стаіць на заваяваных у старога капіталістычнага свету пазіцыях, у гэтым найвялікшая заслуга нашых рабочых і сялян. Але, будучы пакуль адзінай краінай сацыялізма, яна падвергнута заўсёды небяспецы ваеннага нападу звонку.

Таварыш Сталін днямі ў сваім адказе камсамольцу тав. Іванову сказаў, між іншым, наступнае:

«На самай справе было-б смешна і глупа закрываць вочы на факт капіталістычнага акружэння і думаць, што нашы знешнія ворагі, напрыклад, фашысты, не паспрабуюць пры выпадку зрабіць на СССР ваенны напад. Так могуць думаць толькі сляпыя бахвалы або скрытыя ворагі, якія жадаюць усыпіць народ».

Гэтымі словамі таварыша Сталіна сказана ўсё.

Самая міралюбівая палітыка нашага ўрада і народа не можа гарантаваць нас ад агрэсій.

Наш народ, яго магутная соцыялістычная дзяржава, Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот,—вось тыя сілы, якія служаць адзінаму перашкодаю для агрэсіўнага, асабліва для фашысцкай часткі буржуазіі, якая рыхтуецца абрушыцца вайною супроць нашай Радзімы.

У тым-жа адказе камсамольцу тав. Іванову таварыш Сталін сказаў:

«Трэба ўсямерна ўзмацніць і ўмацаваць нашу Чырвоную армію, Чырвоны флот, Чырвоную авіяцыю, Асоавіяхім. Трэба ўвесь наш народ трымаць у стане мабілізацыйнай гатоўнасці перад тварам небяспекі ваеннага нападу, каб ніякая «выпадковасць» і ніякія фокусы нашых знешніх ворагаў не маглі засцігнуць нас знянацку...»

Вось палітычнае евангеліе і праграма дзеянняў для нашай дзяржавы, для ўсяго народа ў галіне знешняй палітыкі, у справе абароны сябе ад ваенных нападаў. (Апладысменты).

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот увесі асабовы склад узброеных сіл Савецкага Саюза, прыслуховваючыся да слоў таварыша Сталіна, будуць рабіць усе ад іх залежнае, каб яшчэ больш ўзмацніць і ўмацаваць свае рады, яшчэ больш упарта працаваць над удаканаленнем сваёй баявой магутнасці і быць нязменна гатовымі і абавязкова здольнымі не толькі даць належны адпор якому ўгодна і дзе-б там ні было напаўшаму на нас ворагу, але і знішчыць яго, не дапускаючы на сваю савецкую зямлю. (Апладысменты).

Таварышы!

Нашы узброеныя сілы—гэта толькі перадавы атрад 170-мільённай арміі байцоў за справу соцыялізма, за вялікую справу Леніна—Сталіна. Яны ў авангардзе свайго магутнага народа ўскладзены на іх ўрадам, партыяй, вялікім Сталіным задачы выканаюць поўнасцю. (Апладысменты).

Няхай жывуць нашы доблесныя Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот! (Працяглыя апладысменты).

Няхай жыве вялікі, магутны і непераможны савецкі народ! (Працяглыя апладысменты).

Няхай жыве слаўная пераможная партыя, партыя Леніна—Сталіна! (Бурныя апладысменты).

Няхай жыве наш вялікі Сталін! (Бурныя, доўга незмаўкаючыя апладысменты, усе ўстаюць, воклічы: «Ура таварышу Сталіну!», «Няхай жыве Маршал краіны соцыялізма таварыш Варашылаў!». Усе прысутныя наладжваюць авацыю таварышу Сталіну).

ГРЫГОРЫЙ КАНСТАНЦІНАВІЧ ОРДЖАНІКІДЗЕ

(Біяграфічная даведка)

Грыгорый Канстанцінавіч Орджанікідзе (партыйная клічка Серго) нарадзіўся 25 (15) кастрычніка 1886 года ў беднай сялянскай сям'і ў Заходняй Грузіі, у вёсцы Гарэша.

У 1898 г. Серго скончыў харагаўльскае двухкласнае вучылішча. Восенню 1900 года Серго—у Тіфлісе, у фельчарскай школе пры гарадской больніцы.

17-гадовым юнаком, у 1903 годзе, Г. К. Орджанікідзе ўступае ў РСДРП. Рэволюцыйную барацьбу працоўных Закаўказзя супроць самадзяржаўя ў 900-ых гадах ўзначальвае тварэц і кіраўнік закаўказскай большэвіцкай арганізацыі таварыш Сталін. З юнацкіх год малады Серго праходзіць сталінскую школу большэвіцкай работы.

19-гадовы юнак, ён—член Сухумскага акруговага камітэта партыі. У студзені 1906 года адбываецца першы арышт Серго ў сяле Бомбары, недалёка ад Гудаўці. Пойгода правёў малады рэволюцыянер у царскім засценку. Пасля вызвалення з турмы ён паехаў у Тіфліс. Тут Серго ўпершыню сустрэўся са Сталіным у рэдакцыі большэвіцкай газеты «Дро» («Час»), якая рэдагавалася Сталіным.

У сакавіку 1907 года Серго ў Баку, у самай гушчы рабочых Закаўказзя. Ён—член Бакинскага камітэта большэвікоў, ўзначальваемага таварышом Сталіным.

У лістападзе 1907 года Серго зноў арыштован і кінут царскімі жандармамі у Баілаўскую турму. Асобная прысутнасць Тіфліскай судовай палаты ў красавіку 1908 г. прыгаварвае яго да вечнайсылкі ў Сібір.

Вясной 1909 года, пасля адбыцця года зняволення ў крэпасці, Серго адпраўляюць у сысылку ў Сібір. Праз два месяцы ён бялыць з сысылкі, вярочаецца ў Баку і прадаўжае весці рэволюцыйную работу.

У лістападзе 1910 г. Серго едзе ў Парыж, да Леніна. У Лонжумо (недалёка ад Парыжа) у 1911 годзе Леніным была арганізавана партыйная рабочая школа, у якой займаўся і Серго. Неўзабаве па даручэнню Леніна Серго едзе ў Расію, каб правесці падрыхтоўку да склікання агульнарасійскай партыйнай канферэнцыі.

Не гледзячы на выключна цяжкія ўмовы, Серго ўдаецца бліскуча выканаць заданне Леніна. Пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна Орджанікідзе стварае арганізацыйную камісію па падрыхтоўцы ўсерасійскай партыйнай канферэнцыі (Пражскай).

Орджанікідзе быў дэлегатам на Пражскай канферэнцыі ад тіфліскай большэвіцкай арганізацыі. На канферэнцыі Грыгорый Канстанцінавіч выступіў са справаздачай Расійскай Арганізацыйнай Камісіі па

скл
Па
пра
у Р

вау
там
пае

ван
з с
веч
сел

Сер

да
Шл

Па
кам

нар
Час

з с
езд

тыу
эсэр

Кам

кон

Ста

пер

ска

ад

вау

дан

у

дас

Ади

усіх

пра

вои

цівд

каза

затв

вер

абар

Куб

скліканню Пажскай канферэнцыі і быў выбран у склад ЦК РСДРП (б). Па прапанове Леніна, большасць членаў ЦК (5 з 7) павінны былі працаваць у Расіі. Было створана бюро ЦК для кіравання работамі ў Расіі ў складзе таварышоў Сталіна, Орджанікідзе і Спандарана.

У лютым 1912 года Серго выехаў у Пецярбург, адкуль накіраваўся ў Валгодскую губерню, да таварыша Сталіна, які знаходзіўся там у ссылцы. Разам з беглым зсылкі таварышом Сталіным Серго паехаў у Баку, а затым у Тіфліс.

Вясной 1912 г. Серго зноў вярнуўся ў Пецярбург, дзе быў арыштаваны Пецярбургскім акруговым суд прыгаварыў Орджанікідзе да п'ятнаці год катаргі, а па адбыцці яе—да звароту на месца вечнайсылкі. Царскія каты на тры гады заключылі Серго ў Шлісельбургскую крэпасць.

Пасля трохгадовага зняволення ў крэпасці, восенню 1915 года Серго адпраўляюць у якуцкую ссылку.

За пятнаццаць год рэвалюцыйнай дзейнасці Г. К. Орджанікідзе—да 1917 года—восем год ён правёў у царскіх засценках: у турмах Шлісельбургскай крэпасці, у ссылцы.

Лютаская рэвалюцыя застае Серго ў якуцкай ссылцы.

У маі 1917 года Серго выязджае ў Іркуцк, а адтуль у Петраград. Па прапанове Леніна Серго ўведзены быў у склад Петраградскага камітэта большэвікоў.

Збіраўся гістарычны VI з'езд большэвіцкай партыі, які нацэліў партыю на узброены пераварот. Паследствы контррэвалюцыйнага Часовым урадам, Ленін пайшоў у падполле. Падрыхтоўваў скліканне з'езда і кіраваў ім таварыш Сталін. Серго па даручэнню Сталіна ездзіў да Леніна ў славуты сестраўскі шалаш за атрыманням дырэктыў. Контррэвалюцыйная буржуазія і яе прыслужнікі—меншавікі, эсэры патрабавалі суда над Леніным. Подлыя здраднікі Троцкі, Каменев, Рыкаў настоівалі, каб Ленін з'явіўся на суд аўтарытарнага контррэвалюцыі. На з'ездзе Орджанікідзе, следам за таварышом Сталіным, рэзка выступіў супроць яўкі Леніна ў буржуазны суд.

Серго прымаў актыўны ўдзел у Кастрычніцкім сацыялістычным перавароце ў Петраградзе. Выконваючы баявое заданне Петраградскага камітэта, Серго адпраўляецца на фронт пад Пулкава (недалёка ад Петраграда), адкуль Керэнскі на чале казачага корпуса спрабаваў наступаць на рэвалюцыйны Петраград.

Серго паспяхова спраўляецца з ускладненым на яго баявым заданнем партыі: казачыя часці Керэнскага былі раззброены.

У студзені 1918 г. па рашэнню ЦК і Соўнаркома Серго Орджанікідзе быў прызначаны часовым надвычайным камісарам рэспублікі Украіны. Адначасова яму было даручана арганізаваць снабжэнне харчаванням усіх мясцовасцей Савецкай Расіі, якія мелі патрэбу ў хлеб і іншых прадуктах.

Вясной 1918 г. Серго Орджанікідзе ў Растове-на-Дану Германскія войскі і гайдамакі рухаліся на Дон і Кубань. Серго арганізуе супраціўленне інтэрвентам. У маі германа-гайдамацкія войскі і белыя казакі занялі Растов. Серго са сваімі часцямі адступае к Батаіскаму, затым к Тіхарэцкай, а адтуль з боем рушыў к Царыцыну. Ён быў верным памочнікам таварыша Сталіна, які арганізаваў германска-абарону Царыцына.

На Кубань ішлі нямецкія войскі. Орджанікідзе спяшаецца на Кубань. У канцы 1918 года дзенікінскія орды палыходзілі да граніц

Іерскай вобласці. Падтрыманыя інтэрвентамі, яны абрушваюцца на XI Чырвоную Армію, якая была адрэзана ад Савецкай Расіі, засталася без снарадаў і патронаў і была паражана эпітэміяй сыпняка. У найцяжэйшых умовах мужны Серго ўзначальвае барацьбу з дзеінікінамі.

У канцы студзеня дзеінікінскія полчышчы падыйшлі да Владзікаўказа. Пасля сямідзённай гераічнай абароны горад прышлося пакінуць. Комуністы на чале з Серго ідуць у глыб гор. Пасля некалькіх месяцаў нелегальнай работы ў Тіфлісе, а затым у Баку, Серго прабіраецца на рыбалоўна-паруснай лодцы па Каспійскаму мору ў Астрахань, а затым у Маскву.

У ліпені 1919 г. таварыш Орджанікідзе накіроўваецца партыяй на Заходні фронт да таварыша Сталіна і назначаецца членам Рэўваенсавета XVI арміі.

Восенню 1919 года Серго на Паўднёвым фронце. Ён—член Рэўваенсавета XIV арміі, якая дзейнічае супроць Дзеінікіна. 20 кастрычніка, дзеючы па сталінскаму заданню, Серго на чале дывізіі з боем уваходзіць у Орёл.

У лютым 1920 г. па рашэнню ЦК ствараецца Партыйнае Бюро па аднаўленню савецкай улады на Паўночным Каўказе. Старшынёй Бюро накіроўваецца Серго Орджанікідзе, яго намеснікам—С. М. Кіраў. Серго арганізуе дапамогу бакінскаму пролетарыяту. У ноч з 27 на 28 красавіка 1920 г. быў звергнуты мусаватэцкі ўрад, ненавісны працоўным Азербайджана. 30 красавіка Серго разам з С. М. Кіравым прыбылі ў вызвалены Баку. 25 лютага 1921 г. і сталіца Грузіі—Тіфліс—аслабнілася ад контррэволюцыйнага меншавіцкага засілля.

У часе прыёму азербайджанскай дэлегацыі ў Крэмлі ў 1936 годзе таварыш Сталін вітаў паяўленне Серго на трыбуне наступнымі словамі:

«Прывітанне вызваліцелю Азербайджана! Ён першы ўвайшоў у Азербайджан!».

Прэзідыум ВЦВК 19 мая 1921 г. узнагароджвае Серго ордэнам баявога Чырвонага Сцяга.

Гіганцкую работу па ўмацаванню савецкай улады ў Закаўказзе таварыш Орджанікідзе. Ён—тварэц Закаўказскай федэрацыі савецкіх рэспублік, адыграўшай выключную ролю ў палітычным, гаспадарчым і культурным уздыме народаў Савецкага Закаўказзя.

На X, XI, XII, XIII, XIV з'ездах партыі Серго нязменна выбіраецца ў склад Цэнтральнага Камітэта партыі.

На XIV з'ездзе таварыш Орджанікідзе з усёй страсцю большэвіка абрушваецца на здраднікаў Зіноўева і Камелева. Серго ў сваёй прамове на з'ездзе бязлітасна выкрывае гэтых тнусных здраднікаў.

Непрымірымы большэвік, бязмежна адданы партыі Леніна—Сталіна, Серго Орджанікідзе нястомна змагаўся за партыйнае адзінства, за маналітнасць партыйных радоў.

У лістападзе 1926 года аб'яднаны Пленум ЦК і ЦКК выбірае таварыша Орджанікідзе старшынёй Цэнтральнай Кантрольнай Камісіі. Разам з тым, пастановаю Прэзідыума ЦВК ён прызначаецца народным камісарам Рабоча-Сялянскай Інспекцыі і намеснікам старшыні Савета Народных Камісараў СССР.

Неўзабаве пасля разгрому блока трацкісцка-зіноўеўскіх рэстаўрагараў, капіталізма паднялі галовы правыя бандыты—Бухарын, Томскі, Рыкаў. Тав. Орджанікідзе бязлітасна граміў гэтых подлых здраднікаў, ворагаў партыі.

10 лістапада 1930 г. Серго Орджанікідзе быў прызначан старшынёй Вышэйшага Савета Народнай Гаспадаркі СССР, а ў снежні аб'яднаным Пленумам ЦК і ЦКК уведзены ў склад Палітбюро ЦК ВКП (б).

З імем Серго звязаны найвялікшыя перамогі соцьялізма. СССР стаў агульнапрызнанай сусветнай індустрыяльнай дзяржавай — у гэтым велізарная заслуга вернага сына нашай партыі, сталінскага наркома Серго Орджанікідзе.

Надаючы прыклад глыбокай партыйнасці, Серго заклікаў гаспадарнікаў пранізаць усю работу большэвіцкай партыйнасцю. На студзеньскім Пленуме ЦК і ЦКК у 1933 г. таварыш Орджанікідзе гаварыў:

«Партыйнасць — гэта галоўнае. Нельга забываць, што гаспадарнік акружан усякімі людзьмі — і нашымі і чужымі, якія прабуюць на яго ўздзеінічаць, прабуюць разлажыць яго. Той гаспадарнік, той дырэктар, той начальнік цэха, які ўмее процістаяць гэтаму, захаваць цэлакам сваё партыйнае нутро па-большэвіцку, — той малады. А той, хто збіваецца з гэтага шляху, той загіне, нічога з яго не выйдзе.

Партыйнасць — перш за ўсё і раней за ўсё».

У сакавіку 1935 года Серго быў узнагароджан ордэнам Леніна.

У багатырскім удары айбоннага малатка Алексея Стаханова таварыш Орджанікідзе адразу ўбачыў вялікі пачатак магутнага ўсенароднага руху. З радасцю сустракаў ён перамогі стаханавцаў, з ярасцю бічаваў сабатажнікаў стаханавскага руху.

У студзені 1936 года ЦВК СССР узнагародзіў таварыша Орджанікідзе ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

Год назад, 18 лютага 1937 г., абарвалася выдатнае жыццё Серго.

Совецкі народ назаўсёды захавае ў сваёй памяці вобраз любімага сына большэвіцкай партыі, які да апошняга ўзыхання змагаўся за справу Леніна — Сталіна, за трыумф соцьялізма — светлы вобраз Серго Орджанікідзе.

Сталінскае заданне выканана

*Таварышам СТАЛІНУ, МОЛАТАВУ, ВАРАШЫ-
ЛАВУ, КАГАНОВІЧУ Л. М., КАЛІНІНУ, МІКА-
ЙНУ, ЧУБАРУ, АНДРЭЕВУ, КАСІОРУ, ЖДАНА-
ВУ, ЕЖОВУ, ледарам „Ермак” — ШМІДТУ*

Бязмежна шчаслівы рапартаваць аб выкананні даруча-
нага нам задання. Ад Паўночнага полюса да 75° паўночнай
шыраты мы правялі поўнасцю ўсе намечаныя даследванні
і сабралі каштоўны навуковы матэрыял па вывучэнню
дрэйфу льду, гідралогіі і метэаралогіі, зрабілі шматлікія
гравітацыйныя і магнітныя вымеры, выканалі біялагічныя
даследванні.

З 1 лютага, калі на 74° наша поле разламілася на часткі,
мы прадаўжалі ўсе магчымыя ў гэтых умовах нагляданні.
Упэўнена працавалі, ні хвілін не трывожыліся за свой лёс,
ведалі, што наша магутная радзіма, пасылаючы сваіх сыноў,
ніколі іх не пакіне. Гарачыя клопаты і ўвага да нас партыі,
урада, дарагога таварыша Сталіна і ўсяго савецкага народа
безупынна падтрымлівалі нас і забяспечылі паспяховае пра-
вядзенне ўсёй работы.

У гэту гадзіну мы пакідаем крыгу на каардына-
тах 70° 54' Nord, 19° 48' West і прайшоўшы
за 274 сутак дрэйфу звыш 2.500 кілометраў. Наша радыё-
станцыя першая паведаміла вестку аб заваяванні Паўночнага
полюса, забяспечыла надзейную сувязь з радзімай і гэтай
тэлеграмай канчае сваю работу.

Чырвоны сцяг нашай краіны прадаўжае развівацца над
лёдавымі прасторами.

Напанін, Крэнкель, Шыршоў, Фёдарцаў.

Станцыя „Паўночны полюс”,

19 лютага, 15 гадзін 55 мінут.

СЛАВА СТАЛИНСКИМ ПИТОМЦАМ—

КОСМОНАВТАМ, ГЕРОИМ-ЗАВЛАДАТЕЛЯМ И ИССЛЕДОВАТЕЛЯМ СЕВЕРНОГО МОРЕСЯ

ПАПАНИНУ КРЕНКЕЛЮ ШИРШОВУ ФЕДОРОВУ

**ПАПАНІШУ, ШЫРШОВУ,
КРЭНКЕЛЮ, ФЁДАРАВУ**

*Віншуюем вас з паспяховым выкананнем
адказнага задання.*

*Уся наша краіна ганарыцца вашай
гераічнай работай.*

Чакаем вашага звароту ў Маскву.

Брацкае прывітанне!

І. СТАЛІН	А. АНДРЭЕЎ
В. МОЛАТАЎ	С. КАСІОР
К. ВАРАШЫЛАЎ	А. ЖДАНАЎ
Л. КАГАНОВІЧ	Н. ЕЖОЎ
М. КАЛІНІН	Г. ПЕТРОЎСКІ
А. МІКАЯН	Р. ЭЙХЕ
В. ЧУБАР	Н. ХРУШЧОЎ

**ОСТАЛЫЦЭВУ, БАРСУКОВУ,
КАТЦОВУ,**

Камандам „Таймыра“ і „Мурмана“

*Прыміце нашу ўдзячнасць і ўдзячнасць
усяго савецкага народа за бліскучае вы-
кананне задачы па аказанню дапамогі
слаўнай экспедыцыі Папаніна.*

*Ганарымся вашай аоважнай і сама-
адданай работай.*

Брацкае прывітанне!

І. СТАЛІН	А. АНДРЭЕЎ
В. МОЛАТАЎ	С. КАСІОР
К. ВАРАШЫЛАЎ	А. ЖДАНАЎ
Л. КАГАНОВІЧ	Н. ЕЖОЎ
М. КАЛІНІН	Г. ПЕТРОЎСКІ
А. МІКАЯН	Р. ЭЙХЕ
В. ЧУБАР	Н. ХРУШЧОЎ

XX год Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота

23 лютага ўвесь савецкі народ, уся наша цудоуная радзіма святкуе 20-годдзе Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота дзецішча Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

СССР за дваццаць год ператварыўся ў магутную квітнеючую сацыялістычную дзяржаву з высока развітой прамысловасцю і самым перадавым у свеце бунным сацыялістычным земляробствам. СССР стаў краінай, дзе ліквідавана эксплуатацыя чалавека чалавекам, дзе непачыснай асновай грамадства з'яўляецца сацыялістычная ўласнасць на прылады і сродкі вытворчасці, дзе ўся ўлада належыць працоўным горада і вёскі. Савецкі народ мае Сталінскую Канстытуцыю, самую дэмакратычную у свеце.

Гэтыя сусветна-гістарычнага значэння перамогі заваяваны ў жорсткіх баях з унутранымі і знешнімі ворагамі за незалежнасць і свабоду савецкага народа. Яны магчымы былі толькі таму, што партыя большэвікоў на чале з Леніным і Сталіным стварыла непераможную Чырвоную Армію, якая з гонарам абараніла сацыялістычную радзіму ад нападў імперыялістычных драпежнікаў і выратавала яе з замежнай кабалы і зняволення.

Неўзабаве пасля Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі Ленін і Сталін прыступілі да арганізацыі ўзброеных сіл рэвалюцыі, да стварэння новай арміі—аплоту савецкай улады. *

«Без узброенай абароны сацыялістычнай рэспублікі мы існаваць не маглі. Пануючы клас ніколі не аддасць сваёй улады класу прыгнечанаму. Але апошні павінен даказаць на справе, што ён не толькі здолён звергнуць эксплуатацараў, але і арганізавацца для самаабароны, паставіць на карту ўсё... Пролетарыят, калі толькі ён хоча і будзе панаваць, павінен даказаць гэта і сваёй ваеннай арганізацыяй...» *.

Рабочы клас маладзін савецкай рэспублікі на справе паказаў, што ён мае даволі сілы, каб абараніць сваю ўладу ад ворагаў. Чырвоная Армія даказала ўсяму свету сілу і непераможнасць саюза рабочага класа і сялянства, кіруемага камуністычнай партыяй.

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія нарадзілася ў агні грамадзянскай вайны. Яна расла, мацнела і гартавалася ў жорсткай барацьбе са шматлікімі ўнутранымі і знешнімі ворагамі, з арміямі інтэрвентаў і белавардзейскіх генералаў. У грозныя дні барацьбы за ўладу Саветаў, за дыктатуру пролетарыята, калі большэвікі вуснамі Леніна абвясцілі

* Ленін, т. XXIV, стар. 121, 122

святшчэннае права і абавязак працоўных са зброяй у руках абараняць сваю соцыялістычную радзіму, нарадзілася магутная, непераможная Чырвоная Армія.

Першую загартоўку атрымала яна ў баях з нямецкімі акупантамі, якія, карыстаючыся здрадніцтвам Іуды-Троцкага, рушылі свае патылкі ўглыб Савецкай Беларусі і Украіны. Драпежныя германскія імперыялісты, уварваўшыся ў савецкую краіну, імкнуліся звергнуць дыктатуру пролетарыята і ператварыць нашу краіну ў сваю калонію. Маладая дзяржава ўзброеныя атрады Чырвонай Арміі арміі рэволюцыйнага народа—гераічна адбівалі націск да зубоў узброеных арміяў кансерватыўскай Германіі. Пад Нарвай і Псковам быў дан рашучы адпор нямецкім акупантам. На Савецкай Украіне атрады рабочых Донбаса на чале з Кліментам Варашылавым наносілі моцныя удары нямецкім акупантам.

Чырвоная Армія расла і мацнела ў баях з белавардзеецкімі арміямі Каледзіна, Краснова, Карнілава, Дутава, чэхаславацкімі легіёнамі, выступіўшымі ў паход супроць краіны Советав. Руска-буржуазна-памешчыцкая контррэволюцыя, рабѣтая ў Кастрычніцкіх баях, збірала свае сілы на ўсходніх землях Савецкай рэспублікі. На дапамогу рускім памешчыкам і капіталістам спяшылі заморскія імперыялісты, якія смяротна ненавідзелі першую ў свеце рэспубліку Советав. Перапалоханая пролетарскай рэволюцыяй і першымі поспехамі савецкай улады сусветная буржуазія не толькі арганізавала і ўзбройвала контррэволюцыйныя сілы Расіі, але пачала ваенную інтэрвенцыю супроць краіны Советав.

На Північы англійскія імперыялісты высадзілі свае войскі і захапілі Мурманск, а потым Архангельск і Онегу. На Усходзе японскія войскі захапілі Владзівосток і мелі намер прасунуцца ўглыб савецкай краіны. На Кавказе гаспадарылі нямецкія, турэцкія і англійскія акупанты. На Півдні высадзіўся аб'яднаны дэсант імперыялістаў на чале з французскімі інтэрвентамі.

Маладой Чырвонай Арміі ў першы-ж год свайго існавання прыйшлося вытрымаць жорсткую няроўную барацьбу з аб'яднанымі сіламі міжнароднай і ўнутранай контррэволюцыі, з узброенымі да зубоў арміямі інтэрвентаў і белавардзеецкіх генералаў. Былі месяцы, калі вогненнае кальцо контррэволюцыі з усіх бакоў сціскала савецкую рэспубліку, калі паўстала рэальная пагроза самому існаванню савецкай улады. Краіна была ператворана ў сцэнальны ваенны лагер, усе яе рэсурсы былі мабілізаваны на абарону.

Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскаму Флоту ўдася прыгвардзіць пераможнае кальцо контррэволюцыі, у гераічных баях яна абараніла незалежнасць і свабоду савецкага народа.

Аднак, мацерыя ваўкі Антанты не пакінулі ў спакоі маладую савецкую рэспубліку. На працягу 1919—20 гг. яны арганізавалі супроць яе адзін за другім тры паходы. На Савецкую Расію былі кінуты сілы белавардзеецкіх армій Катчака, Дзенкіна, Юдзеніча, Мілера, белапанскай Польшчы. Але ўсе паходы Антанты, у тым ліку і паход 14 дзяржаў, скончыліся поўным крахам. Гераічная Чырвоная Армія разграміла ўшчэнт узброеныя міжнароднымі імперыялістамі полчышчы царскіх генералаў.

Летам 1920 года Чырвоная Армія нанесла сакрушальны ўдар войскам белапанскай Польшчы і прагнала іх з Украіны і Беларусі. Чырвоныя палкі падыйшлі да сцен Варшавы і Львова.

Позняй восенню 1920 года Чырвоная Армія, якая стала ўжо магутнаю сілай, разграміла і скінула ў мора армію барона Врангеля.

І, нарэшце, у Кастрычніку 1922 года японскія захватчыкі апошнімі пакінутлі савецкую зямлю. Краіна Советам была канчаткова зчышчана ад інтэрвентаў. На ўсёй савецкай зямлі назаўсёды умацаваўся непераможны чырвоны сцяг Леніна—Сталіна.

Як магло здарыцца, што галодныя, разутыя і дрэнна ўзброеныя палкі Чырвонай Арміі атрымалі перамогу над узброенымі да зубоў першакласнымі арміямі інтэрвентаў і белавардзейскіх генералаў? Чаму Чырвоная Армія і Чырвоны Марскі Флот грамілі адзін за другім паходы імперыялістычных дзяржаў? У чым сіла Чырвонай Арміі, сіла, якую на сваёй спіне адчулі нямецкія акупанты, англійскія лорды, японскія самураі, яснавяльможныя польскія паны і старыя царскія генералы?

Важнейшая крыніца сілы і магутнасці Чырвонай Арміі ў тым, што яе арганізатарам і кіраўніком была і ёсць партыя большэвікоў, партыя Леніна—Сталіна. Партыя была жалезным станавам хрыбтом Чырвонай Арміі і вяла яе ад перамогі да перамогі.

Чырвоную Армію—магутны аплот нашай соцыялістычнай радзімы стварыла, вырашціла і выхавала партыя Леніна—Сталіна.

«Гэта яна загартавала яе рады ў духу адданасці інтарэсам рабочых і сялян, гэта яна напоўніла яе непахіснаю воляй да барацьбы, спаяла жалезнай дысцыплінай і надала ёй стойкасць у перамаганні перашкод» (К. Е. Варашылаў «Артыкулы і прамовы»). Ленінска-сталінскае кіраўніцтва воль тая магутная сіла, якая забяспечыла Чырвонай Арміі яе вялікія і слаўныя перамогі ў жорсткіх баях грамадзянскай вайны.

У годы грамадзянскай вайны большэвіцкая партыя мабілізавала дзесяткі і сотні тысяч сваіх членаў і пасылае іх на самыя адказныя ўчасткі для барацьбы з узброенымі сіламі антырэвалюцый і інтэрвенцыі. Комуністы, пакажучы прыклады героізма, самаадданасці і высокай свядомасці, згуртавалі баяцую і камандзіраў вакол партыі большэвікоў, мабілізавалі іх на геранную барацьбу са шматлікімі ворагамі, 300 тысяч комуністаў, г. зн. больш паловы ўсёй партыі, змагаліся на фронтах грамадзянскай вайны.

Выключна адказную ролю ў арміі выканалі ваяцкія камісары і партыяна-палітычныя работнікі РСЧА. Партыйныя арганізацыі і палітапарат Чырвонай Арміі на працягу ўсяго яе гістарычнага шляху былі магутным правадніком волі нашай партыі. У перыяд грамадзянскай вайны паліторганы і партыйныя арганізацыі Чырвонай Арміі, згуртоўваючы рады байцоў, натхнялі іх на бой з ворагамі.

Ленін і Сталін—геніі чалавецтва, найвялікшыя стратэгі пролетарскай рэвалюцыі—былі арганізатарамі і правадырамі Чырвонай Арміі.

Ленін заўсёды прымаў актыўны непасрэдны ўдзел у кіраўніцтве асявой дзейнасцю і будаўніцтвам Чырвонай Арміі. Да яго сходзіліся ніці з усіх фронтаў грамадзянскай вайны, а ад яго ішлі ў армію дырэктывы, указанні. Ён разглядаў і зацвярджаў планы ўсіх важнейшых баявых аперацый. Ленін уваходзіў ва ўсе пытанні фармавання і снабжэння часцей Чырвонай Арміі, клапаціўся аб патрэбах чырвонаармейцаў, аб іх сем'ях.

Разам з Леніным велізарную работу па арганізацыі ўзброеных сіл і перамог Чырвонай Арміі выконваў таварыш Сталін. У годы грамадзянскай вайны таварыш Сталін асабліва кіраваў найбольш адважнымі

і рашаючымі ўчасткамі. Калі абстаноўка на фронце патрабавала выключнай энергіі, рэволюцыйнай цвёрдасці і большэвіцкага кіраўніцтва, Ленін пасылаў тады таварыша Сталіна. Таварыш Варашылаў ўказвае, што «...ЦК, вярнеі, Ленін, ператварыў Сталіна ў спецыяліста па вырашэнню становішча амаць на ўсх фронтах, дзе назіралі небяспекі або справе пагражала катастрофа. Так было на царыцынскім фронце, на пермскім участку III арміі, у Ленінградзе, на захадзе, на поўдні, скрозь і ўсюты — Сталін у якасці чалавека, які выцягвае справу з хаосу і неразбярэм, выратаў, дзе становішча на фронце» (К. Е. Варашылаў «Артыкулы і прамовы», стар. 557)

Разам з Леніным і Сталіным, пад іх кіраўніцтвам, мацаваў магутнасць Чырвонай Арміі і быў ворагам сацыялістычнай радзімы выпрабаваны саратнік і вучань Леніна і Сталіна — Клімент Ефрэмавіч Варашылаў. Увесь першы этап будаўніцтва Чырвонай Арміі (1918—1923) так рыш Варашылаў правёў з жорсткіх баях з ворагамі на франтах грамадзянскай вайны, плячо к плячу з радавымі баіцамі, на чале атрадаў, а потым і арміі. Дзейнасць таварыша Варашылава неразрывна звязана з усёй гісторыяй нашай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Разам з Леніным і Сталіным, пад іх кіраўніцтвам, мацаваў магутнасць Чырвонай Арміі, арганізоўваў перамогі савецкага народа М. В. Фрунзе, які ўвайшоў у гісторыю, як адзін з найбольш выдатных палкаводцаў і правадыроў Чырвонай Арміі.

Лепшыя сыны партыі, бліжэйшыя саратнікі Леніна і Сталіна — тт. Свердлоў, Калінін, Дзержынскі, Орджанікідзе, Ежов, Кіраў, Куйбышэў — адыгралі буйнейшую ролю ва ўмацаванні Чырвонай Арміі, у арганізацыі яе перамог. Партыя выхавала такіх бесстрашных легендарных герояў, як Чапаеў, Шчорс, Катоўскі, Лазо і інш. Іх імёны ніколі не забудуць народы краіны Саветаў.

Чырвоная Армія перамагла таму, што большэвіцкая партыя правяла рашучую барацьбу з ворагай дзеінасцю здраднікаў народа — трацкістаў-бухарынцаў, таму што партыя сьвязласна выкрыла іх паражэнчую лінію, іх здрадніцкую палітыку, накіраваную на разгром Чырвонай Арміі, іх спробы ўсадзіць нож у спіну рэволюцыі.

Чырвоная Армія заваявала сусветна-гістарычныя перамогі таму, што яна з самага пачатку была цесна звязана з народам, таму што яна абараняла кроўную справу народа.

Галоўная і карэнная асаблівасць Чырвонай Арміі заключаецца ў тым, што ў нас, як гаворыць таварыш Сталін, «народ і армія складаюць адно цэлае, адну сям'ю». Наша армія — армія вызваленых рабочых і сялян, армія брацтва народаў, армія вызвалення прыгнечаных нацый. Савецкі народ з'яўляецца магутным, несакрушальным аплотам сваёй роднай і любімай Чырвонай Арміі.

Больш 16 год народы СССР жывуць ва ўмовах мірнай сацыялістычнай працы. На варце яе стаць магутная Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот. Дзве сталінскія пяцігодкі надвычайна ўзмацнілі абаронную магутнасць краіны Саветаў.

«З краіны слабай і непадрыхтаванай да абароны, Савецкі Саюз ператварыўся ў краіну магутную ў сэнсе абароназдольнасці, у краіну, гатовую да ўсякіх выпадковасцей, у краіну, здольную вырабляць у масавым маштабе ўсе сучасныя сродкі абароны і забяспечыць імі сваю армію ў выпадку нападу зверху».

За годы сталінскіх пяцігодак прароблена гіганцкая работа па тэхнічнай рэканструкцыі Чырвонай Арміі, па ліквідацыі яе тэхнічнай

адсталасці. Тэхнічная ўзброенасць у свой час з'яўлялася самым слабым месцам у сістэме абароны краіны. У рэзультате гэтай работы Чырвоная Армія ператварылася ў перадавую па сваёй тэхніцы армію. У прамысловасці створана вытворчая база, якая можа вырабляць усе сучасныя сродкі абароны.

За мінулыя годы рос і мацнеў Ваенна-Марскі Флот Савецкага Саюза. Улічваючы неабходнасць яго далейшага развіцця, Вярхоўны Совет СССР 15 студзеня 1938 года зацвердзіў утварэнне Народнага Камісарыята Ваенна-Марскога Флота. Гэта мерапрыемства забяспечыць далейшы рост і ўмацаванне Ваенна-Марскога Флота, дастойнага вялікай сацыялістычнай дзяржавы, слаўнага атрада ўзброеных сіл нашай радзімы.

Народы Савецкага Саюза імкнуцца да міру, жадаюць жыць у міры з усімі краінамі. Але Чырвоная Армія заўсёды гатова да абароны, гатова разграміць ворага, калі ён адважыцца напасці на сацыялістычную дзяржаву рабочых і сялян. Згуртаваная вакол большэвіцкай партыі, вакол любімага Сталіна і свайго жалезнага наркома Варашылава Чырвоная Армія па першаму закліку партыі разам з усім савецкім народам выступіць на абарону сваёй Радзімы.

Да свайго 20-годдзя Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія стала самай магутнай арміяй у свеце. Яе сілу прымушаны прызнаць нашы ворагі. Калі вораг адважыцца на нас напасці, дык няхай ведае, што наша армія існуе не для нападу, але толькі да моманту і напад на наш Радзіму. Яна будзе самай нападаючай з усіх калі-небудзь нападаўшых армій, калі вораг яе прымусіць да гэтага». (Варашылаў).

Савецкі народ, магутны сваёй маналітнасцю, акружае славу Чырвоную Армію любоўю і клопатам. Ён нястомна мацне абаронную магутнасць краіны Саветаў. Ён ведае, што вораг шалёна рыхтуецца да нападу на СССР—цытадэль сусветнай пролетарскай рэвалюцыі. Ён добра памятае словы таварыша Сталіна:

«Трэба ўсямерна ўзмацніць і ўмацаваць наш Чырвоны армію, Чырвоны флот, Чырвоную авіяцыю, Асоавіяхім. Трэба ўвесць наш народ трымаць у стане мабілізацыйнай гатоўнасці перад тварам небяспекі ваеннага нападу, каб ніякая «выпадковасць» і ніякія фокусы нашых знешніх ворагаў не маглі засцігнуць нас знянацку...»

Упэўнены ў сваёй сіле, горды сваім несакрушальным адзінствам, савецкі народ з радасцю сустракае дваццатую гадавіну Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. Ён ведае, што пад абаронай сваіх узброеных сіл ён можа спакойна, цвёрдым крокам ісці наперад да новых перамог сацыялізма.

Міжнародны Ксмуністычны жаночы дзень

Працоўныя жанчыны ўсяго свету адзначаюць сёлета дваццаць васьмы Міжнародны Комуністычны жаночы дзень.

Але не ў аднолькавых умовах святкуюць 8-е сакавіка працоўныя жанчыны свету з таго часу, як на адной шостай частцы зямнога шара узняўся чырвоны сцяг вызвалення працы.

У краіне, якая будзе новае жыццё, асветленае праменьнямі Сталінскай Канстытуцыі, дзень гэты да красу напоўнен народным лікаваннем.

У Сталінскай Канстытуцыі, якая увасобіла думкі і надзеі лепшых прадстаўнікоў чалавечага розуму, упершыню ў гісторыі народаў на увесь свет заяўлена аб неадэмным праве жанчыны карыстацца аднолькавымі правамі з мужчынай. Вымаўляючы з удзячнасцю імя тварца бяссмертнай харты свабод, любімага правадыра таварыша Сталіна, жанчыны нашай краіны чытаюць і перачытваюць артыкул 122, які трэба аб роўнапраўі жанчыны, аб роўным удзеле яе ва ўсіх галінах гаспадарчага, дзяржаўнага, культурнага жыцця.

Жаночае роўнапраўе! Сотні год патрабавалася, каб напоўніць рэальным зместам гэтыя два простыя словы. Яшчэ на зары цывілізацыі жанчына была ператворана ў рабыню. Ішлі стагоддзі, мяняліся формы эксплуатацыі, але лес жанчыны рабіўся ўсё больш змысльным і бязвыпадковым. Капіталізм, адкрыўшы эру самую дзікай эксплуатацыю працоўнага чалавека, утаптаў у гразь дасційнасць жанчыны, у малалосці пасерабрыў яе валасы, нізка сагнуў спіну.

Толькі пролетарская рэвалюцыя, знішчыўшы эксплуатацыю чалавека чалавекам, прынесла вызваленне жанчыне, на нябачаную вышыню ўзняла яе гонар, уважлівым клопатам акружыла яе працу, адпачынак, здароўе і, нарэшце, прыгажэйшы час яе жыцця—мацярынства.

Партыя Леніна—Сталіна ніколі не аддзяляла задач жаночага рабочага руху ад агульнай барацьбы ўсяго рабочага класа. Пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі жанчыны змагаліся за свабоднае вызваленне разам з усім рабочым класам. Многа слаўных старонак гераізму і адвагі ўпісалі рэвалюцыйныя жанчыны ў гісторыю барацьбы рабочага класа за вызваленне ад капіталістычнага ярма, за перамогу вялікай Соцыялістычнай Кастрычніцкай Рэвалюцыі. На шматлікіх фронтах грамадзянскай вайны з вінтоўкаю ў руках, ля кулямёта жанчыны паказвалі цуды адвагі і гераіства, мужла афяруючы сваім жыццём.

Гістарычныя сталінскія пяцігодкі, канчатковая перамога калгаснага ладу забяспечылі савецкай жанчыне эканамічную незалежнасць, выклікалі вялікі рост яе вытворчай і палітычнай актыўнасці.

Савецкая жанчына стала актыўнаю сілай у соцыялістычным будаўніцтве. Гіганцкі вырасла армія жанчын на вытворчасці. У 1936 годзе на вытворчасці працавала 8 492 000 жанчын. У буйнай прамысловасці жанчыны складалі 38,8 проц. агульнага ліку працуючых, на транспарце—17,5 проц., на будаўніцтве—19,5 проц., у горна-

заводскай прамысловасці—26,9 проц., дрэваапрацоўчай—39 проц., хімічнай—41 проц., харчовай—45 проц., тэкстыльнай—72,2 проц., папяровай і паліграфічнай—51,4 проц.

У розных галінах прамысловасці Беларусі на 1 ліпеня 1937 г. працавала 87 тысяч жанчын.

Па аб'ёму прымянення жаночай працы Савецкі Саюз аперадзіў самыя буйныя прамысловыя краіны свету. У нас жанчына занята ў такіх працаёмкіх галінах вытворчасці, як апрацоўка метала, машынабудаўніцтва, прамысловае і жыллёвае будаўніцтва.

Савецкая ўлада ўцягвае жанчыну ў вытворчасць, робіць яе роўнапраўнай з мужчынам, выкоўвае з яе актыўнага будаўніка сацыялістычнага грамадства, узнімае яе культурны ўзровень, палепшае яе матэрыяльны добрабыт. Наша краіна—адзіная ў свеце, дзе няма розніцы ў аплатае жаночай і мужчынскай працы, калі выконваецца яна аднолькава па якасці і па колькасці.

У капіталістычных краінах прымяняюць жаночую працу, як больш танную. Жанчыну выкарыстоўваюць галоўным чынам на чорнай рабоце, якая не патрабуе ні кваліфікацыі, ні спецыяльнасці. У нашай краіне, наадварот,—праводзіцца вялікая работа па падрыхтоўцы жанчых кваліфікаваных кадраў. Жанчына, як і мужчына, можа па свайму жаданню спецыялізавацца ў любой галіне.

Перамога калгаснага ладу непазнавальна змяніла жыццё і жанчыны-сялянкі. Яна стала роўнапраўнай і эканамічна незалежнай ад мужчыны. Нароўні з мужчынай яна выконвае ў калгасе кваліфікаваную работу, валодае тэхнікай сельскагаспадарчай вытворчасці, знаходзіцца на кіруючых участках, займае адказныя пасты.

Інтэрэсы сялянкі-аўдасобніцы не ішлі далей сваёй сям'і. Калгасніцы блізкі інтэрэсы ўсяго сацыялістычнага будаўніцтва ў СССР. Яна цікавіцца ўсімі пытаннямі палітычнага і культурнага жыцця сваёй радзімы і ўсяго свету. Незалежная сялянка стала зараз гаспадыняй свайго становішча.

Таварыш Сталін у прамове на прыёме калгасніц-ударніц бурачных палёў сказаў: «Зараз жанчына, калі яна працуе і ў яе ёсць працадні, яна сама сабе гаспадыня..»

Савецкая ўлада адкрыла працоўнай жанчыне шырокую дарогу для творчай работы. Няма такой кваліфікацыі ў любой галіне нашай гаспадаркі, дзе-б не працавала жанчына. Урачы і настаўнікі, мораплавацелі і лётчыкі, дзяржаўныя дзеячы і вучоныя, стаханаўцы на вытворчасці і ў сельскай гаспадарцы—скрозь і ўсюды працоўная жанчына, як актыўны ўдзельнік вялікай сацыялістычнай будовлі.

У магутным стаханаўскім руху на вытворчасці, ва ўздыме ўраджайнасці сацыялістычных палёў працоўная жанчына праявіла творчую ініцыятыву, актыўнасць і гераізм. У гэтым выдатным руху будаўнікоў сацыялізма вылучылася нямала гераінь працы, шырока вядомых не толькі ў Савецкім Саюзе, але і далёка за яго межамі. Дуся і Маруся Вінаградзкія, Марыя Дземчанка, пілот-лейтэнант Паліна Асіпенка, капітан далёкага плавання Шчацініна—усё гэта выдатныя жанчыны, якіх не было і не магло быць у стары час.

Іх заслугі перад партыяй і краінай адзначаны з асаблівай сталінскай чуласцю. За выдатную работу яны ўзнагароджаны ордэнамі.

Не мала такіх гераінь, знатных жанчын мае і Савецкая Беларусь. Усёй рэспубліцы вядомы імяны слаўных ордэнаносцаў: Соф'і Антонаўны Рыгаровіч—знатная даярка саюза «Рачкавічы», Чырвона-

Слабодскага раёна; Ефрасіні Сільвестраўны Башкіравай—Лёзненскага раёна; Марыі Францаўны Каўдэркі—Сільскага раёна; Елізаветы Васільеўны Белай, Анны Андрэеўны Канстанцінавай і іншых.

У вялікай меры ўзрасла і палітычная актыўнасць жанчын. Яркім паказчыкам можа служыць падрыхтоўка да выбараў у Вярхоўны Совет, у якой актыўны ўдзел прымалі жанчыны. Многія з іх з'явіліся лепшымі агітатарамі і арганізатарамі агітацыйна-агранавальскай работы сярод выбаршчыкаў.

У дзень выбараў 12 снежня—жэніны нашай краіны атрымалі свае галасы за лепшых сыноў і дачок радзімы, за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных. Усе гэта я, са свядомым аб'ектам палітычнай свядомасці нашых жанчын.

Сярод дэпутатаў у Вярхоўны Совет значнае месца займаюць жанчыны. У выхаванні і спрыянні краіны абрана 180 лепшых дачок, сынаў і прадд. Так дзякуючы ім, краіна атрымала Тэню Аб'ятым, што «кожная кухарка павінна ведаць, як праводзіць дэпутат».

Беларускі народ ганарыцца сваімі дачкамі і сынамі. У Савецкім Союзе Нацыянальнасцей—дэпутатам у Савецкім Союзе выбрана і жанчына. Елізавету Белую або Соню Рачок, або іншую, якая ведае, што яна дэпутат. Гэтыя жанчыны знатных жанчын на нашай радзіме.

Сярод жанчын, самых лепшых, якіх мы ведаем, ёсць і тыя, якія сваю радзіму і гатовы ў любы момант з'ехаць у вайну. Ва ўмовах росту ваеннай справы жанчыны ўзялі на сябе так з энтузіязмам працуюць на фронце, у тылу, у асяродку краіны, авалодваюць ваеннай справай. Многія жанчыны вядуць у Асоавіяхіме, Чырвоным Крыжы, у асяродку масавага руху, у асяродку арганізацыях.

Савецкія жанчыны дабіваюцца ў вайну і ў свае смелых пераходах, паветраных палётах, сямейных і грамадзянскіх вайніцтвах. Без атрыму ад вытворчасці яны навучаюцца летнай справе, парашутызму. Сёння жанчыны ў вайну, хатні і вайсковыя справы займаюцца ў турках санітарнай, проціпаветранай абароны і іншых.

Бязрадасна, бесперспектыўна жыццё працоўнай жанчыны ў буржуазных краінах. Палітычнае і грамадзянскае становішча і тэперавязным цяжарам падаюць на яе плечы. Капіталізм прынятае прадумваць жанчыну ў якасці арганізму і як чалавек. У вайну жанчыны сябе адной з самых дэмакратычных капіталістычных краін. У поўнай сіле застаюцца феадальныя законы, згодна якім муж з'яўляецца гаспадаром жонкі. Ва Францыі жанчына таксама не мае ніякіх грамадзянскіх правоў. Французскі закон разглядае жанчыну як уласнасць мужа, як рэч, як яго маемасць. Гэты закон гаворыць, што «жанчына збавязана жыць пад адным дахам са сваім мужам: следаваць за ім, дзе ён знойдзе патрэбным пасяліцца».

На працягу стагоддзяў буржуазныя вучоныя палітыкі, мастакі, паэты, папы, умацоўваючы лад эксплуатацыйнага, існуюцца дэкада, што жанчына з'яўляецца чалавек, што яе ўласна—пакера, рабства, падначаленне.

У французскай Германіі і іншых краінах з'явіліся беспрацоўныя жанчыны. Многія з іх не атрымліваюць дапамогі па беспрацоўю. Дзе ж выхад з гэтага і гэтага? У прастытуцы, у самагубстве—так адказвае жанчыне. У рабочых сям'ях часты трагедыі. Буржуазная грамадства вядуцца да эксплуатацыі жанчыны і да іх сапраўды.

дзяцей і дзяцей штодзённа канчаюць самагубствам звыш 52 чалавек, і рэдка жанчыны. У Берліне 21-гадовая Юнэман была пакарана смерцю за тое, што збегла ад сваіх траіх дзяцей, бо не магла знайсці хлеба і сацыяльнага дапамогі. У Шпрэембергу жонка беспрацоўнага кінута ў раку Шпрэ трох сваіх дзяцей ва ўзросце ад 6 месяцаў да 3 гадоў, а потым утапілася сама.

Сёння тысячы беспрацоўных жанчын гуляюцца па вуліцах і парках кавалка хлеба для сябе і дзяцей. Фашысцкі рэжым праследуе іх на кожным кроку. Тысячы працоўных жанчын, узняўшы свой голас супраць іх, пакутуюць у фашысцкіх турмах.

Толькі партыя Леніна—Сталіна мала ацаніць значэнне савецкай жанчыны, пакідаючы аб ёй, зрабіць яе шчытвым і горадзянкай свету. Ідэя ў савецкай дзяржаве не кляшчэцца аб мацеры і дзіцяці так як у нас. Савецкая жанчына — аслабленая маці. Не інтарэс у нас убаюцца законам аб гэта і аб тым, што жанчына, маці і дзіця пакутуюць маці і дзіця. Пэўна, даюцца сродкі па дзяцінству, бюджэту на будаўніцтва ясляў і іх утрыманне. Толькі ў 1937 годзе адпущана на гэту справу звыш 1 мільярда рублёў. На мільярд рублёў — звыш 57 мільёнаў, на дзіцячыя сады звыш 1 мільярд, 197 мільёнаў. Партыя і ўрад дапамагаюць савецкай жанчыне выхоўваць здаровае і моцнае пакаленне.

Навучыцца растуць дзіцяці на будаўніцтва радзільных дамоў. У 1937 годзе на радзільныя дамы і акушэрскія пункты было асигнавана звыш 327 мільёнаў рублёў. На дапамогу па цяжарнасці і кармленні адпущана ў 1937 годзе звыш 484 мільёнаў рублёў. Згодна закону ад 27 чэрвеня 1936 года аб забароне аборту, і дапаможа многасямейным, у 1937 годзе выдана звыш 400 мільёнаў рублёў. Толькі па адной БССР многасямейныя атрымалі 51 млн. 432 тыс. рубл. дзяржаўнай дапамогі.

Паміж мацярынствам у нас і ў краінах капіталізма — вялікае бяспонне. Там працоўная жанчына родзіць у жудасных умовах. Не ў больніцах, не ў радзільных дамах, а на кухні, у чуланах, ля станкоў. Многія паміраюць. У Амерыцы за 20 год ад родаў і аборту памерла жанчын больш, чым салдат ва ўсіх апошніх войнах якія вяла Амерыка. У Германіі ў 1936 годзе ад радзільнай гарачкі памерла 23 проц. рожаніц. У Англіі, у раёне Концыпрыд—Рондэ ў 1936 годзе смяротнасць дасягнула 8,6 на 1.000 рожаніц. Так «клапоцца» капіталістычны свет аб жанчыне-мацеры.

Мацярынства ў капіталістычных краінах — вялікае няшчасце, кожнае дзіця — гэта лішні рот у сям'і. Венская газета «Кляйнэс блат» адданы служба фашызму — не можа ўтоіць пісем, якія тысячаі паступаюць у рэдакцыю ад няшчасных матак. Вось якія просьбы абяздоленых галодных матак вымушана яна змяшчаць на сваіх старонках:

«Жанчына без усякіх сродкаў, якая мае 6 дзяцей і цяжарна семым, просіць старую вопратку і бялізну для груднога дзіцяці» «Маці дзевяці дзяцей, муж якой сем год пазбаўлен дапамогі па беспрацоўю, просіць вопратку, абутак, бялізну».

Гэта патрасаючыя дакументы гора і беднасці, цяжкое абвінавачванне фашызму і ўсёй капіталістычнай сістэме.

Працоўныя жанчыны ненавідзяць фашысцкі лад, які помганяе іх, адбірае дзяцей і мужоў. Яны не хочуць больш цягнецца фашызму, не хочуць жыць у голадзе і галечы, паміраць у цёмных падвалах.

Яны ўступаюць у рады народнага фронта супраць іх гэрору.

Ва ўсім свеце расце і шырыцца антыфашысцкі рух, мацнее народны фронт. У яго радах працоўныя жанчыны займаюць усё больш пачэснае месца. Работніца і сялянка рэспубліканскай Іспаніі плячом к плячу з мужам і братам абараняе свабоду і дэмакратыю сваёй радзімы. У працоўнай жанчыны няма ніякіх перашкод для свабоднага выбару шляху ад гнёту капіталістаў і памешчыкаў.

Германскі, італьянскі, польскі, французскі фашызм, буржуазныя ўлады іншых капіталістычных краін імкнуцца затрымаць рост рэволюцыйнага руху сярод рабочых і сялян, каб не даць ім турмы яго лепшых сыноў і дачок. Але нішто не можа спыніць барацьбы за вызваленне з-пад ярама капітала.

Шчаслівыя жанчыны краіны Савецкага Саюза! У гэтай краіне гай нашай партыі, радавае сэрца, дэмакратыя і свабода. У гэты дзень яны дэманструюць усяму свету, што дэмакратыя і свабода запісанае ў Сталінскай Канстытуцыі яны не аддадуць нікому і нічому, што і гітлісцка-бухарынска-рыкаўскай гандальна-фінансавай калоніі не даць браць у савецкай жанчыны сацыялістычнага ладу, які ёй барацьба за зрэнку вока!

Сэрцы савецкіх жанчын ішоўкі і шпалі, іголка і нитка да фашысцкіх палкоў, прывакацараў, ішпенаў і загондэў-бухадзіна, Рыкава, Я. ды іх паплечнікаў, якія сядзяць зараз на лаве падсудных, бо яны хацелі вярнуць ярмо капіталізма, імкнуліся адабраць у нашых шчаслівых жанчын іх свабоду, роўнасць і іх дзець на іх шыю падугу фашызма. Ніколі фашысцкім бандытам не удалася здзейсніць свае крываваыя задумкі!

Работніцы і калгасніцы СССР адзначылі сваё міжнароднае свята магутным творчым уздымам, новымі рэкордамі, папярэньнем стачаўскіх радоў, арганізацыяй дапамогі адстаючым.

Дзень 8 сакавіка мабілізуе ўвагу ўсіх партыйных і грамадскіх арганізацый на яшчэ большае ўзмацненне палітыка-выхаваўчай работы сярод жанчын, на поўнае выкананне рашэнняў партыі і ўрада ў гэтай галіне.

Партыйныя арганізацыі павінны пакончыць з фактамі недаацэнкі ролі жанчыны на прадпрыемствах і ў калгасах, упарта працаваць над далейшым уцягненнем яе ў грамадска-карысную працу.

Соцыялізм патрабуе ўсё новых і новых сіл. Трэба смялей вылучаць жанчын на кіруючую работу, на адказныя партыйныя і савецкія пасты. Хіба мала у нашай рэспубліцы адольных, талентавітых жанчын, якіх можна вылучыць зараз? Сілы многамільённая жаночай арміі невычарпальны. Смела і энергічна трэба ўзямаць іх на новыя справы, на новыя гераічныя ўчыны.

У радаснае свята Міжнароднага Комуністычнага жаночага дня жанчыны Савецкага Саюза шлюць сваё палкае прывітанне гераічным жанчынам Іспаніі, якія на перадавых участках фронту маюцца за мір, за сваё вызваленне.

З любоўю і надзеяй пазіраюць жанчыны капіталістычных краін на СССР, дзе так лёгка і свабодна шыцца савецкай жанчыне. Дзень 8 сакавіка будзе магутнай дэманстрацыяй мільёнаў працоўных жанчын усяго свету, мабілізацыяй іх гатоўнасці на самаадданую барацьбу пад вялікім сцягам Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна.

Партыйную прапаганду — на ўзровень палітычных задач

Пленум ЦК ВКП(б) і Камітэт Комуністычнай партыі бальшэвікаў Беларусі, які атрымаў у студзені г.г. спецыяльна абмеркаваў пытанне аб становішчы і задачах партыйнай прапаганды, аб выкананні ўказання таварыша Сталіна аб ачышчэнні партыйна-рэвалюцыйнага апарату. Пленум выявіў, што ў партыйнай прапагандзе ёсць рад сутэнсных недахопаў, што партыйныя арганізацыі не ўзначалілі справу ідэйнага ўзбраення камуністаў, не прынялі ўсёх неабходных мер да канчатковай ліквідацыі вышкаў шкоднасці ў партыйнай прапагандзе. Пленум у сваім рашэнні даў ацэнку становішча партыйнай прапаганды ў Кіі(б) і наметыў рад канкрэтных мерапрыемстваў, якія для ўсіх партыйных арганізацый павінны стаць праграмай практычных дзеянняў у галіне партыйнай прапаганды. Пленум ажыццяўленне гэтых мерапрыемстваў забяспечыць вышэйшую якасць партыйнай вучобы, яе глыбокі ідэйна-палітычны змест.

Партыйная прапаганда заўсёды з'яўлялася і з'яўляецца, асабліва цяпер, у святле ўказанняў таварыша Сталіна аб ачышчэнні бальшэвізма, магутным сродкам распаўсюджвання і ўкаранення ў найшырэйшыя масы працоўных, у першую чаргу сярод членаў і кандыдатаў партыі, тэорыі рэвалюцыйнага марксізма-ленінізма.

Прапаганда — важнішая зброя, пры дапамозе якой партыя рыхуе сваіх арганізатараў, прапагандыстаў і агітатараў.

Арганізатар і правадыр камуністычнай партыі В. І. Ленін не раз указваў, што без рэвалюцыйнай тэорыі не можа быць і рэвалюцыйнага руху, што ролю перадавога барацьбы можа выканаць толькі партыя, кіруемая перадавой тэорыяй.

У шматлікіх выказваннях геніяльнага прадаўжальніка справы Леніна — І. В. Сталіна падкрэсліваецца велізарнае значэнне рэвалюцыйнай тэорыі:

«Тэорыя ёсць вопыт рабочага руху ўсіх краін, узяты ў яго агульным выглядзе. Вядома, тэорыя становіцца беспрадметнай, калі яна не звязваецца з рэвалюцыйнай практыкай, акурат так сама, як і практыка становіцца сляпой, калі яна не асяцяе сабе дарогу рэвалюцыйнай тэорыяй. Але тэорыя можа ператварыцца ў найвялікшую сілу рабочага руху, калі яна складаецца ў непарыўнай сувязі з рэвалюцыйнай практыкай, бо яна, і толькі яна, можа даць руху ўз'яўнасць, сілу арыентацыі і разуменне ўну-

Вось якіх практычна ішо, як шкодзілі і развальвалі работ, ворат, якія апукальным шляхам прабраліся да кіраўніцтва.

У Полацкай партыйнай арганізацыі былія кіраўнікі, ворат на-рода, давалі вучоў да поўнага развалу. Школы, гурткі, завочная ву-чоба былі арганізаваны фірмальна, толькі на паперы, у радзе гурт-коў і школах прыгожы 1-2 і працэнтны 2-3 дзенькі.

У Пстрыкаўскай партыйнай арганізацыі заняткі ў гуртках на вы-ходзе і востра і КНП(б) скрозь ўсюды зрываліся, гадамі не праца-валі гурткі.

Надта нізкае наведванне гурткоў і школ па сутнасці зводзіла на-нішто всю іх работу.

У Гомельскай партыйнай арганізацыі процант наведвання школ мэтава-на 40 да 50.

У Гродзкім раёне былія ад гар райкома, выкрыты як ворат на-рода, з мэтай разваліць партыйную вучобу, узяў на сябе кіраўніцтва прапагандыскім семінарам і гісторыі ВКП(б). На працягу 6-ці меся-цаў ён не правёў ні аднаго занятка, чым разваліў работу гуртка.

Ворат, прабраўшыся да кіраўніцтва партыйнымі органамі, засмеч-валі кадры прапагандыстаў варожымі, чуждымі партыі людзьмі. Так было ў Менскай, Гомельскай, Мінскай, Пстрыкаўскай і радзіных партыйных арганізацыяў.

Аб вялікай засмечанасці прапагандыскіх кадраў сведчаць наступ-ныя лічбовыя даныя.

У Сталінскім райкомі (Менск) са 130 прапагандыстаў адстаронена ад работы 48 чалавек, у Калядзінскім са 154 чалавек адстаронена 30, у Валянцэўскім са 110 чалавек адстаронена 15, у Пстрыкаўскім прапаганды-стаў адстаронена 38 чалавек.

У Мамале адстаронена ад прапагандыскай работы 16 чалавек, у Баўрунскім 48, у Гомелі 20, у Пстрыкаўскім 4.

У Старобінскай партыйнай арганізацыі 8 прапагандыстаў выключаны з партыі як ворат народа.

Такіяж, прыклады, якія да ачыстка прапагандыскіх кадраў ад варожых і чуждых людзей амаль ва ўсіх партыйных арганіза-цыях рэспублікі. А робота гэта яшчэ далёка не закончана.

Кіраўнікі пазасобных партыйных арганізацыяў, не разумеючы зна-чэння партыйнай вучобы і не ўмеючы звязаць яе з чарговымі палітычнымі заданнямі, кажуць, што ў час падрыхтоўкі да выбараў у Бархавы Савет дэмакратычнай партыйнай прапаганды ў вы-ніку вучбы многія рэспубліканскія партыйныя кадраў зусім сыхіліся.

У Бялыцкай партыйнай арганізацыі райкома Дзенцаў так і кажуць. Гавораць, дэмакратычнай партыі раён за перыяд выбараў кмі іні-цыяваў і заахвочваў партыйныя гурткі. Партыйная вучоба ў райкомі была, тым не менш, развалена. Ад 13 дзешых гурткоў на пачатку ВКП(б) і чалавек, у кастрыку 1936 года. У гэтых гуртках знама-лася 23 чалавекі, 13 чалавек партыі, 9 кандыдатаў і 1 адстаўляючы. Скорадзыхавіч і іншыя дэмакратычныя, хоць гурткі дэмакраты-чнай партыі і былі, але іх зрываў. А з 20 верасня 1937 года партыйныя гурткі і школы ў гэтых раёнах перанесены ў райкомы.

Беларускія партыйныя органы вынес рашэнне перанесці партву-чобу на раённы і мясцовы ўзровень. Культпропу райкома тав. Галавачу прышлося прасіць Цэнтральны Камітэт партыі даламагчы яму уздзе-янне на партыйныя гурткі і школы, зрываў партыйнай вучобы.

Аваравішкі, раёком партіі і самі калектывы пачалі пераўтварэннем, што за апошнія тры месяцы зусім змянілася партыйныя заняткі ў школах і гуртках.

За апошні час, на аснове рашэння бюро Цэнтральнага Камітэта КП(б)Б, у Мазырскан і Менскан партарганізацыях наладжаны бясспрэчны зрух у паступовы партыйны арганізаваны. Ва многіх партарганізацыях ажывілася работа гурткоў і школ, умяшчаюцца сёньня ў партыйныя асветы, праводзяцца атыстка працаўдольцаў, кадры ад парожых партыйных элементаў. У Гомелі, Мінску, Могілеве, Рэчыцы і іншых гарадах адкрыты агульна-адукацыйныя школы, каб канчаткова ліквідаваць няграмацкасць і малаграмацкасць сярод камуністаў.

Калі яшчэ не так даўно адзначалася, што ў Менскан партыйнай арганізацыі гурткі і школы, вывучаючы гісторыю партыі, ледзь дайшлі да кастрычніцкага перыяду, то зараз мы адзначаем тут некаторы зрух. Так, у Сталінскім раёне (Менск) прастакастрычніцкі перыяд вывучаюць больш падвой гурткі і школы. У Вярэб'янскім раёне 60 проц. школ па гісторыі партыі вывучаюць ужо прастакастрычніцкі перыяд. Не адстаюць у гэтай справе Гомель, Могільская і рэды іншых партарганізацыяў.

Аднак трэба сказаць, што ў справе ліквідацыі вынікаў шкоднасці ў партыйнай прапагандзе зроблены першыя крокі. Вялікая, сур'ёзная работа яшчэ толькі пачалася. Партыйныя арганізацыі Беларускай партыі пачаюць далейшую пларную работу па ліквідацыі шкоднасці ў партыйнай прапагандзе, па павышэнню яе якасці і ўмяшчэнню школ кваліфікаванымі, чэснымі партыйнымі кадрамі. Неабходна стварыць усе ўмовы для таго, каб поўнасьцю правесці ў жыццё указавы тэарыі Сталіна аб аўладанні большэвізмам.

Пленум ЦК КП(б)Б указаў, што для таго, каб забяспечыць высокі якасць і палітычны узровень большэвіцкай прапаганды, неабходна правільна размеркаваць у гуртках і школах слухачоў, у адпаведнасці з узроўнем іх ведаў і запасаў, дэбату і дыскусію, сістэматычна правяраць і дапамагаць ім у рабоце, прыцягнуць да справы партыйныя асветы кіраўнікоў партыйнага, партарганізацыйнага і савецкага апарата.

Каб гурткі і школы працавалі прадукцыйна, неабходна з самага пачатку правільна ўкамплектаваць іх, улічваючы ступень адукацыйнага ведаў і ўзровень палітычнага развіцця кожнага камуніста. Трэба разнаўсёды пакончыць з механічным залічэннем усіх у адзін гурток, і арганізацыя іх па тым, якому прадмету, як гэта было зраблена ў Гомелі на паравоза-рамонтным заводзе, дзе былі створаны гурткі, каб у Скрыгалаўскай кандыдацкай школе палітграматы (Петрыкаўскі раён), куды залічаны былі і рабочыя і сяляне, і кампарты з аграмадным агульным ведам, і трыхтоўкае кампарты з аграмадным ведам, і т. д. і т. д. Ад гэта залежыць якасць асветы. Яно павінна быць асабліва высокім.

Трэба абавязваць, каб у гуртках і школах была такая масавая партыйная асвета, неабходна стварыць элементарны парадак. На ўвесь перыяд работы гуртка трэба склаці іх іхніх вучоў, асветы іх. Сталіна для заняткаў, звабці журнал для агляду паспяховасці і іх асветы, забяспечыць гурткі нагляднымі дапаможнікамі, картамі, асвета за імі памяшканні з належнай класнай абстаноўкай.

Шмат часу траціца яшчэ на выдумванне новых форм партыйнага вучобы, гэта як сады старыя формы і метады, якія уплыве сябе апраўдываюць і могуць шырока ажываць.

Адна з важнейшых задач у гэтым годзе—кампіяткова ліквідаваць малаграмацкасць сярод комуністаў. У асяродку перадырота атрада рабочага класа і прашоўных мас Савецкага Саюза не павінна быць малаграмацкіх людзей.

У Гомелі і Гомельскім раёне створаны спецыяльныя аддзяленні ў агульнаадукацыйных школах, скрываўлены мясцовыя настаўніцкія сілы і сродкі, адключеныя на іхна гарэна.

Вопыт Мінска і Мінскага раёна паказвае, што перадырота ад прашоўнага асяродка гэтага сфера. Сталінскі райком гора Мінска адкрыў агульнаадукацыйную 4-класную школу для малаграмацкіх комуністаў. Пры камплектаванні школы былі праведзены спецыяльныя іспыты. Слухачы ў колькасці 122 чал. размеркаваны па класах у адпаведнасці з узроўнем ведаў. У школе выкладацца арыфметыка, руская мова, геаграфія, прыродазнаўства, гісторыя партыі і пытанні арганізацыі палітыкі. Заняткі адбываюцца рэгулярна 10 раз у месяц па 4 гадзінны ўрок. Слухачы забяспечаны ўсім неабходнымі дапаможнікамі і працягваюць вучыцца і на працягу года. У Варашылаўскім райкоме створана падобная школа.

- У Гомелі ў школах для малаграмацкіх вучацца 150, у Магілёве 136 комуністаў і чат у такім невялікім раённым цэнтры як Ільск створана агульнаадукацыйная школа для комуністаў.

Вопыт паказвае, што пры большэвіцкай напорыстасці, якая перамагае ўсе перашкоды, справа ліквідацыі малаграмацкасці сярод комуністаў будзе забяспечана.

Некаторыя цяжкасці сустракаюцца ў вясцы. Але і тут можна добра арганізаваць вучобы. Наставнікам школ трэба прымацаваць да комуністаў-адначак, забяспечыў іх неабходным навуковым матэрыялам.

ЦК ВКП(б) ў сваёй інструкцыі па прапагандысцкай рабоце ў вясцы жэйшы час ўказвае, што прапагандаст з'яўляецца рашаючым звяном у сістэме партыйнай прапаганды. Тым часам прапагандаст у нас скрозь і ўсюды прадастаўлен яшчэ самою сабе. Семінары—гэта важнейшы від работы з прапагандастамі—месяцамі не склікаюцца. Сталінскі райком не збіраў прапагандастаў на працягу 2—3 месяцаў. Рад прапагандастаў Варашылаўскага райкома сам патрабуе ад райкома дапамогі, але культпроп адкаляе іх у Дом партызана, які паказвае поўную няездкасць арганізацыі гэту работу.

У Глускім раёне семінар прапагандастаў не склікаўся 3 месяцы. У Лёзненскім, Чырвонаслабодскім, Кіраўскім, Погужскім і многіх іншых раёнах семінары нягледзячы на ўсё не арганізаваны.

Партыйныя кабінеты не выконваюць свайго асноўнага ролі, не дапамагаюць прапагандастам у рабоце. У Смаленска, у Пухавічах партыйныя кабінеты не арганізаваны, у лепшым выпадку склікаюць або ў месцы, або ў іншым месцы і на працягу ўсяго года. Для павышэння якасці і глыбіні агульнаадукацыйнага ўзроўня прапагандастаў партыйныя кабінеты абавязаны арганізаваць лекцыі, даклады, кансультацыі на павольныя тэмы па вывучэнню класікаў марксізма-ленинізма.

Дзякуючы ўключэнню за апошні час на прапагандацкую работу большага сур'ёзнага гварэтычнага падрыхтоўкі. Пярэнім ЦК ВКП(б) адбыўся план наарападырыхтоўкі прапагандацкіх кадраў. Сёлетая праз тэхнічныя прычыны будзе прапанавана 650 прапаганда-

Технічні дотекли, які не мали нічого спільного з революційним рухом, Лук'янаў, працюючи пропагандыстом, не зайняті приходячи не надрукованим іграх дзесь до другої тижня після історії партії, є звичайно, така пылає, як прамысловы крызі, російськой рабочаго руху, станочная боротьба, ростовская стачка, білорусская стачка, японська революція, таварыш Сталин і слова не сказавши і до його творчості. Створенні Закавказської організації

У Матилеве прапандыст Маркуска на тэму аб рэволюцыі 1900 і сказаў, што ў той перыяд былі дзве тактыкі. Аднак аб сутнасці гэтых тактык слухачы нічога не пачулі. Зусім выдавочна, што прапандыст не рыхтаваўся да заняткаў.

На менскім заводзе «Большэва» можна было наглядзець такі маляўнік. Заняткі гуртка пачаліся пачынаюца рэчна а 5 гадзіне вечара. А 5 гадзіне 15 мін. з 15 слухачоў прыйшло толькі 6, праз мінут 20—яшчэ 2.

Прапандыст тав. Нікалай прасіпае да сваёй справы:

— Ну, што мы сёння будзем, таварышы, рабіць? Як да гэтага падрыхтаваліся?

Слухачы маўчаць.

— Ну дык як-жа, што будзем сёння рабіць? Пачыталі дома?

Слухачы маўчаць.

Праз пару мінут адзін слухач раіць:

— Будзем чытаць услух.

— Ну што-ж, калі не падрыхтаваліся, давайце чытаць услух.

Заняткі праходзяць марудна, нецікава.

Зразумела, у нас ёсць і добрыя ўзоры работы. Партыйныя школы і гурткі прадукцыйна працуюць тады, калі прапандыст здатне зацікавіць слухача, раскажаць гісторыю нашай партыі жывым і яркім мовай, не злоўжываючы цытатамі і формуламі з кніжак і даламожнікаў.

На Гомсельмашы гурток па гісторыі партыі вядзе прапандыст Капачэўскі. Занятак у яго заўсёды праходзяць ажыўлена, актыўна. Слухачы з цікавасцю наведваюць гурток і сабой рыхтуюцца да заняткаў.

Ва Уздзенскім раёне за апошні час значна палепшылася работа школ і гурткоў. Кожны прапандыст узяў сабе за правіла дэталёва правяраць веды слухачоў пастаянна і з кожнай гомы 3 незасвойшымі праграмага матэрыялу прапандысты прапавядаць дадатковыя заняткі.

ЦК ВКП(б) у вядомым паставіле аб прапандысцкай рабоце ў бліжэйшы час асобую ўвагу звяртае на неабходнасць асвятляць у час заняткаў пытанні міжнароднага савінізму, бягучым палітыкі, звязваць праграмы матэрыял з жыццём нашай партыі, нашай краіны, са становавішчам за межамі Савецкага Саюза, што дае магчымасць слухачу лепш зразумець бягучыя падзеі. Аднак, у апошні час гэтым пытаннем гурткі ўважваюць мата ўвагі. Практыка застухоўвання на занятках пытанняў бягучай палітыкі павінна быць ва што-б там ні стала адноўлена і шырока ўжыта ва ўсіх гуртках і школах партыйнай сеці.

Нездавальняюча пастаўлена яшчэ і справа павышэння ўзбраення партыйнага актыва. Нават у такіх буйных партарганізацыях, як Менская, Гомельская, Віцебская, работнікі партыйных, савецкіх і сапарчых кіруючых арганізацый вучобай не займаюцца, арганізацыі і школы для іх не арганізуюцца. Менскі Дом партактыва фактычна саміх адхіліўся ад работы з партыйным актывам. У Мазыры 40 чал. з акруговага і раённага актыва нідзе не вучацца. У Капаткевічах 24 чал. партактыва не ахоплены ніякімі школамі.

Центр ЦК ВКП(б) асабліва падкрэслівае неабходнасць у брэнення кіруючых кадраў. Акруговыя, гарадскія і раённыя партыйныя камітэты павінны зразумець, што на занятках сёння больш за ўсё заключаецца ў рэвалюцыйнай тэорыі марксізма-ленінізма, узбагачанай шмат-

гадовай практыкай барацьбы нашай партыі за справу рабочага класа, вопытам трох рэволюцый і гэтаму ўспрымаючы грамадства ў нашай краіне.

Таварыш Сталін з асобнаю сілай падкрэслівае гэтае значэнне тэорыі для практычнай работы партыі.

Наша партыя—авангард рабочага класа Краіны Советаў, перадавы вярст міжнароднага пролетарыята. І зусім зразумела, што авладанне марксісцка-ленінскай тэорыяй, палітычнае выхаванне шырокіх мас куністаў мае для нашай партыі выключнае значэнне.

Каля года назад ЦК ВКП(б) дэкрэтам прызначыў членаў у рады партыі. Аднак гэта ўказанне Цэнтральнага Камітэта выконваецца ў нас, на Беларусі, надта марудна, што асоба адзначыў пленум ЦК КП(б)Б. Прыём у партыю—выключна важная і адказная справа. Новапрынятых у рады КП(б)Б таварышоў неабходна ўцягнуць у гурткі і школы. Партыйныя арганізацыі і прапагандысты павінны вывучыць кожнага новапрынятага таварыша, вызначыць для яго гурток або школу, у якой ён хоча вучыцца, і аказаць яму максімальную увагу і садзежнасць. Разам з тым у сець партыйнай асветы неабходна ўцягнуць і беспартыйных таварышоў, якія найбольш выдзеліліся ў перыяд выбарчай кампаніі.

Арганізацыя вучобы куністаў-адзіночак—адна з важнейшых нарых задач. Найбольш шырэйшай сябе зоныг склікання куністаў-адзіночак для вучобы ў расныя цэнтры на цэлы дзень, які поўнасьцю выкарыстоўваецца па строга ўсталяванаму вучэбнаму плану. Калі ў расныя цэнтры немагчыма склікаць усіх куністаў-адзіночак, то трэба практыкаваць і метады куставання. Пры гэтым для краўніцтва вучобай неабходна вылучыць спецыяльных прапагандыстаў.

Практыка паказвае, што ў пачатковых расных выхаваньнях на вучобу куністы скарыстоўваюцца зусім для іншых мэт: для іх наладжваюцца вытворчыя нарады, інструкцыйныя нарады і т. п. Так зрываецца частам партыйная вучоба куністаў-адзіночак.

Сістэма партыйнай асветы ўсё яшчэ слаба выкарыстоўвае такі магутны рычаг цэннага выхавання, як кіно. Тым часам, кінофітэмы «Юнасьць Максіма», «Ленін у Кастрычніку», «Чапаеў», «Мы з Краіны Советаў», «Апошняя думка» і іншыя з'яўляюцца выдатным наглядным дапаможнікам. Яны ў яркіх і бразях паказваюць гістарычныя перамогі, якіх дабілася наша партыя на ўсіх этапах барацьбы з царызмам, на фронце грамадзянскай вайны, а таксама разгромнага сацыялістычнага будаўніцтва і выкарыстоўвання ворагаў сацыялізму.

Зусім слаба выкарыстоўваецца радыё. Паддзякляючы з Масквы аднаго з кваліфікаваных выкладчыкаў з асабліва буйным дадатковым фактарам, які зьяўляецца камуністам. Радыё ў гэтым дачавае шмат шчыльней за расписанне: усе радыё-лекцыі з Масквы і часам з Мінска, шырока наслухваюцца ўсімі партыйнымі арганізацыямі і асабліва хачам гурткоў і школ. Радыё-лекцыі павінны атрымліваць усе партыйныя арганізацыі. Мы не маем права ігнараваць радыё—гэты магутны рычаг павышэння палітычнага і культурнага стаўлення шырокіх партыйных мас.

У сістэме партыйнай асветы неабходна таксама ўважліва радзіць арганізацыя, як адзін з відаў партыйна-інтэлектуальнага асвета. Аснову радыё-асветы складаюць лекцыі і гутаркі, якія праводзяцца ў радыё-інсты-

тутам масавага завочнага навучання партактыва пры ЦК ВКП(б). Гэты від вучобы сябе ўпаўне апраўдвае, што пацвярджаецца вялікімі інтарэсамі, якія праяўляе да яго раённыя партыіны і комсамольскія актыў. У мінулым годзе 62 раёны Беларусі вынеслі рашэнне аб арганізацыі ў іх завочнага радыёпартнавуучання. Аднак яны не маглі быць абслужаныя поўнасьцю з-за недахопу выкладчыцка-прапагандысцкіх кадраў.

На аснове дырэктывных указанняў ЦК кантынгент завочнікаў устаноўлен у 40 раёнах і 2 паветах. Слухачы і студэнты 1938 г. навучаюцца ў 14 раёнах і 2 паветах. На 1 студзеня 1940 з актыўнага саюзаў, саўгасаў і МТС. Аднак неабходна, што большасць завочнікаў слухае радыёлекцыі нерэгулярна, часта не слухае. Вынаваты ў гэтым першыя прычыны: перагружанасць партыі, якія не выканалі пастановы Цэнтральнага Камітэта ВКП(б). Гэта дазваляе сакратару райкома, партыі падрыхтаваць усе павінныя ў раёне радыёпартнаудыторыі да прыёму радыёлекцыі інстытута пры ЦК ВКП(б), забяспечыць для радыёслухання выгодыя пры.

У радзе раёнаў завочнікам не створаны ўмовы для рэгулярнага слухання радыёлекцыі. У гэтых выпадках радыёслухачы завочнікі не могуць атрымаць адпаведнага індуктара, асяджэння. Радкомы партыі большасць інструктароў-прапагандыстаў, якія абавязаны арганізаваць завочнае радыёпартнавуучанне, скарыстоўваюць на розных іспадарчых кампаніях. А гэтым паведамляюць самі інструктары.

Тав. Рабая з Нароўлі піша: «Адкрыта кажучы, па сваёй асноўнай рабоце мала раблю, акрамя таго што ўкамплектавала школу калгаснага саюза і працягла аднаго занятка». Ну а гэта нарада тав. Рабая заявіла, што райком партыі ёй зусім не дапамагае, а сакратар райкома не дазваляе завочнікам з'яўляцца на вучэбныя канферэнцыі.

Інструктар Любаньскага райкома тав. Каган піша: «Прашу аслабіць мяне ад абавязкаў інструктара-прапагандыста, бо не маю часу займацца гэтай справай. Я з 14 лістапада да 13 снежня працываў на выбарчым участку, а з 14 снежня камандзіраваў на лесзагарах да канца выканання ўсіх сельскагаспадарчых работ».

Многія сакратары райкому не выконваюць пастановы ЦК ВКП(б), якія абавязвае аслабляць завочнікаў ад работы для яўкі на штомесячныя трохдзённые заняткі; пяцідзённые ўстановачныя заняткі ў пачатку навучальнага года і дзевяцідзённые заключныя ў канцы навучальнага года. У кастрычніку, лістападзе і снежні заняткі завочнікі былі сарваны ў Сіроцкім, Потапскім, Рабінскім, Заставскім, Меліцкім і іншых раёнах.

Завочная вучоба павінна стаць у цэнтры ўвагі партыйных арганізацый.

Кіраўнікі партыйных арганізацый павінны ў бліжэйшы час дабца скарочана пераюму арганізацыі спрэды партыйнай прапаганды. Пляганні партыйнай прапаганды неабходна часцей ставіць на пленумы, акруговых, гарадскіх і раённых камітэтаў партыі. Трэба ўвесці ў сістэму, каб на кожным пасяджэнні бюро гаркомаў і райкомаў слухаліся справаздачы аб рабоце школ і паасобных слухачоў.

Партыйныя арганізацыі звычайна ўзвальваюць партыйную вучобу, а не партыйна-прапагандыстаў. Сімахавічыся арганізацыі партыі не цікавяцца школамі і гурткамі, поспехамі слухачоў, не кантралююць прапагандыстаў. Такую шкодную практыку неабходна спыніць.

Р. Рутман і Г. Сямёнава

Вынікі выбарчай кампаніі і задачы агітацыйна-масшвай работы

Выбары ў Вярхоўны Савет Саюза ССР пачалі пры неабходна высокім уздыме палітычнай актыўнасці мас. Выбары паказалі ўсяму свету сілу і магутнасць савецкага ладу, непахіснае давер'е і любоў трыццятых і чатырых кроці да камуністычнай партыі і яе правадыра — таварыша Сталіна. Яны з'явіліся грандыёзнай дэманстрацыяй брацкай любові вялікага сямі народаў Саюза ССР, перамогай ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі.

Рабочыя, сяляне, працоўная інтэлігенцыя Савецкай Беларусі, як і ўсёй нашай краіны, аддалі свае галасы за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных.

Бліскучая перамога блока камуністаў і беспартыйных сведчыць аб магутным і палітычным адзінстве працоўных Савецкай Беларусі, аб глыбокай сувязі большэвіцкай партыі з масамі, аб найвялікшай арганізаванасці і бязмежнай адданасці нашага народа партыі Леніна—Сталіна. Ушчэнт разбіты каварныя замыслы міжнароднай контррэвалюцыі і яе трацкіска-бухарынскай і буржуазна-нацыяналістычнай агентуры падарваць беларускі народ ад Савецкага Саюза. Выдатныя вынікі галасавання паказалі, што Беларусь роўнаправны член вялікага сямі народаў Савецкага Саюза — з'яўляецца яго сапраўды баявым непрыступным фарпостам на граніцы з капіталістычным Захадам.

Сваім аднадушным галасаваннем беларускі народ выразіў глыбокую любоў і бязмежную адданасць свайму лепшаму другу, правадыру і лідэру — вялікаму Сталіну.

Працоўныя Беларусі аднадушна абралі сваім дэпутатам у Вярхоўны Савет Саюза ССР вернага саратніка вялікага Сталіна — першага маршала Савецкага Саюза, жалезнага наркома абароны, правадыра Чырвонай Арміі Клімента Ефрэмавіча Варашылава.

12 снежня выбаршчыкі беларускай сталіцы, апускаючы ў выбарчыя ўрны свае бюлетэні за Клімента Ефрэмавіча Варашылава, выразілі пачуцці ўсяго беларускага народа ў палкіх словах работніцы тав. Хвашчэўскай: «Калі настане грозны час, калі абнаглець вораг асмеліцца сваім брудным ботам ступіць на нашу свяшчэнную савецкую зямлю, мы ўсе, як адзін, па першаму закліку партыі і таварыша Сталіна, пойдзем у баявую кіраванствам Сталіна нашага палкаводца, таварыша Варашылава і разгромім ворага на яго тэрыторыі».

Дзень 12 снежня ў Савецкай Беларусі ператварыўся ва ўсенароднае свята. Рабочыя і калгаснікі на ўпрыгожаных сцягамі аўтамашынах і фургонках сабраліся да выбарчых участкаў. Усеагульнае ліка-

ванне вылілася ў радасных песнях і вясёлых танках. Ці жам збыліся словы таварыша Сталіна:

«Надыходзяць выбары гэта не проста выбары, таварышчэ.
Гэта сапраўды выбары нашых рабочых, нашых сялян
нашай інтэлігенцыі».

Кожны выбаршчык старэйшай раней прайшоў праз першыя выпрабаванні каб першым аддаць свой голас першым сынам і дачкам радзімы.

Працоўныя Совецкай Беларусі падтрымліваюць орган дзяржаўнай улады лепшых сваіх сыноў, палкіх патрыэтаў радзімы, вядомых стаханавцаў, прадпрыемстваў і калгасных прадпрыемстваў.

Грыгорый Альтшулер—стаханавец з в. «Гомсельмаш», Ольга Багачова—стаханаўка віцебскай фабрыкі імя Кагановіча, Нікіта Батоўкін—вядомы конюх Прапойскага раёна, Іван Значонак—вядомы трактарыст Заслаўскай МТС, Дзёнісаў Сяргей—герой Совецкага Саюза, выдатны абаронца радзімы, Елісей Гарачоў—слаўны сын Чырвонай Арміі, Масленікаў, Абрамаў—бясстрашныя трактарысты, прафесар Белкін—адзін з лепшых прадстаўнікоў навуковай інтэлігенцыі і мастакоў нашых. Усе яны—плоть ад плоти рабочага класа, працоўнага сялянства і савецкай інтэлігенцыі. Усе яны—верныя сыны сваёй радзімы, сапраўдныя прадстаўнікі беларускага народа.

Выбарчая кампанія далучыла да палітычнай жывоці сотні тысяч непартыйных большэвікоў, да канца аддзінных партыяў Тэніна—Сталіна.

Палітычная актыўнасць мас суправаджаецца магутным вытворчым уздымам. Ка дню выбараў дзясяткі буйных прадпрыемстваў рэспублікі дотэрмінова выканалі свае гадавыя вытворчыя планы. Стаханаўцы прадпрыемстваў паказалі ўзоры сацыялістычных адносін да працы. На Гомельскім паравоз-рамонтным заводзе тэв. Капальцэвіч выканаў план на 625 проц. тэв. Баўзін—на 462 проц. Токар бабруінскага завода імя Сталіна тэв. Копель выканаў план на 750 проц. Бригада грузчыкаў ст. Слуцк у дзень выбараў выканала сваё зменнае заданне на 2000 проц. Такіх фактаў мы маем многа.

Рашэнне ЦК ВКП(б) і саюзнага ўрада аб дапамозе беларускаму народу, накіраванае на ліквідацыю вынікаў шкодніцтва ў сельскай гаспадарцы, узяло новую хвалю актыўнасці сялянскіх мас. У калгасах і саўгасах рэспублікі шырока разгарнулася сацыялістычнае спаборніцтва за дастойную сустрэчу дня выбараў.

Партарганізацыі Беларусі па-большэвіцку ўзначалі гэты ўздым працоўных, яшчэ бліжэй звязаны з масамі, яшчэ цясней згуртавалі іх вакол камуністычнай партыі. Шырокая агітацыйна-прапагандысцкая і работаняны здолелі давесці жывое слова большэвіцкай праўды да кожнага працоўнага, уцягнулі ў актыўную дзяржаўную работу тысячы партыйных і непартыйных большэвікоў. Каля 40 тысяч перадавых людзей Беларусі працавалі ў складзе ўчастковых, акруговых і рэспубліканскіх выбарчых камісій, 4257—даверанымі і больш 40 тысяч агітатараў. Гэтая агромная армія агітатараў ужывала розныя формы і метады ў сваёй практычнай рабоце.

Да выбарчых участкаў у гарадах і вёсках былі прымацаваны партыйныя арганізацыі. Яны размеркавалі свой актыў па вуліцах, дамах, дварох, каб лепш падрыхтаваць выбаршчыкаў, растлумачыць ім тэхніку выбараў, Сталінскаю Кінстэтуцыяю, знаёміць з біяграфіяй кандыдатаў. Пры такой арганізацыі работы кожны агітатар адчуваў высокую адказнасць за даручаны яму ўчастак.

Мясавая сечь гурткоў абеспечыла глыбокае вывучэнне Сталінскай Канстытуцыі і даклада таварыша Сталіна. Паводле даных толькі з 63 раёнаў, там працавалі каля 13 тысяч гурткоў, якія зхапілі больш 500 тысяч чалавек. Па аднаму Гомелю працавала 2500 гурткоў.

Большасць гурткоў узорна наставіла работу. Заняткі праходзілі цікава і ажывлена. Агітатары трывалі сумую цесную сувязь са сваімі слухачамі. Самі ішлі да іх на дом, вялі гутаркі, уцягвалі ў гурткі, выяснялі прычыны няякуі на занятках.

Выяўляючы камуністычныя рэалізацыі, камітэты і партыі, і метады агітацыі і прапаганды. Гутаркі на кватэрах выбаршчыкаў, сходы, злёты, палігдні, вечары, прысвечаныя кандыдатам у дэпутаты, сходы старыкоў, хатніх гаспадынь, хатніх работніц, моладзі, равеснікаў. Кастрычніцкая сесія 1936 года ў Мінску і ў іншых гарадах была ўдзельніцтвам. У Менску праводзілі сходы начных вартаўнікоў, прыбіральшчыц, швейцараў, г. зн. такіх катэгорый працоўных, якія пры звычайных умовах работы на сходах не былі.

Шырока былі скарыстаны такія сродкі агітацыі і радыё, патэфон і аласкопы, альбомы і геаграфічныя карты. У дзяржаўных тэатрах выпускаліся спецыяльныя плакаты, лістоўкі, літаратура на розных мовах. Вялікае значэнне мелі шматлюдныя митынгі з выступленнем кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР. У Віцебску былі митынгі з выступленнем кандыдатаў у дэпутаты 7500 выбаршчыкаў. У Менску на митынг, дзе выступіў чарком абароны маршала Савецкага Саюза таварыш Сталін, прысутнічала 1200 чалавек. У Асвеж 4000 чалавек. У кожным раёне Беларусі праводзіліся такія митынгі.

Вялікую ролю адыгралі гарадскія камітэты партыі ў дапамогу сельскім райкамам паводле спецыяльных агітацыйных і агітатарскіх урэнняў і гутарак. Так у Багушэўску Бешанковічах, Мехаве, Сіроціне па 16—20 дзён. Агітбрыгады былі адаспечаны літаратурай, кіноперасоўкамі, патэфонамі з камілектамі плакатаў, на якіх атэсавы таварыш Сталіна і Молатава.

У Сіроцінскім раёне агітбрыгада правяла вялікую работу ў 8 сельсоветах. Яна абслужыла 7200 чалавек і дала 18 кіносеансаў.

Партарганізацыі Менска, Гомеля, Віцебска, Магілёва, Баўрунска і іншых гарадоў накіравалі ў раёны больш 400 агітатараў на увесь перыяд выбараў.

* * *

У выніку гэтай работы узнялася палітычная актыўнасць выбаршчыкаў, павысілася іх рэвалюцыйная пільнасць. Усе слаі насельніцтва залучыліся да палітычнага жыцця. Сярод камуністаў, комсамольцаў і беспартыйнага актыва выявіліся тысячы новых прапагандыстаў, агітатараў.

Цяпер ужо нашы партыйныя кіраўнікі не могуць сказаць, што ў іх няма актыва, няма з кім працаваць. Сама жыццё паказала некачэнасць балбатні аб беднасці кадраў.

Тав. Жданаў на прадвыбарчым сходзе гаварыў аб нашых агітаторах:

«У сэнсе яркасці, сакавітасці, поўнацэннасці іх выступленняў, у сэнсе выбару новых тэм, зместу і формы мовы, многія з іх слова гонару, заткнуць за пояс іншых палітычных нашых агітатараў».

Жыццё паказала правільнасць гэтых слоў. Выдатныя ўзоры агітацыйнай работы паказалі беспартыйныя актыўныя настаўнікі, урачы, інжынеры, прафесары, актывісты-калгаснікі.

Аб росце новых кадраў агітатараў сведчыць хоць-бы такі факт: у Мазырскай акрузе, дзе было 1210 агітатараў, у час выбараў колькасць агітатараў дасягнула 3033 чалавек (814 камуністаў, 1112 камсамольцаў, 1107 беспартыйных).

Повавылучаныя таварышы здолелі пашырыць пераканаўча, з большэвіцкай заастраснасцю расказаць выбаршчыкам аб кандыдатах блоні камуністаў з беспартыйнымі, аб ролі нашай партыі ў будаўніцтве сацыялізму, аб велізных дасягненнях за 20 год савецкай улады. У агітмасавай рабоце лепшыя агітатары ўмела выкарыстоўвалі масавае літаратуру.

У калгасе «Чырвоная армія» Мазырскага раёна даверанай асобай быў вылучан 62-гадовы калгаснік тав. Юрчанка. Ён правільна расставіў агітацыйныя сілы, сам прызваў да работы кожнага агітатара. Яго ўдзел даў ст. партыіную яку на выбары. Тав. Юрчанка прадаўжае і зараз агітацыйную работу, узяўшы на сябе падрыхтоўку калгаса да веснавой сяўбы.

Тав. Мядзведзеў, давераны Капаткевіцкага раёна, працаваў энергічна і ўмела. Ён падцягнуў свой удзел да перадавых. Асабіста абходзіў і наведваў выбаршчыкаў у самых далёкіх кутках свайго ўчастка. Дастаў 3 патэфоны, і выбаршчыкі слухалі дзяржаўныя словы таварышоў Сталіна і Молатава. Усюды, дзе толькі збіраліся выбаршчыкі, пачыналася актыўная барацьба аб Сталінскай Канстытуцыі, аб пытаннях міжнароднага становішча.

З новых кадраў агітатараў і прапагандыстаў многія вылучаны цяпер на партыіную, савецкую і гаспадарчую работу.

Комсамолка тав. Деліна, добры праявіўшая сябе на рабоце старшыні сельсавета, была абрана дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР, а нядаўна яе абрані старшынёю Асіповіцкага райвыканкома.

Лепшага трактарыста рэспублікі тав. Зычонка абрані дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР, а зараз старшынёю Заставскага райвыканкома.

Стаханавец Зябровіцкага машына-будаўнічага завода імя Сталіна тав. Каравін абрані дэпутатам і вылучан наркомам мясцовай прамоўсловасці БССР.

Старшыня ўчастковай выбарчай камісіі тав. Выхадцаў, які працаваў у Ваенгандлі, вылучан цяпер нумеснікам Наркамгандля БССР.

Тав. Ідэльчык—старшыня выбарчай камісіі, працаваў экспедытарам Белрыбтрэста, вылучан дырэктарам Белкомунбанка.

Сярод лепшых агітатараў актывістаў выбарчай кампаніі вылучаны інструктарамі райкому, дырэктарамі прадпрыемстваў, партарганамі, сакратарамі парткомаў, прапагандыстамі, начальнікамі цэхаў, старшынямі калгасаў, сельсаветаў.

Лепшыя актывісты выбарчай кампаніі—давераныя агітатары, члены выбарчых камісій—уступаюць у рады большэвіцкай партыі.

Рэчыцкая фабрыка «Х. Кастрычнік» за снежань прыняла ў партыю 6 рабочых і актыва выбарчай кампаніі. Сярод іх электрамашыніст тав. Кавушэвіч, які працаваў сакратаром выбарчай камісіі.

Асіповіцкі райком прыняў у кандыдаты партыі дэпутата Вярхоўнага Савета СССР тав. Деліна, члена акруговай камісіі па выбарах у Совет Саюза—настаўніцу тав. Сучок, члена акруговай выбарчай

камісіі комсамолку тав. Беляеву, старшыню ўчастковай камісіі тав. Астрэйка.

Партарганізацыя Магілёўскага трубаліцейнага завода з ліку лепшых агітатараў прынята ў партыю 9 чалавек, у групу спачувачых 8, у комсамол—14.

У выніку выбарчай кампаніі партарганізацыя Беларусі мае выключна спрыяючыя ўмовы для далейшага развортвання палітычнай работы ў масах. Зусім правільна зрабілі партарганізацыі Менска, Гомеля, Шклова, Рэчыцы, Магілёва, якія зараз жа пасля выбараў замацавалі агітатараў для далейшай работы сярод насельніцтва.

Паводле даных з 55 раёнаў Беларусі, там створаны зараз 1.183 агіткалектывы, у якіх налічваецца 17.580 агітатараў. Большасць агітатараў прымацавана да паасобных дамоў, вуліц, дзесяцідвораў для работы сярод неарганізаванага насельніцтва.

Бюро Сталінскага райкома партыі ўстанавіла цвёрдыя дні гуртковых заняткаў 9, 19 і 29. Пры партыйных арганізацыйных створаны 8 агіткалектываў, якія прымацаваны да тэрыторый былых участкаў. У студзені райком правёў злет дворнікаў, начных вартаўнікоў і прыбіральшчыц. На злёце прысутнічала больш 300 чалавек.

Рэчыцкі райком стварыў 22 агіткалектывы і задардзіў 1085 агітатараў, з якіх 226 працуюць на прапрамысловых, 707 у калгасах, 70 ва ўстаноўках і 37 сярод неарганізаванага насельніцтва. 15 студзеня ў раёне быў праведзены палітзень для абмеркавання звароту стаханавцаў сельскай гаспадаркі.

Нашы агітатары з вялікай любоўю прадаўжаюць весці масавую работу. Аб свайм з'яўленні так расказвае тав. Селішнянаў беспартыйны рабочы гомельскага завода імя Ежова: «Выбарачы майго участка прасілі каб я не спыну займацца пасля выбараў. Я склаў план работы і абмеркаваў яго на гуртку. Пасля выбараў правёў заняткі на тэмы: аб выніках выбараў, аб 20-годдзі ВЧК—ОПН—НКВД, аб 15-годдзі ўтварэння СССР, аб прамове таварыша Сталіна, аб ходзе Сесіі Вярхоўнага Савета. Адно гутарку правёў на антырэлігійную тэму, адну прысвяціў мастацкай літаратуры—чытаў творы Некрасава.

Асноўная задача цяпер—замацаваць поспех у агітацыйнай рабоце, захаваць новыя кадры агітатараў і прапагандыстаў, сістэматычна павялічваючы іх рады.

14 снежня ў перадавым артыкуле «Правда» пісала:

«Цяпер самае галоўнае заключаецца ў тым, каб партыйныя арганізацыі, саветы працоўных не разгубілі гэтых выдатных выраслых на палітычнай рабоце шматлікіх кадраў грамадскіх дзеячоў, каб усюды—у горадзе і весцы—пусціць у ход іх творчую актыўнасць на карысць сацыялістычнага будаўніцтва».

ЦК КПЗБ правёў рэспубліканскую нараду агітатараў, культпроцаў, рэпрэпагандыстаў, загадчыкаў парткабінетаў. На гэтай нарадзе былі абмеркаваны першыя вынікі агітацыйна-прапагандысцкай работы ў перыяд выбараў, а таксама пытанне аб арганізацыі яе ў сучасны момант. Сярод прысутных было нямала беспартыйных актывістаў. У сваіх выступленнях агітатары з Барысаўскага, Бялыніцкага, Буда-Кашалёўскага, Лёўчанскага, Аршанскага раёнаў па заслугах кртыкавалі райкомы і гаркомы партыі за тое, што пасля выбараў яны закінулі работу з агітатарамі. Выступішыя прасілі данамагчы ім у павышэнні тэарэтычнага і культурнага узроўню, выказвалі неабходнасць абмену вопытам агітацыйнай работы.

Некаторыя райкомы партыі разубілі сваіх агітатараў. У Свіцкан акрузе працавала па выбарам каля 5.000 агітатараў, цяпер жа на агітацыйна-масавай рабоце замацавана толькі 1400 чалавек, у Глускім раёне—50 чалавек, з якіх толькі 5 камуністаў, у Свянцэўскім—80 чал., сярод якіх 5 камуністаў. Мала таго,—гэтыя райкомы аднаўляюць старыя метады, ператвараючы сваіх партактаў у штатных упаўнаважаных па розных кампаніях.

ЦК КП(б) абавязваў партарганізацыі не аслабляць, а наадварот узмацніць агітацыйную работу на прадпрыемствах, у калгасах, установах і па месцу жыхарства грамадзян. Неабходна размеркаваць агітатараў па вуліцах, дзесяцідворках, паасобных дварах, хутарах. Арганізацыя гутарак, докладаў, экскурсій, гурткоў, паходзен, пасылка агітбрыгад, агітмашын, лыжныя прабегі, злёты жанчын, моладзі—усе гэтыя формы палітмасавай работы, якія цалкам сябе апраудалі, неабходна выкарыстоўваць і ў далейшым.

Для агітпунктаў трэба скарыстаць памяшканні чырвоных куткоў, клубав, дамоў культуры, абсталяваць іх плакатамі, партрэтамі, дозунгамі, дыяграмамі, схемамі дзяржаўнага будаўніцтва СССР. Партарганізацыя адказвае за работу агітпункта. Бюро райкома зацвярджае кіраўніка агітпунктам і дае яму ў дапамогу групу агітатараў.

Усіх агітатараў і прапагандыстаў, якія праявілі сябе ў часе выбараў, партарганізацыі павінны ўзяць на ўлік і пасля выбараў пачаць з імі зацвердзіць на бюро. Адначасова трэба забяспечыць далейшы рост кадраў агітатараў за лік яшчэ не уцягнутых у агітацыйна-прапагандысцкую работу. Арганізуючы дапамогу гэтым таварышам, лепшых з іх трэба ўцягваць у рады ВКП(б) шляхам суровага індывідуальнага адбору. Прадаўжаць смелое вылучэнне новых кадраў кіраўнікоў на розныя ўчасткі сацыялістычнага будаўніцтва.

ЦК КП(б) абавязваў аддзел партыйнай прапаганды і агітацыі, гаркомы і райкомы партыі правесці ў лютым і сакавіку 10-дзённыя курсы нізавых агітатараў з аслабленнем іх на гэты час ад работы. Праз курсы павінна прайсці 4000 чалавек. Ва многіх раёнах такія курсы прыступілі ўжо да работы. Менск выпусціў першую групу ў 90 чал., Гомель—110 чал., Магілёў—120 чал.

Для сістэматычнай работы з агітатарамі пры першых арганізацыях павінны быць створаны агіткалектывы. Кіраўнікамі агіткалектываў райкомы партыі зацвярджаюць падрыхтаваных таварышоў. У агіткалектывах для агітатараў павінны рэгулярна праводзіцца доклады і лекцыі па гісторыі партыі, міжнароднаму станавішчу, на пытаннях сацыялістычнага будаўніцтва, антырэлігійнай прапаганды.

Для агітатараў неабходна пачаць выкарыстанне тэатра, кінэма, музеяў, дапамагчы падпіска на журналы, газеты, з'явіцься мастацкай літаратурай, арганізаван у парткабінетах кансультацыі.

Задача агітацыі—дасягнуць рашэнні студзеньскага Пленума Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) да свядомасці кожнага камуніста, кожнага грамадзяніна.

Зараз важнейшай задачай з'яўляецца разгортванне сацыялістычнага стаборніцтва ў калгасах і саўгасах за лепшую падрыхтоўку да веснавой сяўбы. Агітацыя павінна весціся за тое, каб выказаць указанне таварыша Сталіна аб ураджаі ў 7—8 млрд пудоў хлеба.

Неабходна растлумачыць грамадзянам палітычныя вынікі выбараў, бліскучую перамогу блока камуністаў і беспартыйных, раскажаць аб прамове таварыша Сталіна перад выбаршчыкамі Сталінскай акругі.

зб'рашэннях першай Сесіі Вярхоўнага Савета СССР, аў Палажэнні аб выбарах у Вярхоўны Савет БССР» аў Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскім Флоте, разгарнуць антырэлігійную прапаганду, сістэматычна займацца пытаннямі міжнароднага становішча.

* * *

Партыйныя арганізацыі Беларусі, скарыстоўваючы багаты вопыт, набыты ў перыяд выбараў, павінны неаслабна мацаваць саюз камуністаў і беспартыйных, як аснову поўнай перамогі ў барацьбе за камунізм. Трэба ўсямерна мацаваць сувязь з масамі, наблізіць да партыі шматлікі актыў беспартыйных большэвікоў, а няць на яшчэ больш высокі ўзровень усю партыйна-палітычную работу, каб яшчэ лепш правесці выбары ў Вярхоўны Савет БССР.

Прадаўжаючы ачышчацца ад варожых і чуждых элементаў, бязлітасна громячы трацкісцка-бухарынскую і буржуазна-нацыяналістычную агентуру фашызма, большэвікі Беларусі згуртаванымі вакол ЦК ВКП(б), вакол любімага правадыра і настаўніка таварыша Сталіна радамі пойдучь уперад, да новых перамог.

Аксёнаў

Пастанову Пленума ЦК ВКП(б) давесці да свядомасці кожнага камуніста

Пастанова студзенскага Пленума ЦК ВКП(б) «Аб памылках партарганізацый пры выключэнні камуністаў з партыі, аб фармальна-бюракратычных адносінах да апеляцыйных выключэнняў з ВКП(б) і мерах па знішчэнню гэтых недахопаў» — гэта шырокая праграма работ для ўсёй нашай партыі. Яна ўзбройвае нашы партыйныя арганізацыі, кожнага партыйнага і непартыйнага большэвіка новай сталінскай зброяй у барацьбе за ўмацаванне магутнасці партыі Леніна — Сталіна, за ўмацаванне яе сувязей з найшырэйшымі масамі працоўных, за поўны разгром і знішчэнне ўсіх ворагаў народа.

Гэта пастанова яшчэ мацней згуртуе Савецкія рады славы большэвіцкай партыі вакол яе Цэнтральнага Камітэта, вакол правадыра, настаўніка і друга — нашага Сталіна.

Пленум ЦК ВКП(б) з усёй рэзкасцю і сталінскай пракарлівасцю ўскрыў грубейшыя памылкі і парушэнні, дапушчаныя партыйнымі арганізацыямі і іх кіраўнікамі пры выключэнні камуністаў з партыі і пры разборы іх апеляцый.

У сваім рашэнні Пленум указаў:

«Многія нашы партарганізацыі і іх кіраўнікі далёка не здолелі разгледзець і выкрыць майстэрскі замаскаванага ворага, які стараецца крыкамі аб пільнасці замаскаваць сваю варожасць і захавацца ў радах партыі — гэта па-першае, — і, па-другое, імкнецца шляхам правядзення мер рэпрэсій — перабіць нашы большэвіцкія кадры, пасеяць няўпэўненасць і залішнюю падазронасць у нашых радах»...

...«Сярод камуністаў існуюць, яшчэ не выяўлены і не выкрыты паасобныя кар'ерысты-камуністы, якія стараюцца адзначыцца і высунуцца на выключэннях з партыі, на рэпрэсіях супроць членаў партыі, стараюцца застрахаваць сябе ад магчымых абвінавачванняў у недахопе пільнасці шляхам прымянення агульных рэпрэсій супроць членаў партыі».

Кожная партыйная арганізацыя і яе кіраўнік, кожны камуніст павінны моцна усвядоміць гэтыя сталінскія ўказанні. Пленум выдзяляе дапушчаныя памылкі, вярнуць у партыю ў намечаны Пленумам тэрмін няправільна выключаных і рашуча ўдарыць па кар'ерыстах, паклёпніках і перастрахоўшчыках, якія за кошт партыі імкнуліся нажыць сабе аўтарытэт.

Студзенскі Пленум ЦК КП(б) Беларусі аднадушна адобрыў пастанову Пленума ЦК ВКП(б) і адзначыў, што ўскрытыя памылкі пры выключэнні камуністаў з партыі маюць месца і ў партыйных арганізацыях Беларусі. Нашы партыйныя арганізацыі павінны вядзець кую работу па ачышчэнню сваіх радоў ад трацкіска-бухарынскіх шпіёнаў, буржуазных нацыяналістаў і ўсякіх іншых фальсифікацыйных агентаў. Аднак пэўны рад партыйных арганізацый усё яшчэ недастаткова змагаецца за ліквідацыю вынікаў шкодніцтва ў партыйнай рабоце і допусціў пэўныя скажэнні рашэнняў Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) і ўказанняў таварыша Сталіна ў яго дадзенай «Аб недахопах партыйнай работы і мерах ліквідацыі трацкісцкіх і іншых двурушнікаў».

Пленум ЦК КП(б) Беларусі адзначыў, што пэлы рад партыйных арганізацый і іх кіраўнікоў не толькі не выкарыстаў указанняў Лютаўска сакавіцкага пленума ЦК ВКП(б) і указанняў таварыша Сталіна аб уважлівых і сур'ёзных адносінах да камуністаў пры выключэнні з партыі, а, наадварот, пачаў ходзіць да спрэчкі з іхнімі надбавкамі і легкадумна. Крыкамі аб пільнасці гэтыя гора-кіраўнікі падмянялі сапраўдную большэвіцкую пільнасць, якая заўсёды грунтуецца на штодзённым і ўсёбачным вывучэнні людзей, на увазе да іх У мэтах самастрахоўкі яны выключалі камуністаў агітам, чым давалі магчымасць замаскаваўшымся ў партыі варожым элементам тварыць свае варожыя справы.

Ускрытыя пленумам ЦК КП(б) Беларусі факты паказваюць, што да агульнага выключэння з партыі прыбегалі яе закліятыя ворагі, якія хацелі пераабраць нашы адданыя, чэсныя партыйныя кадры і аднесці да сябе удар крыкамі аб пільнасці.

Правялім некаторыя фактаў.

У Маскоўскім гарадскім камітэце партыі доўгі час арудаваў вораг народа Хрыпач. Ён пачкамі выключалі адданных партыі людзей. Каб замаскаваць сваю варожую дзейнасць, Хрыпач карыстаўся правакацыйнымі метадамі—узводзіў паклёп на чэсных камуністаў і выключалі іх з партыі нібыта «за сувязь з ворагамі народа».

Івані сакавіцкага Суржэскага райкома Чунтэраў, цяпер выключаны з партыі, склаў правакацыйны спіс «папалітна падобраных камуністаў». У гэтым спісе ён улічыў, сярод іншых, і чэснага члена партыі, каб выклікаць да іх агульнае палітычнае недавер'е.

Член партыі з 1919 года тав. Ружын, працуючы на чыгуначнай станцыі Бабруйск, не мірыўся з бясчынствамі і рэзка крытыкаваў прамісловую палітыку і Жаліцкага аддзялення Беларускай палітычнай Вярэй, якія прабраліся ў палітдзяржа, дабіліся праз прамісловую партыйную арганізацыю выключэння з партыі і звяржэння з работы тав. Ружына. Напрабававшы доўгі час, каб ні ў чым непаўнаважны чалавек быў адноўлен у правах члена партыі і прынят на работу.

Пленум Цэнтральнага Камітэта КП(б)Б рэзка асудзіў практыку некаторых кіраўнікоў партыйных арганізацый, якіх у пераважнай большасці страхоўкі без разбору зганялі з партыі вялікую колькасць камуністаў, без усякай падставы абвешчаючы іх ворагамі.

Так, партарганізацыя Кіраўніцтва Беларускай чыгункі ў снежні мінулага года толькі на адным партэходзе выключыла з партыі 12 камуністаў. У верасні партарганізацыя Ленпартгарадка выключыла з партыі Кугельман, які ставіўся ворагам народа». Ранейшым рашэннем райкома тав. Кугельман адноўлен у партыі. Аднак у пратаколах чарго-

вых партсходаў пярвічнай партарганізацыі ён характарызуецца, як вораг народа.

З гэтых фактаў відаць, што некаторыя партарганізацыі і іх кіраўнікі не аказваюць няправільна выключанаму камуністу своечасовай дапамогі, не праяўляюць да яго належнай увагі, чулых, таварыскіх адносін як да роўнапраўнага члена пры звароце яго ў сваю партыйную сям'ю.

Некаторыя райкомы партыі сталі на шлях грубага скажэння ленінска-сталінскіх арганізацыйных прынцыпаў статута ВКП(б). Слуцкі райком выключыў з партыі 20 камуністаў, не абмеркаваўшы іх партыйнасці ў пярвічных арганізацыях. Чырвонаслабодскі райком такім-жа парадкам выключыў 19 камуністаў.

Падобных фактаў грубага скажэння статута, агульнага падыходу пры выключэнні з партыі можна прывесці вялікую колькасць.

Вось чаму студзеньскі пленум Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) у сваёй пастанове адзначыў, што многія нашы «партыйныя арганізацыі і іх кіраўнікі, замест таго каб сарваць маску фальшывай пільнасці з такіх «камуністаў» і вывесці іх на чыстую ваду, самі нярэдка ствараюць ім арэол пільных барацьбітоў за чыстату раду партыі».

Час выкрыць такіх, з дазволу кажучы, камуністаў і заклімаць іх як кар'ерыстаў, якія на выключэннях з партыі хочуць выслужыцца і перастрахавацца пры дапамозе рэпрэсій супроць камуністаў.

У радзе раёнаў Беларусі ворагі народа доўгі час праводзілі шкодніцкую работу ў галіне партыйнага будаўніцтва. У час правэркі і абмену партыйных дакументаў гэтыя агенты фашызма выключалі з партыі нібыта за пасіўнасць сотні чэсных, да канца адданных справе Леніна—Сталіна камуністаў. У Менскай, Гомельскай, Віцебскай, Магілёўскай, Мазырскай і Бабруйскай партарганізацыях ворагі за «пасіўнасць» выключылі з партыі больш 600 камуністаў. У адным толькі Менску ім удалося выключыць 280 камуністаў за «пасіўнасць» і 397 за так званыя малазначныя ўчынкі. Яны гэтым хацелі дабіцца азлаблення выключаных супроць партыі і штурхнуць іх у лагер нашых заклятых ворагаў. Але ворагі народа пралічыліся. Пераважна большасць «пасіўных» і пасля незаслужанага выключэння прыняе актыўны ўдзел у грамадскім жыцці. Яны з'яўляюцца стаханаўцамі на вытворчасці, яны былі актыўнымі праваднікамі большэвіцкіх мерапрыемстваў у час правядзення выбараў у Вярхоўны Совет СССР. Пленум Цэнтральнага Камітэта КП(б)Б падверг суровай, але ўпайне заслужанай крытыцы тых партыйных кіраўнікоў, якія вельмі марудна ліквідуюць вынікі шкодніцтва ў галіне партыйнай работы, якія лічаць для сябе зазорным пераглядзець рашэнні аб выключэнні за «пасіўнасць» і аднавіць у радах партыі чэсных, адданных ёй людзей.

Студзеньскі пленум Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) указаў:

«Кіраўнікі партыйных арганізацый найўна лічаць, што выпраўленне памылак у адносінах няправільна выключаных можа падарваць аўтарытэт партыі і пашкодзіць справе выкрыцця ворагаў народа, не разумеючы, што кожны выпадак няправільнага выключэння з партыі—на руку ворагам партыі».

Выходзячы з гэтага ўказання, Пленум ЦК КП(б)Б абавязаў партыйныя арганізацыі хутчэй выправіць усе дапушчаныя пры выключэнні камуністаў з партыі памылкі і забяспечыць ва ўстаноўленыя

ЦК ВКП(б) тэрміны разгляд усіх рашэнняў на выключаных, у час праверкі і абмену партыйных дакументаў за пасіўнасць.

Пастанова Пленума ЦК ВКП(б) яшчэ астрэй ставіць пытанне барацьбы з ворагамі. Гэты дакумент сталінскай мудрасці абавязвае кожную партарганізацыю, кожнага кіраўніка, кожнага камуніста берагчы, абараняць, не дапускаць у крыўду нашых таварышоў, адданых ленінска-сталінскай партыі, яе генеральнай лініі.

Спробы ворагаў сказаць рашэнні студзенскага Пленума ЦК ВКП(б) у сваю карысць, каб прыкрыць сябе і ўзвесці паклёп на чэсных большэвікоў, на стаўныя органы НКВД, сустрэнуць рашучы адпор як з боку партыйных, так і непартыйных большэвікоў.

Пленум ЦК КП(б)Б абавязвае ўсе партыйныя арганізацыі і кожнага камуніста на аснове рашэнняў і ўказанняў ЦК ВКП(б) узмацніць барацьбу з ворагамі ў КП(б)Б, выягваць іх з усіх куткоў, як-бы хітра яны ні маскаваліся, у якую-б тогу ні апрадаліся.

Пастанова студзенскага Пленума Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) — баявая праграма дзеянняў для ўсіх партыйных арганізацый і іх кіраўнікоў, для кожнага паасобнага камуніста. Давесці яе да свядомасці партыйных і непартыйных большэвікоў — ганаровая і разам з тым адказнейшая палітычная задача кожнага камуніста.

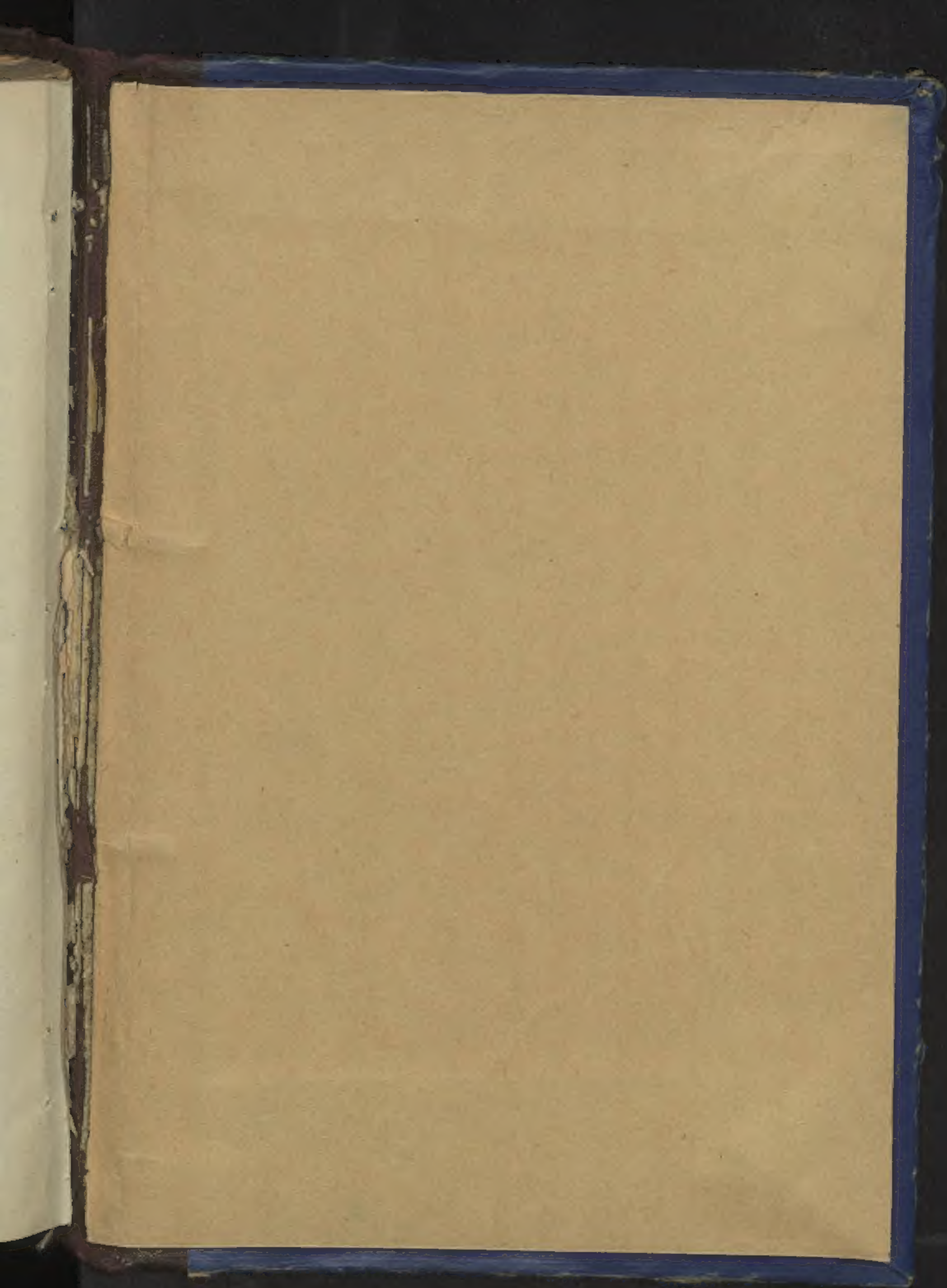
У няўхільным большэвіцкім выкананні рашэнняў студзенскага Пленума Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) — залог поўнага разгрому ўсіх ворагаў нашай партыі і хутчэйшай ліквідацыі вынікаў шкодніцтва ў галіне партыйнай работы КП(б)Б.

Уп. Галоўлітбел № 4240.
Тыраж 6.500 экз.
520.960 арук. зн (9 1/2) арх.
Здана ў набор 16/II—38 г.
Паадпісана да друку 10/III—38 г.

Рэдкалегія

Друкірыя імя Сталіна, Менск, Дом Друку. Зак. № 3173.

1200